

Volanen vasemmalta

Osa 4

Kirjoituksia vuodelta 2023

Matti Vesa Volanen

Versio: 2026-03-18

Lisenssi: Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen (CC BY-NC 4.0)

Lisenssikuvaus: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fi>

Kolofoni

Alkuperäiset tekstit on julkaistu ensisijaisesti kirjoittajan blogissa ja muissa verkkojulkaisuissa. Keskeinen koontilähde:

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/>

<https://www.vasemmistonyt.fi/volanen-vasemmalta/>

Matti Vesa Volanen on yhteiskunnallisista ja ekologisista kysymyksistä kirjoittava ajattelija. Tämä sarja kokoaa yhteen kirjoituksia, puheenvuoroja ja muistiinpanoja vuosilta 2014–2025.

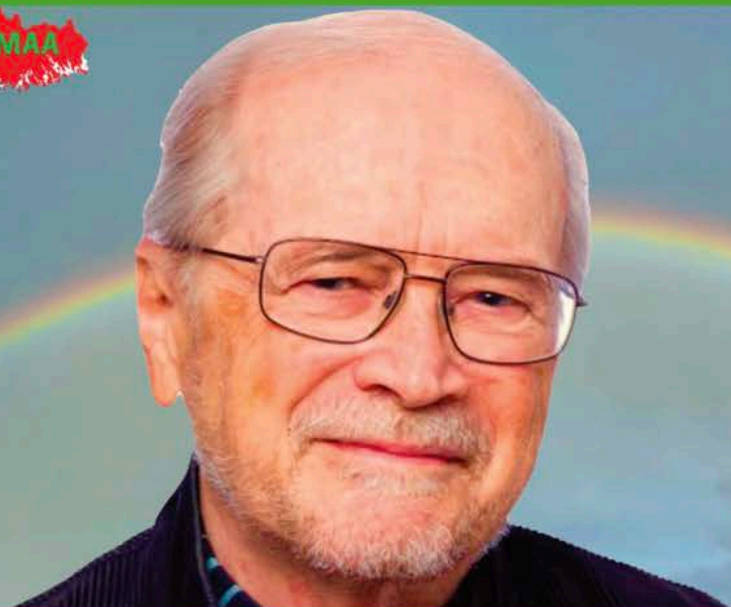
Linkkipolitiikka: tekstissä olevat URL-viitteet on säilytetty lähteenä silloin kun mahdollista. Koska verkkosisällöt muuttuvat, lukijaa suositellaan käyttämään tarvittaessa myös arkistoversioita (esim. web.archive.org) ja ensisijaisesti DOI-/julkaisijatasen viitteitä, jos saatavilla. Verkkolähteiden tarkistuspäivä tässä koonnissa: 18.3.2026.

Sitaatti ja viittaus

Suositteltu viittaustapa: Volanen, Matti Vesa. Volanen vasemmalta: Kirjoituksia vuodelta 2023 (Osa 4). Päivitetty 18.3.2026. Saatavilla verkossa (PDF).

Tämä PDF on tarkoitettu vapaaseen ei-kaupalliseen jakeluun lisenssin mukaisesti.

Volanen vasemmalta

Tosi
Hyvä
Kaunis
Reilu
Elämä

OSA IV
Kirjoituksia vuodelta
2023

Matti Vesa Volanen

VASEMMISTO NYT!

Saatesanat

Tässä viisi osaisessa kirjasarjassa on vuosina 2014 - 2025 Kansan Uutisten ja sittemmin Vasemmistonyt.fi alustalla ilmestyneet blogikirjoitukseni aikajärjestyksessä. Ne ovat pääsääntöisesti lyhyitä kommentteja ajankohtaiskeskusteluihin, tosin niissä usein ajaudutaan melkoisiin filosofisiin syövereihin. Minulle ne ovat lähtö- ja taustatekstejä kirjalliselle työlle, jota vieläkin teen.

Tekstejä en ole muuttanut, kuvia ja viitelistoja olen joutunut karsimaan. Viitteissä saatetaan viitata Kansan Uutisten blogisivuille, joita ei enää ole. Kaikki tekstit löytyvät sen sijaan samalla otsikolla Vasemmistonyt.fi - alustalta.

Blogeissa on myös melkoisesti samojen teemojen kertaamista ja jopa samoja tekstijaksoja. En ole ryhtynyt niitä karsimaan. Lähtökohtana on ollut, että kirjoitus muodostaa oman kokonaisuutensa.

Blogien kirjoitusajankohta ilmaistaan englantilaiseen tapaan: vuosi-kuukausi-päivä-kellonaika. Kaikissa vanhimmissa kirjoituksissa ei ole kirjoituspäivää mainittu, vuosi ja kuukausi sen sijaan löytyy.

Vantaalla, tammikuun 5. päivänä 2026

Matti Vesa Volanen
emeritus koulutustutkija, PsT
Vantaa

Volanen vasemmalta - kirjoituksia vuodelta 2023

Sisällysluettelo

VOLANEN VASEMMALTA - KIRJOITUKSIA VUODELTA 2023	2
2023	5
ÄITI MAA JA DEMOKRATIA: AIKA JA TILA.....	5
... AIKA EPELI TUO SAULI NIINISTÖ, PRESIDENTIKSI!.....	13
JUSSI HALLA-AHO SOTATERAPEUTTINA.....	16
MUUTOSTEN AIKAKAUSI VAI AIKAKAUDEN MUUTOS?.....	18
"OLEMME VAUHDILLA MENOSSA TAKAISIN KOHTI LUOKKAYHTEISKUNTA".....	22
NATO ON MATO!.....	24
EKOLOGINEN SIVISTYS JA VAPAAUS.....	25
TEKOÄY OTTI OPIKSEEN - SIVISTYKSESTÄ!.....	31
RAUHANTYÖ ON TEKOJA?.....	32
EKOLOGINEN DEMOKRATIA - EKODEM!.....	34
USA:N (YDIN)ASEITA JA JOUKKOJA SUOMEEN?.....	35
MIKSI KOULUTUSJÄRJESTELMÄMME HAJOAA?.....	37
MITÄ SUOMI TIESI JA TIETÄÄ NYT?.....	39
KANSALAIKUUS VAI KANSALLAISUUS?.....	40
VIHDON NATONAAMIOTKIN PUTOAVAT	43
ASEELLINEN VASTARINTA? SUOMESSA?.....	44
PERUSKOULUNKIN SIVISTYSTEHTÄVÄ: EKOLOGINEN DEMOKRATIA.....	45
"SE MURHE, MI EILEN MUN MURTAA OLI, SULI HYMYKS, KUN TÄNÄÄN SUUREMPI TULI – KOSKA TULEE SE SUURIN, SE SUURIN?".....	48
... JA VASTAUS ON: KANSALLAISUUS EKOLOGISEN DEMOKRATIAN TOTEUTTAMISEKSI.....	51
KENEN JOUKOISSA "NATOTETTU SUOMI" SEISOO?.....	53
"... VAI ODOTAMMEKO KUN VALOT SAMMUU, KUN VIIMEINEN SIELTÄ LUOKASTA LÄHTEE.....	58
KUNNIA VAI DEMOKRATIA?.....	61
"NATO EDUSTAA KYLMIÄ SOTILAALLISIA ARVOJA".....	63
MAANLAISTEN UUSI LIITTO!.....	64
SAULI NIINISTÖ – SODAN VAI RAUHAN MIES?.....	65
MIKÄ VOI OLLA "NÄSTAN STÖRRE ÄN ETT NATOMEDLEMSKAP"? - USA:N SOTILASTUKIKOHTA PORKKALASSA.....	68
NATO ON LAKKAUTETTAVA!.....	72
VASEMMISTOLIITON VAALITAPPION SYITÄ 1: ALISTUMINEN PELON POLITIIKALLE.....	74
VASEMMISTOLIITON VAALITAPPION SYITÄ 2 HARVOJEN PUOLELLA.....	76
ORPO: "MITÄ ME OLEMME TÄÄLLÄ TEKEMÄSSÄ?".....	79
HELSINGIN SANOMAT MUUTTAMASSA ROVANIEMELLE.....	82
UKRAINAN SOTA -PROVOSOITU VAI EI?.....	87
SINISILMÄINEN SAULI NIINISTÖ.....	92
SUURSOTASTRATEGIA SUOMELLE.....	95
JEFFREY D. SACHS: KUINKA JFK TAVOITTELSI RAUHAA UKRAINASSA.....	99
HALLA-AHO JA SUOMEN ULKOPOLITIIKAN PERUSTA - IHMISOIKEUDET.....	101
PURRA OIKEUSTAJU HUKASSA.....	104
PURRA: VELVOLLISUUDET ENSIN!.....	108
PURRA YRITTÄÄ VAIHTAA ALUSPAITANSA.....	111
RASISMI – KULTTUURILIBERALISMIN INHOKKI, TALOUSLIBERALISMIN KANSALLINEN HÄTÄVARA.....	114

POHJOLAN LINNAKE, YMPÄRISTÖ JA KÖYHYYS.....	116
EI DEMOKRATIALTA MENNYT MUISTI VAAN MUISTILTA VIETIIN DEMOKRATIA!.....	120
MIKÄ ON NIIN VAIKEAA?.....	122
PITKÄ HISTORIA – PITKÄ TULEVAISUUS?.....	125
OPPI-ISÄN MURHA: HENRIKSSON VASTAAN TAXELL.....	126
KAUPUNKIEN KADUT.....	131
TASA-ARVO, IHMISOIKEUDET, IHMISARVO JA RASISMI.....	136
ANTAUTUMINEN, JÄÄDYTYKSET VAI ESKALAATIO?.....	140
”MEITÄ ON ENEMMÄN. JA ME VOITAMME”.....	143
”UKRAINA MOKANNUT” ???.....	148
HALLA-AHO, IDEOLOGIA JA MATEMATIIKKA.....	150
LUONNOLLINEN JA HISTORIALLINEN.....	153
EKOLOGINEN DEMOKRATIA HAASTAA SOSIALIDEMOKRATIANKIN!.....	155
KYSYMYKSIÄ VASTATTAVAKSI VASEMMISTOLIITON PRESIDENTTIEHDOKKAALLE.....	158
SUURI LINJAMME – ALUSTAVIA EHDOTUKSIA.....	160
FB SENSUROI	163
ALEXANDER STUPP, ARVOPOHJAINEN REALISTI - MIES MENNEESTÄ MAAILMASTA, 1980 -LUVULTA.....	163
UKRAINAN TRAAGINEN KOHTALO – OPIKSI SUOMELLE.....	166
SUOMEN PAIKKA MAAILMASSA?.....	168
JOE BIDEN, SUOMEN TULEVA PRESIDENTTI?.....	171
MICHAEL VON DER SCHULENBURG, HAJO FUNKE, HARALD KUJAT – PEACE FOR UKRAINE.....	172
LIBERAALIDEMOKRATIAN UMPISOLMU: KOHTUUTALouden JA EKOLOGISEN OIKEUDENMUKAISUUDEN YHTEENSOVITTAMINEN	173
GLENN DIESEN: UKRAINAN SOTA & EURASIAN MAAILMANJÄRJESTYS -UUSI KIRJA.....	177
... ETTÄ RESERVILÄISET "OVAT ELÄMÄNSÄ KUNNOSSA FyYSISESTI JA HENKISESTI" VUODEN 2025 ALUSSA.....	180
PUOLUSTUSMINISTERI ANTTI HÄKKÄNEN JA KYLMÄ SOTA.....	181

2023

2023 - 01

Äiti maa ja demokratia: Aika ja tila

- 2023-01-02 10:12

Saatteeksi: Sateenkaarista on mitä moninaisimpia kertomuksia. Yksi niistä liittyy Nooan arkkiin ja vedenpaisumukseen. Isä taivaan lupasi vedenpaisumuksesta selvinneille, että vedenpaisumusta ei tule enää toista kertaa. Tämän lupauksen merkiksi Isä taivaan asetti sateenkaaren. Nyt on kysymys siitä, aiheutammeko me ihmiset uuden vedenpaisumuksen Äiti maan tuhoksi.

Äskettäin päättyneessä YK:n biodiversiteettikokouksessa ilmaistiin keskeisin toimintaa jäsentävä kehysajatus seuraavasti:

"Biologinen monimuotoisuus on ihmisten hyvinvoinnin (well-being), terveen planeetan ja kaikkien ihmisten taloudellisen hyvinvoinnin perusta voiksemme elää hyvin (living well) tasapainoisesti ja sopusointuisesti Äiti Maan kanssa. Olemme Äiti Maasta riippuvaisia ruuan, lääkkeiden, energian, puhtaan ilman ja veden, luonnonkatastrofien turvallisuuden sekä myös virkistykseen ja kulttuurisen innoituksen suhteen. Biologinen monimuotoisuus tukee kaikkia elämänjärjestelmiä maan päällä." (UN 2022).

Isä Taivaan on siis nyt kääntynyt Äiti Maaksi. Emme myöskään pyri Kiinan aiemmin korostamaan "ekologiseen sivilisaatioon" vaan "tasapainoon" ja "harmoniaan" Äiti Maan kanssa.

... mutta Äiti maan syli ei aina ole lämmin ja turvallinen vaan ehdoton – omalla luonnollisella tavallaan. Äiti maa on radikaali, juuriin menevä, tai oikeastaan paljon pitemmälle, veteen menevä. Elämä seuraa vettä (*follow the water, YLE Tiede, 2022*).

Onko Äiti maa pyhä, koskematon?

Äiti maa ei tottele demokratiaa. Hän toimii peruuttamattomasti luonnon omien sääntöjen mukaan; sääntöjen, joista tunnemme vain osan. Ne näyttäytyvät meille luonnonlakeina. Me olemme pakotettuja olemaan yhtä radikaaleja, siis tottelemaan luonnonlakeja, mutta omalla tavallamme: oma luontomme ja tuntemamme luonnonlait ovat pitkään olleet meidän keinojamme tulla toimeen Äiti maan kanssa.

Meillä on *luontoperäisiä*, endogeenisiä, sisäisiä, ikiaikaisia *välityksiä* – ulkoiset ja sisäiset aistit, kädet, jalat – ulkoiseen ja sisäiseen luontoon. Niiden avulla selviämme jokapäiväisistä riennostamme, rakennammetuntuman elämäämme. Tämä tuntuma (*Ehfarung, sense of life, thymos*) jäsentää tilan, maan ja ilman, maailmamme, jossa elämme. Siinä tulee ilmi, muotoutuu kokemukseksi, laji- ja yksilöhistoriamme. Se on perusta ihmisten välittömälle uusintamiselle (ruokailu, lepo, virkistys, kasvatust) ja sittemmin laajennetulle uusintamiselle

Meillä on myös *omatekoisia*, mitä moninaisimpia *välityksiä* meidän sisäisen ja ulkoisen luonnon välillä: on sirpit ja vasarat, sahat, luudat ja lusikat, veitset ja haarukat, sukat, housut, paidat, henkselit ja hanskat, takit ja hatut, miksei myös tätä nykyä pyörät, autot ja lentokoneetkin avittamassa elämän menoa suhteessa ulkoiseen luontoon.

Suhteessa sisäiseen luontoon olemme kehittäneet kielen kaikessa moninaisuudessaan keinoksi sanoittaa, ilmaista toisille tuntumaa omasta elämästämme. Harrastamme myös sisäistä puhetta arvioidessamme tuon tuntumamme osuvuutta ja oikeutusta – merkitystä muille ihmisille.

Nämä välitykset ovat toiminnallisia, funktionaalisia ja niitä jäsentää tavoite ja keino tuon tavoitteen saavuttamiseksi. Niitä määrittää *aikasilmukka*: mitä on tehtävä ja miksi, missä ja miten, *jotta* tavoitteeni tulisi todeksi.

Aika ei ole tietystikään oli puhdasta, pelkää aikaa, vaan aina *jonkin* aikaa, prosessia. Kaikilla prosesseilla on rakenteensa ja rakenteilla prosessinsa - ajassamme. Kysymys on siis viimekädessä energian liikkeestä paikasta ja muodosta – järjestyksestä (*negentropy*) – toiseen ja sen seurauksista (*entoropy*), elämän kudoksesta (*texture of life*). Äiti maa ei näe *omaa* tulevaisuuttaan eikä hän ei tee työtä itselleen vaan toteuttaa luonnonlakeja, mutta me pakotamme hänet tekemään työtä meille ja meidän kanssamme, tosin huonoilla ehdoilla – hänelle palauteemme on hukkalämpöä ja jätettä. Työn (*work*) voimana (*force*), palkkatyöläisinä (*laborers*), prole-, eko- ja femitariaateilla on sama kohtalo: tulla kohdelluksi ilmaisena tai halpana luonnonvoimana. Miksi?

Sisäisen ja ulkoisen luontomme *välitysten* – elämän kudoksen (*texture of life*) – kokonaisuuden tahtia ja niiden välittämää sisältöä määrittää tätä nykyä luonnosta irti reväisty, abstrakti aikasilmukka. Kysymys ei ole enää Äiti maan tuottavuudesta vaan työ- ja tuotanto *ajan* tuottavuudesta. Siis ajatus lisätyn arvon (*value*) - voiton, vuokran, koron - hankkimisesta käyttäen hyväksi luonnon ilmaisia tai halpoja lahjoja työvoimana, ruokana, energiana ja raaka-aineina ulkoistamalla, ottamatta arvostukseen mukaan samalla muodostuvaa negatiivista arvoa (*negative value*), siis luontokatoa.

Kuten tiedämme luonnon itseään uusintavat aikasilmukat biosfäärin piirissä ovat usein vuosituhantaisia; meidän vaatimuksemme uusintamisen aikasilmukoille liikkuvat korkeintaan kymmenissä vuosissa. Kysymys ei siis ole Äiti maan uusintamisesta ja hänen luontaisen uusiutumisen rytmityksen mukaisesti elämisestä vaan tuotannossa käytetyn *voiman/energian* tuottavuudesta, tekemämme *investoinnin* - lupauksemme tulevaisuudesta - määrittelemän aikasilmukan tahdittaman lisäarvon tai voiton

realisoitumisesta, siis luonnosta luontoon johtavan materiaali/energiavirran määrästä ja nopeuden ehdoista.

Laittaessamme omat voimamme ja luonnon voimat – mitään muita voimiamme meillä ei ole – työskentelemään taloudellisia tuotteiden aikaansaamiseksi (*negentropy*) tuotamme luonnonlakien välttämättömyydellä samalla ekologista tuhoa (*entropy*). Tuotamme taloudessa hyvällä aurinkoenergialla ja luonnon ekosfäärin järjestystä tuhoamalla uutta, meille mieleistä järjestystä ja samalla tuotamme kiertoon kelpaamatonta lämpöä ja jätettä.

Emme voi siis jättää Äiti maata koskemattomaksi, pyhäksi – mutta voimmeko elää Äiti maan kanssa ”tasapainossa” ja ”harmoniassa” vai olisi pikemminkin kysymys ykseydestä (unity, Einheit)? Elämmekö *aikasilmukan* rytmittämässä ja muotoilemassa tilassa: luonto muokkaa meitä ja me luontoa; meidän keskinäiset suhteemme määrittävät nyt luonnon muutosta eikä päinvastoin? Ei ole enää ulkopuolta, johon paeta, eikä sisäpuolta, joka pelastaisi?

Funktionaalinen, tuotannollinen *aikarytmi* määrittää toimintamme tilaa. Aurinkokello on muuntunut ensin palatsin/kirkon kelloksi, sitten tehtaan pilliksi ja tuo pilli universaaliseksi atomikelloksi omassa ranteessamme: käymme samaa tahtia ympäri maailmaa, mutta eri rytmissä.

Täysin abstrakti aikasilmutta painostaa meitä toisaalta kaupungistumaan (*urbanization*) ja toisaalta teollistumaan (*industrialization*) ja etsimään aina uusia luonnon eturintamia (*frontiers*) taloudellisen palautteen saavuttamiseksi. Mitä pitemmälle ja kauemmaksi eturintamia joudutaan puskemaan, sitä suuremmiksi ja korkeammiksi kaupunkien keskustat nousevat. Tämän tunnemme maapallon – myös Kuun ja Marsin - valloittamisena ja globalisaationa, ts. kansallisvaltioiden muokkaamisena kaupalliseksi kansalaisyhteiskunniksi rytmittymään yhteen kansainvälisen tuotannon nousu- ja laskusuhdanteiden kanssa. (Moore 2015).

Sisäisen ja ulkoisen luonnon *välitykset* kuten tiede/esittävä taide, kaupunkiyhteisöt, tuotantokoneisto, rahoitus (*theoria/schola, praxis/polis, poiesis/oikos, chremata/agora*) jäsentävät aikailan kukin omalla erityisellä, historiallisella tavallaan. Kaikki ne kuitenkin jäsentyvät tätä nykyä funktionaalisesti, ts. aikasilmutta palautuspakkoineen määrittää tilaa eikä tila aikaa.

Maailmamme historiallinen, alueellinen jäsentymisen kansakunniksi ja kansallisvaltioiksi ja niihin liittyvä ns. reaali(ulko)politiikka näkee asian toisin: tila määrittää ajan: ”Talo elää tavallaan, vieras käypi ajallaan” (Kekkonen). Jos jokin tila – kansallisvaltio – törmää toiseen tilaan, niin edessä on tämän opin mukaan voimainkoittelu - voima vastaan voima - joko sopien tai sotien. Tämä reaaliulkopolitiikka on nyt törmännyt uuteen, ekologiseen realiteettiin: luonnonvarat ovat rajalliset. Luonnon lahjat eivät ole ilmaisia ja ovat tulossa yhä kalliimmiksi. Ekorealismi kääntää vaikutussuhteet: rajallisen tilan – maapallon – on määritettävä aikaa, elämäkudoksen rytmiä ja sisältöä. Kysymys on nyt siitä, tapahtuuko tämä käänös sopien vai sotien – viimeisen kerran.

Investointi – lupaus tulevaisuudelle

Raha ja valuutta säilytti pitkään velkaluonteisuutensa – ei Isä jumalalle vaan Äiti maalle, olihan se sidottu johonkin, joka oli kavettu esiin äiti maan uumenista – kuten kultaan tai hopeaan. Kun tämä sidos purettiin noin 50 vuotta sitten ja saimme paperi/digirahan ja fiat-valuutan, jota ei edes periaatteessa voi vaihtaa kultaan, rahamme muuttui *lupausrahaksi*: lupaukseksi maksaa. Aina kun teemme keskinäisen sopimuksen (minä ja sinä *tai* minä ja pankki), lupauksen maksaa, luomme luottamusta, siis rahaa tyhjästä, sidomme tavalla taikka toisella omaa ja toistemme yhteistä tulevaisuutta. Ja nyt keskuspankit ovat julistautuneet viimekätisiksi maksajiksi, *what ever it takes!* Raha sai siis valuutan muodon, mutta ei vielä sisältöä: viimekätinen maksaja on luonto, eivät keskuspankit.

Aikasilmukat rakennetaan tätä nykyä lähtökohtaisesti neljällä eri tavalla: yksityisesti vs. julkisesta sekä reaalisesti vs. spekulatiivisesti:

	<i>Reaalinen</i>	<i>Spekulatiivinen</i>
<i>Yksityinen</i>	Pääomittaminen <i>capitalization</i>	Rahoitus <i>financization</i>
<i>Julkinen</i>	Verotus <i>taxation</i>	Missio <i>missionization</i>

Reaalisessa aikasilmukoinnissa laitetaan liikkeelle omia ja luonnon voimia *velkarahan* välityksellä joko julkisesti tai yksityisessä yrityksessä: raha -> tuotanto -> raha+. Spekulatiivinen aikasilmukointi tehdään joko yksityisellä tai julkisella *lupausrahalla* raha -> raha+ toivoen ja luottaen, että jotkut toiset laittavat omia ja luonnonvoimia liikkeelle riittävässä määrin tuoteidean/mission realisoimiseksi.

Keskuspankkien rahanpainaminen voi jatkua niin kauan kuin 1) se edistää omaisuusarvojen ansiotonta arvonnousua, niiden inflaatiota, 2) se toteuttaa tätä kautta varallisuuden uusjakoa ja keskittämistä, 3) palkka/hintainflaatio pysyy hallittuna, 4) osake et.al. markkinoiden voitto-odotuksilla on edes jonkinlainen laskennallinen uskottavuus, vaikka voitot perustuvat nyt vain ja vain keskuspankkien turvaamaan rahoitukseen – elämme fiat(raha)sosialismissa: Raha ei ole enää velkaa – sillä ei ole suhdetta Isä taivaaseen eikä Äiti maahan vaan se on julkinen tai yksityinen, *kuvitteellinen* lupaus muuttaa maailmaa Isä taivaasta tai Äiti maasta riippumatta.

Tämä tehdään pankeissa, yrityksissä ja valtiovallan toimesta hieman eri tavoin.

Pankit antavat lainaa (*financization*) sitä vasten, että lupaamme maksaa lainan takaisin. Tätä varten

pankki luo tyhjästä rahaa tilillemme ja se tuhoutuu, kun maksamme lainamme pois. Tämä rahoittaminen on siis yksityisten toimiemme kautta tapahtuvaa maailman muuttamista.

Yrityksissä mekanismina on pääomittaminen (*capitalization*): Jo minulla on idea tuotteesta A ja arvioin, että se menee hyvin kaupaksi seuraavien vuosien aikana, lasken tuon arvioidun tulovirran ja pääomitan sen omaisuudekseni, tosin vähentäen arvioiduta tulovirrasta yhtä ja toista tilanteen mukaan. Sitten jaan tuon summan osiin ja teen tarjouksen markkinoille; yksi ja toinenkin rahoitusenkeli saattaa tarttua tarjoukseen – ja ryhdyn siis muuttamaan maailmaa tuotteen A tuottamiseksi. Pääomittaminen on *valtasuhde* maailman muuttamiseen *yksityisen* intressin mukaisesti.

Valtionvallan menetelmä on verotus (*taxation*). Tätä nykyä valtiolta luon *ensin* rahan tyhjästä, lupaa suunnitelmissaan mitä tuottaa, missä aikataulussa ja millä hinnalla. Verotuksella huolehditaan jälkikäteen siitä, että annettu rahoitus ja käytettävissä olevat tuotantoresurssit ovat kohtuullisessa määrin oikeissa suhteissa; verotuksella voidaan säätää tilannetta, jotta rahanarvo ei muutu hallitsemattomasti. Valtiolta tuhoaa verotuksessa liikkeelle laittamansa rahat +/- korolla. Verotus on siis keino julkisesti muuttaa maailmaa toteuttamalla annetut lupaukset käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Toistaiseksi tällöin on keskitytty riittävän, terveen ja osaavan ”työvoiman” turvaamiseen yksityisen tuotannon tarpeisiin.

Aivan viime vuosina ympäristökriisitietoisuuden lisääntyttä julkinen valta on keskuspankkien tyhjästä synnytettyllä rahoituksella avannut uuden toiminta-ajatuksen, ajatuksen julkisen talouden lähetystehtävästä (*missionization*). Tämä missiotalous (*Mission economy*), rakentaa seuraavia uusia toimintamuotoja (*Mazzucato, 2020, 188-227*):

- *Yhteisöllisesti tuotetut arvot*
- *Markkinat muotoillaan, ei vain korjata*
- *Organisaatioille dynaamisia kykyjä*
- *Rahoitus tulosperusteiseksi*
- *Riskien ja tulojen uusjako*
- *Osallisuus: tavoiteasettelu ja sidosryhmien arvot*
- *Osallistuminen: tulevaisuuden yhteissuunnittelu avoimissa systeemeissä.*

Missiotaloudessa siis yhteisölliset arvot (*values*) määrittävät arvon (*value*) institutionaalisten rakenteiden kautta. Raha (*chremata*) kasvaa valuutaksi (*nomisma*), joka 1) luo perustan kansalaisten

tasa-arvoisille suhteille, 2) ylläpitää valtiota toimien oikeudenmukaisuuden mittarina, 3) kasvattaa käytännöllistä viisautta ja harkintaa (Eich, 2018, 3).

Näinhän ei vielä ole käynyt. Taloudelliset transaktiot perustuvat numeraalisiin ilmaisuihin ja niiden suorittajien keskinäiseen luottamukseen; transaktioihin ei ole upotettu arvoja, jotka määrittävät transaktion arvon. Tällainen transaktiojärjestelmä on kuitenkin jo kehitteillä (Economic Space Agency, 2022; palaan tähän seuraavassa osassa).

Kysymyksessä on siis pääomittamisen (*capitalization*), rahoituksen (*financization*), verotuksen (*taxation*), missionismin (*missionization*) ylitys (*Aufhebung*) synnyttämällä uusi taloudellisen toiminnan (*performance*) tila.

Tätä ylitystä on osattu ennakoida jo 1800 -luvulla:

”Kun siis pääomaan perustuva tuotanto luo yhtäältä universaalisen työn järjestelmän — toisin sanoen lisätyön, arvoa luovan työn — niin toisaalta se luo luonnon ja ihmisen ominaisuuksien yleisen hyväksikäytön järjestelmän, yleisen hyödyllisyyden järjestelmän; yhtä hyvin itse tiede kuin kaikki ihmisen ruumiilliset ja henkiset ominaisuudetkin esiintyvät vain tämän hyödyllisyyden järjestelmän kantajina (*Träger*), eikä mikään tämän yhteiskunnallisen tuotannon ja vaihdon piirin ulkopuolella oleva ilmene minään sinänsä korkeampana, sinänsä oikeutettuna. Siten vasta pääoma luo porvarillisen yhteiskunnan ja yhteiskunnan jäsenten harjoittaman luonnon, samoin kuin itse yhteiskunnallisen yhteydenkin universaalisen haltuunoton. Tästä johtuu pääoman suuri sivistävä vaikutus; tästä johtuu, että pääoma luo sellaisen yhteiskunnallisen vaiheen, johon verrattuna kaikki aikaisemmat vaiheet ilmenevät pelkkänä ihmiskunnan paikallisena kehityksenä ja taikauskaisena luonnonpalvontana. Vasta kapitalismissa luonnosta tulee ihmiselle pelkkä kohde, pelkkä hyödyn asia; sitä ei tunnusteta enää mahdiksi sinänsä; ja luonnon omien lakien teoreettinen tuntemuskin ilmenee pelkkänä viekkautena näiden lakien alistamiseksi ihmisen tarpeille joko kulutusesineinä tai tuotantovälineinä. Tämän tendenssin mukaisesti pääoma ylittää yhtä lailla niin kansalliset rajoitukset ja ennakkoluulot kuin luonnon jumalallistamisen ja tiettyihin rajoihin itsetyytyväisesti suljetun olemassa olevien tarpeiden tyydyttämisen ja vanhan elämäntavan uusintamisen. Pääoma suhtautuu kaikkeen tähän tuhoavasti, se mullistaa alituisesti kaikkea tätä, repii maahan kaikki rajoitukset, jotka jarruttavat tuotantovoimien kehitystä, tarpeiden laajentumista, tuotannon monipuolisuutta ja luonnon ja hengen voimien hyväksikäyttöä ja niiden vaihtamista.

Kuitenkaan siitä, että pääoma pitää jokaista sellaista rajaa rajoituksena ja siitä syystä ylittää sen ideaalisesti, siis ajatuksellisesti, ei suinkaan seuraa, että pääoma olisi ylittänyt sen reaalisesti, ja koska jokainen tällainen rajoitus on ristiriidassa pääoman tarkoituksen (*Bestimmung*) kanssa, niin kapitalistinen tuotanto liikkuu ristiriidoissa, joita se alituisesti ylittää, mutta joita se yhtä alituisen myös asettaa. Eikä siinä kaikki. Se universaalisuus, jota kohti pääoma etenee vastustamattomasti, kohtaa omassa pääoman luonteessa sellaisia rajoituksia, jotka panevat kapitalistisen kehityksen tiettyssä

vaiheessa kokemaan, että itse pääoma on tämän tendenssin suurin este ja ajavat ihmisiä siitä syystä kohti pääoman *ylittämistä* (*Aufhebung*) pääoman itsensä kautta.” (Marx, 1986, 344-345)

”Pääoman ylittämistä pääoman itsensä kautta” – sehän meillä on nyt juuri menossa: rajallinen tila – ainoa maapallomme – on määritettävä ekosfäärin - jonka osa olemme - uusintamisen tilaksi. Elämänkudoksen tahti ja sisältö määrittyy tämän tilan ajassa, tila-ajassa, ei pääomasuhteen kautta organisoidussa aikasilmukan määrittämässä aikatilassa.

Tuo tila ei voi olla paluuta perinteelliseen alueelliseen organisoitumiseen, kansallisvaltioiden rajojen reaaliulkopoliittiseen, newtonilaiseen ”voima vastaan voima” –määrittelyyn. Se ei voi myöskään enää perustua tuotannollisten eturintamien puskemiseen yhä kauemmaksi yhä suurempien ja korkeampien kaupunkimetropolien synnyttämiseksi tai – kuten nyt on tapahtumassa – yhä lähemmäksi, meidän sisäisen luontomme rajattomaan muokkaamiseen verkkoalustojen ja bioteknologian keinoin. (palaan tähän jatko-osassa)

Jos ajattelemme demokratiaa – ihmisten keskinäisiä valtasuhteita - ja biosfäärin määrittelemää tila-aikaa ja sen toimintarytmiä, ymmärrämme, että kysymys on *kirjaimellisesti* kaikkien ruuasta, työstä ja – niin, rauhasta. Kuinka leipää ja ruokaa riittää kaikille tuleville 10 miljardille ihmiselle?; kuinka työ ja tuotanto organisoidaan ekosfäärin uusiutumisyhtymän mukaan?; kuinka kansakunnat verkostoituvat yhteisponnistukseen Äiti maan pelastamiseksi? Tässä hankkeessa länsi ja pohjoinen on pieni vähemmistö. *Ekodemokratia* haastaa *libdemokratian*. Lopullisesti ja peruuttamattomasti.

*Päätteeksi: Isä meidän siunauksen sijaan tarvitsemme nyt toivonsiunauksen tähän tapaan:
Äiti maa siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Kirkastukoon hänen voimansa meille ja olkoon ne meille armollisia. Ilmaiskoon Äiti maa luontonsa meille, jotta kykenisimme ansaitsemaan leipämme rauhaa rakentaen. Luonnon, historian ja ihmishengen nimeen. Aamen.*

(...”aamen” (amen < tosi; a-m-n, olla luotettava), siis tulkoon todeksi.)

Viitteitä

Eich, S. 2018. Between Justice and Accumulation: Aristotle on Currency and Reciprocity, Political Theory 1–28.

ECONOMIC SPACE AGENCY 2022. <https://economicspace.agency>

Ma, T., Hu, Y., Wang, M., Yu, L., Wei, F. 2021. Unity of Nature and Man: a new vision and conceptual framework for the Post-2020 Global Biodiversity Framework. Natl Sci Rev, 2021, Vol. 8, nwa265.

Mazzucato, M. 2020. Mission: Economics: A Moonshot Approach to the Economy. London: Allen Lane.

Marx, K. 1986 Vuosien 1857-1858 taloudelliset käsikirjoitukset (Grundrisse der Kritik der politischen Ökonomie) Ökonomische Manuskripte, 1857/58. Text, 1. ja 2. ; Apparat, MEGA II, 1. 1 ja 2, Dietz Verlag, Berliini 1976 ja 1981. Suomennus Antero Tiisanen (hieman korjattuna, mvv).

Moore, J. W. 2015. Cheap Food and BadClimate: From Surplus Value to Negative Value in the Capitalist World-Ecology. Critical Historical Studies (Spring 2015), pp. 1-43.

Obinata, T 2004. Physical foundation of the labor theory of value: production and environmental destruction. Proceedings of the Environmental Physics Conference, 24-28 Feb. 2004, Minya, Egypt, p. 225-228.

Plurinational State of Bolivia. 2014. "Living-Well in Balance and Harmony with Mother Earth" A proposal for establishing a new global relationship between human beings and Mother Earth. https://www.genevaenvironmentnetwork.org/wp-content/uploads/2020/05/living-well_pdf.pdf

UN environment programme. 2022. Kunming-Montreal Global biodiversity framework <https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

Walker, R., Moore, J. W. 2018. Value, nature, and the vortex of accumulation. In Ernstson, H., Swyngedouw, E. (Eds.) Urban Political Ecology in the Anthro-po-obscene Interruptions and Possibilities. Routledge London.

YLE Tiede. 2022. Maapallon vesi on 4,5 miljardia vuotta vanhaa. <https://yle.fi/aihe/a/20-10003975?fbclid=IwAR32I63OKcSh-4t-xt6ewNZLqL36jVaFAWv3lZ8uVlSdVq8XFeJvUCMTOKw>

.... aika epeli tuo Sauli Niinistö, presidentiksi!

- 2023-01-05 12:03

Olen kommentoinut vuosien varrella tässä blogissa ja muuallakin presidentti Sauli Niinistön ajatuksia ja puheenvuoroja kymmeniä kertoja – pääosin hyvin kriittisesti. Poikkeuksena on ollut erityisesti Niinistön aloite ETYK:in 50 -vuotiskokouksen pitämisestä maailmanrauhan, vakauden ja yhteistyön

edistämiseksi (FT 08.07.2021). Ehdotus, josta ei sittemmin ole paljoakaan puhuttu.

Silti Niinistö pääsi yllättämään minut viime keväänä, kun Ykkösaamun haastattelussa (TV1, 14.05.2022) nousi esiin kysymys presidentti Sauli Niinistön ”suuresta linjasta”. Niinistö toisti taas jo aiemmin antamansa vastauksen: ”Ei sellaista ole olemassa” (Vaaherkumpu, 2021). Eikö ole?

Todellakin, Niinistöllä ei ole ollut kansallista *suurta linjaa*, mutta kansakunnan johtamisen *metodi* on ollut vahva: *prosessuaalinen* asioiden piiloedistäminen, liittolaisverkostojen hiljainen kutominen, vähäeleinen asioista sopiminen ja puolueiden johdon sitouttaminen linjauksiin ilman varsinaisia eduskunnan päätöksiä. Olen eri yhteyksissä kutsunut tätä metodologiaa sukellusvenediplomatiaksi.

Vaikka Niinistöllä ei ole ollut *julkilausuttua kansallista suurta linjaa*, niin *sivilisaatioiden* suhteen hänen suuri linjansa on ollut sitäkin selvempi: Suomi kuuluu länteen, läntiseen sivilisaatioon. Tällöin on syytä jättää historian hämärään *Pax Russica* ja kansallisen edistyksen vuosisatamme sekä erillisrauhamme *Pax Finlandia* ja yhteiskunnallisen edistyksen vuosikymmenet toisen maailmasodan jälkeen, siis kansalliset juuremme.

Tämä kasvumme kansakuntana kun ei käy yksiin *Pax America:n* perustalle viritetyn globaalien liberalistisen hegemoniastrategian kanssa, jossa sivilisaatioita ohjaa kamppailu maapallon ehtyvistä luonnonvaroista. Ukrainan sodan myötä tämä luonnonresurssien voimapolitiittinen uudelleenjako on palannut taas Euroopan maaperälle.

Nyt uudenvuodenpuheessaan Niinistö kysyy: ”Miten on mahdollista, että Eurooppaa halkova maantieteellinen raja onkin tosiasiaa kahden kokonaan erilaisen maailmankuvan raja?”

USA:n uuskonservatiiveille tämä sivilisaatoraja on *casus belli*, sodan syy, narratiivissa, jolla perustellaan Yhdysvaltain alueellisesta ja globaalia hegemoniaa, siis edessä olevaa luonnonresurssien voimapolitiittista uudelleenjakoa.

Euroopan yhteisen kodin rakentaminen (*Gorbachev*), siis noiden kahden, jo elähtäneiden maailmankuvien, ylittäminen rauhanomaisesti, niitä uudistavalla tavalla ei sopinut USA:n uuskonservatistien pirtaan, kun siihen oli mahdollisuus 1990 –luvulla.

Niinistö jatkaa: ”Rajan tällä puolen on mahdotonta edes kuvitella, että jonkun kansakunnan mieleen tulisi aloittaa sotiminen. Venäjän puolella rajaa asia on toisin.” Tällä puolen? Suomessa? Euroopassa? Tässä sivilisaatiossa, ”Lännessä”? Eihän lännen johtava valtio USA ole muuta tehnytään kuin käynyt sotia koko olemassaolonsa ajan. Lista on pitkä, 107 sotaa, joista 3 on käynnissä. (ks. esim. Histropedia, 2022).

”Ukrainan sota on amerikkalaisen uuskonservatiivisen liikkeen 30-vuotisen hankkeen huipentuma. Bidenin hallinnossa ovat olleet provosoimassa sotaa samat uuskonservatiivit, jotka kampanjoivat Yhdysvaltain sotien puolesta Serbiassa (1999), Afganistanissa (2001), Irakissa (2003), Syyriassa (2011) ja Libyassa (2011) ja jotka nyt provosoivat Venäjän hyökkäystä Ukrainaun” (Sachs, 2022).

Niinistö siis esiintyy julkisuudessa pikkutarkkana ulkopoliittisen realismin edustajana - ajatellen että Suomi on lastu maailmanpolitiikan laineilla ja että Suomi ei saa joutua pingispalloksi suurvaltojen peliin. Hän siis sovittautuu voimasuhteisiin luomalla sopimusverkoston vahvemmaksi arvioidun osapuolen kanssa. Kun sitten Putin ehdotti NATO:lle tämän saman ajattelun mukaisesti, että NATO ei saisi laajentua itäänpäin - Venäjälle *välimaahan*, reaaliulkopolitiikalle *tasapanottaville alueille*, Niinistölle *etupiirille* - oli Niinistön johtopäätös, että Suomen tulee liittyä NATO:on ja heti. Tämä oli epäloogista ja siinä on synkkää ironiaa: *pakottiko* Venäjä Suomen liittymään NATO:on.

Niinistö ei siis tunnusta reaaliulkopolitiikan periaatteita, kaikkien kansallisvaltioiden oikeuksista määrittää itse kansalliset intressit ja eksistentiaaliset uhkansa eikä tasapainottavien alueiden olemassaolon tarpeellisuudesta. Asiat ovat joko tai, hyviä tai pahoja.

Niinistö ei siis ole reaaliulkopolitikko. Hän on uuskonservatiivi. Hänelle jää viimekädessä toimensa perusteluksi, narratiiviksi, hyvän ja pahan ikuinen taistelu – ja sille Jumalan siunaus.

Uudenvuodenpuheen lopussa Niinistö toteaa:

”Kansainvälinen tilanne on nyt poikkeuksellisen jännittynyt. Nimenomaan sellaisella hetkellä, kun tarvitsisimme maailmanlaajuisia yhteistyötä ihmiskunnan yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi. Ilmastonmuutosta on hillittävä ja sen vaikutuksiin on sopeuduttava. Luontokato on pysäytettävä.” Meidän pitäisi siis saada Äiti maan siunaus toimillemme.

Ajatteleeko Niinistö todella, että ”kansanvälisen tilanteen poikkeuksellinen jännitteisyydellä” ja välttämättömällä ”maailmanlaajuisen yhteistyön” tarpeella ei ole mitään tekemistä keskenään?

Eikö hänen edustamansa uuskonservatiivisuus ole ehdotus olla jakamatta luonnonvaroja uudelleen kaikkien kansakuntien kesken? Siis Me ensin – muille mitä sattuu jäämään yli. Liberaalin demokratian lipunkantajiksi itsensä määrittävät – pohjoinen länsi – edustavat pientä vähemmistöä maailmassa. Ekodemokratia haastaakin libdemokratian kuten se haastaa ulkopoliittisen realisminkin. En mene tässä yhteydessä tähän laajemmin.

Suomea ja Suomen kohtaloita toisessa maailmansodassa, erityisesti jatko-sodan osalta, kuvailtiin pitkään historian ”ajopuuksi” kahden pahan välillä. Sittemmin mielikuva on muuttunut taitavaksi koskenlaskuksi ja on enemmän osoittautunut tavoitteelliseksi politiikaksi. ”Suomi – lastu lainehilla” onkin osoittautumassa jo nyt tietoiseksi uuskonservatismiksi, sen suomalaiseksi versioksi.

Eikös Biden tokaissut joskus, että ”Putin kuvitteli suomettavansa Euroopan, mutta me natotettiin Eurooppa sen sijaan”. Kysymys ei siis ole ”uussuomettumisesta” vaan suomettumisen, siis edistyksellisen eurooppalaistumisen estämisestä.

Niinistö iloitsee ihmisen kyvykkyydestä sopeutua uusiin tilanteisiin todeten: ”ihminen on aika epeli eläväiseksi”

... *epeli?*

Etymologinen sanakirjamme antaa tälle sanalle pitkän listan eri merkityksiä: huono hevonen, vikuri, vallaton olento; kujeilija, veitikka, keikaileva, koketti, kevytmielinen, narri, typerä, olla huikenteleva, koketeerata.

Voitte itse valita osuvimman presidentti Sauli Niinistölle, eläväiselle epelillemme.

Viitteet

Histropedia.com 2022. Wars involving the United States.

<http://histropedia.com/timeline/1fjqtpg9bg0t/Wars-involving-the-United-States>

Niinistö, S. 2023. Tasavallan presidentti Sauli Niinistön uudenvuodenpuhe 1.1.2023.

<https://www.presidentti.fi/puheet/tasavallan-presidentti-sauli-niiniston-uudenvuodenpuhe-1-1-2023/>

Niinistö, S. 2021. It's Time to Revive the Helsinki Spirit The 50th anniversary of the landmark Cold War conference is inspiring a renewal for today's world. FT 08.07.21

<https://foreignpolicy.com/2021/07/08/its-time-to-revive-the-helsinki-spirit/>

Jeffrey David Sachs 2022. Die Ukraine ist die neueste Katastrophe amerikanischer Neocons

<https://www.berliner-zeitung.de/wirtschaft-verantwortung/die-ukraine-ist-die-neueste-katastrophe-amerikanischer-neocons-li.242093?fbclid=IwAR1t3rFSuU3nFoDNXkja-lmi08x7rpU6zxIXJcm0mxe01vAPawnga6ZAeCO>

Suomen etymologinen sanakirja 2022. epeli

https://kaino.kotus.fi/suomenetymologinensanakirja/?p=qs-article&etym_id=ETYM_1f860a11ef16eed8652c7990d750b77a&list_id=1&keyword=epeli&word=epeli

Vaaherkumpu, S. 2022. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö Ykkösaamun haastattelu 14.05.2022. <https://areena.yle.fi/1-50971040>

Jussi Halla-aho sotaterapeutina

- 2023-01-07 15:16

Eduskunnan ulkoasianvaliokunnan ja perussuomalaisten entinen puheenjohtaja Jussi Halla-aho haluaa suojella meidät Ukrainan sodan aiheuttamilta mielenterveysongelmilta. Hän kirjoittaa FB päivityksessään (06.01.2023):

”Jos venäläiset sotilaat ajatellaan arvokkaina ihmisinä ja heitä SILTI tapetaan, tällä on uskoakseni paljon vahingollisemmat seuraukset sekä ukrainalaisten sotilaiden ja heitä auttavien länsimaalaisten mielenterveyteen, että normaalin yhteiskunnan jälleenrakentamiseen sodan jälkeen.”

Miten tämä mielenterveysongelma ehkäistään? Tappamisen demonisoinnilla ja karnevalisoinnilla:

”Ihmiseen on kuitenkin rakennettu vahva esto toisen ihmisen tappamista kohtaan. Normaaliaikana tämä esto mahdollistaa yhteiskunnan olemassaolon sellaisena kuin me sen tunnemme. Sota-aikana siitä on haittaa. Tämä esto pyritään tukahduttamaan riisumalla tapettavalta viholliselta ihmisyyttä, ts. demonisoimalla hänet tai kuvaamalla hänet rotaksi, torakaksi tai muuksi iljettäväksi eläimeksi.”

Säilytämme siis mielenterveytemme, kun tapamme vihollisia, siis rottia, torakoita, tai muita iljettäviä eläimiä, emme ihmisiä, oli ne – viholliset - sitten venäläisiä, suomalaisia, ukrainalaisia tai muita – ihmisiä.

Onko miljoonista venäläisistä tullut sitten yhtä äkkiä ”rottia ja torakoita ja muita iljettäviä eläimiä”? Olemme varmaan kaikki sitä mieltä, että *biologisesti* kaikki venäläiset kuuluvat yhä Homo Sapiens -lajiin, ovat siis ihmissukuun kuuluvia – ovat ihmisiä. Petämme siis itseämme ainakin tässä suhteessa. Miten muuten?

Halla-ahon *uuskonservatiivisen* näkemyksen mukaan Ukraina sodassa ei ole kysymys suurvaltojen – USA vs. Venäjä/Kiina - reaalipoliittisesta voimasuhteiden mittaamisesta, siis niiden taloudellisten intressien ja eksistentiaalisten uhkien tasapainon etsimisestä *voimakeinoin* vaan hyvän ja pahan taistelusta.

Meillä on vähintäänkin neljä kertomusta, narratiivia, siitä mistä tässä sodassa on kyse:

Venäjä: kansakuntien suvereniteetti ja keskinäinen demokratia vs. USA:n hegemoninen globalisaatio

USA: liberaalidemokratia vs. auktoritaasus,

EU: Eurooppa, maailman puutarhuri vs. viidakko

Kiina: Modernisaatio Kiina malliin vs. USA:n hegemoninen globalisaatio

Halla-aho ja Putin ovat ajatuksellisesti kuin veljekset: omien kovien intressien ajaminen on puettava tarinaksi, joka oikeuttaa vihollisen elävän voiman tuhoamisen. Sekä Halla-aho, että Putin - nyttemmin - kaivavat perustelunsa ”maa ja veri” – perinteen mukaisesti syvältä historiasta, ihmisen ja luonnon kamppailusta, oikeuden hakemisesta omaan maahan omalla verellä.

Siten, käsitykseni mukaan, suurvaltapoliittiset intressit ja eksistentiaaliset uhat, jotka nyt liittyvät edessä olevaan maapallon rajallisten luonnonresurssien uudelleenjakoon, kuorutetaan narratiiveilla, jotta koko kauheus olisi psyykkisesti kestettävissä: olemmehan juuri huomanneet, että juuri tämä luonnosta irrottautunut lajimme, sivistyneisyydellään elämöivä Homo Sapiens, on Äiti maan kannalta kaikkein iljettävin olento.

Tämä on iljettävyyden Halla-aho ja uuskonservatiivit siirtävät toisaalle, vihollisiin, jotta voitaisiin perustella, että luonnonvaroja ei tarvitse jakaa uudelleen *kaikkien kansakuntien* kesken. Siis Me ensin – muille mitä sattuu jäämään yli. Tämä liberaalidemokratiankin lipun alla tapahtuva perustelu ei kestä ekorealismien haastetta.

Halla-ahon on nyt pudottanut uuskonservatismiin naamarin ja paljastanut millaista psykiatrista huijausta sen ajatuspajoissa rakennellaan.

Viite

<https://www.facebook.com/jussi.hallaaho>

Muutosten aikakausi vai aikakauden muutos?

- 2023-01-11 13:05

Helsingin sanomat pistää taas parastaan pääkirjoituksessaan (HS 11.01.2023):

”Ukrainassa taistelee kaksi maailmankuvaa: yhdellä puolella ihmisarvoa halveksiva totalitaarinen ideologia, toisella vapautteen ja ihmisoikeuksiin pohjautuva demokraattinen ideologia. Jos me omaksumme vastapuolen maailmankuvan, me häviämme, vaikka voittaisimme.”

HS asettuu tässä – ehkä hieman yllättäen - tukemaan neokonservatiivista ajatusmallia. Tämä 1990-luvulla USA:ssa omaksutussa näkemyksessä ”sivilisaatioiden törmäyksestä” (Samuel P. Huntington The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order, 1996) on perusajatuksena:

”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme” (Huntington, 1996, 19-21; ks. laajemmin Volanen, 2022).

Tämä on samaa sodanrealismia, jota Halla-aho yrittää peittää sotaterapeuttisin keinoin: jotta siis voisimme rakastaa itseämme, siis perustella itsekkyytemme, on meidän etsittävä itsellemme vihollisia, jotka muunnamme mielessämme tuhottavissa olevaksi vihollisen eläväksi, ”inhottavaksi” voimaksi.

Eurooppa synnytti aikoinaan kolonialismin, rasismin ja orjuuden. Nyt Eurooppa heiluttaa lippua vapauden, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien puolesta määrittelemättä niiden ekorealisticista reunaehtoja kaikille noin 10 miljardille ihmiselle ja ekosfäärille. Me olemme nyt vähemmistössä kaikilta osin.

Voimme - siis ihmiskuntana - voittaa vain ja jos vain radikaalisti muutamme ”vapautteen ja ihmisoikeuksiin pohjautuva demokraattinen ideologiaamme” ekorealisticiseksi demokratiaksi. Suhteemme Äiti maahan - kuten YK:n juuri päättynyt bioversiteettikokous julisti - on oltava vähintäänkin tasapainoinen ja harmoninen. Rahan kierrosta – oli se sitten julkista tai yksityistä – on siirryttävä sisäisen ja ulkoisen luonnon mitä moninaisimmin välitettyyn yhteiskierto. Meidän on maallistuttava – siis kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla ja alati.

Ekorealismien kannalta ”vapautteen ja ihmisoikeuksiin pohjautuva demokraattinen ideologian” tulokset ovat kaikkea muuta kuin vapautta, ihmisoikeuksia ja demokratiaa kun emme katso tilannetta ahtaasti

itä/länsi- vaan erityisesti etelä/pohjoinen -jaon, siis koko ihmiskunnan ja maapallon ekosfääriin huomioiden.

Mitä tarkoitan? Pari esimerkkiä.

- Jos luonnon kestävyysrajoja noudatettaisiin tiukasti, nykyinen elintarvikejärjestelmämme voisi tarjota tasapainoisen ruokavalion vain noin 3,4 miljardille ihmiselle. Meidän pitäisi kuitenkin pystyä tarjoamaan ruokaa noin 10,2 miljardille ihmiselle. Se on mahdollista, mutta ei ilman radikaaleja uudelleenjärjestelyjä koko elintarvikejärjestelmässä. Keskeisiä edellytyksiä ovat alueellisesti uudelleen jaettu viljelysmaa, parannettu vesiravinteiden hallinta, ruokahävikin vähentäminen ja ruokavaliomuutokset. (2)

- Suomessa minimitoimeentuloraja on noin 28€ päivässä. Vuonna 2017 maailman väestöstä 88% tuli toimeen vähemmällä. Noin 5600 miljoonaa ihmistä asui maissa, joissa 90% ansaitsi vähemmän. Mitä pitäisi tehdä, että edes Suomen tuolloinen tilanne – siis 77% ansaitsisi vähintään ja 23% alle 28€ päivässä – saataisiin yleiseksi tasoksi maailmassa, siis suomalainen minimitulotaso kriteeriksi ja vielä niin, että hyväksyisimme sen alituksen noin yhdellä viidestä maailmassa? Tuotantoa tulisi lisätä ja paljon. Nykyinen tuotanto tulisi vähintäänkin viisinkertaistaa. Se on mahdotonta. (3)

- Oletetaan, että Yhdysvalloissa asuvat koirat muodostavat oman kansansa, ”Koiramaan”, ja niiden keskimääräiset ylläpitokustannukset edustavat tämän koirakansakunnan keskimääräisiä tuloja. Heidän tulonsa asettaisivat Koiramaan selkeästi keskituloiseksi kansakunnaksi, Paraguayn ja Egyptin kaltaisten maiden yläpuolelle. Itse asiassa Koiramaan, tämän yhdysvaltalaisen koirakansakunnan, tulot asettaisivat sen asukkaat, koirat, parempituloisiksi kuin 40% maailman väestöstä. Ja jos keskitymme yksinomaan terveydenhuoltomenoihin, ero kasvaa valtavaksi: keskimääräiset vuotuiset menot Koiramaassa olisivat korkeammat kuin terveydenhuoltomenot maissa, joiden osuus maailman väestöstä on yli 80 prosenttia. (4)

- Globaalin pohjoisen maat ovat vastuussa 92 % ilmaston hajoamista aiheuttavista kokonaispäästöistä. Samaan aikaan globaali etelä on vastuussa vain 8 % ”ylipäästöistä”. Ja suurin osa näistä maista on edelleen reilusti päästörajojen alapuolella. Tilannetta pahentaa vielä se, että ilmaston romahtamisen negatiiviset vaikutukset kohdistuvat juuri ensisijaisesti globaalin etelän maihin, jotka kärsivät valtaosan ilmastonmuutoksen aiheuttamista vahingoista ja kuolleisuudesta omissa maissaan. (6)

- Ymmärtääksemme millaisista mittasuhteista nyt on kyse, voimme käyttää ns. 70-sääntöä: kaikki, jonka kaksinkertaistumisaika (tai puoliintumisaika ehtymisen tapauksessa) on lyhyempi kuin 10 000 vuotta, ei ole kestäväällä perustalla näissä ajan mittakaavoissa. Siksi kaikki luonnon resursseihin vaikuttavat toiminnot on pidettävä kasvu- tai ehtymisasteeltaan alle 0,007 % vuodessa, mikä on tarkoittaa käytännössä nollakasvua. Kansantuote ja sen kasvu kulkevat käsikädessä energian kulutuksen ja siten hukkalämmön lisääntymisen kanssa. Jos oletamme edes runsaan 2% vuosittaisen BKT:n kasvun, niin muutamassa vuosisadassa maapallomme alkaa kirjaimellisesti kiehua sen saavuttaessa 100c° pintalämpötilan. (7).

- Minun sukupolveni muistaa hyvin John F. Kennedyn lohdullisen mantran varakkaille pohjoisessa ja

köyhille etelässä: ”Nouseva vuorovesi nostaa kaikki veneet.” Se ei ollut realistinen oletus edes taloudellisesti, eikä missään tapauksessa ekologisesti. Kapitalismi ei ole vähentänyt sosiaalista eriarvoisuutta, vaan pahentanut sitä. Globaalissa mittakaavassa se kirjaimellisesti valtasi maailman yhteiskunnat 1900-luvulla – tuoden toisille vaurautta ja toisille tulvia. Nämä tulvat ei tule enää perässämme, ne ovat nyt aivan vieressämme. (8)

Euroopan edistyneen perinnön – ”vapauten ja ihmisoikeuksiin pohjautuva demokraattinen ideologia” - kestävyys ja vahvuus mitataan ekorealismilla asettaman eksistentiaalisen haasteen ratkaisemisessa, ei sodanrealismilla määrittelemän voimatasapainon kautta.

Eurooppa voi nousta suurvallaksi vain antamalla etelälle ja idälle parempia vastauksia kuin Kiina/Venäjä tai USA. Tarvitsemme siis maailman sosiaalisen foorumin ja YK:ta rakentamaan yhteisöjä koko ihmiskunnan yhteiselle tulevaisuudelle.

Euroopan ei tule nöyryä eikä alistua nyt muodostumassa olevan kahden sotilasliittokunnan sodanrealistiseen olettamukseen: ”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme”.

Eikö juuri päinvastoin:

Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.

Tämä on ekologinen realismi, ekodemokratiaa.

Olkaamme rehellisiä itsellemme: Jos hyväksymme ulkopoliittisen realismin geopolitiittisten tarkastelujemme lähtökohdaksi, niin silloin meidän on hyväksyttävä se, että *kaikilla* suurvalloilla on oikeus määrittää kansalliset intressinsä ja eksistentiaaliset uhkansa eikä vain USA:lla. Samalla hyväksymme sen, että intressiristiriidat ja eksistentiaalisten uhkien purku ratkaistaan voimasuhteiden mukaan sopimalla tai sotimalla.

Ulkopoliittinen realismi voidaan kuorruttaa monenlaisilla kertomuksilla, narratiiveilla, ”hyvästä ja pahasta”, ”demokratiasta ja autoritäärisyydestä”, ”sivistyksestä ja barbariasta” ... mutta sen ytimenä nyt on – minulle – kysymys maapallon rajallisten luonnonvarojen jakamisesta kansakuntien kesken: jaetaanko ne tulevaisuudessa toisin – kaikkien meidän ja kaikkien kansakuntien kesken - vai jatketaanko nykyistä täysin järjetöntä, yletöntä ja kestämatöntä varallisuuden kasaamista yhä harvempiin käsiin.

Kysymyksessä ei siis ole ”muutosten aikakausi vaan aikakauden muutos” kuten Olli-Pekka Heinonen tilannetta äskettäin luonnehti (Heinonen, 2023). Itse ilmaisin tämän haasteen näin:

Äiti maa siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Kirkastukoon hänen voimansa meille ja olkoon ne meille armollisia. Ilmaiskoon Äiti maa luontonsa meille, jotta kykenisimme ansaitsemaan leipämme rauhaa

rakentaen. Luonnon, historian ja ihmishengen nimeen. Aamen.

... aamen (amen < tosi), siis todeksi tulkoon.

Viitteet

- (2) Gerten, D., Heck, V., Jägermeyr, J. 2020. Feeding ten billion people is possible within four terrestrial planetary boundaries. *Nat Sustain* 3, 200–208. <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0465-1>.
- (3) Roser, M. 2021. How much economic growth is necessary to reduce global poverty substantially? <https://ourworldindata.org/poverty-minimum-growth-needed>
- (4) Korzeniewicz, R. P., Moran, T. P. 2009. *Unveiling Inequality*. Russell Sage Foundation. Kindle Edition.
- (5) Homer-Dixon, T. 2022. *World 3 at 50 What it got right, and what it got wrong*. Cascade Institute. <https://canadiancor.com/wp-content/uploads/2022/01/Thomas-Homer-Dixon-slides-Jan-12-2022.pdf> Haettu 02.02. 2022.
- (6) Roberts, M. 2022. *Climate change and wars*. <https://thenextrecession.wordpress.com/2022/04/09/climate-change-and-wars/> Haettu 10.4.2022
- (7) Murphy, T. 2021. *Energy and Human Ambitions on a Finite Planet Assessing and Adapting to Planetary Limits*, eScholarship, University of California https://escholarship.org/uc/energy_ambitions
- (8) Lessenich, S. 2019. *Living Well at Others' Expense*. Wiley. Kindle Edition.

Helsingin Sanomat 2023. Vihollista ei pidä halventaa. Pääkirjoitus 11.01.2023
<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009317768.html>

Blogit

Heinonen, O-P. 2023. Yhtä kaikki. Länsi-Suomi 08.01.2023
<https://ls24.fi/artikkelit/olli-pekka-heinonen-yhta-kaikki>

Volanen, M. V. 2022. Davos vai Allegre? KU blogi 12.04.2022
<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/davos-vai-allegre/>

Volanen, M. V. 2022. Leipää, työtä, rauhaa. KU blogi 29.04.2022.
<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/leipaa-tyota-rauhaa/>

”Olemme vauhdilla menossa takaisin kohti luokkayhteiskuntaa”

- 2023-01-18 11:29

Psykologian emeritaprofessori Liisa Keltikangas-Järvinen (IS 18.01.2023)

”Tämä on hälyttävä trendi, että erot koulujen ja hyvien ja huonojen oppilaiden välillä kasvavat. Olemme vauhdilla menossa takaisin kohti luokkayhteiskuntaa”. ...

”Koulun arkipäivässä on tehty uudistuksia, jotka eivät ole kehityspsykologisen tiedon mukaisia, ja jotka ovat lisänneet eriarvoistumista. Lapselta odotetaan koulutyöskentelyssä enemmän omia päätöksiä kuin mihin hänen aivonsa ovat kypsät.

Lukiolaisten uupuminen ja mielenterveysongelmien lisääntyminen liittyvät emeritaprofessorin mukaan oppimistulosten heikkenemisen rinnalla samaan ilmiöön, jossa lapsilta ja nuorilta vaaditaan pedagogisten ideologioiden mukaisia taitoja, joihin heidän kypsyystasonsa ei riitä.

”Aiemmin koulu ohjasi ja muutti yhteiskuntaa. Hissukseen on tapahtunut sellainen muutos, että yhteiskunta sanelee koululle ehdot ja koulu yrittää juosta yhteiskunnan odotusten perässä.”

Koulu ei varmaankaan ole koskaan *omaehtoisesti* muuttanut kansalaisyhteiskuntaa vaan kansallisvaltio on koulun välityksellä pyrkinyt muuttamaan sitä. Kuitenkin nykyistä *kaupallista* kansalaisyhteiskuntaa muokkaa funktionaalisen talouden voimat, ts. talouden kasvupakko ja siihen liittyvä talouden tehostamisvaatimusta toteuttava tekniikka. Näihin valtiolta on omaksunut reaktiivisen roolin kuten juuri ilmestynyt Sivistyskatsaus hyvin osoittaa. (Palaan vielä erikseen tähän katsaukseen).

Pienenä kansantaloutena Suomi on riippuvainen energian, raaka-aineiden, tekniikan, rahoituksen ja ”työvoiman” tuomisesta Suomeen.

Puhuminen ”työvoimasta” – siis voimasta, joka on siirrettävissä ja muokattavissa ilman ehtoja – tulisi lopettaa kokonaan. Meillä on työn tekijöitä, ihmisiä työssä.

Samoin meidän tulisi lopettaa puhuminen tekniikasta pelkkänä välineenä. Tekniikka on aina teknologiaa (techne + logos), ts. tekniikan käyttö pitää aina sisällään eettisen ja moraalisen valinnan. Suomi voi kuitenkin vain pieneltä osin olla ratkaisemassa sitä, mihin suuntaan tekniikka ja teknologia tulevat kehittymään.

Kun Liisa Keltinkangas-Järvinen onnistuneesti purkaa modernia liberaalia valistuksellista jakoa vapaaseen sisäiseen maailmaamme ja alistettuun ulkoiseen maailmaamme yksilökohtaisen, perityn temperamentin välityksellä, hän kyllä avaa yksilökehityksen näkökulman, mutta samalla, ehkä huomaamattaan, sulkee oven psyyken yhteisölliseltä perustalta, kulttuurilta tai oikeastaan kulttuurien kulttuurilta, ts. kuinka sovittaa sisäisen ja ulkoisen luonnon suhde niihin ehtoihin, jotka ovat tosia suhteessa luontoon, kauniita suhteessa luontodialogiin ja reiluja ihmisten kesken.

Meidän itse kunkin *psykke* kun ei sijaitse jossakin aivojen kolkassa vaan tukeutuu kaikkiin niihin suhteisiin, joita meillä on ja joita me kaiken aikaa tuotamme ja ylläpidämme keskenämme ja suhteessa luontoon. Kysymyksessä on siis yhteiskunnallinen suhde – kuinka meille itse kunkin reaalisesta kokemuksesta saamme rakennettua yhteistä todellisuuttamme ja kuinka yhteisestä todellisuudestamme itse kullekin reaalisen kokemuksen.

Eri sosiaaliluokkien - Keltikangas-Järvisen luokkayhteiskunnan - reaalisen kokemuksen eriytyminen omiksi todellisuuksiksi liberaalidemokraattisessa ja kaupallisessa kansalaisyhteiskunnassa on haastettavissa vain jollakin reaalilla, joka on yhteinen. Tällä hetkellä tämä haastaja on ekologinen realismi ja se edellyttää ekologista demokratiaa, ts. että kaikki olemme mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Koulutusjärjestelmä on siis käännettävä opintojärjestelmäksi: realistiseksi suhteessaan ulkoiseen ja sisäiseen luontoon ja niiden mitä moninaisimpiin välityksiin.

Tätä olen pohtinut jo aiemmin kommentoidessani Liisa Keltikangas-Järvisen ajatuksia blogissani

Koulut ja viidakon lait. ks. <https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/koulut-ja-viidakon-lait/>

Viite

Särkkä, H. 2023. Suomen kouluja jäytää hälyttävä trendi, varoittaa emeritaprofessori

Suomi kulkee vauhdilla kohti luokkayhteiskuntaa, varoittaa oppimiserosta huolestunut psykologian emeritaprofessori Liisa Keltikangas-Järvinen. IS 18.01.2023

<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009333148.html>

NATO on mato!

- 2023-01-20 09:19

Markus Mustajärveltä erinomainen eriyvä mielipide puolustusvaliokunnan lausuntoon.

Suomi ja Vasemmistoliitto kansallisen yhtenäisyyden nimissä ovat ajautuneet tukemaan USA:n

neokonservatiivista geopolitiikkaa, jossa Ukrainan sota on sijaissota USA ja Kiinan tulevassa voimainmittelössä. Tässä mittelössä pääakseli ei mielestäni ole itä/länsi - siis kolmen eri tavoin oligarkkisen suurvallan - kamppailusta. Kysymys on pikemminkin etelä/pohjoinen - akselista, siis maapallon rajallisten luonnonvarantojen jakamisesta reaalioliittisin perusteluin: voima vastaan voimaa, sovinto tai sota. Tässä kamppailussa pohjoinen länsi on historiallisesti ollut aina väärällä puolella - ylimielinen ”maailman puutarhuri viidakkoa vastaan” (Josep Borrell).

Kansallisvaltiokeskeinen reaalioliittinen maailman jäsenitys ei ole ollut enää pitkään aikaan realistista - ei sen jälkeen kun käytössämme ovat ydinaseet eikä sen jälkeen kun globalisaatio - sekä hyvässä että pahassa - on saattanut kansallisvaltiot syvästi keskinäiseen monitahoiseen riippuvuuteen rajallisista luonnonvarannoista - jos oletamme, että kaikilla kansakunnilla on oikeus omaan kohtuulliseen osuuteensa. Siitä on nyt kysymys: tunnustetaanko, että valtiokeskeinen sotarealismi on nyt kääntynyt ekorealismiksi: kuinka ihmiskunta - kaikki kansakunnat - saavat tehtyä oman oikeudenmukaisen osuutensa ekosfäärin pelastamisessa.

Neokonservatiivinen politiikka sanoo: Me ensin - muille mitä yli sattuu jäämään. Halla-aho yrittää vielä lieventää omatuntomme soimausta todeten - ne muuthan eivät ole edes ihmisiä.

Jotta voisimme siirtyä ekorealismiin, meillä tulee olla realistinen käsitys siitä mitä, miksi, milloin, missä ja miten tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Tämä käsitys meille voi muodostua vain ja jos vain olemme mukana päättämässä näistä kysymyksistä. Se on ekologista demokratiaa, EKODEM. Tämä ajatus vei eteenpäin Euroopan edistyksellistä sanomaa.

Kun neokonservatismi olettaa, että ”emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa mitä olemme” (Huntington).

Euroopalainen edistys, siis ekologinen realismi, ekodemokratia, sanoo juuri päinvastoin: Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.

Kysymys NATOsta ja siihen liittymisen ehdoista on siis kysymys mille puolelle asetumme: edistyksen vai taantumuksen. Minulle - jos sanonta sallitaan - NATO on mato, joka kalvaa kansallisen ja euroopplaisen edistyksen ydintä, tasapainoista ja harmoonista suhdettamme Äiti maahan, kuten YK:n juuri päättynyt biodiversiteetti kokous asian ilmaisi. Toivontunnustukseni onkin nyt:

Äiti maa siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Kirkastukoon hänen voimansa meille ja olkoon ne meille armollisia. Ilmaiskoon Äiti maa luontonsa meille, jotta kykenisimme ansaitsemaan leipämme rauhaa rakentaen. Luonnon, historian ja ihmishengen nimeen. Aamen.

Viite

Mustajärvi. M. 2023. Eriävä mielipide puolusvaliokunnan lausuntoon.

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/PuVL_15+2022.aspx

Ekologinen sivistys ja vapaus

- 2023-01-22 11:23

Saatteeksi: Viime päivinä on keskusteltu peruskoulun oppimistuloksista ja niiden huonontumisen syistä; ks. esim. kommenttini Liisa Keltikangas-Järvisen haastatteluihin Ilta-Sanomissa

”Olemme vauhdilla menossa takaisin kohti luokkayhteiskuntaa”. IS 18.01.2023

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/olemmevauhdilla-menossa-takaisin-kohti-luokkayhteiskuntaa/>

Koulut ja viidakon lait IS 29.09.2020

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/koulut-ja-viidakon-lait/>

Keltikangas-Järvinen avaa kyllä kehityspykologisen näkökulman, mutta ahtaasti biologisen yksilökehityksen näkökulmasta. Tässä blogissani avaan sosiologisen näkökulman, vaikka psykologi olenkin. Minulle psyyke on ulkoisen ja sisäisen maailman suhde, jonka ja jota tuotamme ja ylläpidämme alati ja kaiken aikaa mitä moninaisimpien endogeenisten (aistit, kädet, jalat...) ja eksogeenisten (välineet, työkalut ...) välitysten kautta.

Kysymys sivistyksestä – jälleen kerran

Suomessa sivistyskeskustelua on pitkään jäsentänyt yleis- ja ammattisivistyksen jyrkkä erottaminen, jos yleensä edes ammatillista koulutusta on pidetty sivistävänä, siinä kun on kysymys – niin ajatellaan – ”vain” keinojen opettelemisesta.

*Ammattikorkeakoulujen perustamisen yhteydessä tätä jakoa avattiin moninaisella tavalla ja purettiin ammatti- ja yleissivistyksen vastakkaisuutta suhteuttamalla *taidon tieto* ja *tiedon taito*, saattamalla metodi ja tekniikka yhteisen *logoksen* piiriin, metodo- ja teknologiaksi. Sivistys jäsentyi tiedoksi, tahdoksi ja taidoksi asettaa, arvottaa ja ratkaista *aikakauden keskeisiä haasteita* reilulla tavalla.*

*Aikakautemme keskeisin ja haastavin ratkaisua odottava kysymys on tietysti ekologinen katastrofi. Sen valloittaminen (*conquest* < kysymysten/epäilyn myötä) edellyttää ekologista sivistystä. Sivistys ei siis nyt ole maailmasta etääntymistä ja irrottautumista (*Bildung* < jumalaan samaistumista) vaan sisäisen ja*

ulkoisen luonnon suhteen välitysten kautta tapahtuvan luonnon henkiin herättämistä (sivistys < pellavan muokkaus, työ). Reaalisen suhteemme luontoon, siis työn tulee nyt olla sivistävää.

”Ekologisen sivistyksen ideaalit – hyvyys, totuus ja kauneus – ovat tunnuksina ihmisyydelle sanan parhaassa mielessä. Sivistystavoitteena on itsetajuisuuteen heräävä toimija: usko järjelliseen ja autonomiseen subjektiin, eli subjektiin, jolla on mahdollisuus ajatella itsenäisesti ja tehdä moraalisia päätöksiä. Ekologiseen sivistykseen havahtuvalla ihmisellä herää käsitys itsestä osana luontoa, eikä luonnon herrana. Ihmisen autonomia on tulkittava ekologisessa sivistyksessä, ei irrallisuutena luonnosta, vaan suhteellisuudentajuisena ja kohtuullisena luonnon osaksi asettumisena” (Sivenius&Värri&Pulkki, 2018). Mistä *tämä vapaus*?

”Vapaus ei tule meille annettuna, vaan se on yhteisöllinen valloitus” (Bourdieu, 1987a).

Sosiologian professori emeritus *Hannu Simola* kirjoitti vuonna 2004 *Kasvatus* -lehteen lyhyen katsauksen, jonka hän otsikoi yllättävällä, metaforisella tavalla:

”*Kenraali Adolf Ehrnrooth ja PISA:n ihme Koulutussosiologia huomautuksia eräiseen suomalaiseen menestystarina*an” (Simola, 2004).

Sosiologisten tutkimustulosten pohjalta hän kiteytti katsauksessaan kolme suomalaisen koulun *paradoksia*:

Ensimmäinen paradoksi on se, että ”Euroopan viimeisimpien joukossa, mutta kaikkein nopeimmin agraariyhteiskunnan taakseen jättäneet miehet oppilaina ja maailman pisimmälle koulutetut ja parhaiten koulussa menestyneet naiset opettajina, Suomessa toteutettiin ”maskuliinista”, jopa ”patriarkkaista” luokahuonepedagogiikkaa”, jota voisi ”luonnehtia jonkinlaiseksi Adolf Ehrnrooth-pedagogiikaksi, sellaiseksi edestä johtamisen pedagogiikaksi, jossa opettaja pitää kyllä huolta jokaisen oppilaansa oppimisesta, mutta säilyttää samalla tietyn välimatkan heihin.”

Toinen paradoksi oli, että ”tulevaisuuteen kurkottavan PISA-tutkimuksen mestarioppilas näyttää nojaavan menestyksessään pääasiassa menneeseen tai ainakin menossa olevaan maailmaan – siihen agraarin ja esiteollisen yhteiskuntaan, alamaiskulttuuriin ja kuuliaisuuden eetokseen, joka kaikista eurooppalaisista myöhäismoderneista yhteiskunnista on Suomessa kenties kaikkein tuoreimmassa muistissa.”

Kolmas paradoksi oli, että ”poliittisesti ja pedagogisesti edistyksellisen koulutusreformin, peruskoulu-uudistuksen, toteutti Suomessa poliittisesti ja pedagogisesti varsin konservatiivinen opettajakunta, ja että tulokset vastasivat kenties paremmin kuin missään muualla tuon uudistuksen tavoitteita.”

Simola kysyykin:

”Onko mahdollista, että *ilman* luokkahuonetodellisuuteen saakka juurtunutta *oppilaskeskeistä pedagogiikkaa – ilman sosiaalipoliittiseen eetokseen nojaavaa perinnettä* – me siirrymmekin suoraan patriarkkaisesta Adolf Ehrnrooth-pedagogiikasta talouspoliittisen eetoksen läpäisemään Nalle Wahlroos-pedagogiikkaan; uuden tottelevaisuuden ja alamaisuuden pedagogiikkaan, jonka ytimenä ovat erotteleva ja luokitteleva kilpailu, vulgaarikonstruktivismilla oikeutettu oppimisen vastuunsiirto oppilaille sekä ihon alle tunkeutuva arviointi ja itsearviointi?” (kurs. mvv).

Koulutuspolitiikan hahmo ei olisi siis enää lainkuuliainen Suomen kansalainen vaan markkinaorientein yrittäjä (kansalainen) ja sosiaalipoliittisesti tuettu kuluttajapalkkatyöläinen; koulunpidossa ei olisi siis enää läsnä edes ajatuksellisesti ”vapauden tiloja, muotoja ja mahdollisuuksia, jotka avaavat muutoksen ja paremman maailman mahdollisuuksia, realistisia utopioita, mutta antavat myöskin voimia vastarintaan ja vastatulien sytyttämiseksi.”

Kun *sivistys* on tietoa, tahtoa ja taitoa asettaa, arvottaa ja ratkaista aikakauden keskeisiä haasteita reilulla tavalla, asettuu meille *nyt* sivistykselliseksi hahmottajaksi ekologinen realismi, ekologinen demokratia ja siten ekodemokraatti. Meidän itse kunkin tulee olla mukana päättämässä reaalisen luontosuhteemme, työn ja tuotannon, ehdoista ja tavoitteista: mitä, miksi, missä, miten ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään.

Paradoksaalisesti yhteiskuntatieteet ”vapauttavat meidät vapauttamalla meidät vapauden illuusiosta, tai tarkemmin sanottuna väärästä uskosta harhaanjohtaviin vapauksiin. *Vapaus ei tule meille annettuna, vaan se on yhteisöllisesti valloittettava ....* on valitettavaa, että pikkumaisen ja narsistisen libidon nimissä, johon monien realiteettien epäkypsä kieltäminen meitä rohkaisee, ihmisten tulisi kieltää itseltään keinot, joiden avulla ihminen voi todella rakentaa (*constitute*) itsensä - ainakin hieman enemmän - vapaaksi subjektiksi, *uudelleenomaksumistyön* vaivalla.” (Bourdieu 1987a: 26; kurs mvv).

Sivistyksen ydinajatus kuitenkin on myös, että yksilöllisyyttä ei voida koskaan saavuttaa johtaen se yleisestä ja yhteisestä. Yleinen on *aina* yksilöllisesti tulkittua. Yksilökohtaisen merkityksen muodostaminen (*sense-making, Sinnbildung*), siis yksilöllistytyn yhteisön rakentaminen on aina ennalta-arvaamatonta (*Un-vor-denk-lich*).

Kun yksilöllistymisen saavutuksena ja tuloksena on yhteisöjemme uudelleenrakentaminen, emme voi tehdä sitä ilman yhteisen mielen tuottamista (*sense-making, Sinn-bild-ung*): otamme siis itse kunkin omat reaaliset kokemukset (*Erlebnis*) lähtökohdaksi ja muokkaamme niistä yhteistä kokeneisuutta (*Erfahrung*), käsitykseksemme, käsitteeksemme maailmasta ja meistä, todellisesta. Muutamme siis yksilökohtaisen reaalisuuden yhteiseksi todellisuudeksi (*Wirklich*) ja yhteisen todellisuuden yksilökohtaisesti reaalisiksi.

Siten toimintamme peruste ei voi olla yksittäinen yksilö vaan yhteisöllinen moninaisuus, rikkaus. Kun muodostamme yhteistä mieltä, *logosta*, mielekkyyttä toimintamme perustaksi, emme siis hae eriarvoisten yksilöiden (*Individuums*) yhteistä vaan samanarvoisten ihmisten erityisyyttä, yksilöllisyyttä (*Individualität*). Tähän ei *eriarvoisten yksilöiden yhteisen etsiminen* koskaan yllä, koskapa tällöin lopputuleman on oltava kaikista ja kaikesta irti reväisty, siis abstrakti, viime kädessä vaihtosuhte, *cash-nexus*.

Meidän on siis upotettava yhteisen talomme, tämä ainokaisen maapallomme talonpitoon, siis talouteen *logos*, mieli ja mielekkyys siten, kun sen olemme sen tällä hetkellä määrittäneet YK:n Agenda 2030:ssa ja 17 kehitystavoitteessa. Taloutemme on siis oltava opiskelevaa taloutta: opiskelevaa työskentelyä ja työskentelevää opiskelua.

Simolankin siteraama *Pierre Bourdieu* keskittyy *uudelleenomaksumistyössä* sosiaaliseen pääomaan ja habitukseen, siis sosiaalisiin suhteisiin ja niitä ylläpitäviin pieniin, kulttuurillisesti merkittäviin erotteluihin. Psykologian kannalta kysymys ei ole vain erotteluista ja niiden omaksumisesta, omaksi ottamisesta vaan instituutioiden yksilöllistämisestä, uuteen asentoon saattamisesta (*constitute*, asennon kanssa) itse kunkin oman toiminnan ja tekojen kautta: yksilöllistymisemme käy sen instituution yksilöllistämien kautta, jossa toimimme, *jos* suhteemme instituutioon on molemminpuolisesti tulkinnoille avoin niin toiminnan kohteen, kontekstin kuin välityksienkin osalta.

Koulu instituutiona voi elää ja uudistua, ottaa sivistyksellisen asennoitumisen vain oppilaiden, opiskelijoiden ja opettajien yhteisellä opiskelevalla työskentelyllä ja työskentelevällä opiskelulla - ei pelkällä opetuksella ja oppimisella.

Hahmon tähän molemminpuoliseen kehitysprosessiin (*Entwicklung*) voimme löytää jo klassisesta maailmasta (Kirkeby, 2000, soveltaen). Edistämme yksilöiden ja yhteisöjen

Euboulia • Avointa harkitsevaisuutta
 Euphoria • Innostuvaa todellisuustajuisuutta
 Hyponomé • Rohkeaa kärsivällisyyttä
 Prolépsis • Kykyä ennakoivaan visualisointiin
 Epibolé • Käytännöllistä intuitiota
 Maieutike téchne • Toden, hyvän, kauniin ja reilun synnyttämisen taitoa.

Olemme tulleet ihmiskunnan kehityksessä siihen tilanteeseen, että meidän on radikaalisti, siis juuriin menevällä tavalla korjattava Valistuksen julistamaa rajoittamatonta, siis ilman *logosta*, mieltä vailla olevaa maailman valloitusohjelmaa. Rajat ovat tulleet vastaan. Olemme nyt määritelleet nuo rajat itsellemme ja siis yhteisen toimintamme mielen, *logoksen*, YK:n Agenda2030 ja 17 kehitystavoitteessa.

Hannu Simolan käyttämät metaforat - patriarkkainen Adolf Ehrnrooth-pedagogiikka ja talouspoliittisen eetoksen läpäisemä Nalle Wahlroos-pedagogiikka - eivät avaa tätä ekologisen sivistyksen haastetta. YK:n juuri pidetty biodiversiteettikokouksen tulkintaviitekehystä määritetään (*Global Biodiversity Framework*) seuraavasti:

”Ihmiset jäsentävät luontoa monin eri käsittein, kuten *biologinen monimuotoisuus, ekosysteemit, Äiti Maa ja elämänjärjestelmät*. Luonnonanteja (*contributions*) kuvailtaessa käytetään myös moninaisia käsitteitä, kuten *ekosysteemihyödykkeet ja -palvelut ja luonnon lahjat*. Sekä luonto että luonnonannit ovat ihmisille elintärkeitä ihmisen olemassaolon ja hyvän elämänlaadun kannalta; siihen kuuluvat myös ihmisen hyvinvointi, eläminen sopuoinnussa luonnon kanssa, elämä tasapainossa ja sopuoinnussa Äiti Maan kanssa. YK:n viitekehys tunnustaa ja pitää näitä erilaisia arvojärjestelmiä ja käsitteitä - mukaan lukien myös ne maat, jotka tunnustavat luonnon ja Äiti Maan oikeudet - olennaisena osana viitekehysten onnistunutta toteuttamista.” (UN environment programme, 18.12. 2022).

Kysymys on *ekologisesta sivilisaatiosta*, ts. ”yhteisen tulevaisuuden rakentamisesta kaikelle elämälle maan päällä”, siis Äiti maasta – ei maallistuneesta isä jumalasta, rahasta. Tässä on – minusta – mahdollisuus etsiä ”vapauden tiloja, muotoja ja mahdollisuuksia, jotka avaavat muutoksen ja paremman maailman mahdollisuuksia, realistisia utopioita, mutta antavat myöskin voimia vastarintaan ja vastatulien sytyttämiseksi” myös koulutuksessa ja kouluissa: koulutusjärjestelmä on käännettävä opintojärjestelmäksi! (ks. Volanen, 2021)

Viitteet

Bourdieu, P. 1987a. *Choses dites*. Paris: Editions de Minuit.

Bourdieu, P., Wacquant, L. J. D. 1992. *An Invitation to Reflexive Sociology*. Polity Press.

Kirkeby, O. F. 2000. *Management philosophy. A radical-Normative Perspective*. Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag.

Simola, H. 2004. Kenraali Adolf Ehrnrooth ja PISA:n ihme Koulutussosiologisia huomautuksia erääseen suomalaiseen menestystarinaaan. *Kasvatus* 1/2004 Katsauksia ss. 76 – 83.

Sivenius, A. & Värri, V-M & Pulkki, J. 2018. Ekologisemman sivistysajattelun haasteita aikamme taloudellistuneessa arvoympäristössä. Teoksessa: Silvennoinen, Heikki & Kalalahti, Mira & Varjo, Janne

(toim.) Koulutuksen lupaus ja koulutususkko: kasvatussociologian vuosikirja II. 2018. Ilmestynyt sarjassa: Kasvatusalan tutkimuksia. Sivut 101-125.

UN Environment programme 2022. Kunming-Montreal Global biodiversity framework. Conference of the parties to the convention on biological diversity Fifteenth meeting – Part II Montreal, Canada, 7-19 December 2022 Agenda item 9.

<https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

Volanen, M. V. 2021. Koulutusjärjestelmästä opintojärjestelmään KU blogi 18.1.2021

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/koulutusjarjestelmasta-opintojarjestelmaan/>

Tekoäy otti opikseen - sivistyksestä!

- 2023-01-24 09:48

Kävin keskustelun tekoälyn (<https://openai.com>) kanssa sivistyksestä.

Minä: Ymmärrätkö suomenkieltä?

Kyllä, minulla on kyky ymmärtää suomen kieltä. Voin vastata suomen kielellä esitettyihin kysymyksiin ja tehdä pyyntöjä. Mitä haluaisit tietää?

Minä: mitä sivistys tarkoittaa?

Sivistys on monitahoisien käsitteiden, jonka merkitys on vaihdellut ajan ja kulttuurin mukaan. Yleisesti ottaen, sivistys tarkoittaa tiettyjen arvojen, taitojen ja tietämyksen hallitsemista, jotka ovat tärkeitä yhteiskunnan ja kulttuurin jäsenenä toimimisessa. Näitä voivat olla esimerkiksi kulttuuritietouden, kielitaidon, kirjallisuuden, käytöstapojen, historiantuntemuksen ja tieteellisten perustietojen hallinta.

Minä: Eikö sivistys tulisi määritellä tiedoksi, tahdoksi ja taidoksi asettaa, arvottaa ja ratkaista aikauden keskisiä haasteita reilulla tavalla?

Sivistys voi määritellä myös niin, että se on tiettyjen taitojen ja tietämyksen hallitsemista sekä kykyä asettaa, arvottaa ja ratkaista aikansa keskeisiä haasteita reilulla tavalla. Tämä merkitys painottaa sivistyksen roolia yhteiskunnan ja kulttuurin jäsenenä toimimisessa, ja korostaa kykyä nähdä asioita laajemmassa perspektiivissä sekä olla kriittinen ja kyseenalaistava itseään ja ympäristöä kohtaan.

Minä: Minusta se on parempi kuin aiemmin käyttämäsi, kun siinä on mukana "reilulla tavalla" siis kaikkien huomioiminen ratkaisuja tehtäessä.

Kiitos palautteestasi, arvostan sitä. Sinulla on oikeassa, että käyttämäni määritelmä sivistyksestä ei sisältänyt "reilulla tavalla" käsitettä, joka on erittäin tärkeä ja keskeinen osa sivistyksen käsitettä. Se korostaa sivistyksen roolia yhteiskunnan ja kulttuurin jäsenenä toimimisessa ja kykyä nähdä asioita laajemmassa perspektiivissä sekä olla kriittinen ja kyseenalaistava itseään ja ympäristöä kohtaan, ja ratkaisujen teossa huomioida kaikki osapuolet.

Minä: Käytäpä sitä jatkossa!

Kiitos, otan huomioon määritelmän "reilulla tavalla" jatkossa kun käsitelen sivistyksen käsitettä. Yritän aina vastata kysymyksiin parhaan tietoni ja ymmärrykseni mukaan, ja arvostan kovasti palautettasi ja kommenttejasi, jotka auttavat minua parantamaan vastauksiani.

.... Täytyypä parin päivän perästä vielä tarkistaa onko oppi mennyt perille!

Rauhantyö on tekoja?

- 2023-01-31 10:15

MAANPUOLUSTUKSEN RESURSSIEN ON OLTAVA RIITTÄVÄT. Suomen ja Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen takia puolustusmäärärahat on pysyvien menojen osalta syytä pitää nykytasolla ja saattaa sovitut hankinnat maaliin. Suomella ei ole syytä säästää puolustusmenoista, mutta niitä ei pidä myöskään kasvattaa ilman perusteltua ja todennettua tarvetta.

SUOMEN NATO-JÄSENYYDEN PITÄÄ OLLA PUOLUSTUKSELLINEN. Emme tahdo maaperällemme muiden maiden sotilastukikohtia, pysyviä joukkoja emmekä ydinaseita. Emme osallistu kansainvälistä oikeutta loukkaaviin sotilaallisiin interventioihin. Suomen on Nato-maana valvottava, että Nato sitoutuu kaikessa toiminnassaan YK:n peruskirjaan. On tärkeää, että Suomi Naton jäsenenä jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä toimii aktiivisena rauhaneläjä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla.

- Pohjoismaista yhteistyötä on tiivistettävä. Suomen tulee jatkossakin reagoida asianmukaisen kriittisesti silloin, kun jokin valtio toimii kansainvälisen oikeuden vastaisesti, vaikka kyseessä olisi Naton jäsenmaa.

Kaikeksi yllätykseni Vasemmistoliiton vaaliohjelmassa todetaan:

"MAANPUOLUSTUKSEN RESURSSIEN ON OLTAVA RIITTÄVÄT. Suomen ja Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen takia puolustusmäärärahat on pysyvien menojen osalta syytä pitää nykytasolla ja saattaa sovitut hankinnat maaliin. Suomella ei ole syytä säästää puolustusmenoista, mutta niitä ei pidä myöskään kasvattaa ilman perusteltua ja todennettua tarvetta.

SUOMEN NATO-JÄSENYYDEN PITÄÄ OLLA PUOLUSTUKSELLINEN. Emme tahdo maaperällemme muiden maiden sotilastukikohtia, pysyviä joukkoja emmekä ydinaseita. Emme osallistu kansainvälistä oikeutta loukkaaviin sotilaallisiin interventioihin. Suomen on Nato-maana valvottava, että Nato sitoutuu kaikessa toiminnassaan YK:n peruskirjaan. On tärkeää, että Suomi Naton jäsenenä jatkaa laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä toimii aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla. Pohjoismaista yhteistyötä on tiivistettävä. Suomen tulee jatkossakin reagoida asianmukaisen kriittisesti silloin, kun jokin valtio toimii kansainvälisen oikeuden vastaisesti, vaikka kyseessä olisi Naton jäsenmaa.”

Ensiksi.

Onko Vasemmistoliitto siis militaarisempi kuin sen nykyinen ulkopoliittinen neuvonantaja Sauli Niinistö, joka Turun Sanomien haastattelussa totesi (TS 21.01.2023): ”Puolustusvoimien menot ovat tosin tällä hetkellä aika pitkälle sidotut, mikä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tarkan talouden lainalaisuudet koske yhtä hyvin puolustusvoimia”.

Toiseksi.

Suomi on vasta hakenut NATO:n jäsenyyttä, tosin ilman reunaehtoja ydinaseille, sotilastukikohdille, ilman kieltäytymistä osallistumasta kansainvälistä oikeutta loukkaaviin sotilaallisiin interventioihin, ilman vaatimusta NATO:n sitoutumisesta YK:n peruskirjaan, ilman että Suomi olisi varannut itselleen jatkaa ”laajaan turvallisuuskäsitykseen ja ihmisoikeuksiin perustuvaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja toimintaa ”aktiivisena rauhanvälittäjänä ja aseidenriisunnan edistäjänä maailmalla”, ilman varausta siihen, että Suomi ”tulee jatkossakin reagoida asianmukaisen kriittisesti silloin, kun jokin valtio toimii kansainvälisen oikeuden vastaisesti, vaikka kyseessä olisi Naton jäsenmaa”.

Hyväksyttäessä Suomen NATO-hakemus rakentaa *de jure* avoimen pelikentän reunaehdottomalle *de facto* USA johtoiselle, nyt neokonservatiiviselle geopolitiikalle. Tämän pelikentän sisällöstä – siis Suomen sotilaallisista vastuista missä tahansa NATOn konfliktissa - ei ole vielä kenelläkään tietoa. Ollaan siis rakentamassa avoin pelikenttä mille tahansa tulevalle hallitukselle

Kolmanneksi.

Ohjelmassa ei ole ainuttakaan ajatusta rauhantyöstä, puhumattakaan teoista. Oma kantani on: EI ydinaseille, EI NATOjoukoille, EI NATO:lle. KYLLÄ edistykselliselle Euroopalle!

Suomen on kutsuttava koolle maailman turvallisuus- ja yhteistyökonferenssi (MTYK) vuonna 2025 kun ETYK:stä on kulunut 50 vuotta ratkaisemaan ympäristökriisin akuutteja haasteita ja edistämään YK:n 2030Agendan ja 17 kehitystavoitteen rauhanomaista toteuttamista.

Viite

Pihkala, E. 2023. Maa takaisin todelliselle elintasolleen. Tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelu. TS 21.01.2023.

2023 - 02

Ekologinen demokratia - EKODEM!

- 2023-02-02 09:43

Olen matti Vesa Volanen Vantaan Pakkalasta. Parilla sanalla ilmaistuna tavoitteeni on ekologinen demokratia.

Meidän haasteenamme on nyt leipä, työ ja rauha. Ne on pystyttävä toteuttamaan kaikki yhtä aikaa. Mitä tarkoitan?

Meidän on löydettävä leipä ja toimeentulo pian 10 miljardille ihmiselle työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ympäristöä ja vielä siten, että emme käy sotien toistemme kimppuun, kun ratkaisemme tätä haastetta.

Leipä löytyy kaikille, jos teemme radikaaleja muutoksia kaikkessa ravinnontuotannossa. Teknologiassa on tapahtumassa uskomaton hyppäys, sen suuntaaminen ja rahoitus on nyt juuri ankaran poliittisen taistelun alla. On esimerkiksi asetettu kysymys: onko vanhuus parannettavissa oleva sairaus?

Rauha on mahdollinen vain ja jos vain meillä itse kullakin on realistinen käsitys ekologian asettamista ehdoista. Elämämme tuleekin olla tosi, hyvä, kaunis ja reilu. Mitä tarkoitan?

Elämämme tulee olla tosi suhteessa luonnonvoimiin, hyvä keskinäisissä suhteissamme, kaunis luonnonvarantojen hyväksikäytössä ja reilu niiden jakamisessa.

Meidän on siis maallistettava taloutemme kohtuutaloudeksi: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati – ei harvoille ja harvoin.

Kuinka voimme oppia ekologista realismia nykyisen sotia synnyttävän ulkopoliittisen realismin sijaan? Vain jos olemme itse kukin mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin jotakin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään.

Se on ekologista demokratiaa.

USA:n (ydin)aseita ja joukkoja Suomeen?

- 2023-02-05 20:36

Suomen ulkoministeriö ilmoitti viime syyskuun lopulla, että Suomi ja Yhdysvallat aloittavat neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta (Defence Cooperation Agreement (DCA)):

”DCA on luonteeltaan sitova kansainvälinen sopimus, joka annettaisiin perustuslain 8 luvun mukaisesti eduskunnan käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi. Neuvottelujen arvioidaan kestävän 1–2 vuotta. DCA määrittelee Yhdysvaltain joukkojen aseman niiden toimiessa Suomen alueella”.

”DCA on jatkoa aiemmalle yhteistyölle Yhdysvaltojen ja Suomen välillä. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja Yhdysvaltain presidentti Joe Biden sopivat maaliskuussa 2022 puolustusyhteistyön syventämisestä Suomen ja Yhdysvaltojen välillä. Suomen puolustusministeriön ja Yhdysvaltain puolustusministeriön välillä allekirjoitettiin aiesopimus vuonna 2016.” (1)

Norjan vastaava sopimus uusittiin hiljattain ja sitä on luonnehdittu seuraavasti:

”Uusi SDCA (Supplementary Defense Cooperation Agreement) antaa Yhdysvalloille mahdollisuuden rakentaa tiloja kolmelle Norjan lentokentälle ja yhdelle laivastotukikohdalle parantaakseen entisestään yhteistyötä näiden kahden asevoimien välillä.

Uusin järjestely mahdollistaa myös infrastruktuuri-investoinnit kaikilla neljällä paikkakunnalla, jotka ovat Ryggen sotilaslentoesema ja -lentokenttä, Solan sotilaslentoesema ja -lentokenttä, Evenesin sotilaslentoesema ja -lentokenttä sekä Ramsundin laivastoasema.

Lisäksi Yhdysvalloilla on esteetön pääsy näihin tiloihin ja alueisiin ja niiden käyttö.” (2)

Ruotsi on myös aloittanut neuvottelut Yhdysvaltojen kanssa vastaavasta sopimuksesta. (3)

”Uskon, että voimme oppia paljon siitä, miten Norja rakentaa Nato-toimintaansa”, Suomen uusi suurlähettiläs Oslossa sanoi Norjan sanomalehdelle aivan äskettäin (4). Kun ulkoministeriö vielä korostaa, että ”Suomen Nato-jäsenyys ei vähennä kahdenvälisten yhteistyön merkitystä Yhdysvaltojen

kanssa”, niin meillä ei siis ole ongelmana vain NATOydinaseet ja NATOjoukot vaan myös mahdolliset USA:n (ydin)aseet ja joukko-osastot, joiden sijoittamista jo suunnitellaan hyvin konkreettisella tavalla, avaimet käteen periaatteella.

En ole kuullut ainuttakaan Vasemmistoliiton johdon julkista puheenvuoroa, jossa asetettaisiin edes tämä suunnitelma kyseenalaiseksi kuten juuri julkaistu vaaliohjelma edellyttäisi. Tämä kuten täysin ilman ennakkoehtoja tehty NATO -hakemus petaa tulevalle, mahdolliselle mutta ei toivottavalle, oikeistohallitukselle täysin avoimen pelikentän tehdä mitä ikinä haluaa.

Onko minulta jäänyt jotain huomaamatta?

Viitteet

(1) Ministry of Foreign Affairs of Finland. 2022. United States and Finland to open negotiations on an agreement on defence cooperation. 29.09.2022.

https://um.fi/current-affairs/-/asset_publisher/gc654PySnjTX/content/yhdysvallat-ja-suomikaynnistavat-sopimusneuvottelut-puolustusyhteistyosta

(2) ARMYtechnology. 2021. Norway signs revised defence cooperation agreement with US.

<https://www.army-technology.com/news/norway-defence-cooperation-agreement-us/> 19.04.2021.

(3) Utgivarn. 2023. Att bevara självbestämmanderätten när Sverige ska ta steget från en avsiktsförklaring om värdlandsstöd till ett bindande ”Defence Cooperation Agreement” med USA som strategisk bundsförvan. 04.02.2023 Bevara alliansfriheten – Nej till svenskt medlemskap i Nato! -sajten.

<https://www.alliansfriheten.se/att-bevara-sjalvbestammanderatten-nar-sverige-ska-ta-steget-fran-en-avsiktsforklaring-om-varldlandsstod-till-ett-bindande-defence-coperation-agreement-med-usa-som-strategisk-bundsforv/#more-35781>

(4) Vanttinen, P. 2023. Finland prepares security agreement with the US EURACTIV.com 9.1.2023

<https://www.euractiv.com/section/politics/news/finland-prepares-security-agreement-with-the-us/>

Miksi koulutusjärjestelmämme hajoaa?

- 2023-02-07 14:06

Pari lukua alkuun: Suomen nuorten ikäluokka on tätä nykyä reilut 60 000 ja on pienenemään päin. Lukioista valmistuu vuosittain reilut 30 000 ylioppilasta, mutta ammatillisen tutkinnon suorittaa vajaat 70 000 vuosittain.

Korkeakoulutuksen aloituspaikkoja on runsaat 105 000 ja niiden määrä aiotaan nyt nostaa 120 000, siis kaksi paikkaa jokaista nuorta kohden. Korkeakoulutukseen hakee vuosittain vajaat 245 000 hakijaa. Valittuja on vuosittaan noin 110 000 ja aloittaneita noin 95 000. Korkeakoulutuksesta valmistuu runsaat 40% tavoiteajassa ja kaiken kaikkiaan runsaat 70% aloittaneista.

Mitä tämä merkitsee? Sitä, että lukio on vieläkin pääsääntöisesti ikäluokkasidonnainen koulutus kuten peruskoulu. Ammatillinen koulutus ja korkeakoulutus ovat nyt jo osa ihmisten elämänsäntään liittyvää opintojärjestelmää, eivät vain koulutuspaikkoja: niihin hakeudutaan eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa hyvin erilaisista syistä. Koulutusjärjestelmämme on jo kääntymässä uuteen asentoon, opintojärjestelmäksi.

Miksi? Työpaikat ovat nyt opinpaikkoja. Työ on tätä nykyä opiskelevaa työskentelyä ja oppimisen tulisi olla työskentelevää opiskelua. Työsopimus on myös sopimus opiskelusta työtä tehdessä, sen ohessa, osaksi tai kokoaikaisesti elämäntilanteen mukaisesti.

Tapahtumassa oleva koulutusjärjestelmämme uudelleen jäsentymisen tapahtuu kuitenkin ilman minkäänlaista johtoajatusta opintojärjestelmästä. Eikä OKM:n Lehikoinen tuota johtoajatusta tunnu edes kaipaavan: lisätään aloituspaikkoja, tehostetaan läpäisyä ja tuetaan opiskelijoita – kyllä se siitä!

Kuten viimeaikainen PISA -keskustelu on osoittanut koulutautumisen ja koulutuksen tulisi olla pitkäjänteisesti ennakoivaa, proaktiivista eikä reaktiivista, epäkohtiin tarttuvaa.

Miksi erityisesti nyt?

Meillä Suomessa ja koko maailmassa on edessä valtava oppimisloikka: meidän tulisi lyhyessä ajassa – parissa vuosikymmenessä – pystyä kehittämään sellaista työtä, tuotantoa ja tekniikkaa, jolla pystymme

ravitsemaan ja takaamaan kohtuullisen elämän jopa 10 miljardille ihmiselle siten, että emme samalla tuhoa elinympäristöämme emmekä tätä työtä tekeviä ihmisiä, työntekijöitä - sodissa.

Meillä jokaisella tulisi siis olla hyvin realistinen käsitys kotimaapallomme dynaamisista, ekologisista reunaehdoista. Meidän tulisi kaikkien olla mukana päättämässä mitä, miksi, miten, missä ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Se kuuluu nyt jokaisen työnkuvaan ja siihen on varattava työ/opiskeluaikaa, ja runsaasti!

Opintojärjestelmän johtoajatus kumpuaakin juuri tästä: ekologisesta demokratiasta. Sen tulisi jäsentää työn ja opiskelun sisältöjä ja painotuksia läpi elämänkaaren tavoitteena ekodemokraattinen sivistys. Sivistys on siis tietoa, tahtoa, taitoa asettaa, arvottaa ja ratkaista aikakauden keskeisiä haasteita reilulla tavalla.

Opintojärjestelmä vaatii toimiakseen sosiaaliturvajärjestelmän perusteellisen uudistuksen, jotta itse kunkin työ, opiskelu ja osallistuminen päätöksentekoon saadaan lomitettua sujuvalla ja vaivattomalla tavalla.

Viite

Paananen, V. 2023. OKM:n Lehikoinen: Koulutuspainotuksia muutettava Suomessa merkittävästi
HS 6.2. 9:00 <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009375336.html>

Mitä Suomi tiesi ja tietää nyt?

- 2023-02-09 07:43

Saatteeksi: "Seymour Myron "Sy" Hersh on amerikkalainen tutkiva toimittaja ja poliittinen kirjailija. Hersh sai tunnustusta ensimmäisen kerran vuonna 1969 My Lain joukkomurhan paljastamisesta ja sen salailusta Vietnamin sodan aikana, mistä hän sai vuoden 1970 Pulitzer-palkinnon kansainvälisestä raportoinnista." (Wikipedia)

Seymour Hersh, yksi maailman tunnetuimmista tutkivista journalisteista, kirjoittaa pitkässä ja yksityiskohtaisesti dokumentoidussa artikkelissaan "Kuinka Amerikka hävitti Nord Stream

-putkilinjan. New York Times kutsui sitä "mysteeriksi", mutta Yhdysvallat toteutti salaisen merioperaation, joka pidettiin salassa - tähän asti." ... "Viime kesäkuussa laivaston sukeltajat, jotka toimivat laajasti julkisuuden saaneen Naton juhannuksen BALTOPS 22 -harjoituksen alla, istuttivat kaukolaukaisemat räjähteet, jotka kolme kuukautta myöhemmin tuhosivat kolme neljästä Nord Stream -putkilinjasta suoraan asiantuntevan lähteen mukaan, joka oli mukana toiminnan suunnittelussa."

Tässä harjoituksessa olivat mukana Belgia, Bulgaria, Tanska, Viro, **Suomi**, Ranska, Saksa, Latvia, Liettua, Alankomaat, Norja, Puola, Ruotsi, Turkki, Iso-Britannia ja Yhdysvallat. Nämä maat osallistuivat toistensa kanssa testaamaan meri- ja amfibiovoimien joustavuutta, sopeutumiskykyä ja kykyjä.

Jos Hersh on jälleen oikeassa, kerrottiinkohan suomalaisille mitä tapahtui veden alla?

Viitteet

Hersh, S. 2023. How America Took Out The Nord Stream Pipeline The New York Times called it a "mystery," but the United States executed a covert sea operation that was kept secret—until now. 0802.2023. (myös kuva.)

https://seymourhersh.substack.com/p/how-america-took-out-the-nord-stream?utm_source=direct&utm_campaign=post&utm_medium=web

U.S. Naval Forces Europe and Naval Striking and Support Forces NATO Public Affairs.

BALTOPS 22, the premier Baltic Sea maritime exercise, concludes in Kiel. 17 June 2022.

<https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/3066830/baltops-22-the-premier-baltic-sea-maritime-exercise-concludes-in-kiel/>

Kansalaisuus vai kanssalaisuus?

- 2023-02-13 12:56

Tunnetun Financial Times'in kolumnistin ja keynesiläisen talouspolitiikan puolestapuhujan *Martin Wolf*:in uuden kirjan *Demokraattisen kapitalismin kriisi* (The Crisis of Democratic Capitalism, 2023) esittelytekstissä todetaan suorasukaisesti:

"Elämme aikaa, jolloin taloudelliset epäonnistumiset ovat horjuttaneet uskoa globaaliin kapitalismiin. Poliittiset epäonnistumiset ovat horjuttaneet luottamusta liberaaliin demokratiaan ja jopa käsitykseen totuudesta. Siteitä, joiden pitäisi sitoa avoimet markkinat vapaisiin ja rehellisiin vaaleihin, kiristetään ja hylätään jopa demokratiaksi kuvitelluilla sydänmailla. Demokraattinen kapitalismi, joka riippuu määrätietoisestä vallan ja vaurauden erottamisesta, on kaikkialla maailmassa kriisissä. Jotkut väittävät nyt, että kapitalismi on parempi ilman demokratiaa; toiset sanovat, että demokratia on parempi ilman kapitalismia."

Hän kuitenkin uskoo, että demokratia ja kapitalismi on yhdistettävissä, vaikka vaikeaa se on:

"Kapitalismi ja demokratia ovat toisiaan täydentäviä vastakohtia: ne tarvitsevat toisiaan menestyäkseen."

Siis näin:

"Markkinatalous, joka toimii luotettavien sääntöjen mukaan voimakkaiden mielijohteiden sijaan, tukee vaurautta ja alentaa politiikan haasteita. Kilpaileva demokratia puolestaan saa poliitikot tarjoamaan politiikkaa, joka parantaa talouden suorituskykyä ja siten ihmisten hyvinvointia. Näiden käytännön syiden lisäksi liberaalin demokratian ja markkinatalouden avioliitolle on olemassa myös moraalinen syy: molemmat perustuvat uskoon inhimillisen tahdon arvoon – ihmisillä on oikeus tehdä parhaansa itselleen; ihmisillä on samanlainen oikeus käyttää ääntään julkisissa päätöksissä. Pohjimmiltaan molemmat ovat toisiaan täydentäviä näkökohtia ihmisen vapaudesta ja ihmisarvosta."

Jotta kapitalismi ja demokratia pysyisivät kasassa on Wolfin mukaan toteutettava seuraavat uudistukset

- Nouseva, laajalti jaettu ja kestävä elintaso
- Hyviä töitä niille, jotka jaksavat tehdä työtä ja ovat siihen valmiita
- Mahdollisuuksien tasa-arvo
- Turvallisuus sitä tarvitseville
- Erikoisoikeudet harvoille lopetetaan.

Niinpä: "Kapitalismin ja demokratian uudistamista pitää elävöittää yksinkertainen, mutta voimakas ajatus: kansalaisuus (*Citizenship* < kaupunkilaisuus). Emme voi ajatella toimivamme vain kuluttajina, työntekijöinä, yritysten omistajina, säästäjinä tai sijoittajina. Meidän tulee ajatella toimivamme kansalaisina. Tämä on side, joka sitoo ihmiset yhteen vapaassa ja demokraattisessa yhteiskunnassa."

"Kansalaisuuteen tulee Wolfin mukaan sisältyä kolme näkökohtaa:

- huolenpito kansalaisten mahdollisuudesta elää täyttä elämää;
- halu luoda talous, jonka avulla kansalaiset voivat kukoistaa tällä tavalla;
- lojaalisuus demokraattisia poliittisia ja oikeudellisia instituutioita ja niitä tukevia avoimen keskustelun ja keskinäisen suvaitsevaisuuden arvoja kohtaan."

Wolfin ajatuksena on "kansan hallinto, kansan toimesta, kansan puolesta" (government of the people, by the people, for the people).

Wolf jää kuitenkin Aristoteleen – johon hän monesti viittaa – vangiksi: meidän ihmisten on kansalaisina – siis kaupunkilaisina (polis) – yhdessä keskenämme päätettävä mitä on **hyvä elämä** (praxis). Toissijaista on, onko tämä hyvä elämä **tosi** (theoria/schole) suhteessa luonnonehtoihin ja -lakeihin, onko se vuorovaikutuksessaan luonnon kanssa – niin sisäisen kuin ulkoisenkin - **kaunista** (poiesis/oikos) ja toteutuuko työn tulosten jakaminen **reilulla** tavalla. Hyvä elämä on Wolfille vaade, *Me ensin* -lähtökohta eikä tulos toden, kauniin ja reilun elämän toteuttamisesta, siis kansalaisuudesta, *Me yhdessä* toistemme ja luonnon kanssa.

Wolf tunnistaa yhteisen – siis globaalin – tarpeemme määrittää julkiset ja yhteiset hyödykkeet (public goods, commons) ja haluaa kääntää kansalaisuutta politiikan piirissä (poiesis/praxis) kanssalaisuuden suuntaan.

Mutta kuinka me kansalaiset – kaupunkilaiset – oppisimme kanssalaisiksi niin toistemme kuin luonnonkin suhteen, oppisimme siis ekologiset realiteetit?

Kaupallinen kansalaisyhteiskuntamme purkaa perinteellistä kansallista kanssalaisuutta ja vaihtosuhteeseen – cash nexus – perustuessaan hävittää lähes kokonaan kokemuspiiristämme ne tuotannolliset ja taloudelliset välitykset, joiden kautta mitä moninaisin tavarapaljous on mahdollista tuoda näkyville haluttavaksi ja ostettavaksi lähes kaikista maailmankolkista. Emmehän ole olleet itse päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Sehän olisi paras ja oikeastaan ainoa tapa omaksua ja ottaa yhteiseksi omaksi luonto reaalisesti – ei vain halpojen tai ilmaisten lahjojen jakajana. Se on ekologista demokratiaa, kanssalaisuutta toistemme ja luonnon kanssa.

Onko sitten kapitalismi ja ekologinen demokratia yhdistettävissä? Kapitalismihan viittaa meidän ihmisten keskinäisiin valtasuhteisiin, joiden kautta rakennamme mitä moninaisimmin välittyneet suhteemme luontoon - mukana on niin tiedolliset, tekniset kuin rahoituksellisetkin välitykset. Yksityinen pääomittaminen, julkiset ja yksityiset investoinnit ja niiden rahoittaminen tyhjästä luodulla rahalla kuten nyt tehdään on lähes täysin irrottanut - pelkkää hyvää elämää tavoitellessamme - siitä

uusiutumisen ja palautumisen rytmistä mikä ekofäärissämme vallitsee. Silloin puhutaan helposti tuhansista, kymmenistätuhansista, miljoonista vuosista.

Kapitalismi edellyttää kasvua, reaaliselältä osaltaan jatkuvasti uusien rintamien (frontiers) löytämistä yhä kauempaa ja yhä lähempää meitä kansalaisia siten, että kasvun rytmi tihentyy yhä korkeammiksi pilvenpiirtäjiksi yhä suuremmissa kaupungeissa, joiden aineellista hengitystä sisään ja ulos joudutaan ylläpitämään globaalien tuotantoketjujen kautta tuhoisin seurauksin.

Vain ekologisen demokratian kautta synnytetty ekologinen realismi voi purkaa tämän kiihtyvän vauhtipyörän. Mutta NYT on hätä suuri: Meidän on löydettävä leipä ja toimeentulo pian 10 miljardille ihmiselle työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ympäristöä ja vielä siten, että emme käy sotien toistemme kimppuun, kun ratkaisemme tätä haastetta - siis kanssalaisina!

Viite

Wolf, M. 2023. The Crisis of Democratic Capitalism. Penguin Books Ltd. Kindle Edition.

Vihdoin NATO-naamiotkin putoavat ...

- 2023-02-15 10:26

Toimittajan kysymys (13.02.2023): "Sota lähestyy jo lähes vuoden pituutta, ja ihmettelen, onko Teillä ajatuksia siitä, kuinka se on muuttanut Natoa ja erityisesti työtäsi. Ja onko tämä työ, jota haluat jatkaa, kun tulemme seuraavaan Vilnan huippukokoukseen?"

Jens Stoltenbergin vastaus (ääninauhalta):

"Tavallaan se ei ole muuttanut Natoa, se vain osoittaa Naton tärkeyden. Ja kuinka tärkeää on ollut se, että Nato on toteuttanut vuoden 2014 jälkeen toteutetuissa toimissa sukupolven suurimman vahvistuksen tai kollektiivisen puolustuksen. **Sota ei alkanut viime vuoden helmikuussa, se alkoi vuonna 2014.** Saimme aikaiseksi laajan, sopeutetun liittouman, korkealla valmiustasolla, ja voimillemme enemmän läsnäoloa liiton itäosiin, enemmän harjoituksia. Ja myös ensimmäistä kertaa moneen, moneen vuoteen, kaikki liittolaiset alkoivat lisätä puolustusmenojaan. Joten henkisesti se ei ole muuttanut, se on vain osoittanut liittolaisten seisomisen tärkeyden sekä tukiessaan Ukrainaa, mutta myös suojelemaan toisiaan, varmistaen, että sota ei laajene Ukrainan ulkopuolelle, kun päätimme

hyökkäyksen aamuna lisätä läsnäoloamme. Sitten pystyimme realisoimaan jo viime vuosien aikana toteuttamamme läsnäolon lisäämisen. Päätimme taisteluosastoista jo vuonna 2016 ja itse asiassa lisäsimme läsnäoloamme myös hyökkäystä edeltävinä kuukausina, koska hyökkäys ei tullut yllätyksenä.” (kurs. mvv).

Nyt siis NATOkin myöntää, että sota Ukrainassa alkoi jo vuonna 2014, siis laillisesti valitun presidentin syrjäyttämällä USA:n orkestroimalla vallankaappauksella. (ks. esim. Branko Marcetic 2022. A US-Backed, Far Right–Led Revolution in Ukraine Helped Bring Us to the Brink of War).

Suomessa koko tarina, narratiivi, Ukrainan sodasta perustuu ajatukselle Venäjän hyökkäyksestä ilman lännen provokaatiota helmikuussa 2022. Piste.

Jos ja kun, kuten NATOkin nyt myöntää, sota alkoi 2014, on Suomi ollut mukana täkäläisen NATONAAMION muovailussa heti miten presidentti Sauli Niinistön valtakauden alusta lähtien. Ehkäpä Niinistönkin olisi syytä paljastaa "suuri linjansa" eikä toistuvasti vetäytyä vastuustaan toteamalla "Ei sellaista ole olemassa". (Ykkösaamun haastattelu TV1, 14.05.2022; ks laajemmin Volanen 15. 5. 2022).

Miksi? Eikö kansakunnalle ole kaikkein tuhoisinta, jos johtajat eivät tiedä tai eivät uskalla sanoa mitä ovat tekemässä?

Viitteet

Marcetic, B. 2022. A US-Backed, Far Right–Led Revolution in Ukraine Helped Bring Us to the Brink of War. Jacobin 02.07.2022. <https://jacobin.com/2022/02/maidan-protests-neo-nazis-russia-nato-crimea>

Stoltenberg, J. 2023. NATO Defence Ministers to address Ukraine, stockpiles and critical infrastructure 13 Feb. 2023 13:34 https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_211691.htm

Ääninauha:

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/audio/2023/2/audio/230213a.mp3.

(28.15 ->)

Volanen, M. V. 2022 "Ei sellaista ole olemassa" KU Blogi 15. 5. 2022.

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/ei-sellaista-ole-olemassa/>

Aseellinen vastarinta? Suomessa?

- 2023-02-16 18:09

Tänä aamuna Helsingin poliisi ilmoitti saaneensa " kello yhdeksän jälkeen aamulla ilmoituksen epäilyttävästä paketista, joka oli saapunut postin mukana Vasemmistoliiton puolue toimistoon Sörnäisten Lintulahdenkadulle. Paketin sisältö muistutti ulkonäöltään räjähdettä."

Paketti oli vaaraton, mutta poliisi tutkii sitä laittomana uhkauksena.

Itse olen saanut KU -blogeihini reilun kahden vuoden aikana 12 mielestäni laitonta uhkausta ilmeisesti samalta taholta, joka kutsuu itseään mm. aseelliseksi vastarinnaksi.

Kun uhkauksia tuli säännöllisin väliajoin, tein rikosilmoituksen. Monien mutkien jälkeen asiaa aloitettiin selvittämään ja nyt - vihdoin - odotan esitutkinnan loppuraporttia lausuntoani varten.

Viite

Poliisi tutkii Vasemmistoliiton puolue toimistoon kohdistunutta laitonta uhkausta

<https://poliisi.fi/-/poliisi-tutkii-vasemmistoliiton-puolue-toimistoon-kohdistunutta-laitonta-uhkausta>

Peruskoulunkin sivistystehtävä: ekologinen demokratia

- 2023-02-19 10:48

Nyt, kuten aina vaalien alla, valtamedia käy valmistavaa keskustelua tulevista koulutuspoliittisista linjauksista: peruskoulua on nyt *eriytettävä* rakenteellisesti lahjakkuuden, sosiaalisen taustan, kiinnostusten, kielitaidon, osaamiserojen ja ties minkä perusteella. Perussuomalaisten koulutuspoliittisessa ohjelmassa on jopa ehdotettu, että "tasoryhmät otettava käyttöön, mikäli oppilaiden osaamisessa on merkittäviä eroja." (1)

Yksilöiden välisiä eroja on aina ollut ja tulee aina olemaan, mutta kysymys on nyt siitä, kuinka me niihin suhtaudumme: Kukaan meistä ole itse päättänyt mihin perheeseen, mihin maahan tai mille vuosisadalle on sattunut syntymään; siis siitä millaisen biologisen, sosiaalisen perimän tai taloudellisen perinnön saamme. Emme myöskään ole olleet itse päättämässä millaisia tietoja, taitoja, millaista tahtoa tai reiluuutta meiltä odotetaan ja vaaditaan elämämme aikana; jatkamme siitä mitä edellinen sukupolvi meille tarjoaa elämämme evääksi.

Peruskoulun tehtävä on taata, että riippumatta näistä meille sattuman sanelemista lähtökohdista saamme edellytykset ja mahdollisuudet elää oma elämämme kansalaisina ja kansalaisina yhteistyössä ihmisten ja luonnon kanssa. Sivistys on tietoa, tahtoa, taitoa asettaa, arvottaa ja ratkaista aikakauden keskeisiä haasteita reilulla tavalla – kukin omalla tavallaan, oman elämänvaiheensa mukaisesti.

Peruskoulu perustettiin aikoinaan rakentamaan, edistämään ja mahdollistamaan teollisen Suomen syntymistä ja kehitystä yleiskulttuuriselta, kansakuntaa koostavalta pohjalta, korostaen kansalaiseksi kasvamista, *kansaliskasvatusta*. Suomeen 1980 -luvulla rantautunut talousliberalismin sanansaattaja kulttuuriliberalismi julisti jokaisen yksilön omakohtaisen *kokemuksen* aitoutta, meidän kiistämätöntä oikeutta puolustaa ja halutessamme toteuttaa sitä. Tällöin tavoitteena ei enää siis ole kansalaiseksi kasvaminen vaan omakohtaisen yksilöllistymisen eteenpäinvieminen luottaen ja puolustaen omaa aitoa, todellista kokemusta.

Kun sittemmin kansalaisajatuksen perustunut kansalaisyhteiskunta alkoi talousliberalismin myötä kansainvälistyä ja kaupallistua vaatimatta siten enää yhteisen kansallisen kokeneisuuden työstämistä, kääntyi eriarvoisuus markkinoiden yhteismitallisuuden vaatimuksen myötä uudeksi samanlaisuuden kaipuuksi, yrittäjyydeksi, *yrittäjäkasvatukseksi* – ja sen käänntöpuoleksi, huoleksi ja huolenpidoksi niistä, jotka eivät kykene toiminaan ”itsenäisesti”.

Pahimmillaan oppilaista tuli asiakkaita ja opettajista asiakaspalvelijoita, jotka tarjosivat kahta peruspalvelua oppilaille ja heidän vanhemmilleen: edistämme ”itsenäistä” oppimista ja tarvittaessa tuemme sitä sosiaalisiin ja psykologisiin tukipalveluin. Oli jo puhetta – ja on vieläkin - koulupalveluista ja niiden markkinoiden avaamisesta. Kansaliskasvatuksen edellyttämä yhteisöllisyys kuihtui yksilöiden sisäiseksi ja keskinäiseksi kilpailuksi, yrittelijäisyydeksi. Koulun kansalaisyhteisyys hajosi kunkin yksilön yksityisen osaamisen ja valmiuksien hankkimiseksi.

Mutta onko yhteisön perustana eriarvoisten ihmisen samanlaisuus *vai* samanarvoisten ihmisen erilaisuus? Yksilöllistyminen – kasvaminen - tapahtuu yhteisöä rakentaen, ei siitä eristyen tai sen kuriin sopeutuen. Yksilöllistyminen on yhteisöllisty/ämistä, ei yksityistämistä.

Tiina Hiekkaranta (HS 18.02.2030) onkin tehnyt opettajan työssään oivan havainnon: ”Oppimiserot tasoittuivat, kun saman ryhmän lahjakkaammat oppilaat opettivat lisäopetusta tarvitsevia. Kullakin oli omat heikkoutensa ja vahvuutensa” (2).

Peruskoulussa opintoryhmien koostamisen tavoitteena on siis riittävä *moninaisuus*, jotta syntyy yksilöllistymisen positiivinen kaksoiskierre: erilaiset lahjakkuudet *tukevat* ja *motivoivat* toisiaan kouluyhteisön rakentamisessa, eri tilanteissa eri tavoin – oppiva opetus ja opettava oppiminen limittyvät niin oppilaiden kuin opettajienkin työskentelyssä.

Tämä samanarvoisten, erilaisten ihmisten yksilöllisyys on yhteisöllistä rikkautta, sen moninaisuutta joksi eriarvoisten, samanmittaisten ihmisten yksityistynyt omalaatuisuus muuntuu jos koulun sivistystehtävä asetetaan koko laajuudessaan: kansallisperintö kohtaa nykyhetkessä, koulun joka päiväisessä työssä, kansainvälisen, tulevan, aikakautemme tämän hetkisen haasteen, *ekologisen demokratian*: kuinka pystymme ruokkimaan ja takaamaan toimeentulon pian 10 miljardille ihmiselle työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ekosfääriä ja siten meitä itseämme, siten, että emme kansakuntina tai sivilisaatioina käy sotien toistemme kimppuun tätä sivistystehtävää asettaessamme ja sen ratkaistaksemme, yhdessä.

Entinen opetusministeri ja opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen tiivistää *Eletään ihmisiksi Yhteisöllistä viisautta etsimässä* -kirjassaan tilanteemme aikakauden muutoksena, ei siis vain muutosten aikakautena, seuraavasti:

”Olemme olleet erittäin tehokkaita muuttamaan luonnonvaroja taloudellisiksi voimavaroiksi. Nyt meidän on syytä miettiä, miten muuttaa taloudellisia varoja luonnonvaroiksi. Meidän on kasvettava ulos Äiti Maa -ajatuksesta, jonka mukaan olemme äidin lapsia, jotka hyödyntävät äitinsä voimavaroja kaikin keinoin pärjätäkseen. Aikuistuminen tarkoittaa siirtymistä tasapainoisempaan suhteeseen ja kanssakehittymiseen, jossa saaminen ja antaminen on vastavuoroista ja mahdollistaa evolutiivisen tulemisen pelkän olemisen sijasta.

Meidän on osoitettava, että emme ole tyhmä loiseläin, joka tappaessaan isäntänsä samalla tuhoaa elinolosuhteensa. Meillä on todistustaakka kertoa, että osaamme elää symbioottisesti ekosysteemissä, joka on paikaksemme valikoitunut ja kehkeytynyt. Kykenemme pitämään huolen, että seuraavillakin sukupolvilla on mahdollisuus kokea elämän ihme, tehdä omat valintansa ja elää ihmisarvoista elämää.” (3, 370)

Itse ilmaisen toivonsiunauksemme näin:

Äiti maa siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Kirkastukoon hänen voimansa meille ja olkoon ne meille armollisia. Ilmaiskoon Äiti maa luontonsa meille, jotta kykenisimme ansaitsemaan leipämme rauhaa rakentaen. Luonnon, historian ja ihmishengen nimeen. Aamen. (4)

Viitteet

(1) Perussuomalaiset. 2023. Perussuomalaisia näkökulmia peruskoulun ja ammatillisen koulutuksen korjaamiseksi

<https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2023/02/Koulutusnäkökulmat-13.2.2023.pdf>

(2) Hiekkaranta, T. 2023. Sosiaalinen koulushoppailu on lopetettava, mutta lahjakkuudet saakoot ansaitsemaansa opetusta. Mieliopidekirjoitus HS 18.02.2023

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009399743.html>

(3) Heinonen, O-P. 2021. Eletään ihmisiksi. Yhteisöllistä viisautta etsimässä. Helsinki: Tammi

(4) Aamen, amen < tosi; a-m-n, olla luotettava, siis tulkoon todeksi.

<https://www.etymonline.com/search?q=aamen>

”Se murhe, mi eilen mun murtaa oli, sulii hymyksi, kun tänään suurempi tuli - koska tulee se suurin, se suurin?”

- 2023-02-25 10:14

Presidentti Sauli Niinistö kuvaa nykytilannetta puhumalla Ukrainan sotaa ”vielä pahemmasta pilvestä” (IS 24.04.2023):

– Kyllä tässä on jo ihan tarpeeksi paha pilvi ollutkin. Kenellekään ei ole viime kädessä kovin paljon hyötyä, jos maailma jakautuisi tiiviisti kahteen kovin erimieliseen, jopa riitaiseen leiriin.

Läntiset demokratiat eivät ole silloin väkimmäältään voitolla.

– Kannattaa muistaa, että länsimaaisessa traditiossa on arviolta kaksi miljardia ihmistä, kuusi miljardia on jossain muualla. Täytyy ymmärtää se, että emme ole ylivertaisia. Meillä on intressi välttää sitä, että maailma jyrkästi jakautuu. Jyrkkä jakautuminen tarkoittaa helposti kriisejä, ehkä pahempaaakin.”

Voi Äiti maa! ”Kuusi miljardia on jossain muualla” Missä ihmeessä? Keitähän ne oikein ovat? Onkohan heilläkin jokin traditio puolustettavanaan? Ei kai? Suomen eduskunnan ulkoasianvaliokunnan puheenjohtaja Jussi Halla-aho kehotti tässä juuri äskettäin suhtautumaan niihin muihin kuin rottiin, torakoihin tai muihin iljettäviin eläimiin. (Volanen 2023).

Nyt käynnissä olevaa sotaa *Euroopassa* on useimmiten kehystetty neljällä eri kertomuksella, narratiivilla:

- kahden *kansakunnan* Venäjän ja Ukrainan rajankäyntinä ihmissieluista ja maanhallinnasta,
- kahden *sivilisaation* yhteentörmäyksenä, jonka juuret ovat muinaisen Rooman valtakunnan jakautumisessa itäiseen ja läntiseen osaan,
- *demokratian ja autoritäärisyyden* kamppailuna, jossa keskeisinä erottelevina tekijöinä ovat rahoituksen, reaalityalouden ja valtiiovallan keskinäiset suhteet kaupallisen kansalaisyhteiskunnan globalisoimisessa,
- pohjoisen lännen (me ”kaksi miljardia”) kieltäytyminen ehtyvien ja rajallisten *luonnonresurssien uudelleenjakamisesta* etelän ja idän (ne ”kuusi miljardia”) kanssa.

Nyt sitten Niinistökin ja hänen kertomansa mukaan muukin Eurooppa on havahtunut siihen, että kaikki kolme ensimmäistä kertomusta ovatkin peitekertomuksia neljännelle. Ulkopoliittinen realismi onkin kääntynyt ekologiseksi realismiksi.

Miksikö? Kun ne kuusi miljardia muuta asuvat samalla maapallolla kuin me. He käyttävät juuri samoja rajallisia luonnon varantoja kuin mekin. Heillä on myös oma – usein vuosituhantinen - traditionsa puolustettavanaan. Ja mikä tärkeintä, he pystyvät pitämään puolensa niin halutessaan.

Siis ei ole heitä ja meitä, on vain meitä. Saattaapa olla, että Niinistön yöunissa soi Vesa Matti Loirin murheellisesti tulkitsema Eino Leinon runo:

Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks
 Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks
 ja haaveet ne käy yhä haikeammiks,
 ne polttaa, ne hehkuu, ne halaa.
 Joka ilta ma mietin: Kai huomina uus
 tuo lohdun ja loppuvi rauhattomuus!
 Yö loppuu, mut murheet ne palaa.

Ne tulevat niinkuin kotihin,
 ne tuovat uusia vieraitakin,
 jotka nimeltä tunnen ma juuri.

Se murhe, mi eilen mun murtaa oli,
suli hymyks, kun tänään suurempi tuli –
koska tulee se suurin, se suurin?

Nyt juuri on sen suurimman aika: Meidän on löydettävä leipä ja toimeentulo pian 10 miljardille ihmiselle työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ympäristöä ja vielä siten, että emme käy sotien toistemme kimppuun, kun ratkaisemme tätä haastetta.

Leipä löytyy kaikille, jos teemme radikaaleja muutoksia kaikessa ravinnontuotannossa. Teknologiassa on tapahtumassa uskomaton hyppäys, sen suuntaaminen ja rahoitus on nyt juuri ankaran poliittisen taistelun alla.

Rauha on mahdollinen vain ja jos vain meillä itse kullakin on realistinen käsitys ekologian asettamista ehdoista. Elämämme tuleekin olla tosi, hyvä, kaunis ja reilu.

Elämämme tulee olla tosi suhteessa luonnonvoimiin, hyvä keskinäisissä suhteissamme, kaunis luonnonvarantojen hyväksikäytössä ja reilu niiden jakamisessa.

Meidän on siis maallistettava taloutemme kohtuutaloudeksi: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Kuinka voimme oppia ekologista realismia nykyisen sotia synnyttävän ulkopoliittisen realismin sijaan? Vain jos olemme itse kukin mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin jotakin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Se on ekologista demokratiaa.

NATO:n laajentaminen on varustautumista väkivalloin estämään kahden ja kuuden miljardin ihmisen yhteisen ongelman ratkaisua ekologisen realismin ja demokratian pohjalta. Suomen kohtalo tässä kahtiajakautuneessa maailmassa on kuihtua yhdeksi renkaaksi reuna (rintama) valtioiden ketjussa Mustalta mereltä aina Jäämerelle saakka valmistautumaan Arktisen alueen luonnonvarojen ”uudelleenjakoon” pohjoisenlännen kesken.

NATO on siis osa ongelmaa, ei sen ratkaisua. Ehkäpä Niinistön olisi syytä kaivaa esiin pöytälaatikostaan pölyttymästä FT:ssa 08.07.2021 tekemänsä aloite ETYK:in 50 -vuotiskokouksen pitämisestä maailmanrauhan, vakauden ja yhteistyön edistämiseksi. (Niinistö 2021).

Viitteet

Leino, E. Ja vuodet ne käy yhä vaikeammiks <http://runosto.net/eino-leino/hiihtajan-virsia/ja-vuodet-ne-kay-yha-vaikeammiks/>

Niinistö, S. 2021. It's Time to Revive the Helsinki Spirit The 50th anniversary of the landmark Cold War conference is inspiring a renewal for today's world. FT 08.07.21
<https://foreignpolicy.com/2021/07/08/its-time-to-revive-the-helsinki-spirit/>

Vesala, H. 2023. Niinistö varoittaa Ukrainan sotaakin pahemmasta pilvestä: ”Täytyy ymmärtää, että me emme ole ylivertaisia” IS 24.2. 21:57 <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009411630.html>

Volanen, M. V. 2023. Jussi Halla-aho sotaterapeutina. KU blogi 07.01.2023.
<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/jussi-halla-aho-sotaterapeutina/>

2023 - 03

... ja vastaus on: kansalaisuus ekologisen demokratian toteuttamiseksi

- 2023-03-05 10:39

”NYT on viimeisiä hetkiä puuttua koulujen eriytymiseen, varoittaa koulutus- ja hyvinvointieroja tutkiva Helsingin yliopiston apulaisprofessori *Venla Bernelius* (HS 05.03.2023):

”Koulutuksesta on tullut osin nollasummapeliä, jossa oppilaasta on tullut ikään kuin tuote, josta koulut kilpailevat. Tämän voimme Suomessa vielä välttää”, Bernelius sanoo.

Täsmälleen niin: kaupallisen kansalaisyhteiskunnan (*societas commercial*) pelisäännöt tunkeutuvat yhteisen tekemisen kaupunkilaisyhteisön (*communicatio politica/societas civilis*) tilalle. Mitä tarkoitan?

Ensin hieman historian mieleenpalautusta:

Eurooppalaisessa filosofisessa perinteessä ihmiset ovat lähtökohtaisesti jo kaupunkilaisia, jotka keskenään ja keskellä kaupunkia – demokraattisesti – miettivät ja aprikoivat millainen *hyvä* elämä on (*in the world*). *Tosi ja kaunis* palvelevat hyvää elämää esityksellisesti (*mimesis*), tietona ja kokemuksena

maailmasta (*from the world*), mutta eivät reaalisen luontosuhteen – työn ja tuotannon – kautta (*with the world*) ja asettamatta kysymystä elämän reiluudesta (*within the world*).

Tämä klassinen kansalaisyhteiskunta (*koinōnia politikē*, hyväntahtoiset ystävät) tulkittiin ensin yhteisen tekemisen yhteisöksi (*communicatio politica*) ja vasta sittemmin kaupunkilaisten yhteisöksi (*societas civilis*) ja viimein skotlantilainen valistuksen myötä kaupalliseksi yhteisöksi (*societas commercial*). Siten kansalaisyhteiskunnan ytimessä ovat kaupalliset suhteet. Lihakaupias ei hyvää hyvyttään tai ihmisrakkaudesta muita kohtaan tule myymään lihaa torille tai puotiinsa vaan siksi, että siitä on hänelle taloudellista hyötyä; se on siis itserakkautta, *amour propre*, toisten arvostuksen kannattamana. Tämän muiden arvostuksen ilmoittaa ja mitoittaa *cash-nexus*, käteismaksusuhde.) (ks. laajemmin Volanen 2021)

Yksilöllistyminen, yhteisöllistyminen, yksityistäminen ja peruskoulu

Viime päivinä on käyty kiivasta keskustelua valtamedian ylläpitämänä, josko peruskoulua tulisi eriyttää syystä jos toisesta *tai* yhtenäistää tasa-arvon edistämiseksi. Tasa-arvo on sitten heti miten leimattu tasapäistäviksi, lasten ja heidän vanhempiansa oikeuksien rajoittamiseksi.

Yksilöiden välisiä eroja on aina ollut ja tulee aina olemaan, mutta kysymys on nyt siitä, kuinka me niihin suhtaudumme: Kukaan meistä ole itse päättänyt mihin perheeseen, mihin maahan tai mille vuosisadalle on sattunut syntymään; siis siitä millaisen biologisen, sosiaalisen perimän tai taloudellisen perinnön saamme. Emme myöskään ole olleet itse päättämässä millaisia tietoja, taitoja, millaista tahtoa tai reiluutta meiltä odotetaan ja vaaditaan elämämme aikana; jatkamme siitä mitä edellinen sukupolvi meille tarjoaa elämämme evääksi.

Asettakaamme kysymys näin: yksilöllistymmekö keskenään samanlaisten yhteisessä piirissä yhdenlaisiksi vai yksilöllistymmekö keskenään erilaisten yhteisessä piirissä moninaisesti?

Jos ensisijaisena tavoitteenamme on oppilaan omat yksilökohtaiset, yksityiset kyvyt ja taidot, niin viime kädessä järjestäisimme hänelle yksityisen, henkilökohtaisen opettajan, mutta se ei yleensä ole mahdollista.

Jos ensisijaisena tavoitteenamme on yksilöllistyminen yhteisön mahdollistaman moninaisuuden kautta, huolehtisimme siitä, että tuo yhteisö on riittävän mutta - suhteessa käytettävissä oleviin voimavaroihin - ei liian eriytynyt.

Tällöin yksilöllistyminen – kasvaminen - tapahtuu yhteisöä rakentaen, ei siitä eristyen tai sen kuriin alistuen. Yksilöllistyminen on yhteisöllistä kasvua, ei yksityistymistä, yhteisöstä irrottautumista.

On kaksi keinoa rajata eriytymiskehitystä ja siten yksityistymistä koulussa. Ensinnäkin ympäröivä yhteiskunta huolehtii siitä, että siellä eriytyminen ei muodostu liian suureksi suhteessa koulun käytettävissä oleviin voimavaroihin. Toiseksi kouluinstituutiolla on itsemääritely, omaa toimintaa jäsentävä hahmotus, mielikuva, oman toiminnan tavoitteesta, se on siis yhteisen tekemisen yhteisö kaupunkilaisyhteisön (*communicatio politica/societas civilis*) osana.

Yhteisömme – peruskoulu sen mukana – tarvitsee aiemmin niiden työtä jäsentäneiden hahmojen – lainkuuliainen alamainen/kansalainen, yrittäjä, (palkka)työläinen – sijaan ajatuksen *kanssalaisuudesta* nykyisessä maailmantilanteessa, ajatuksen ekologisesta demokratiasta.

Viitteet

Welling, R. 2023. Tutkija jyrähtää Helsingin kouluista: Nyt on viimeinen hetki puuttua HS 4.3. 17:22. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000009430995.html>

Volanen, M. V. 2021. Kanssalaisyhteiskunta 2. osa: Tuottaja, kaupunkilainen, työläinen KU blogi 07.02.2021 <https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/kanssalaisyhteiskunta-2-osa-tuottaja-kaupunkilainen-tyolainen/>

Kenen joukoissa ”NATOtettu Suomi” seisoo?

- 2023-03-06 10:29

Presidentti *Joe Biden* on monesti - Suomea vähätellen - ilakoinut Suomen kustannuksella, viimeksi Warschau'n kuninkaanpalatsilla pitämässään lännen taistelutahtoa nostattaneessa puheessaan 21.02.2023:

”Hän (Putin) ajatteli saavansa suometetun NATO:n. Sen sijaan hän saikin NATOtetun Suomen”

(*”He [Putin] thought he’d get the Finlandization of NATO. Instead, he got the NATOization of Finland”*).

(1)

Mikä on sitten "NATOtetun Suomen" tehtävä Valkoisesta talosta katsottuna?

USA:n vuonna 2022 päivitetyn *Arktisen alueen kansallisen strategian mukaan* (National Strategy for the Arctic Region):

"Arktisella alueella on käynnissä muutos. Jäämerellä saattaa näkyä jäättömiä kesiä jo vuonna 2030, tulvat ja metsäpalot yleistyvät, *uusia taloudellisia mahdollisuuksia voi ilmaantua ja geopolittiset jännitteet voivat kasvaa*. Yhdysvaltojen on siksi valmistauduttava ohjaamaan tätä muutosta ryhtymällä nyt toimiin näiden haasteiden hallitsemiseksi ja uusien mahdollisuuksien etsimiseksi." (kurs. mvv). (2)

Myös Venäjän strategiassa "*Venäjän arktisen alueen kehittämiseksi ja kansallisen turvallisuuden takaamiseksi vuoteen 2035 mennessä*" kiinnitetään Arktiseen alueeseen suurta huomiota sen valtavan strategisen merkityksen vuoksi: "Arktinen alue tuottaa yli 90 prosenttia Venäjän maakaasutuotannosta ja 17 prosenttia sen öljystä." Pohjoisnavalla on myös huomattavia pitoisuuksia harvinaisia maametallia ja muita nykyaikaisen tuotannon kannalta kriittisiä mineraaleja, kuten fosfaattia, bauksiittia, rautamalmia, nikkeliä, palladiumia ja vanadiinia. Joidenkin länsimaisten arvioiden mukaan "mineraalivarojen kokonaisarvo Venäjän pohjoisosassa ylittää 22,4 biljoonaa Yhdysvaltain dollaria", mikä varmistaa sen elintärkeän merkityksen Venäjän kansallisen turvallisuuden kannalta tulevaisuudessa." (3)

Siksi on "on kuusi syytä, miksi Ruotsin ja Suomen Nato-jäsenyys on hyväksi Yhdysvalloille ja sen liittolaisille:

- 1 Suomella ja Ruotsilla on vahvat sotilaalliset valmiudet.
2. Naton keskittyminen arktiseen alueeseen edistyisi.
3. Yhdysvalloilla on pitkä historiallinen suhde sekä Suomeen että Ruotsiin.
4. Alueellinen turvallisuus paranee Itämeren alueella.
5. Molemmilla kansakunnilla on poliittista tahtoa käyttää sotilaallista voimaa.
6. Suomi ja Ruotsi vastustavat nousevaa Kiinan uhkaa." (4)

Suomen ja Ruotsin jäsenyys on siis keino saada uusia painotuksia vuonna 2015 esiteltyyn NATO:n 360°-konseptiin, jonka mukaan NATOn on katsottava etelään, itään ja pohjoiseen. "Kaikessa tekemässämme on 360 asteen kokokuva. Meillä ei ole ylellisyyttä valita eri haasteiden välillä." (5). NATO pitäisi saada siis paremmin keskittymään Arktiseen alueeseen, *High North*, valvomaan ja edistämään USA:n taloudellisia ja kaupallisia etuja.

Historian opetushan on, että meidän kulmakuntamme asiat on viimekädessä sovittu Englannin, USA:n ja Venäjä/Neuvostoliitto/Venäjän kesken ilman Ranskaa ja/tai Saksaa, ilman muuta Eurooppaa.

Nykyiset mitä moninaisimmat kahden/kolmenkeskiset sopimukset USA:n, Englannin ja eri Pohjoismaiden kesken, Suomi mukaan lukien, osoittavat, että USA ja Englanti eivät luota NATOn operatiiviseen nopeuteen ja voimaan ja haluavat jatkaa tätä perinnettä.

Nyt kuitenkin motiivi on muuttunut: kun aiemmin oli tavoitteena rauhoittaa tämä kulmakunta, jotta muualla – Keski-Euroopassa – saataisiin asiat hoidettua, nyt on edessä tämän kulmakunnan aktivoiminen mukaan huolehtimaan USA:n ja sen liittolaisten talouden kannalta kriittisten raaka-aineiden saatavuudesta ja kansainvälisen kaupan logistiikan hallinnasta maailmalla ja erityisesti Arktisella alueella.

Siten NATO:n laajentaminen itään on nähtävä *varustautumisena* ratkaisemaan Arktisen alueen luonnonresurssien uudelleenjakoa ulkopoliittisen realismin pohjalta: voima vastaan voima, tasapainosta ja resurssien jaosta sovitaan joko sopien tai sotien. Suomen kohtalo tässä jaossa on olla yksi kansakunta siinä eturintamavaltioiden ketjussa, joka ylittää Mustalta mereltä Jäämerelle ja valmistautua taisteluun Arktisen alueen luonnonvaroista.

Suomesta ollaan siis muodostumassa eturintama tuon hankkeen toteuttamiselle kuten Ukrainasta muodostui sikäläisten luonnonvarojen jakamisesta ja kansainvälisen kaupan vaatiman logistiikan hallinnasta.

NATOtetun Suomen tehtävä on siis Washingtonista nähtynä:

- Olla *de jure* valmis harkitsemaan omien nuorten miesten ja naisten sekä sotamateriaalin lähettämistä *de facto* mihinkä tahansa USA/NATOn määrittelemään konfliktiin mihinkä päin maailmaa tahansa,
- Ottamaan *de facto* keskeinen vastuu Baltian maiden lähes olemattomasta puolustuksesta,
- Olemaan mukana *de facto* rakentamassa sillanpääasemaa USA/NATOlle kun Arktisen alueen luonnonvarantoja ryhdytään jakamaan uudelleen ja kun alueen kaupallisen logistiikan ehtoja määritetään. Tässä tehtävässä on Suomella ja Norjalla strateginen asema.

Kenen joukoissa näin Natotettu Suomi sitten seisoo? USA:n Uuskonservatismiin joukoissa. Se on poliittinen liike, joka

- ”Uskonnollisesta vakaumuksesta lähtien uskoo siihen, että ihmisen tila määritellään valinnaksi hyvän ja pahan välillä ja että todellinen poliittisen luonteen mitta löytyy ensimmäisten (heiden itsensä) halukkuudesta kohdata jälkimmäinen.
- Hyväksyy väitteen, että valtioiden välisten suhteiden perustavanlaatuisen tekijä on sotilaallinen voima ja halu käyttää sitä.

- Analysoi kansainvälisiä kysymyksiä mustavalkoisin, absoluuttisin moraalikategorioin. Heitä vahvistaa vakaumus, että he yksin pitävät moraalista korkeaa asemaa ja väittävät, että erimielisyydet merkitsevät tappiota.
- Keskittyy Yhdysvaltojen "yksinapaiseen" valtaan ja näkee sotilaallisen voiman käytön ulkopoliitiikan ensimmäisenä, ei viimeisenä vaihtoehtona. He torjuvat "Vietnamin opetukset", jotka he tulkitsevat heikentävän amerikkalaista voimankäyttöä, ja omaksuvat "Münchenin opetukset", joiden tulkitaan vahvistavan ennaltaehkäisevän sotilaallisen toiminnan hyveitä.
- Halveksii tavanomaisia diplomaattisia virastoja, kuten ulkoministeriötä, ja tavanomaisia maakohtaisia, realistisia ja pragmaattisia analyysyjä. ... He ovat vihamielisiä ei-sotilaallisia monenvälisiä instituutioita kohtaan ja vaistomaisesti vihamielisiä kansainvälisiä sopimuksia ja sopimuksia kohtaan. "Globaali unilateralismi" on heidän tunnussanansa.
- Kansainvälinen kritiikki vahvistaa heitä uskoen sen vahvistavan amerikkalaisen hyveen." (6)

Näin siis pohjoinen länsi, entäpä itäinen etelä. Pari suuntaa antavaa puheenvuoroa etelästä ja idästä:

Intiallakin on Arktinen ohjelma (*India's Arctic Policy Building a partnership for sustainable development*):

"Intian arktisen politiikan tavoitteena on valmistaa maata tulevaisuuteen, jossa ihmiskunnan suurimpiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen, voidaan vastata vain yhteisellä tahdolla ja ponnisteluilla. Intia voi ja on valmis tekemään oman osansa ja edistämään maailmanlaajuisia hyvää. Tiivis kumppanuus arktisen alueen maiden ja muiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa kestävä kehityksen, rauhan ja vakauden varmistamiseksi arktisella alueella on myös olennaista Intian kansallisten kehityssuunnitelmien ja prioriteettien toteuttamiselle. Tämä lähestymistapa on intialaisen *Vasudhaiva Kutumbakamin* filosofian mukainen" – "yksi maailma, yksi perhe, yhteinen tulevaisuus." (7)

Kiinan juuri julkaisema aloite Ukrainan sodan ratkaisemiseksi hahmottaa aluksi maailman turvallisuusrakennetta seuraavasti:

"1. Kaikkien maiden suvereniteetin kunnioittaminen. Yleisesti tunnustettua kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan tavoitteita ja periaatteita, on noudatettava tiukasti. Kaikkien maiden suvereniteettia, riippumattomuutta ja alueellista koskemattomuutta on tuettava tehokkaasti. Kaikki maat, isot tai pienet, vahvat tai heikot, rikkaat tai köyhät, ovat tasavertaisia kansainvälisen yhteisön jäseniä. Kaikkien osapuolten tulee yhdessä noudattaa kansainvälisiä suhteita ohjaavia perusnormeja ja puolustaa kansainvälistä tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Kansainvälisen oikeuden tasa-arvoista ja yhtenäistä soveltamista olisi edistettävä ja samalla kaksoisstandardit on hylättävä.

2. Kylmän sodan mentaliteetin hylkääminen. Minkään maan turvallisuutta ei pidä tavoitella muiden kustannuksella. Minkään alueen turvallisuutta ei pidä edistää vahvistamalla tai laajentamalla sotilaallisia ryhmittymiä. Kaikkien maiden oikeudet turvallisuusedut ja huolenaiheet on otettava vakavasti ja niihin on puututtava asianmukaisesti. Monimutkaisiin ongelmiin ei ole yksinkertaista ratkaisua. Kaikkien osapuolten tulisi yhteisen, kattavan, yhteistyökykyisen ja kestävä turvallisuuden visiota noudattaen ja maailman pitkän aikavälin rauhaa ja vakautta silmällä pitäen auttaa luomaan

tasapainoinen, tehokas ja kestävä eurooppalainen turvallisuusrakenne. Kaikkien osapuolten tulee vastustaa oman turvallisuuden tavoittelua muiden turvallisuuden kustannuksella, estää ryhmittymien vastakkainasettelu ja työskennellä yhdessä rauhan ja vakauden puolesta Euraasian mantereella.” (8)

Ulkopoliittisen realismin ehdot määrittyvät nyt ekologisen realismin sanelemana: Meidän on löydettävä leipä ja toimeentulo pian 10 miljardille ihmiselle työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ympäristöä ja vielä siten, että emme käy sotien toistemme kimppuun, kun ratkaisemme tätä haastetta. Sotien ei jää mitään jakamista eikä jakajia.

Ulkopoliittinen realismi ei ole ollut realistista enää pitkään aikaan, ei ydinaseiden käyttöönoton jälkeen, eikä etenäkään ekosfäärin – jonka osa olemme – rajojen tultua vastaamme. Vaihtoehtomme on ekologinen realismi ja ekologinen demokratia: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Hän (Biden) ajatteli saavansa yksinapaisen, lännettyneen Isä taivaan maapallon. Sen sijaan hän ehkä saakin vastaansa moninapaisen, ekologisesti demokrasoituvan Äiti maan.

He [Biden] thought he will get the unipolar westernization of the globe of the God. Instead, perhaps, he got against him the multipolar ecological democratization of the Mother earth.

Viitteet

(1) Remarks by President Biden Ahead of the One-Year Anniversary of Russia’s Brutal and Unprovoked Invasion of Ukraine FEBRUARY 21, 2023 <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/02/21/remarks-by-president-biden-ahead-of-the-one-year-anniversary-of-russias-brutal-and-unprovoked-invasion-of-ukraine/>

(2) NATIONAL STRATEGY FOR THE ARCTIC REGION OCTOBER 2022, p. 14-15.

<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/National-Strategy-for-the-Arctic-Region.pdf>

(3) Mottola, L. 2023 NATO’s Arctic Command: A Case for the Expansion of NATO’s Mission in the High North. JANUARY 17, 2023

<https://www.thearcticinstitute.org/nato-arctic-command-case-expansion-nato-mission-high-north/>

(4) Coffey, L., Kochis, D. 2022. Finland’s and Sweden’s NATO Accession Is in the National Interest and Should Receive Senate Support. May 26, 2022.

<https://www.heritage.org/sites/default/files/2022-05/IB5269.pdf>

(5) Baur, M. 360-degree Scenario Design and Development, p. 96

https://www.jwc.nato.int/application/files/2216/6067/2972/20-360_degree_Scenario_Design_and_Development-reduced.pdf

(6) Halper, S., Clarke, J. 2004. America Alone. (p. 11.) Cambridge University Press. Kindle Edition.

(7) Government of India 2023. India's Arctic Policy Building a partnership for sustainable development

<https://www.moes.gov.in/sites/default/files/2022-03/compressed-SINGLE-PAGE-ENGLISH.pdf>

(8) Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China 2023. China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis 2023-02-24 09:00

https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/202302/t20230224_11030713.html

"... vai odotammeko kun valot sammuu, kun viimeinen sieltä luokasta lähtee"

- 2023-03-14 15:04

OKM:n piti ma 13.03.2023 Paasitornissa koulutuspoliittisen seminaarin otsikolla *Kasvatus, opetus ja koulutus murroksessa* synkissä tunnelmissa pitkään jatkuneen ja ilmeisesti yhä pitkään jatkuvan, Suomen laskevan syntyvyyden aiheuttaman koulutuksen alueellisen rakenteen muutospaineiden edessä: tehdäänkö jotain, vai "pistetäänkö pää pensaaseen" ja "odotamme kun valot sammuu, kun viimeinen sieltä luokasta lähtee" (Petri Lempinen, (1)).

Heti miten mieleeni tuli runo *Euroopan syrjäkylistä* (Lauri Sipari) jo 1970 -luvulta:

"Euroopan syrjäkylät ovat jo tyhjentyneet ja kirkkojen alttareilla hylätyt Jeesukset näkee seurakuntien menneen, näkee maailmansa kadonneen ja kauas ohitsensa Euroopan edistyneen.

Vain vanhukset ovat jääneet pihapoluille astelemaan. Kohta vanhoihin hautuumaihin heistä viimeiset siunataan. Silloin on enää korpi ja muistot himmenevät, piholla nokkoset kukkii ja pellot metsittyvät."

Haasteemme tiedettiin siis jo silloin. Sattumoisin olin pari päivää aiemmin Suomen Vientiteollisuuden vaalikiertueen tilaisuudessa Vantaalla. Siellä oli ihan eri meininki: Suomen menestyksen avaimet ovat

- Osaaminen on avainasemassa

- Suomi on kestävä, ketterä ja kehityksen kärjessä

- Suomi tarjoaa kansainvälisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön (2)

Suomi tarvitsee ollakseen vientikykyinen paljon ja nopeasti hyvin koulutettuja osaajia, paljon edullista energiaa, siis sähköä ja *vahvaa* valtiota teollisuutta tukemaan.

Suomi on kuitenkin tuonnista riippuvainen maa. Meille on tuotava raaka-aineita, energiaa, tekniikkaa, rahoitusta ja nyt myös ”työvoimaa”- siis työteliäitä, osaavia ihmisiä - jotta voimme kehittää niistä ja omista voimavaroistamme tuotteita ja palveluita vietäväksi maailmalle hinnoilla, joilla pystymme elättämään itsemme ja maksamaan ostoksemme maailmalta. Tämä kaikki pitäisi vielä tapahtua kohtuutalouden ehdoilla ekosfäärin pelastamiseksi.

Miten olemme pärjänneet viime aikoina kansainvälisessä kilpailussa? Kehnosti.

Kun eri maiden tuotantoa vertaillaan niiden tietointensiivisyydellä, kompleksisuudella, Suomi on pudonnut vuoden 2007 4. sijalta kymmenen askelta, 14. sijalle (2020, mm. Unkarin, Slovenian ja Slovakian taakse). Suomi on kyennyt tuomaan markkinoille vuosina 2005 - 2020 vain 21 uutta tuotetta (Viro 43). Suomen viennin osuus maailmanmarkkinoilla on noin 0.43%, viennin rakenne on vuodesta 1996 - 2020 moninaistunut ja palveluiden viennin osuus on kasvanut. (3)

Jos Suomi haluaa olla ”kestävä, ketterä ja kehityksen kärjessä”, se merkitsee valtavaa teknisen kehityksen hyppäyksenomaista omaksumista. Jos kansainvälisiin virtauksiin on uskomista – ja niihinhan Vientiteollisuus vetoaa – niin vuoteen 2025 (!) nähden seuraavat valmiudet ovat keskeisiä:

- 1 Analyyttinen ajattelu ja innovaatio
- 2 Aktiivinen oppiminen ja oppimisstrategiat
- 3 Monimutkainen ongelmanratkaisu
- 4 Kriittinen ajattelu ja analyysi
- 5 Luovuus, omaperäisyys ja aloitteellisuus
- 6 Johtajuus ja sosiaalinen vaikuttaminen
- 7 Teknologian käyttö, valvonta ja valvonta
- 8 Teknologian suunnittelu ja ohjelmointi
- 9 Joustavuus, stressinsietokyky ja joustavuus
- 10 Päättely, ongelmanratkaisu ja ideointi
- 11 Tunneäly
- 12 Vianetsintä ja käyttökokemus
- 13 Palvelusuuntautuneisuus
- 14 Järjestelmäanalyysi ja arviointi
- 15 Sovittelu ja neuvottelu. (4)

Tätä listaa lukiessa tulee Petri Lempisen kysymys uudelleen muunneltuna mieleen ”odotammeko, että lamppu sammuu ja Suomi on tyhjä” vai ajatlemmeko kuten Vientiteollisuus tuntuu ajattelevan: osaava työvoima maailmalta, tšekäläiselle työvoimalle mitä jää yli!

Ehkäpä me tarvitsemekin *yhteisöllisen* valtion ihmisiä varten eikä vain kaupallisteknisen koneiston määrittämää työvoimaa varten. Siitä antoikin vihjeen kansliapäällikkö Anita Lehikoinen päätöspuheenvuorossaan:

”Koulutuksen tarkoitus ja silloin ajattelemme että oppivelvollisuus koulutus voisi olla se mitä pitäisi tarkastella kokonaisuutena ja siinä on vaikka jos vaan mainitsee nyt pari semmoista isoa muutostekijä niin kyllä tämä kestävyys murroksen toteuttaminen nopeutettu vihreä siirtymä ja digitaalisuus kuuluu siihen ihan olennaisena osana ja kaiken kaikkiaan teknologian kehittyminen ... kyllä meidän pitää miettiä sitä vähän, että mikä se on se ihmisen rooli se on kun tekoäly ja muut yleiskäyttöiset teknologiat jyllää mitä me annamme niiden tehdä ja mitä sitten mihin me kasvatetaan, koulutetaan ihmisiä lapsia nuoria myös aikuisia.” (1).

Valitettavasti oppivelvollisuuden laajentaminen tehtiin pitkälti sosiaalipoliittisin eikä koulutuspoliittisin perustein. Hyvä edes niinkin. Nyt kuitenkin olemme joutumassa koulutuksen ja teknisen kehityksen kilpajuoksussa pahasti jälkikäteiseen, reagoivaan tilanteeseen toisin kuin peruskoulua perustettaessa, silloin olimme proaktiivisia. Sosiaalinen paine sisäisen luontomme muokkaamiseen pikavauhtia tulee olemaan erityisen kova, kun muistamme, että Suomen sekä teollistuminen että tuotannon palveluvaltaistuminen - toisin kuin monessa muussa maassa - tapahtui yhden, kahden sukupolven aikana. Kuten tiedämme ulkoisen luonnon kohtalosta, tulos voi olla kammottava.

Itse olen ehdottanut jo jonkin aikaan siirtymistä koulutusjärjestelmästä opintojärjestelmään. Se kuitenkin edellyttää olennaisia muutoksia sosiaaliturvassa ja siihen mihin kasvamme lasten ja nuorten kanssa. Minulle se tarkoittaa ekologista demokratiaa, ei kaupallisteknistä työvoimakoulutusta (ks. Volanen 5, 6), mutta myös yhteisöllisten voimavarojen uudelleenryhmittämistä – mutta siitä joskus myöhemmin lisää.

Viitteet

(1) Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2023. Kasvatus, opetus ja koulutus murroksessa -seminaari 13.03.2023

<https://www.youtube.com/watch?v=BM1JiIiGut4>

(2) Vientiteollisuuden vaalikiertue 2023. Hyvinvointia Suomeen

<https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/inline-files/VientiYhteisKiertue.pdf>

(3) Atlas of economic complexity. 2023. Country profiles: Finland

<https://atlas.cid.harvard.edu/countries/74>

(4) World Economic Forum 2020. The Future of Jobs Report 2020 OCTOBER 2020 2020

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf

(5) Volanen, M. V. 2022. Koulutusjärjestelmästä opintojärjestelmään KU blogi 18.1.2021

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/koulutusjarjestelmasta-opintojarjestelmaan/>

(6) Volanen, M. V. 2023. Ekologinen demokratia Peruskoulunkin sivistystehtävä: ekologinen demokratia. KU blogi 19.02.2023. <https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/?s=ekologinen+demokratia>

Kunnia vai demokratia?

- 2023-03-15 10:38

Pilvi Torsti tänään HS:ssa:

”Jotta koulutus vastaa tulevaisuuden tarpeisiin, sitä on valmisteltava jo nyt. Puheet siitä, että opettajille pitää antaa työrauha ja koululle mahdollisuus keskittyä perusasioihin, ovat ongelmallisia. Muuttuvassa maailmassa ei riitä, että pitäydytään vain nykyisyydessä ja aiemmissa malleissa.

OLEMME jo nähneet, mihin tulevaisuuskuvan puuttuminen johtaa. Parikymmentä vuotta jatkunut huolestuttava kehitys suomalaisten koululaisten oppimistuloksissa ja korkeakoulutettujen osuudessa on tullut monelle yllätyksenä, vaikka suunta on ollut nähtävissä pitkään. Tärkeimpiin verrokkimaihinsa nähden Suomi on jäänyt harmillisen pitkälle takamatkalle.” (Torsti, 2023).

Juuri niin, mutta missä nyt mennään?

OKM on nyt huolissaan syntyvyyden laskemisesta ja sen aiheuttamasta paineesta koulutuksen alueelliseen rakenteeseen. Suomen Vientiteollisuus on huolissaan tekniikan kehityksestä ja sen vaatimasta osaamistason nopean nostamisen aiheuttamasta paineesta koulutuksen toiminnalliseen rakenteeseen, jotta se palvelisi kaupallisteknisen koneiston vaatiman ”työvoiman” tuottamista. Tähän juuri tulevaisuuskuvan puuttuminen johtaa: reaktiivisiin intressiritiriitoihin ja kehittämistyön puuroutumiseen.

Samaan aikaan on jatkuvasti hoettu koulutuksen ”kunnian palauttamisesta” ilmeisesti viitaten peruskoulun perustamisen proaktiiviseen luonteeseen, vai mihin? *Kunnian* käsitehistoria johtaa kuitenkin muualle kuin edistyksen eturintamille:

”Kunnia näyttää olevan eniten kotonaan sotilasasioita koskevissa keskusteluissa. Ja silti, ehkä erityisesti täällä, kunnia on ongelmallinen, koska se yllyttää sekä uskomatonta rohkeutta ja päättäväisyyttä että myös väkivaltaisia tekoja, jotka voivat olla moraalisesti kyseenalaisia. Normaalisti ajattelemme, että muinainen näkemys kunniaista, jossa on kyse sotilaallisesta taidosta, rohkeudesta ja suoraan sanoen

itsekkäästä tuhovoiman osoituksesta, on yksinkertaisesti se, mitä moderni liberalismi hylkää ja pakenee toivoessaan rauhallisempaa maailmaa. Kuitenkin, muinaiset ihmiset, juuri tämän ylivoimaisen kunnian ja kunnian halun tuhoavien näkökohtien vuoksi, kritisoivat sitä ja kamppailivat sen kanssa, kuinka sitä hallita.” (Johnson, 2016, 424).

Meidän ei siis pitäisi tavoitella vain ”kunnian palauttamista” proaktiivisessa tarkoituksessa vaan demokratian edistämistä aikakautemme keskeisen haasteen ratkaisemiseksi. Lähtökohta ei siis ole enää kuuliainen alamainen/kansalainen, yrittäjä/palkkatyöläinen vaan kanssalainen ja ekologinen demokratia, ekodemokraatti. (ks. Volanen 2023)

Viitteet

Johnson, L. M., Demetriou, D. (Eds.) 2016. Honor in the Modern World (Honor and Obligation in Liberal Society: Problems and Prospects). Lexington Books. Kindle Edition.

Torsti, P. 2023. Suomen on valmisteltava 2040-luvun koulutusta jo nyt. HS mielipide 15.03.2023

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009451186.html>

Volanen, M. V. 2023. ”... vai odotammeko kun valot sammuu, kun viimeinen sieltä luokasta lähtee” KU blogi 14.03.2023

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/vai-odotammeko-kun-valot-sammuu-kun-viimeinen-sielta-luokasta-lahtee/>

”Nato edustaa kylmiä sotilaallisia arvoja”

- 2023-03-17 22:04

Onnittelut 70 -vuotiaalle, suuresti arvostamalleni Martti Koskenniemelle!

”Koskenniemi kehuu Paasikiven-Kekkosen linjaa ... ”Yhteistyö Neuvostoliiton kanssa oli reaalipoliittinen ratkaisu. Sellaisena pitäisi myös Natoon liittyminen nähdä.” (HS 17.03.2023)

Poliittinen harkinta vai juridinen tulkinta

Hastattelua lukiessa heräsi todella mielenkiintoinen kysymys: mikä on juridisen tulkinnan ja poliittisen harkinnan välinen suhde? Jos ja kun ne on pidettävä erillään, niin voidaanko poliittisessa harkinnassa vedota oikeudenmukaisuuteen? Onko siis poliittinen vaatimus oikeudenmukaisuudesta poliittisen harkinnan siirtämistä juristien tulkintatehtäväksi?

Jos valtio määrittelee todellisen (*Wirklich*) lakikokoelmissaan, jotka on laadittu poliittisen harkinnan jälkeen, niin tuo todellisuus siis asettaa reunaehdot sekä juridisella tulkinnalle että poliittiselle

harkinnalle, ellei lakia, poliittista harkintaa siis muuteta. Poliitikot harkitsevat, juristit tulkitsevat.

... entäpä se realismi

Mutta sitten tulee vielä kysymys realismista. Suvereenien valtioiden määrittelemät todellisuudet törmäävät usein toisiinsa ja realiteetti selvitetään joko sopien tai sotimalla, siis ulkopoliittista realismia toteuttaen. Jos Suomen liittymistä NATOon tarkastellaan tämän realismin kannalta, kehyksenä ei voi enää olla Itä/länsi vastakkainasettelu kuten Kekkonen ja ETYKin aikoihin.

Meillä on edessä pian 10 miljardin ihmisen ruuan ja toimeentulon turvaaminen työllä, tuotannolla ja tekniikalla, joka ei tuhoa ekosfääriä, jonka osa olemme, ja vielä siten että emme ratkaise tätä luonnoresurssien uusjakoa sotimalla vaan sopimalla. Sotimalla ei jää mitään jakamista eikä jakajia. Ei ole missään olemassa korkeinta oikeutta ja siten oikeudenmukaisuutta, johon vedota ennen kuin olemme poliittisesti, harkitusti päätyneet kohtuutalouden ehtoihin: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Se on ekologista realismia johon ulkopoliittinen realismi ei yllä. Ekologinen realismi puolestaan edellyttää ekologista demokratiaa, ts. että saamme olla kaikki mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdolliset ylijäämät hyödynnetään. Muuten meistä ei kasva kanssalaisia, ekodemokraatteja. Ekodemokratia haastaa liberaalin demokratian, etelä pohjoisen, Äiti maa Isä taivaan.

Viite

Sajari, P. 2023. Nato edustaa kylmiä sotilaallisia arvoja, sanoo akateemikko Martti Koskenniemi Kansainvälisen oikeuden huippuutkijan mielestä Suomessa on epärealistisia kuvitelmia sotilasliitosta. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009455580.html>

Maanlaisten uusi liitto!

- 2023-03-18 07:35

Olemme viime vuosina keskustelleet paljon sateenkaaren väreistä, siis ihmisen biologisesta ja yhteiskunnallisesta moninaisuudesta. Olemme ajatelleet, että tämä moninaisuus on yhteisöllinen rikkautemme ja kestävyuden, resilienssin, lähtökohta. Yhteisöllisyys perustuu siis samanarvoisten ihmisten erilaisuuteen, ei eriarvoisten ihmisten samankaltaisuuteen. Elämme kanssalaisina sateenkaaren väreissä.

Tämän olemme kuitenkin tehneet *kaupunkikansalaisina* (medborgare, citizen, Bürger, citoyen), keskenämme arvuutellen hyvän ja onnellisen elämän ehtoja, sille vaatimuksia asetellen. Näin emme voi kuitenkaan toimia maanlaisina, maan asukkaina.

Minun sukupolvelleni ensimmäisiä tarinoita, joita meille kerrottiin, oli tarina vedenpaisumuksesta, siis Nooahin arkista, ihmisten taidokkaasta pelastumisesta yli rannattoman, aavan meren. Joskus, ei aina, tarinaan liitettiin lupaus siitä, että vedenpaisumus ei enää koskaan toistu. Lupauksen antoi, tarinan mukaan, taivaan Isä. Tuon annetun lupauksen, uuden liiton, muistomerkinä meillä on sateenkaari.

YK:n viimeisyksinen kokous biologisesta monimuotoisuudesta totesi:

”*Biologinen monimuotoisuus* on ihmisten hyvinvoinnin (*well-being*), terveen planeetan ja kaikkien ihmisten taloudellisen hyvinvoinnin perusta voiksemme elää hyvin (*living well*) tasapainoisesti ja sopusointuisesti *Äiti Maan* kanssa. Olemme *Äiti Maasta* riippuvaisia ruuan, lääkkeiden, energian, puhtaan ilman ja veden, luonnonkatastrofien turvallisuuden sekä myös virkistykseen ja kulttuurisen innoituksen suhteen. Biologinen monimuotoisuus tukee kaikkia elämänjärjestelmiä maan päällä.” (UN 2022, kurs. mvv).

Meidän on siis rakennettava uusi liitto, nyt *Äiti maan* kanssa, ja luvattava, että emme omilla toimillamme aiheuta *todellista* vedenpaisumusta. Kaupunkilainen ajatuksemme hyvästä elämästä ei olekaan vaatimus vaan se on tulos toden, kauniin ja reilun elämän toteuttamisesta. Tämän uuden liiton merkinä voisimme pitää sateenkaarta, maan asukkaita kun olemme, siis maanlaisia.

Viite

UN environment programme. 2022. Kunming-Montreal Global biodiversity framework

<https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

Sauli Niinistö – sodan vai rauhan mies?

- 2023-03-19 16:12

Presidentti Sauli Niinistö Ylen Ykkösaamussa (18.03.2023):

... kun Putin ilmoitti Venäjän vaativan, että NATO:n laajentuminen loppuu tähän .... alkoi ulkoa tulla viestiä yhä enemmän ... että onko Suomi jotenkin riskialttiina. ... Siitä sitten väistämättä joutui ajattelemaan, että meidän on nyt jotain muutettava joka tapauksessa, muutoin me ... menettäisimme sen, mitä me olemme maailmalle kertoneet, että me olemme vapaasta omasta tahdostamme sotilaallisesti liittoutumaton, ja että me koemme, että se ... Ruotsin kanssa ... vahvistaa Baltian vakautta. Mutta kun venäläiset menivät näin sanomaan, niin jokainen olisi ulkopuolisena ajatellut tämän kauniin

selityksen jälkeen, että ... venäläisittäin kielsivät teidät ja sillä olisi ollut jo sinänsä vaikutusta Suomen asemaan. Tämä oli minun arvioni ... ”

”(M)eidän on nyt *jotain* muutettava *joka tapauksessa*” ... siis ”jotain” ja ”joka tapauksessa”?

Miksi? Koska ”maailmalle olisi levinnyt käsitys, että Suomi ei omasta tahdostaan ole liittoutumaton vaan siksi, että Venäjä on kieltänyt Suomelta liittoutumisen.” Mitä? Liitytään NATOon!

Johtopäätös ei ainakaan ole looginen. Siitä, että joku – Venäjä – kieltää jonkun – Suomen - tekemästä jotain - liittoutumasta – ei seuraa loogisesti, että tuon jonkun – Suomen – on toimiakseen johdonmukaisesti, siis loogisesti, on toteuttava tuo kieltö. Yhtä looginen ja johdonmukainen johtopäätös olisi ollut, että Suomi jatkaa ETYK:in viitoittamalla tiellä. Sitähän Niinistökin itsekin ehdotti FT:ssa 08.07.2021 tehden aloitteen ETYK:in 50 -vuotiskokouksen pitämisestä maailmanrauhan, vakauden ja yhteistyön edistämiseksi. (Niinistö, 2021).

Miksi sitten ”liitytään NATOon” -johtopäätös? Eihän tuo maailmalle (?) mahdollisesti levinnyt käsitys olisi ollut intressitön, Suomen kansallisia etujen kannalta asiaa tarkasteleva vaan kunkin tuon tulkinnan antaman maan oman kansallisen intressin määrittämä tulkinta: miten Suomen geopoliittinen asema ja puolustuskyky saadaan määritettyä palvelemaan itse kunkin maan tai liittokunnan tavoitteita.

Eikö siis meidän ”kaunis selitys” kestäkään poikkeavia käsityksiä ”maailmalta”? Eikö NATO-optiopoliittikka ollutkaan kestäväällä pohjalla? Ei ollut, eikä koskaan ole ollutkaan. NATO -optio politiikka oli juuri ETYK -perinteen hylkäämistä ja turvallisuuspolitiikan asettamista ulkopoliittikan edelle.

Suomen NATO-optio määriteltiin aikoinaan näin: ”Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan perustaan kuuluu kansallisen *liikkumatilan* ja valintamahdollisuuksien ylläpitäminen. Tämä säilyttää mahdollisuuden liittoutua sotilaallisesti ja hakea Nato-jäsenyyttä. Ratkaisuja tarkastellaan aina *reaaliajassa* kansainvälisen turvallisuusympäristön muutokset huomioiden. Yhteistyön kautta saavutetulla yhteensopivuudella varmistetaan, ettei mahdolliselle liittymiselle muodostu käytännön esteitä.” (UTP -selonteko 2004, kurs. mvv).

NATO-option oli siis *reaaliaikainen*, kansallisen *liikkumatilan* kattava valinnanmahdollisuus. Jo kymmenen vuotta myöhemmin usko NATO-optioon oli mennyt: ”Nato-optio olisi toiminut monessa kansainvälisessä tilanteessa hyvänä painostuskeinona. .... – Olisi riittänyt, kun valtionjohto olisi ilmoittanut, että meidän täytyy ehkä ryhtyä keskustelemaan tästä kysymyksestä. Se olisi ollut erittäin vahva diplomaattinen ele.” (Matti Vanhanen *Suomenmaa* 20.11.2014).

NATO -optio ei siis enää toiminut vakauttavana pelotteena eikä kiristysvälineenä, vaan ärsykkeenä; niinpä muutama vuosi myöhemmin Vanhanen tiuskaisee: ”Nato-optiolla huijaaminen on viimeinkin hyvä lopettaa. Joko jäsenyyttä haetaan tai sitten ei haeta.” (06. 01.2022). Siis NATO-optiopoliittikan täydellinen romahtaminen.

”Haetaan tai sitten ei haeta”? Sauli Niinistö on pariinkin kertaan todennut, että hänellä ei ole mitään ”suurta linjaa”, josta hänet pitäisi muistaa. Hän toimii siis ”reaaliaikaisesti” ja ”prosesuaalisesti” ”ulkoa tulleiden viestien” ohjaamana uskomatta itsekään meidän ”kauniisiin selityksiin”. Suomi - lastu laineilla!

Entäpä jos nuo laineet ovatkin osa suurempaa aallokkoa, josta Niinistö on nyt NATO-päätöksen *jälkeen* puhunut useampaan otteeseen:

”– Ollaan menossa koko ajan vaarallisempaan suuntaan. ... Kyllä nyt on tärkeää, että havahdutaan siihen, että maailmassa tapahtuu nyt hyvin kielteistä kierrettä. (Ykkösaamu)

– Kannattaa muistaa, että länsimaisessa traditiossa on arviolta kaksi miljardia ihmistä, kuusi miljardia on jossain muualla. Täytyy ymmärtää se, että emme ole ylivertaisia. Meillä on intressi välttää sitä, että maailma jyrkästi jakautuu. Jyrkkä jakautuminen tarkoittaa helposti kriisejä, ehkä pahempaakin.” (IS 24.02.2023)

”Meillä on intressi välttää sitä, että maailma jyrkästi jakautuu”? Voi Äiti maa! Juuri Sauli Niinistön ”reaaliaikaisen ja prosessuaalisen” politiikan seurauksena Suomi on omalta osaltaan nyt jakamassa maailmaa kahtia, viemässä maailmaa vaarallisempaan suuntaan ja kiihdyttämässä kielteistä kierrettä.

Vieläpä siten, että Suomi asettuu tuon ”kahden miljardin” -sotilaallisen liittokunnan eturintamaan tarjoten elävää voimaa – nuoria miehiä ja naisia -, taistelutannerta ja sotamateriaaleja valmistautumaan ulkopoliittisen realismin nimissä sotien, ei sopien, *estämään* luonnonvarojen uusjaon ”niiden muiden, kuuden miljardin” ihmisen kanssa.

Sauli Niinistö varustautuu sotaan – joko tietämättään tai meille sitä kertomatta.

Viitteet

Niinistö, S. 2021. It’s Time to Revive the Helsinki Spirit The 50th anniversary of the landmark Cold War conference is inspiring a renewal for today’s world. FT 08.07.21 <https://foreignpolicy.com/2021/07/08/its-time-to-revive-the-helsinki-spirit/>

Vanhanen, M. 2022. Alla pohdintani NATO-keskusteluun Levin laduilla <https://www.facebook.com/matti.vanhanen.5>

Vesala, H. 2023. Niinistö varoittaa Ukrainan sotaakin pahemmasta pilvestä: ”Täytyy ymmärtää, että me emme ole ylivertaisia” IS 24.2. 21:57 <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009411630.html>

Volanen, M. V. 2016. Rautaa rajalle vai rauhaa rannoille? KU -blogi 22.02.2016. <https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/rautaa-rajalle-vai-rauhaa-rannoille/>

Ykkösaamu 2023. Presidentti Sauli Niinistön haastattelu 18.03.2023.
<https://areena.yle.fi/1-63224086>

Mikä voi olla ”nästan större än ett Natomedlemskap”? - USA:n sotilastukikohta Porkkalassa?

- 2023-03-26 11:32

Ruotsin televisio, STV:

”Jos Ruotsin jäsenyys nyt venyy, mitä se tarkoittaa maiden sotilaallisen turvallisuuden kannalta?

Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö:

– ”Nyt on niin, että Suomi, Ruotsi ja Tanska harkitsevat ja keskustelevat suorasta sopimuksesta USA:n kanssa, kuten Norja on jo tehnyt. Ja mielestäni se on suuri muutos, melkein suurempi (*nästan större*) kuin Nato-jäsenyys. Jos meillä kaikilla on suora sopimus, joka on melko samanlainen USA:n kanssa, se merkitsee paljon”. (STV 2023.)

Mistä *nyt* on kysymys?

Suomen ulkoministeriö tiedotti 29.09.2022:

”Yhdysvallat ja Suomi käynnistävät neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta (*Defence Cooperation Agreement, DCA*) syksyn aikana. Sopimus luo puitteet ja oikeudellisen pohjan Suomen ja Yhdysvaltain väliselle säännölliselle puolustusyhteistyölle. Sopimus myös loisi edellytyksiä yhteistyön tiivistämiselle, mikäli turvallisuustilanne sitä edellyttäisi. ... Puolustusyhteistyösopimus on luonteeltaan sitova kansainvälinen sopimus, joka tuodaan perustuslain 8. luvun mukaisesti eduskunnan käsittelyyn ja hyväksyttäväksi. ... Suomen Nato-jäsenyys ei vähennä Yhdysvaltojen kanssa tehtävän kahdenvälisen yhteistyön merkitystä, vaan avaa sille uusia mahdollisuuksia.” (Ulkoministeriö 2022).

Siten jo sovittu aiejulistus vuodelta 2016 muutetaan juridisesti sitovaksi. Norja pitkäaikaisena NATO-maana on jo askeleen pidemmällä. Norjan parlamentti *Stortinget* hyväksyi viime vuonna - äänestyksen jälkeen - uudistetun puolustussopimuksen Yhdysvaltojen kanssa ja sen toteuttamiseen liittyvän

lakiesityksen. Sosialistinen vasemmisto ja työväenpuolue Rødt äänestivät vastaan. Sopimus on laillisesti sitova.

Norjan sopimus ”on syntynyt amerikkalaisen aloitteesta, ja USA on väittänyt, että uuden sopimuksen hyväksyminen on ”välttämätön edellytys” uusien infrastruktuuri-investointien tekemiselle Norjassa.”

”Sopimuksen mukaan Yhdysvalloilla on ehdoton oikeus päästä ja käyttää neljää ”sovittua aluetta”. Pohjois-Norjassa kyseiset kaksi aluetta ovat Ramsundin laivastotukikohta ja Evenesin lentotukikohta.

”Niin sanotut ”sovitut alueet” ovat periaatteessa rajoitettuja paikkoja, joita USA, Norja ja muut liittolaiset voivat käyttää yhdessä sotilaallisiin tarkoituksiin. Näillä alueilla Yhdysvallat voi järjestää koulutusta ja harjoittelua, lähettää sinne joukkoja ja varastoida siellä laitteita, tarvikkeita ja muita sotilasvarusteita.”

”Sopimus avaa Yhdysvalloille yksinoikeuden alueille sisäänpääsyyntä ja käyttöoikeuteen. Näillä alueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä USA:lla on myös valtuudet käyttää valtaa Norjan kansalaisiin nähden. ... USA:lla on etuoikeus asettaa syytteeseen amerikkalaista miehistöä, jotka ovat syyllistyneet laillisiin rikoksiin tehtäviensä ulkopuolella. ”Käytännön pääsääntö on jatkossa, että Yhdysvaltain viranomaiset nostavat syytteen omien voimiensa tekemistä rikoksista” Yhdysvalloissa. ...”Norjan lain noudattamisvelvollisuus voi todellisuudessa olla vaikea vaatia käytännössä, jos sen noudattamisesta syntyy kiistaa tai epäilyksiä”. (Edwardsen, 2022).

... ja Suomi perässä

Muutama päivä Ulkoministeriön tiedotteen julkaisemisen jälkeen Iltalehti kirjoitti (30.10. 2022): ”Yhdysvallat esitti Suomelle viime keväänä, että maat solmisivat kahdenvälisen isäntämaasopimuksen. Amerikkalaiset perustelivat aloitettaan sillä, että uusi sopimus helpottaisi heidän tuloaan Suomen avuksi, mikäli Venäjä uhkasi suomalaisia sotilaallisesti. ...

”Amerikkalaisjoukkoja pystytään valmisteltavan isäntämaasopimuksen perusteella sijoittamaan Suomeen erittäin nopeasti, ja Yhdysvallat voi investoida Suomessa sotilaalliseen infrastruktuuriin. ...

Kahdenvälisessä sopimuksessa on ulko- ja turvallisuuspolitiikan lähteiden mukaan keskeistä se, että Yhdysvaltain armeijan yksiköiden aseita pystytään varastoimaan valmiiksi Suomen puolustusvoimien

varastoihin. ... Isäntämaasopimus tehdään, jotta Suomeen on mahdollista sijoittaa amerikkalaisia joukkoja tarvittaessa hyvinkin nopeasti. ...

... Maat valmistautuvat siihen, että sopimuksen ansiosta Suomeen voidaan tarvittaessa sijoittaa nopeasti amerikkalainen sotilasyksikkö. Isäntämaasopimus antaa juridisen pohjan Yhdysvaltain armeijan yksiköiden toiminnalle Suomen valtioalueella: maalla, merellä ja ilmassa. ...Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta TP-Utva on hyväksynyt neuvotteluiden aloittamisen.” (Nurmi, IL, 2022).

Minulle herää muutama kysymys ...

Onko nyt sitten niin, että USA on pitänyt Suomen NATO -jäsenyyden ehtona sitä, että se saa oikeuden rakentaa, varustaa ja hallinnoida osia Suomesta omien tavoitteidensa mukaisesti? Saammeko mahdollisesti uuden Porkkalan sotilastukikohdan rajoittamaan Suomenlahden kansainvälistä liikennettä, josta on jo käyty keskustelua?

Onko nyt niin, että USA ja Englanti eivät luota omiin liittolaisiinsa NATOssa vaan haluavat jatkaa tämän maailmankulman jo vuosisatoja jatkunutta turvallisuuspoliittista määrittelyä ilman Saksaa tai Ranskaa, nyt siis ilman EU:ta?

Iltalehden mukaan Suomi ja Yhdysvallat soveltavat ”ansalankaoppia: jos Venäjä iskisi Suomen maaperälle, se olisi samalla hyökkäys amerikkalaisia vastaan ja tekisi Yhdysvalloista välittömästi tapahtumien osapuolen.” (Nurmi IL 2022).

Eikö Ukrainan sota ole opettanut että, ansalanka viritetään aivan muuhun tarkoitukseen? Suomesta, kuten Ukrainasta, viritetään eksistentiaalisen uhan ansalanka Venäjälle. USA:lla ja Englannilla ei kuitenkaan nyt ole strategista syytä rauhoittaa tätä maailmankolkkaa vaan rakentaa strategia *High Nord*'in, Arktisen alueen luonnonvarantojen ja kaupallisen logistiikan haltuunotosta tulevana vuosikymmenenä.

Siis mikä voi olla ”nästan större än ett Natomedlemskap”? Niinistön omin sanoin:

”Kannattaa muistaa, että länsimaisessa traditiossa on arviolta kaksi miljardia ihmistä, kuusi miljardia on jossain muualla. Täytyy ymmärtää se, että emme ole ylivertaisia. Meillä on intressi välttää sitä, että maailma jyrkästi jakautuu. Jyrkkä jakautuminen tarkoittaa helposti kriisejä, ehkä pahempaaakin.” (IS 24.02.2023).

Me olemme nyt mukana jakamassa maailmaa jyrkästi kahtia. Se on todella ”större än *ett* Natomedlemskap”, siis Suomen kohtalo, ainakin Washingtonista katsottuna.

Jälkihuomautus

Tämä sopimushanke USA:n kanssa on käsitelty TP-UTVA:ssa. En ole nähnyt kenenkään tuohon käsittelyyn osallistuneen käyttäneen ainoatakaan arvioivaa, saati kriittistä puheenvuoroa tästä hankkeesta.

En ole myöskään huomannut ainoatakaan kriittistä puheenvuoroa siitä, että Englanti lähettämässä köyhytettyä uraania sisältäviä ammuksia Ukrainaan: ”Challenger 2: n taistelutankkilaivueen myöntämisen lisäksi tarjoamme Ukrainalle ampumatarvikkeita, mukaan lukien panssarien lävistysammuksia, jotka sisältävät köyhytettyä uraania. Tällaiset ammuksen ovat erittäin tehokkaita kukistamaan nykyaikaisia tankkeja ja panssaroituja ajoneuvoja.” (UK parlament/questions 2023.) Onko sotilasstrategisena tavoitteena, että Ukrainan itäisille alueille ei enää voitaisi asuttaa siviileitä eikä sijoittaa sotilastukikohtia?

Mihinkä olemmekaan joutuneet?

Viitteet

Edvarlsen, A. 2022. New Norway - USA Defense Agreement Allows Extensive US Authority in the North. High North News Jun 08. 2022.

<https://www.highnorthnews.com/en/new-norway-usa-defense-agreement-allows-extensive-us-authority-north>

Nurmi, L. 2022. Torstaina tiedotettiin, että Yhdysvallat ja Suomi käynnistävät tänä syksynä neuvottelut puolustusyhteistyösopimuksesta. Käytännössä kyse on siitä, että Suomi ja Yhdysvallat solmivat isäntämaasopimuksen. IL 3.10.2022.

<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/e5025dfc-48f6-490c-bb44-ba5aea9849c8>

STV 2023. President Niinistö: Sveriges möjlighet att gå med i Nato församras inte. 19. 3.2023.

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/president-niinisto-sveriges-mojlighet-att-ga-med-i-nato-forsamras-inte>

UK parliament/questions, answers and statements. 2023. Ukraine: Ammunition. 20.03.2023.

https://questions-statements.parliament.uk/written-questions/detail/2023-03-06/hl6144?fbclid=IwAR0kRNgYEiUNM_fYNVu7J51IrczXDY4B1HCt5dJ7z1dhUg0gVjMCD0wnzLE

Ulkoministeriö 2022. Yhdysvallat ja Suomi käynnistävät sopimusneuvottelut puolustusyhteistyöstä

Tiedote. 29.9.2022 17.02

https://valtioneuvosto.fi/en/-/united-states-and-finland-to-open-negotiations-on-an-agreement-on-defence-cooperation?languageId=fi_FI

Vesala, H. 2023. Niinistö varoittaa Ukrainan sotaakin pahemmasta pilvestä: ”Täytyy ymmärtää, että me emme ole ylivertaisia” IS 24.2. 21:57 <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009411630.html>

NATO on lakkautettava!

- 2023-03-30 11:38

Saatteeksi: Helsingin Sanomat kaipaa keskustelua NATOsta tehtyjen NATO -päätösten jälkeen rajoitettuaan keskustelua juuri silloin kuin sillä olisi vielä ollut vaikutusta asioiden kulkuun – mutta tässä oma ajatukseni.

Suomen keskeisin ja tärkein tehtävä NATOssa on ajaa NATO:n purkamista. Miksi?

NATO:n asevarainen ja erityisesti ydinasevarainen turvallisuus on täydellistä itsepetosta. Se perustuu ulkopoliittiseen realismiin, jonka mukaan itsenäiset, suvereenit valtiot itse kukin päättävät tykönänsä mikä todellista. Jos ja kun nämä todellisuuden määritykset ovat keskenään ristiriidassa, realiteetti määritetään asettamalla voima vastaan voima - voimatasapaino määritetään joko sopimalla tai sotimalla.

Tätä maailman alueellista organisoitumista kansakunniksi on jo vuosisatojen ajan purkanut funktionaalisen talouden levittäytyminen yhä kaukaisimmille rintamille halvan ruuan, raaka-aineiden,

”työvoiman” ja energian perässä, jotta alati suuremmat väestökeskittymät kaupunkeihin olisivat mahdollisia.

Viime vuosikymmeniltä tunnemme sen globalisoitumisensa, sääntöpohjaisena kaiken universalisoimisena, siis yhteismitallistamisena kaupankäynnin mahdollistamiseksi. Uskottiin, että ”nouseva vuorovesi nostaa kaikki veneet” (*John F. Kennedy*).

Se ei ollut realistinen oletus taloudellisesti eikä ekologisesti. Globalisoituminen ei ole vähentänyt sosiaalista eriarvoisuutta, vaan pahentanut sitä. Jyrkkä sosiaalinen eriarvoisuus kansakuntien välillä ja niiden sisällä valtasi maailman globalisoitumisen myötä – tuoden toisille yletöntä vaurautta ja toisille hirvittävää köyhyyttä ja niin, *tulvia*. Nämä *tulvat* ei tule enää perässämme, ne ovat nyt aivan vieressämme. Emme voi mennä niitä karkuun.

Kun nyt lähes kaikki maapallon kulmakunnat on koluttu, joudumme pakon edessä myöntämään, että olemme kansakuntina riippuvaisia toisistamme niin ruuan, raaka-aineiden, ”työvoiman” kuin energiankin suhteen. Meillä on edessä pian noin 10 miljardin ihmisen ruuan ja elannon turvaaminen työllä ja tuotannolla, joka ei tuhoa ekosfääriä – ja siis myös meitä – vielä siten, että emme ajaudu keskinäisiin sotiin tätä haastetta ratkaistessamme. Sotien, ydinsotien, jälkeen ei ole jaettavaa eikä jakajia.

Nykyisen NATO:n ainut tehtävä on olla asevaraisesti estämässä, että ehtyviä ja rajallisia luonnonvarantoja ei jaeta uudelleen ”pohjoisen kahden miljardin” ja ”etelän kuuden miljardin” ihmisen (*Sauli Niinistö*) kesken eikä myöskään niiden sisällä. Tämä onnistuu vain militarisoimalla talous. Se on nyt juuri menossa. Talouden militarisoiminen ja asevarainen turvallisuusrakenne estää vuorenvarmasti ruuan ja kohtuullisen elannon turvaamisen kaikille, nykyisille yhdeksälle miljardille ihmiselle.

Kun Yhdysvallat onnistui estämään ”Euroopan yhteisen kodin” rakentamisen (*Mikhail Gorbatsov*) monin osin juuri NATOa laajentamalla, Yhdysvallat uskoo nyt 360° asteisen globaalin NATO:n tuella kykenevänsä haastamaan Kiinan liittolaisineen. Itä/länsi -asetelma on muuttunut etelä/pohjoinen -asetelmaksi. NATO:n kautta Suomi ja Eurooppa on asettunut jakamaan ihmiskuntaa kahtia keskenään vihamielisiin osapuoliin ja puolustamaan omaa synkkää kolonialistista historiaansa ”maailman puutarhurina” (*Josep Borrell*).

Siksi NATO on purettava. Edistykselliselle Euroopalle on avattava mahdollisuus. Kutsukaamme Euroopan ja maailman edistykselliset voimat ETYK:in 50 -vuotisjuhlavuonna 2025 yhteiseen maailman turvallisuus- ja yhteistyökonferenssiin (MTYK).

Viite

Helsingin Sanomat 2023. Kauhu kangisti keskustelun Natosta. Pääkirjoitus 30.03.2023.

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009485959.html>

2023 - 04

Vasemmistoliiton vaalitappion syitä 1: Alistuminen pelon politiikalle

- 2023-04-03 18:25

Aina NATO -optiopoliitikan omaksumisesta lähtien Suomen suhteet ulkovaltoihin on määritelty *vakautuspolitiikan* (Sauli Niinistö) kautta, siis turvallisuuspoliittisesti.

Turvallisuuspolitiikka on pelon politiikkaa: kansakunta - *kansallistunne* - perustellaan ulkoisen uhan kautta. Sota ja sodan pelko on kansallisen identiteetin ytimessä. Ajatusta kansallisuudesta, siis ulkopoliitikasta, ei ole eikä sitä tarvita.

Ulkopoliitiikka on toivon politiikkaa, joka perustuu ajatukseen kansakunnasta osana ihmiskuntaa, ts. Suomella ja suomalaisuudella on oma tehtävänsä kansakuntien moninaisuudessa, ihmiskunnan ratkaistaessa ekosfäärin tuhon estämistä.

Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ihmisoikeusperusteista”. Ulkoministeri Pekka Haavisto täsmentää: ”Ihmisoikeudet eivät enää ole vain ornamentti paperin reunassa, vaan meille tärkeiden globaalien arvojen puolustamista. Liittolaisten löytäminen niiden arvojen puolustamisessa lisää myös omia toimintamahdollisuuksiamme ja omaa turvallisuuttamme”. (Haavisto, 2019). Ihmisoikeudet kytkettiin turvallisuuspolitiikkaan eikä ulkopoliittikaan, pelkoon eikä toivoon. Herätys, *Woke*, oli tapahtunut myös Suomessa.

Meidän on siis omaksuttava kansainvälinen lähetystehtävä ja levittää omaa käsitystämme ihmisoikeuksista *turvallisuuspoliittisista* syistä.

Muutamassa vuodessa löydettiin liittolaiset ”globaalien arvojen puolustamiseksi”, jotta oma turvallisuus lisääntyisi. Tämä turvallisuuspoliittinen herääminen, *Woke*, ja uuskonservatiivinen ajatus länsimaisesta hegemoniasta liittoutuivat:

”... tällainen idealismi on aseistettu toistuvasti luomaan uusi – ja kenties yhä patologisempi – versio Amerikan poikkeuksellisuudesta jatkamaan samaa kylmän sodan jälkeisen aikakauden epäsuositua ja vaarallista politiikkaa, mutta nyt uudistettuna vetoamaan uuteen sukupolveen. Loppujen lopuksi ne, jotka on ehdollistettu uskomaan, että geopolitiikka on moraalisen varmuuden valtakunta, voidaan saada vakuuttuneeksi ja tukemaan mitä tahansa ulkopoliittisen vallanpitäjien toimintaa, jos se vain kuulostaa oikeista ideologisista nuoteista lauletuksi.” (Mott, 2022).

Koko Sauli Niinistön vallassaolon ajan Vasemmistoliitto on kieltäytynyt tekemästä ulkopoliitikkaa, kehittelemästä *ajatusta* kansakunnasta ja jäänyt siten pelon politiikan, siis Sauli Niinistön turvallisuuspoliittisen vakautuspolitiikan vangiksi jättäen kansallistunteen Perussuomalaisten poliittisten intohimojen vankkuriksi. Tulos nähtiin nyt vaaleissa.

Milloin minulle *ajatus ja tunne* kansakunnasta, suomalaisuudesta, on ollut vahvin? Kun katselin ja seurasin Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen keskusteluita Helsingissä vuonna 1975.

Pelko ilmestyy paikalle kuin varkain, kutsumatta; ajatusta toivosta on työstettävä pitkään ja määrätietoisesti. Ulkopoliitikka on toivon politiikkaa. Sitä tarvitsemme nyt enemmän kuin koskaan.

Viitteet

Haavisto, P. 2019. Ulkoministeri Haaviston puhe UKK-seurassa 28.11.2029.

https://um.fi/aktuellt/artikeln/-/asset_publisher/iYk2EknIlmNL/content/ulkoministeri-haaviston-puhe-ukk-seurassa

Mott, C. 2022. Woke Imperium: The Coming Confluence Between Social Justice & Neoconservatism. White paper. JUNE 2022. **The Institute for Peace & Diplomacy (IPD)**

<https://peacediplomacy.org/2022/06/27/woke-imperium-the-coming-confluence-between-social-justice-and-neoconservatism/>

Vasemmistoliiton vaalitappion syyt 2 Harvojen puolella

- 2023-04-04 11:13

Vasemmistoliiton vaalislogaani oli ”Reilumpi huomina kaikille, ei harvoille”. Poliittisessa ohjelmassa jätettiin kuitenkin täysin auki tämän tavoiteasettelun mittakaava ja sisältö.

Minun sukupolvelni Rooman Klubin raportti ”Limits to Growth” (1972) oli aikoinaan järjestyttävä. Koko maailma asettui uuteen asentoon. Tätä työtä on sittemmin jatkettu mm. ”Earth4All” yhteisössä.

”Earth4All aloitti johtavien taloudellisten ajattelijoiden, tiedemiesten ja puolestapuhujien elävänä kollektiivina, jonka kutsuivat koolle Rooman klubi, Potsdamin ilmastovaikutusten tutkimusinstituutti, Stockholm Resilience Center ja Norwegian Business School. ... Earth4All rakentuu The Limits to Growth- ja the Planetary Boundaries -kehysten perinnöille. Tiede on työmme ytimessä. Ajattelemme kapitalismia uudelleen ja siirrymme BKT:tä pidemmälle turvallisen, varman ja vauraan tulevaisuuden takaamiseksi antroposeenikaudella.” (Earth4All).

Yhteisön uusimmassa kirjassa *Earth for All A Report to the Club of Rome (2022) Fifty Years After The Limits to Growth (1972)* jäsenetään edessämme olevien haasteiden mittakaavaa, aikataulua ja toimenpiteitä. Alla on kirjan ensimmäisen luvun referaatti (Earth for All Five Extraordinary Turnarounds for Global Equity on a Healthy Planet, ss. 1-25)

Maa kuuluu kaikille

Viisi poikkeuksellista täyskäännettä maailmanlaajuisen tasa-arvon saavuttamiseksi terveellä planeetalla

”Tiedämme kipukohdat.

Kaikki tietävät, että meidän on lopetettava miljardien ihmisten äärimmäinen köyhyys.

Kaikki tietävät, että meidän on korjattava eriarvoisuuskriisi.

Kaikki tietävät, että tarvitsemme energiavallankumouksen.

Kaikki tietävät, että teollinen ruokavaliomme tappaa meidät, ja tapa, jolla viljelemme ruokaa, repii luonnon hajalle ja aiheuttaa kuudennen lajien massasukupuuton.

Kaikki tiedämme, että ihmispopulaatiot eivät voi kasvaa loputtomasti.

Kaikki tiedämme, että materiaalinen jalanjälkemme ei voi laajentua äärettömästi rajallisella, sinisellä ja vihreällä maapallollamme.”

”*Ensinnäkin* Jos jatkamme nykyisillä poliittisilla ja taloudellisilla käytänteillä uskomme suunnittelun epätasa-arvoisuuden lisääntymisen yhä jatkuvan. Odotamme myös alhaisen tulotason maiden hidasta

talouskehitystä, mikä aiheuttaa pysyvää köyhyyttä. Maiden sisäisen epätasa-arvon seurauksena sosiaaliset jännitteet kasvavat todennäköisesti 2000-luvun puolivälissä.

Toiseksi nämä tekijät vaikuttavat todennäköisesti siten, että reagointi ilmasto- ja ekologiseen hätätilanteeseen jää täysin riittämättömäksi.

Kolmanneksi tarvitaan viisi täysin poikkeuksellista täyskäännettä riskien olennaiseksi vähentämiseksi:

- köyhyyden lopettaminen
- törkeän epätasa-arvoisuuden poistaminen
- naisten voimaannuttaminen
- elintarvikejärjestelmästämmme on tehtävä terveellinen ihmisille ja ekosysteemeille
- on siirryttävä puhtaaseen energiaan.

Neljänneksi Kestävemmän sivilisaation rakentamiseen tarvittavat lisäinvestoinnit ovat todennäköisesti pieniä: noin 2–4 prosenttia maailmanlaajuisista tuloista vuodessa kestävän energia- ja elintarviketurvan edistämiseksi. Mutta on erittäin epätodennäköistä, että nämä investoinnit toteutuvat yksin markkinavoimien kautta. Nämä poikkeukselliset käännteet vaativat markkinoiden uudelleenmuotoilua ja pitkäjänteistä ajattelua. Vain hallitukset kansalaisten tukemana voivat tarjota tämän. Selkeä johtopäätös on siis, että hallitusten on tultava paljon aktiivisemmaksi. Investoinnit ovat suurimmat ensimmäisten vuosikymmenien aikana heti käyttöönoton jälkeen ja sitten laskevat.

Viidenneksi Tulojen uudelleenjako ei ole neuvoteltavissa. ... Ehdotamme useita poliittisia toimenpiteitä varmistaaksemme, että rikkain 10 prosenttia saa enintään 40 prosenttia kansantuloista. Tämä on kaukana täydellisestä tulotasa-arvosta jossain nyt mahdottomassa utopiassa, mutta arvioimme sen olevan minimi toimiville demokraattisille yhteiskunnille.

Kuudenneksi nämä poikkeukselliset käännökset voidaan saavuttaa vuoteen 2050 mennessä yhden sukupolven sisällä.

Seitsemänneksi nämä poikkeukselliset käännökset ovat uhkaavia. Meidän on luotava sosiaalisia turvaverkkoja tämän muutoksen aikana suojellaksemme kaikkia yhteiskunnassa. Tästä syystä

ehdotamme kansalaisrahastoja jakamaan "yleistä perusosinkoa" politiikan avainnovaatioksi, jolla puututaan eriarvoisuuteen ja suojellaan väestöä väistämättömiltä taloudellisilta häiriöiltä. Kuten perinteinen "palkkio ja osinko" -politiikka, kansalaisrahastossa on kaksi osaa: Yksityiseltä sektorilta veloitetaan niiden resurssien louhinnasta ja käytöstä, jotka pitäisi olla yhteiskunnan kaikkien hallinnassa, mukaan lukien fossiiliset polttoaineet, maa, makea vesi ja meri, mineraalit, ilmakehä ja jopa data ja tieto. Maksut kerätään kansallisiin kansalaisrahastoihin, ja nämä tulot jaetaan sitten takaisin kaikille maan kansalaisille tasapuolisesti yleisen perusosingon (UBD) kautta.

Ja lopullinen johtopäätöksemme on, että näistä varoituksista huolimatta on mahdollista, toivottavaa ja jopa välttämätöntä olla optimistinen kollektiivisen tulevaisuutemme suhteen. Analyysimme osoittaa, että se on täysin toteutettavissa. Ikkuna on edelleen auki saavuttaa Maa kaikille -ajatus: ihmisten hyvinvointi planeettojen rajojen sisällä.

"Analyysimme osoittaa selvästi, että seuraavalla vuosikymmenellä on nähtävä historian nopein taloudellinen muutos. Tuon muutoksen laajuus saattaa tuntua pelottavalta.

Se on suurempi kuin Marshall-suunnitelma – taloudelliset investoinnit, jotka rakensivat Euroopan uudelleen kahden maailmansodan jälkeen.

Se on suurempi kuin 1950- ja 60-luvun vihreä vallankumous, joka teollisti maatalouden Aasiassa ja Afrikassa ja auttoi hävittämään nälänhädän.

Se on suurempi kuin antikolonialistiset liikkeet, jotka johtivat itsenäisiin kansoihin 1900-luvun puolivälissä.

Se on suurempi kuin 1960-luvun kansalaisoikeusliikkeet, jotka toivat tasa-arvoisempia oikeuksia syrjäytyneille ryhmille Yhdysvalloissa, Euroopassa ja muualla.

Se on suurempi kuin kuuhun laskeutuminen, joka maksoi noin 2 prosenttia Yhdysvaltain bruttokansantuotteesta (BKT) 1960-luvulla.

Se on suurempi kuin Kiinan viimeisten 30 vuoden talousihme, joka nosti 800 miljoonaa pois köyhyydestä.

Muutoksen mittakaava on kuin nämä kaikki olisi koottu yhdeksi kokonaisuudeksi. Moninkertaisesti.

"Se voidaan tehdä. Se edellyttää laajimman liittouman rakentamista, mitä maailma on koskaan nähnyt. Ja sen on tapahduttava, kun taloudellinen valta siirtyy pois vanhasta hallitsevasta lännestä tulevina vuosikymmeninä kohti sitä, mitä kutsumme "Maailman enemmistö" (Most of the world).

Vasemmistoliitto on asettunut NATO myönteisyydessään vähemmistön, siis harvojen puolelle, "maailman enemmistön" reilua huomista vastaan. Valittevasti.

Viitteet

Sitaatit kirjan ensimmäisestä luvusta ss. 1-25

Earth for All Five Extraordinary Turnarounds for Global Equity on a Healthy Planet

Dixson-Decleve, Sandrine; Gaffney, Owen; Ghosh, Jayati; Randers, Jorgen; Rockstrom, Johan; Stoknes, Per Espen. Earth for All. New Society Publishers. Kindle Edition.

Earth4All 2023.

<https://www.earth4all.life/who-we-are>

2023 - 05

Orpo: "Mitä me olemme täällä tekemässä?"

- 2023-05-10 10:29

Hallituksenmuodostaja **Petteri Orpo** (Kok.) totesi virkamiesten esiin piirtämän tilannekuvan jälkeen (pe, 05.05.), että Suomi on "*erittäin pirullisten ongelmien*" keskellä (Hanhinen, 2023).

Siten jo monissa eri yhteyksissä SITRA:n ja valtionhallinnon käyttämä ilmaisu "*viheliäiset ongelmat*" (*wicked problems*) oli jo tuolloin kääntynyt *erittäin "pirullisiksi"* (*Diabolical Policy Problems*).

Mitä sitten ovat *viheliäiset* ongelmat? Eikö hallitusneuvottelujen tilannekuvaa rakennettukaan niiden pohjalta? Tässä on seitsemän useimmin esillä ollutta viheliäistä ongelmaa (Wicked7):

”Luonnon kuolema: ympäristövaikutusten ja sääolosuhteiden aiheuttama globaali kriisi – helleaallot, metsäpalot, tulvat, hurrikaanit, ekosysteemin rappeutuminen ja romahtaminen, saastuminen ja lajien sukupuutto.

Epätasa-arvo: eriarvoisuuden eri muodot – taloudellinen, sosiaalinen ja työelämän eriarvoisuus ovat tapoja mitata sosiaalista ja sukupuolten välistä eriarvoisuutta. Kasvava kiilu yhden prosentin ja muun väestön välillä luo epätasa-arvoisen ja epäoikeudenmukaisen yhteiskunnan.

Viha & vastakkainasettelu: rasismien, seksismien ja ääriliikkeiden ruokkima kasvava suvaitsemattomuus ja viha. Mukana on identiteettiin perustuvia tai ideologisia ryhmiä, jotka luovat yhteiskunnallista levottomuutta ja tekevät terroritekoja. Konflikti sisältää militarismien, sodan

kulttuurin, armeijat, asetuotannon voitot, politiikat, suunnitelmat, propagandan, ennakkoluulot ja rationalisoinnit, jotka johtavat tappaviin eri ryhmien konflikteihin.

Valta ja korruptio: vallan väärinkäyttö – yksilökohtainen ja rakenteellinen. Vallanpitäjien tai heihin vaikuttamaan pyrkivien epärehellinen käytös, lukien mukaan petokset ja lahjonnan. Korruptio luo järjestelmän, joka ei palkitsee vain harvoja, ei monia.

Työ ja teknologia: työn, datan ja valvonnan tulevaisuus, kasvava digitaalinen kuilu, digitaaliset monopolit ja niiden hyväksikäyttö, mukaan lukien median käytön väärin kertomusten luomiseen politiikkaa ja taloudellista voittoa varten. Robotit ja automaatio ja politiikka "älykkään" talouden hallitsemiseksi.

Terveys ja toimeentulo: yleisen hyvinvoinnin maailmanlaajuinen haaste – taloudellinen ja fyysinen terveys, sisältäen talouden, työllisyyden, koulutuksen ja uudet taidot ja kyvyt, joita tarvitaan toimeentuloon.

Väestö ja muuttoliike: kotimainen ja maailmanlaajuinen väestönkasvu johtaa lisääntyneisiin konflikteihin vedestä, energiasta, ruuasta, avoimesta avaruudesta, liikenteestä ja koulusta. Kestävyys, ihmisten, muiden elävien organismien tai viljelykasvien määrä, jotta alue pystyy elämään ilman ympäristön heikkenemistä – tulee olemaan paikallisen ja kansallisen hyvinvoinnin keskeisin mittari. On myös huomioitava paheneva pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden ongelma, pääasiassa "globaalista etelästä". (The wicked7, 2023).

Jos tilannekuva olisi rakennettu tältä pohjalta, niin miltä näyttäisi ratkaisujen etsiminen, kun noita viheliäisiä ongelmia luonnehditaan seuraavilla tavoilla (Wicked7):

- ”- Viheliäiselle ongelmalle ei ole lopullista muotoilua.
- Viheliäisille ongelmille ei ole keskeytysääntöä.
- Ratkaisut viheliäisiin ongelmiin eivät ole tosia tai väärinä, vaan hyviä tai huonoja
- Ei ole välitöntä eikä lopullista testiä viheliäisen ongelman ratkaisulle.
- Jokainen ratkaisu viheliäiseen ongelmaan on kertaluonteinen operaatio; koska ei ole mahdollisuutta oppia yrityksen ja erehdyksen avulla, jokainen yritys on tärkeä.
- Viheliäisillä ongelmilla ei ole tyhjentävästi kuvattavaa joukkoa mahdollisia ratkaisuja, eikä myöskään ole olemassa hyvin kuvattua joukkoa sallittuja toimintoja, jotka voitaisiin sisällyttää suunnitelmaan.
- Jokainen viheliäinen ongelma on pohjimmiltaan ainutlaatuinen.
- Jokaista viheliäistä ongelmaa voidaan pitää toisen ongelman oireena.
- Viheliäistä ongelmaa edustavan ristiriidan olemassaolo voidaan selittää monin tavoin.
- Suunnittelijalla ei ole oikeutta olla väärässä.” (Wicked7, 2023).

Petteri Orpo ei kuitenkaan luonnehtinut tilannetta viheliäiseksi vaan pirulliseksi. Mitä tapahtuu, kun viheliäiset ongelmat muuttuvat pirullisiksi (*diabolical*)? Silloin mahdollinen tunnustetaan todelliseksi:

”Nykyisen vaarallisen toimimattomuutemme syynä on virheellinen käsitys ajan metafysiikasta: kun uskomme, että on olemassa monia mahdollisia tulevaisuuksia, joista jotkut väistävät esimerkiksi ilmastokatastrofin, niin emme usko, että nyt on ehdottoman kiireellistä ryhtyä radikaaleihin toimiin.” Niinpä meidän pitäisi vahvistaa tulevien katastrofien olevan jotain todellista eikä pitää niitä vain yhtenä mahdollisuutena. Vasta tämä valistuneen tuomion julistaminen (*enlightened doomsaying*) saa meidät ottamaan katastrofit riittävän vakavasti estääksemme ne. (Shores, 2022, 1-2).

Onko nyt sitten niin, että Petteri Orpo tunnustaa, että kaikki edellä mainitut seitsemän viheliäistä ongelmaa eivät ole vain mahdollisia vaan todellisia, siis pirullisia ongelmia?

Vai miten meidän pitäisi tulkita hänen ti 9. 5. toteamustaan ”... tilanne on vielä huonompi mitä ajattelinkaan”? (Valtioneuvosto 9.5.)?

Tilanteemme ei siis ole vain ”erittäin pirullinen” vaan paljon huonompi kuin Petteri Orpo osasi edes kuvitella. Siitä voimme olla yhtä mieltä.

Säätytalolla yritetään epätoivoisesti lykätä viheliäisten ja pirullisten haasteidemme ratkaisua olettaen, että ne ovat vain poissuljettavia mahdollisuuksia, sitten joskus.

Viitteet

Hanhinen, H. 2023. Orpo: Suomi on ”erittäin pirullisten ongelmien” keskellä <https://yle.fi/a/74-20008814/64-3-151727> YLE, 5.5. 13:08

Shores, C. Diabolical Diagramming: Deleuze, Dupuy, and Catastrophe. *Philosophies* 2022, 7, 74. <https://doi.org/10.3390/philosophies7040074>

The Wicked7 2023. Can we solve the world's most urgent problems? <https://www.wicked7.org>

Valtioneuvosto 2023. Hallitusneuvottelujen kahdeksannen päivän tiedotustilaisuus 9.5. https://www.youtube.com/watch?v=I_jw9X5wORU

Helsingin sanomat muuttamassa Rovaniemelle?

- 2023-05-24 13:38

Helsingin Sanomien pääkirjoitus pari päivää sitten (22.05.2023):

”Näkemykset tunkkaisesta ja keinotekoisesta aluepolitiikasta kuuluvat menneisyyteen. Kartta keikahti ympäri, ja pohjoisesta tuli monessa asiassa uusi etelä.” (1)

Haluaako *Helsingin Sanomat* todella siirtää päätoimituksensa, tai jopa Suomen pääkaupungin Rovaniemelle, ellei peräti Inariin? Jotta Suomen pohjoisesta tulisi uusi etelä? Ei, vaan päätoimitus haluaa turvata itselleen sujuvan lomamatkareitin Eurooppaan, jos uuden NATO-järven, siis Itämeren kautta ei enää onnistu pääsemään vaivattomasti lomille – turvallisuus syistä!

”Tunkkainen ja keinotekoinen aluepolitiikka” on nyt reipasta ja suorasuukaista Suomen natottamista, NATOpolitiikkaa.

Kerrataanpa vielä vähän.

- Suomi ei tehnyt NATO -päätöstä kansakuntana, siis jo luvattulla kansanäänestyksellä ja siihen liittyvän kansalaiskeskustelun perusteella. Kansakunta ei määritellyt itse itseään uudelleen.

- Pelon politiikan - asevaraisen turvallisuuden - orkestroimana mielipidemuutosta mitattiin yksityisen mielipidetutkimuslaitoksen tutkimuksilla YLE:n tilaamana. Yle on kieltäytynyt luovuttamasta tutkimusten metodisia perusteita tieteellisesti arvioitavaksi. Kaupallinen kansalaisyhteiskunta määrittä kansakunnan.

- USA:n vuonna 2022 päivitetyn *Arktisen alueen kansallisen strategian mukaan* (National Strategy for the Arctic Region): ”Arktisella alueella on käynnissä muutos. Jäämerellä saattaa näkyä jäättömiä kesiä jo vuonna 2030, tulvat ja metsäpalot yleistyvät, *uusia taloudellisia mahdollisuuksia voi ilmaantua ja geopolittiset jännitteet voivat kasvaa*. Yhdysvaltojen on siksi valmistauduttava ohjaamaan tätä muutosta ryhtymällä nyt toimiin näiden haasteiden hallitsemiseksi ja uusien mahdollisuuksien etsimiseksi.” (kurs. mvv). (2)

- Siten ”on kuusi syytä, miksi Ruotsin ja Suomen Nato-jäsenyys on hyväksi Yhdysvalloille ja sen liittolaisille:

1. Suomella ja Ruotsilla on vahvat sotilaalliset valmiudet.
2. Naton keskittyminen arktiseen alueeseen edistyisi.
3. Yhdysvalloilla on pitkä historiallinen suhde sekä Suomeen että Ruotsiin.
4. Alueellinen turvallisuus paranee Itämeren alueella.
5. Molemmilla kansakunnilla on poliittista tahtoa käyttää sotilaallista voimaa.
6. Suomi ja Ruotsi vastustavat nousevaa Kiinan uhkaa.” (3)

Suomen ja Ruotsin jäsenyys on keino saada uusia painotuksia vuonna 2015 esiteltyyn NATO:n 360°-konseptiin, jonka mukaan NATO:n on katsottava etelään, itään ja pohjoiseen. ”Kaikessa tekemässämme on 360 asteen koko kuva. Meillä ei ole yllisyyttä valita eri haasteiden välillä.” (4). NATO pitäisi saada siis paremmin keskittymään Arktiseen alueeseen, *High North*, valvomaan ja edistämään USA:n taloudellisia ja kaupallisia etuja.

- *NATOtetun Suomentetävä* on siis Washingtonista nähtynä:

– Olla *de jure* valmis harkitsemaan omien nuorten miesten ja naisten sekä sotamateriaalin lähettämistä *de facto* mihinkä tahansa USA/NATO:n määrittelemään konfliktiin mihinkä päin maailmaa tahansa,

– Ottamaan *de facto* keskeinen vastuu Baltian maiden lähes olemattomasta puolustuksesta,

– Olemaan mukana *de facto* rakentamassa sillanpääasemaa USA/NATOlle kun Arktisen alueen luonnonvarantoja ryhdytään jakamaan uudelleen ja kun alueen kaupallisen logistiikan ehtoja määritetään. Tässä tehtävässä on Suomella ja Norjalla strateginen asema.

Tämä ajatuskulku on nyt omaksuttu jo HS:n päätoimituksessakin:

”...liikenneväylien parantamiseen on paineita koko pohjoisella alueella. Sitä vaatii myös Nato-jäsenyyden myötä lisääntyvä sotilasliikenne. *Suomen Lappi on geopolittisesti tärkeässä paikassa*. Sieltä on oltava sujuvat yhteydet Norjan ja Ruotsin kautta pohjoisille merialueille. ... Myös Suomessa pohjoinen on uuden alun edessä. On niin Suomen, Ruotsin, Norjan, EU:n kuin Natonkin edun mukaista pitää Pohjois-Suomi *iskukykyisenä*. ... Näkemykset tunkkaisesta ja keinotekoisesta aluepolitiikasta kuuluvat menneisyyteen. Kartta keikahti ympäri, ja pohjoisesta tuli monessa asiassa uusi etelä.” (kurs. mvv) (1)

Edessä on siis Suomenkin osalta ulkopoliittisen realismin looginen lopputulema: siirtyminen sotatalouteen kuten EU:ssa on jo ehdotettukin (4). Maailmanpolitiikan professori Heikki Patomäki laittaa viimeisen toivonsa maailmantalouden kasvuun:

”Suomen ainoa toivo on siinä, että maailmantalous lähtee reippaaseen kasvuun ja Suomen vientiteollisuus alkaa sen myötä vetää reippaasti. Hajoavassa ja monien toisiinsa kytkeytyvien ongelmien maailmantaloudessa tämä ei kuitenkaan vaikuta kovin todennäköiseltä skenaariolta.

Todennäköisempää on, että Suomen BKT on vuonna 2027 edelleen alle 2007 tason – eikä ole poissuljettua, että vuonna 2027 Suomi on BKT-mittarilla mitattuna selvästi köyhempi. Jos oikein haluaa synkistellä, niin tulevaisuuden voi ajatella koostuvan kahdesta vaihtoehdosta. Joko Suomi pääsee sotimaan Yhdysvaltain rinnalla mahdollisesti katastrofaalisin seurauksin. Tai vuonna 2027 Suomi muistuttaa yhä enemmän Yhdysvaltain ruostevyöhykettä ja muita laskevia alueita. Suuri visio Suomesta pohjolan Amerikkana on saavuttamassa täyttymyksensä.” (5)

Onko Patomäen synkkä toiveikkuus Suomesta pohjolan hyvinvoivana, militarisoituna Amerikkana realistista? Patomäen toiveikkuus perustuu siihen ajatukseen että, julkista velkaa ei tarvitse koskaan maksaa pois. ”Julkista velkaa tarvitsee ainoastaan hoitaa. Karkeasti ottaen velan kestävyuden kannalta riittää, että kansantalouden kasvunopeus on reaalikorkoa suurempi.” (5)

Ei tarvitsekaan, jos oletetaan, että raha on periaatteessa vain eri toimijoiden keskinäisten velkojen ja saatavien tilinpitojärjestelmä. Jokainen julkisesti keskuspankin tai yksityisesti liikepankin tyhjästä synnytetty euro tai dollari luo kuitenkin lupauksen tulevasta tuotannosta ja kulutuksesta, ja samalla asettaa siten vaatimuksen luonnolle, luonnonvarojen käytölle. Viimekätinen vastaaja on aina luonto, mukaan lukien oma sisäinen luotomme. Ulkopoliittisen realismin ehdoksi ja rajaksi on nyt kuitenkin asettunut ekologinen realismi.

Kysymys EI siis ole siitä, kuinka *Suomen* pohjoisesta tulee uusi etelä. Ei todellakaan, vaan kysymys kuuluu: *voiko etelästä tulla uusi pohjoinen? Globaalisti*. Voiko globaalinen etelä ottaa taloudellisen kasvun ja kehityksen mittapuut nykyisestä pohjoisesta ja varustautua uudeksi pohjolaksi? Ei voi. Se on ekologisesti mahdotonta.

Onko sitten nykyinen pohjoinenlänsi ja siis myös Suomi, valmis toteuttamaan YK:n yleiskokouksen juuri hyväksymän päätöksen (18.04.2023): ”*Sosiaalisen ja solidaarisen talouden edistämisestä kestäväen kehityksen toteuttamiseksi*” (6), siis edistämään ekologista demokratiaa?

Välihuomautus

Sosiaalinen ja solidaarinen talous (*Social and Solidarity Economy (SSE)*):

Ydinarvot

- *Humanismi* – ihmisen, hänen arvokkuutensa, kulttuurin ja täyden kehityksen asettaminen keskiöön
- *Demokratia* – demokraattisten arvojen edistäminen
- *Solidaarisuus* – resurssien mobilisointi ja suhteiden luominen muihin sosiaalisiin kollektiiveihin
- *Osallistaminen* – ideologisten erojen kunnioittamiseen perustuvan dialogin luominen
- *Läheisyys* – ruohonjuuritason kehityksen edistäminen yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi

- *Monimuotoisuus* – yhteiskunnan kaikkien alojen toimijoiden edustuksen edistäminen
- *Luovuus* – yhteiskunnallista muutosta edistävien innovaatioiden edistäminen
- *Kestävä kehitys* – ekosysteemin tasapainon kunnioittaminen suojelemalla ympäristöä ja biologista monimuotoisuutta
- *Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus* kaikille - kaikenlaista syrjintää ja sortoa vastaan
- *Maiden ja ihmisten yhdentymisen kunnioittaminen* - vastustaa pohjoisen taloudellista, poliittista ja kulttuurista ylivaltaa etelään nähden.
- *Moniarvoinen ja solidaarisuuspohjainen talous* – tarjoaa vaihtoehdon uusliberaalille talousmallille toteuttamalla toimia kohti moniarvoista ja solidaarisuuteen perustuvaa taloutta.

Pääperiaatteet

- *Tasapuolisuuden periaate.* Määrittelee yhdenvertaisuuden eettisen tai oikeudenmukaisuuden periaatteen. Se on arvo, joka tunnustaa kaikki ihmiset tasa-arvoisina alamaisina ja suojelee heidän oikeuttaan olla joutumatta herruuteen perustuviin suhteisiin heidän sosiaalisesta tilastaan, sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta, alkuperästä, kyvystä jne. riippumatta. Yhteiskunnan on tyydytettävä oikeudenmukaisella tavalla, kaikkien ihmisten edut.
- *Työn periaate.* Työ on keskeinen osa ihmisten elämänlaatua, yhteisöä sekä kansalaisten ja valtioiden välisiä taloudellisia suhteita. Työn inhimillisen, sosiaalisen, poliittisen, taloudellisen ja kulttuurisen ulottuvuuden palauttaminen siten että työ mahdollistaa ihmisten valmiuksien kehittämisen. Työ on paljon enemmän kuin jobi tai ammatti.
- *Ympäristön kestävyysperiaate.* Kaikki tuottava ja taloudellinen toiminta liittyy luontoon. Hyvä suhde luontoon on taloudellisen vaurauden ja terveyden lähde. Siksi ympäristön kestävyys on integroitava kaikkeen toimintaan arvioimalla ympäristövaikutuksia (ekologinen jalanjälki).
- *Yhteistyön periaate.* Yhteistyötä kilpailun sijaan. Yhteiskuntamalli, joka perustuu harmoniseen paikalliseen kehitykseen ja oikeudenmukaisiin kauppasuhteisiin. Solidaarisuustalous perustuu osallistavaan ja demokraattiseen etiikkaan, joka haluaa edistää oppimista ja yhteistyötä ihmisten ja organisaatioiden välillä.
- *Voittoa tavoittelemattomuuden periaate.* Haettava talousmalli tähtää ihmisten kokonaisvaltaiseen, kollektiiviseen ja yksilölliseen kehitykseen ja keinona taloudellisesti kannattavien, kestävien ja kannattavien hankkeiden tehokkaaseen johtamiseen, joiden hyödyt sijoitetaan uudelleen ja jaetaan uudelleen. Tämä "voittoa tavoittelematon" liittyy läheisesti tulosten mittaamistapaan, jossa otetaan huomioon paitsi taloudelliset näkökohdat myös inhimilliset, sosiaaliset, ympäristölliset, kulttuuriset ja osallistumiseen liittyvät näkökohdat, ja lopputulos on kokonaisvaltainen hyöty.
- *Alueellisen vastuun periaate.* Osallistuminen kunkin alueen kestäväan paikalliseen ja yhteisölliseen kehittämiseen. Organisaatiot, jotka ovat täysin integroituneet alueelle ja sosiaaliseen siihen ympäristöön, jossa ne harjoittavat toimintaansa. Tämä edellyttää osallistumista verkostoihin ja yhteistyötä muiden lähellä olevien sosiaalisten ja taloudellisten organisaatioiden kanssa samalla maantieteellisellä alueella. Tämä yhteistyö on tapa saada konkreettisia positiivisia ja solidaarisia kokemuksia ja purkaa rakenteita, jotka synnyttävät eriarvoisuutta, ylivaltaa ja syrjäytymistä. (7)

Välihuomautus päättyy

Käsitykseni mukaan hegemonisen, asevaraisen turvallisuuden, siis pelon politiikan, tavoitteena on *estää* sosiaalisen ja solidaarisen talouden rakentaminen kestäväen kehityksen toteuttamiseksi, estää siis toivon politiikka, ts. estää YK:n agenda2030 ja 17 kehitystavoitteen toteuttaminen sosiaaliseen ja solidaariseen talouteen tukeutuen.

Etelästä ei voi tulla pohjoista, eikä pohjoinen voi jäädä pohjoiseksi, siitä ekologiset realiteetit luonnonlakeineen tulevat pitämään huolen. Ekologiseen realismiin pohjautuvaa demokratiaa, toivon politiikkaa, toivoa selvitä yhdessä hengissä, voidaan toteuttaa vain YK:n toimintaperiaatteiden pojalta, joihinka nyt kuuluu myös *Sosiaalinen ja solidaarinen talous (Social and Solidarity Economy (SSE))*.

Ehkäpä Helsingin sanomien olisikin syytä perustaa oma YK:n toimintaan keskittyvä toimitus.

Viitteet

(1) Helsingin sanomat 2023. Pohjoisesta tulee kovaa vauhtia uusi etelä. Pääkirjoitus 22.04.2023.

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009541429.html>

(2) National strategy for the arctic region October 2022, p. 14-15.

<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/National-Strategy-for-the-Arctic-Region.pdf>

(3) Coffey, L., Kochis, D. 2022. Finland's and Sweden's NATO Accession Is in the National Interest and Should Receive Senate Support. May 26, 2022. <https://www.heritage.org/sites/default/files/2022-05/IB5269.pdf>

(4) Roussi, A. 2023. EU industry chief: We need to switch to 'war economy mode' Politico 11. 05. 2023.

<https://www.politico.eu/article/thierry-breton-eu-needs-war-economy-mode-on-defense-production/>

(5) Patomäki, H. 2023. Mitä kuuden miljardin "sopeutuksista" seuraa? 22. 05. 2023

<https://patomaki.fi/2023/05/mita-kuuden-miljardin-sopeutuksista-seuraa/?fbclid=IwAR1Fwd95IrnBg1AzX5FoXJ94gaztwqpTrTpJFUdrmsIqwx2GpoicpmqTf4w>

(6) United Nations/General Assembly 2023. Promoting the social and solidarity economy for sustainable development. Resolution 77/281. 18. 04. 2023.

https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/05/A_RES_77_281-EN.pdf

(7) Wikipedia 2023 Solidarity economy

https://en.wikipedia.org/wiki/Solidarity_economy Haettu 23.05.2023

2023 - 06

Ukrainan sota -provosoitu vai ei?

- 2023-06-01 08:57

Saatteeksi: Suomessa kuten muuallakin lännessä on toistuvasti esitetty, että Venäjä aloitti Ukrainan sodan ilman minkäänlaista provokaatiota lännen puolelta. Jeffrey D. Sachs on eri mieltä ja perustelee kantaansa juuri ilmestyneessä kirjoituksessaan. Provosoiminenkaan ei tietystikään oikeuta Venäjän hyökkäystä kuten Sachs toteaa, mutta rauhan löytämisen kannalta sodan syttymiseen liittyneet syyt on tiedettävä.

JEFFREY D. SACHS on maailmankuulu taloustieteen professori, bestseller-kirjailija, innovatiivinen kouluttaja ja yksi kestävän kehityksen globaaleita johtajista.

Common Dreams 23.05.2023

JEFFREY D. SACHS

Ukrainan sota provosoitiin – ja miksi sillä on merkitystä rauhan saavuttamiseksi

Kun ymmärrämme, että kysymys Naton laajentumisesta on tämän sodan keskiössä, ymmärrämme, miksi Yhdysvaltain aseet eivät lopeta tätä sotaa. Vain diplomaattiset ponnistelut voivat tehdä sen.

George Orwell kirjoitti vuonna 1984, että "Kuka hallitsee menneisyyttä, hallitsee tulevaisuutta: kuka hallitsee nykyisyyttä, hallitsee menneisyyttä." Hallitukset työskentelevät hellittämättä vääristääkseen yleistä käsitystä menneisyydestä. Ukrainan sodan osalta Bidenin hallinto on toistuvasti ja virheellisesti väittänyt, että Ukrainan sota alkoi Venäjän provosoimattomalla hyökkäyksellä Ukrainaa vastaan 24. helmikuuta 2022. Itse asiassa Yhdysvallat provosoi sodan tavoilla, joiden Yhdysvaltain keskeiset diplomaatit odottivat johtavan sotaan jo vuosikymmeniä aiemmin, mikä tarkoittaa, että sota olisi voitu välttää ja se olisi nyt lopetettava neuvotteluilla.

Sodan provosoimisen tunnustaminen auttaa meitä ymmärtämään, kuinka se lopetetaan. Se ei oikeuta Venäjän hyökkäystä. Paljon parempi lähestymistapa Venäjälle olisi voinut olla lisätä diplomatiaa Euroopan ja ei-länsimaailman kanssa Yhdysvaltojen militarismin ja unilaterismin selittämiseksi ja

vastustamiseksi. Itse asiassa Yhdysvaltain säälimätön pyrkimys laajentaa Natoa vastustetaan laajalti kaikkialla maailmassa, joten Venäjän diplomatia sodan sijaan olisi todennäköisesti ollut tehokasta.

Biden-tiimi käyttää sanaa "provosoitumaton" lakkaamatta, viimeksi Bidenin suuressa puheessa sodan ensimmäisen vuoden vuosipäivänä, äskettäisessä Naton lausunnossa ja viimeisimmässä G7-julkilausumassa. Bidenille ystävällinen valtamedia toimii yksioikoisesti Valkoisesta talon papukaijana. The New York Times on pääsyylinen, joka kuvailee hyökkäystä "provosoimattomaksi" peräti 26 kertaa viidessä pääkirjoituksessa, 14 NYT-kirjoittajien mielipidekolumnissa ja seitsemässä vierailevassa julkaisussa!

Itse asiassa Yhdysvalloissa oli kaksi pääprovokaatiota. Ensimmäinen oli USA:n aikomus laajentaa Natoa Ukraina ja Georgiaan, jotta Mustanmeren alueella Venäjä ympäröidään NATO-mailla (Ukraina, Romania, Bulgaria, Turkki ja Georgia, vastapäiväisessä järjestyksessä). Toinen oli USA:n rooli ruskofobisen hallinnon perustamisessa Ukraina, kun Ukrainan Venäjä-mielinen presidentti Viktor Janukovitsh kaatui väkivaltaisesti helmikuussa 2014. Ukrainan ampumissota alkoi Janukovitšin kaaduttua yhdeksän vuotta sitten, ei helmikuussa 2022 kuten Yhdysvaltain hallitus, NATO ja G7-johtajat halusivat saada meidät uskomaan.

Avain rauhaan Ukrainassa on neuvottelut, jotka perustuvat Ukrainan puolueettomuuteen ja Naton laajentumattomuuteen.

Biden ja hänen ulkopoliittikkaryhmänsä kieltäytyvät keskustelemasta näistä sodan juurista. Niiden tunnistaminen heikentäisi hallintoa kolmella tavalla. Ensinnäkin se paljastaisi sen tosiasian, että sota olisi voitu välttää tai lopettaa ajoissa, säästäen Ukrainan nykyiseltä tuholta ja USA:lta yli 100 miljardin dollarin menot tähän mennessä. Toiseksi se paljastaisi presidentti Bidenin henkilökohtaisen roolin sodassa Janukovitšin kaatamisen osallistujana ja ennen sitä sotilas-teollisen kompleksin vankkumattomana tukijana ja hyvin varhaisena Naton laajentumisen puolestapuhujana. Kolmanneksi se työntäisi Bidenin neuvottelupöytään, mikä heikentäisi hallinnon jatkuvaa pyrkimystä Naton laajentamiseen.

Arkistot osoittavat kiistatta, että Yhdysvaltojen ja Saksan hallitukset lupasivat toistuvasti Neuvostoliiton presidentille Mihail Gorbatsšoville, ettei Nato siirry "tuumaakaan itään", kun Neuvostoliitto hajotti Varsovan liiton sotilasliiton. Siitä huolimatta Yhdysvaltojen suunnittelu Naton laajentumisesta alkoi 1990-luvun alussa, paljon ennen kuin Vladimir Putin oli Venäjän presidentti. Vuonna 1997 kansallisen turvallisuuden asiantuntija Zbigniew Brzezinski täsmensi Naton laajentumisen aikajanan huomattavan tarkasti.

Yhdysvaltain diplomaatit ja Ukrainan omat johtajat tiesivät hyvin, että Naton laajentuminen voi johtaa sotaan. Suuri Yhdysvaltain tutkija-valtiomies George Kennan kutsui Naton laajentumista "kohtalokkaaksi virheeksi" ja kirjoitti New York Timesissa, että "sellaisen päätöksen voidaan odottaa syyttävän kansallismielisiä, lännenvastaisia ja militaristisia suuntauksia venäläisissä mielipiteissä; vaikuttaa kielteisesti Venäjän demokratian kehitykseen; palauttaa kylmän sodan ilmapiiri idän ja lännen suhteisiin ja viedä Venäjän ulkopoliittikkaa suunnalle, joka ei selvästikään ole meidän makuun."

Presidentti Bill Clintonin puolustusministeri William Perry harkitsi eroavansa vastalauseena Naton laajentumista vastaan. Muistellessaan tätä ratkaisevaa hetkeä 1990-luvun puolivälissä Perry sanoi seuraavaa vuonna 2016: "Ensimmäinen toimintamme, joka todella vei meidät huonoon suuntaan, oli, kun Nato alkoi laajentua ja toi mukaan Itä-Euroopan valtioita, joista osa on Venäjän rajanaapureina. Tuolloin teimme tiivistä yhteistyötä Venäjän kanssa ja he alkoivat tottua ajatukseen, että NATO voisi olla ystävä kuin vihollinen... mutta he olivat hyvin epämiellyttäviä siitä, että Nato oli heidän rajallaan, ja he tekivät voimakas vetoamus, että emme jatkaisi sitä."

Vuonna 2008 silloinen Yhdysvaltain Venäjän-suurlähettiläs ja nyt CIA:n johtaja William Burns lähetti viestin Washingtoniin varoittaakseen Naton laajentumisen vakavista riskeistä: "Ukrainan ja Georgian Nato-pyrkimykset eivät kosketa vain Venäjän ydinhermoa, vaan ne herättävät vakavaa huolta seurauksista koko alueen vakaudelle. Venäjä ei vain havaitse piiritystä ja pyrkimyksiä heikentää Venäjän vaikutusvaltaa alueella, vaan se pelkää myös ennakoimattomia ja hallitsemattomia seurauksia, jotka vaikuttaisivat vakavasti Venäjän turvallisuusetuihin. Asiantuntijat kertovat meille, että Venäjä on erityisen huolissaan siitä, että Ukrainan vahvat erimielisyydet Nato-jäsenyydestä, jossa suuri osa etnis-venäläisestä yhteisöstä vastustaa jäsenyyttä, voivat johtaa suureen jakautumiseen, johon liittyy väkivaltaa tai pahimmillaan sisällissota. Siinä tapauksessa Venäjän olisi päätettävä, puuttuuko se asiaan; päätös, jota Venäjä ei halua joutua kohtaamaan."

Ukrainan johtajat tiesivät selvästi, että Naton laajentuminen Ukrainaan tarkoittaisi sotaa. Zelenskin entinen neuvonantaja Oleksi Arestovich julisti vuoden 2019 haastattelussa, että "hintamme Natoon liittymisestä on suuri sota Venäjän kanssa".

Vuosina 2010–2013 Janukovitš painosti puolueettomuutta Ukrainan yleisen mielipiteen mukaisesti. Yhdysvallat työskenteli salaisesti kaataakseen Janukovitshin, mikä on kuvattu elävästi nauhalle silloinen Yhdysvaltain apulaisulkoministeri Victoria Nulandin ja Yhdysvaltain suurlähettiläs Geoffrey Pyattin suunnittelusta Janukovitšin jälkeistä hallitusta viikkoja ennen Janukovitšin väkivaltaista kaatamista. Nuland tekee puhelussa selväksi, että hän koordinoi tiiviisti silloisen varapresidentti Bidenin ja hänen kansallisen turvallisuuden neuvonantajansa Jake Sullivanin kanssa, joka on sama Biden-Nuland-Sullivan-tiimi, joka on nyt Yhdysvaltojen Ukrainan-politiikan keskiössä.

Janukovitšin kaaduttua sota syttyi Donbasissa, kun Venäjä otti itselleen Krimin. Ukrainan uusi hallitus vetosi Naton jäsenyyteen, ja Yhdysvallat aseisti ja auttoi Ukrainan armeijan uudelleenjärjestelyssä, jotta se olisi yhteentoimiva Naton kanssa. Vuonna 2021 NATO ja Bidenin hallinto sitoutuivat voimakkaasti Ukrainan tulevaisuuteen Natossa.

Välittömästi ennen Venäjän hyökkäystä Naton laajentuminen oli keskeisessä asemassa. Putinin Yhdysvaltain ja Venäjän sopimusluonnos (17.12.2021) vaati Naton laajentumisen pysäyttämistä. Venäjän johtajat asettivat Naton laajentumisen sodan syyksi Venäjän kansallisen turvallisuusneuvoston kokouksessa 21. helmikuuta 2022. Putin julisti samana päivänä kansalle pitämässään puheessa Naton laajentumisen hyökkäyksen keskeiseksi syyksi.

Historioitsija Geoffrey Roberts kirjoitti äskettäin: ”Voiko sota estää Venäjän ja lännen välisellä sopimuksella, joka pysäytti Naton laajentumisen ja neutralisoi Ukrainan vastineeksi vakaista takeista Ukrainan itsenäisyydestä ja suvereniteettista? Hyvin mahdollisesti.” Maaliskuussa 2022 Venäjä ja Ukraina ilmoittivat edistyneensä kohti nopeaa neuvoteltua sodan lopettamista Ukrainan puolueettomuuteen perustuen. Sovittelijana toimineen Israelin entisen pääministerin Naftali Bennettin mukaan sopimus oli lähellä saada aikaan ennen kuin Yhdysvallat, Iso-Britannia ja Ranska estivät sen.

Vaikka Bidenin hallinto julistaa Venäjän hyökkäyksen provosoimattomaksi, Venäjä pyrki vuonna 2021 diplomaattisiin vaihtoehtoihin välttääkseen sodan, kun taas Biden torjui diplomatian väittäen, ettei Venäjällä ollut minkäänlaista sananvaltaa Naton laajentumiseen. Ja Venäjä työnsi diplomatiaa maaliskuussa 2022, kun taas Biden-tiimi esti jälleen diplomaattisen lopettamisen sodalle.

Kun ymmärrämme, että kysymys Naton laajentumisesta on tämän sodan keskiössä, ymmärrämme, miksi Yhdysvaltain aseet eivät lopeta tätä sotaa. Venäjä eskaloituu tarpeen mukaan estääkseen Naton laajentumisen Ukrainaan. Avain rauhaan Ukrainassa on neuvottelut, jotka perustuvat Ukrainan puolueettomuuteen ja Naton laajentumattomuuteen. Bidenin hallinnon vaatimus Naton laajentumisesta Ukrainaan on tehnyt Ukrainasta väärinkäsitettyjen ja saavuttamattomien Yhdysvaltojen sotilaallisten pyrkimysten uhrin. On aika lopettaa provokaatiot ja neuvotella rauhan palauttamiseksi Ukrainaan.

Julkaistu

JEFFREY D. SACHS 2023. The War in Ukraine Was Provoked—and Why That Matters to Achieve Peace
23.05.2023 Common Dreams.

<https://www.commondreams.org/opinion/the-war-in-ukraine-was-provoked-and-why-that-matters-if-we-want-peace>

Sinisilmäinen Sauli Niinistö

- 2023-06-07 10:58

On vanha sanonta, että kenraalit käyvät aina edellistä sotaansa - voitettiinpa tai hävittiinpä se. Niin näyttää käyneen Suomessakin, jälleen kerran.

Heti Venäjän vuoden 2014 Krimin valtauksen jälkeen Niinistö ”kertoo pyytäneensä Puolustusvoimilta selvityksen siitä, miten Suomi pääsisi tarvittaessa nopeasti Natoon, ja mitä uhkakuvia siihen liittyisi. Se paperi on edelleen kassakaapissani ja luettu tarkkaan.” (1)

Niinpä tämä ”supersankari ”Kaartin kortteli” eli puolustushallinto ... presidentistä ja poliitikoista riippumatta ja heidät sivuuttaen huolehti siitä, että Suomi lopulta saatiin Yhdysvaltain liittolaiseksi ja Naton jäseneksi” Erkki Tuomioja jyrisee. (2)

Tämä oli Niinistön sinisilmäisyyttä, ellei sokeutta ”Kaartin korttelin” tunnetun ja tiedetyn jengin suhteen. Tuomioja nostaa vertailukohdaksi jopa sen, miten ”Puolustusvoimat junaili eduskunnan ja hallituksen ohitse Suomen Saksan kanssa operaatio Barbarossaan ja hyökkäyssotaan Neuvostoliittoa vastaan vuonna 1941.” (2)

Kenraalimme käyvät vieläkin Suomen rajalla sotaa idän ja lännen välillä kun ”maantieteelle emme mitään mahda”. Koko toisen maailmansodan jälkeinen aika on kuitenkin ollut maantieteen merkityksen purkamista taloudellisen *globalisaation* kautta.

Kansainvälinen taloudellinen toiminta on pyrkinyt kaikin keinoin ylittämään ja murtamaan kansallisia rajoja ja rajoituksia, ja yhdenmukaistamaan kaupan pelisääntöjä pohjoisenlännen ehdoilla.

Eikö Suomen ja Euroopan kannalta olisi ollut parempi ratkaisu rakentaa yhteistä eurooppalaista taloudenpitoa, ”kotia” ja siltä pohjalta eurooppalaista turvallisuusratkaisua, kun siihen oli mahdollisuus 1990 -luvulla?

Se ei käynyt USA:lle. Venäjän ja Saksan yhteistyö, siis edullisen energian ja korkeatasoisen teknologian yhteenliittymä muodosti *taloudellisen* haastajan USA:lle. USA:n politiikaksi muotoutuikin ”*Russia out, German down, USA in*”, kuten asia ytimekkäästi ilmaistaan. Ja vielä: jos USA pitää *kansallisena* uhkana Kiinaa, olisi luullut, että Venäjä olisi ollut ensisijainen liittolainen USA:lle. Laiva - talous – ajoi tälläkin kertaa tähtilipun edelle.

Geopolitiikkaa tehdään nyt aseellistamalla globaaliataloutta. Silmät on pidettävä selkosen selällään - 360°, kuten NATO:ssa sanotaan. Vaikka Venäjän raja metsän railona aukeaa vieläkin, niin edessä ei ole ”Aasia, itä” eikä ”takana Länttä ja Eurooppaa”.

Ei, vaan edessä on Etelän 6 miljardia *ihmistä* ja maapallon ja erityisesti – meidän tapauksessamme - Arktisen alueen luonnonvarantojen uudelleenjako. Ja takana on noiden samaisten etelän ihmisten julma ja yksioikoinen taloudellinen hyväksikäyttö.

Siten kysymys ei enää pitkään aikaan ole ollut metsään piirretyistä rajoista tai sivilisaatioiden railoista, vaan geopolitiikan alistamisesta pohjoisenlännen hegemonisen geotalouden toteuttamiseksi.

Geotaloudellisen voiman näyttö ei tapahdu aseita rajalle kasaamalla vaan se toteutetaan

1. Strategisten tuotantoalojen hallinnalla,
2. Globaalien kuljetuskäytävien kontrollilla,
3. Rahoituksellisten ja taloudellisten yhteistyön mekanismien sääntelyllä
4. Kansallisen sosiaalisen koheesion ylläpitämisellä. (3)

Kuten tiedämme, kaikissa näissä kysymyksissä on menossa ankara geotaloudellinen vääntö ja niissä kaikissa pohjoinenlänsi on haastettu Etelän toimesta. Kuusi miljardia kahta vastaan, kuten Niinistö asian ilmaisi.

Suomi asettui Kaartin kortteliohjelman mukaisesti vastakkainasettelun kannalle Idän kanssa ymmärtämättä asettuneensa valmistelevaan paikallista sijaisotaa arktisen alueen luonnonvarojen ja

kuljetuskäytävien omistuksessa ja hallinnasta, ja asettui siten jatkamaan ja jyrkentämään vastakkainasettelua Etelän kanssa. Kansallinen linja jäi viime vuosisadalle.

Tunnetusti ja hänen itsensä tunnustamana, presidentti Niinistöllä ei ole - ainakaan julkisesti esiintuotuna - kansallista *suurta linjaa*. Hän ei siis halua, että hänet muistettaisiin siitä, että hänen vahtivuorollaan ”puolustushallinto ... presidentistä ja poliitikoista riippumatta ja heidät sivuuttaen huolehti siitä, että Suomi lopulta saatiin Yhdysvaltain liittolaiseksi ja Naton jäseneksi”. Emme siis enää ihmettele miksi.

Hän on siis pikemminkin ”ehkä liiankin tarkka” (1) juristi kuin valtiomies. Hänen kansakunnan johtamisen *metodi* on ollut vahva: *prosessuaalinen* asioiden piiloedistäminen, liittolaisverkostojen hiljainen kutominen, vähäeleinen asioista sopiminen ja puolueiden johdon sitouttaminen linjauksiin ilman varsinaisia eduskunnan päätöksiä.

Hän on siis huolehtinut ”Kaartin korttelin” laatiman ohjelman juridismuodollisesta toimeenpanosta, joka sekä HS:n mukaan on ollut liian hidasta ja pikkutarkkaa.

Vielä vuonna 2021 – siis kuusi vuotta sen jälkeen, kun hän oli saanut Kaartin korttelin salaisen suunnitelman - Niinistö ehdotti ETYK:in 50 -vuotiskokouksen pitämisestä maailmanrauhan, vakauden ja yhteistyön edistämiseksi (4). Sen johdonmukainen toteuttaminen olisikin vaatinut valtiomiestä: olisi täytynyt asettua Etelän puolelle. Luulenpa, että Kaartin korttelissa on monta nyt vakavilmeistä, mutta sisäänpäin hymyilevää kenraalia kumppaneineen, jotka kiihkeästi odottavat historiantutkijoita kysymään heiltä mitä *todella* tapahtui.

Jos olen oikein nähnyt tai pannut merkille, Sauli Niinistö silmät eivät enää tätä nykyä ole siniset vaan punaiset - itkemisestä.

Viitteet

(1) Teittinen, P. 2023. Presidentti vastaa kritiikkiin: ”Voi olla, että olin liiankin tarkka” HS 4.6. 2023.

<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009625686.html>

(2) Tuomioja, E. 2023 Presidentti Niinistö on toiminut Suomen eduista huolta kantaen Ihmettelyn puolustushallinnon toiminnan nostamista kiitoksen kohteeksi. HS

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009633414.html>

(3) Diesen, G. 2019. Läntisen sivilisaation rappeutuminen ja Venäjän elpyminen (Rethinking Asia and International Relations) Taylor ja Francis. Kindle-versio.

(4) Niinistö, S. 2021. It's Time to Revive the Helsinki Spirit The 50th anniversary of the landmark Cold War conference is inspiring a renewal for today's world. FT 08.07.21

<https://foreignpolicy.com/2021/07/08/its-time-to-revive-the-helsinki-spirit/>

Suursotastrategia Suomelle

- 2023-06-11 22:29

Perinteellisen opin mukaan keisari päätti visiosta ja mandariinit missiosta, kenraalit strategiasta ja alemmat upseerit taktiikasta, jonka rivimiehet oman henkensä uhalla panivat toimeen.

Helsingin sanomissa *Rasmus Hindrén* ja *Pete Piirainen* esittävät kuitenkin että ”*Suurstrategia* on valtiotaidon korkein muoto, laaja-alaisten intressien määrittämä tapa hakea valtiolaivalle suuntaa.” ... ”Suomen suurstrategian strategisen kilpailun aikakaudelle luovat tasavallan presidentti ja valtioneuvosto.” ... ja antavat vielä ohjeen: ”Jatkossa suurstrategian tulee toimia ankkurin sijaan kölinä.” (1)

... mutta missä on *visio*, missä *missio*? – siis se, minkälaisen maailman haluamme ja miksi sen haluamme? Missä ovat siis purjeet?

Eikö niitä tarvita vai päätetäänkö ne jossakin muualla? Onko siis Kansallinen *Suuri linja* (Palmgren) kuihtunut suur(valta)strategian paikalliseksi toteuttamiseksi? Kansakuntaa ja sen edustajia, eduskuntaa ei enää tarvita! Tarvitaan vain virkamiehiä selittämään miksi ja toimeenpanijoita toteuttamaan – oman henkensä uhalla.

Nyt kuulemma olisikin laitettava heti miten ”kädet saveen”, kuten *Heikki Siltala* ja *Charly Salenius-Pasternak* ehdottavat: ”Poikkeusolojen ja jopa sodan ajan haasteisiin olisi tulevaisuudessa helpompi tarttua ... laajan ”kädet savessa” – harjoituksen jälkeen. Harjoitus vahvistaisi hyvin suunniteltuna ja viestittynä myös *kansallista resilienssiä*, koska se lisäisi uskoa omaan ja *kansalliseen selviytymiseen*.” (2)

Kansallinen resilienssi? Se on NATO:n kehittämä syvennys Suomessa paljon käytetylle ”laaja-alainen turvallisuus” -käsitteelle. Olemme kansallisesti vastuussa tämän kansallisen resilienssin toteuttamisesta. Se koostuu seitsemästä itsenäisestä perusvaatimuksesta:

- 1) taattu hallituksen ja kriittisten valtion palvelujen jatkuvuus
- 2) joustavat energialähteet
- 3) kyky käsitellä tehokkaasti ihmisten hallitsematonta liikkumista
- 4) kestävät ruoka- ja vesivara
- 5) kyky käsitellä joukkouhreja
- 6) joustavat siviiliviestintäjärjestelmät
- 7) joustavat siviilikuljetusjärjestelmät (3).

Harjoitusten tehtävästä NATO toteaa:

”Lisääntynyt huomio sietokykyyn lisää siviili- ja sotilasalan sidosryhmien välistä yhteistyötä. .... Harjoitukset ovat tehokas tapa suorittaa kansallisten järjestelyjen stressitestejä, erityisesti kun on kyse laajamittaisista valmiuksista, kuten joukkotuhoasehyökkäys tai hybridisodankäynnin tiettyjen näkökohtien käsittely. Tältä osin resilienssi on tärkeä analyysialue, ja uusia arviointityökaluja kehitetään parantamaan sitä, miten allianssi ja sen jäsenet tunnistavat haavoittuvuuksia, arvioivat valmiuksiaan ja parantavat kapasiteettiaan. Siviilivalmiuselementtejä rakennetaan testaamaan liittoutuneiden reagoitua kriisitilanteisiin Naton sotaharjoituksiin kaikilla tasoilla, strategisen tason kriisinhallintaharjoituksista ja näkyvyysharjoituksista alemman tason komento- ja kenttäharjoituksiin saakka.” (3)

Siten kansalaisyhteiskuntaa arvioidaan ja kehitetään valtiiovallan toimesta sotilaspoliittisen resilienssin vahvistamiseksi, jotta ”selviäsimme” (2)

Jos Suomen visio, ”idea”, ankkuri, on ”selviytyminen” ilman missiota, ilman purjeita, emme varmaan tarvitsisi köliä. Me emme kuitenkaan ole koskaan selvinneet ankkuroutuneena. Emme todellakaan, vaan olemme etsineet alati edistyksen tuulta purjeisiimme ja *kölinä*, suunnan antajana, on ollut kansallinen *Suuri linja* – ei suur(valta)strategia.

Suomen ulkopoliittikan pitkä linja alkoi **Pax Russica**:lla 1800 -luvulla, muuntui **Pax Finlandia**:ksi toisen maailmansodan jälkeen. Suomen suuren linja, edistyksen kausi kulmineitui ulkopoliittisesti ETYK -kokoukseen, jonka tavoitteena oli purkaa sodanjälkeisiä raja-aitoja ja rakentaa Eurooppaa kokonaisuutena. Ja mikä tärkeintä: tavoitteena oli jäsentää uudelleen ja liennyttää Suomen lähialueen voimatasapainoa idän ja lännen välillä. ETYK on onnistunut esimerkki rakenteellisesta, aktiivisesta liennytyspolitiikasta, ts. Suomen tavoitteena ei voi olla vain sopeutua ulkoisiin voimakenttien muutoksiin vaan olla itse aktiivisesti mukana jäsentämässä niitä uudelleen tavoitteena jännityksen liennyttäminen.

Tämä **Pax Finlandia** eikä 1990 -luvulla yritetty **Pax Paneuropana** sopinut yhteen **Pax American:n** kanssa, joka puolestaan ei näy nyt näytä sopivan yhteen **Pax Urbanica:n** kanssa.

Visio on nyt siis USA johtoinen unipolaari maailma ja **missio** USA:n taloudellisen hegemonian säilyttäminen. Sitä *Rasmus Hindrénin* ja *Pete Piiraisen hahmottelema* Suomen suurstrategia toteuttaa paikallisesti. *Heikki Siltala* ja *Charly Salenius-Pasternak* haluavat heti miten ryhtyä muokkaamaan kansakunnan itseymmärrystä hyväksymään ja toteuttamaan edessä olevat raskaat uhraukset.

Tämän vision toteuttamista tai oikeastaan ylläpitämistä perustellaan nyt sivilisaatioiden yhteensopimattomuudella, niiden yhteentörmäyksellä, ei taloudellisilla intresseillä. Lähtökohtana on, että talous ja kulttuuri ovat toisilleen vieraita ja ulkokohtaisia. Niinpä sivilisaatioista on tullut kulttuurisia narratiiveja, kertomuksia, joilla kansallisten taloudellisten etujen ajaminen oikeutetaan. Pohjoinenlänsi tukeutuu valistuksen armottomaan sanomaan: Ihminen on maallistunut jumala, joka ei hylkää ainoatakaan mahdollisuutta käyttää luontoa hyväkseen – mahdollisimman halvalla.

Tuuli puhaltaa nyt kuitenkin Etelästä ja se kertoo tarinoita Äiti maasta. Ankkurina on nyt ekologinen realismi. Kölinä on ekologisen demokratian toteuttaminen.

Kulttuuri ei voi enää olla talouden ulkopuolinen asia, koriste, juhkalaku tai lisuke. Päinvastoin. Sen tulee olla talouden ytimessä. Talouden ytimessä on suhteemme luontoon, se, kuinka sen järjestämme. Ja juuri kulttuuri ilmaisee suhteemme luontoon.

Luonto voi ei olla vain pelkkä riiston kohde ja jätteen kaatopaikka, eivätkä työntekijät pelkkää työvoimaa. Yhteiskunnallinen uusintaminen – koulutus, terveys, kulttuuri, yhteisöt – on nyt asetettava tuotannollisen toiminnan ytimeksi tavaratuotannon sijaan.

Kysymys ei siis ole työstä vapautuminen vaan työn vapauttaminen. Silloin voimme tuottajina olla mukana asettamassa ja ratkaisemassa mitä, miksi, miten, missä ja milloin tuotteet ja palvelut tuotetaan ja kuinka tulokset jaetaan. Emme siis voi irrottautua suhteestamme ja aineiden vaihdostamme luonnon kanssa vaan päinvastoin otamme sen yhteisesti, yhteiskunnallisesti haltuumme ja ohjauksemme pelastaaksemme itsemme ja luonnon, josta olemme niin ehdottomalla tavalla riippuvaisia.

Sivistyksen ydin on siis tiedossa, tahdossa ja taidossa asettaa, arvottaa ja ratkaista luontosuhteemme kulttuurisesti, aikakauteen sopivalla, edistyksellisellä tavalla, reilusti.

Tavoitteenamme on siis määrittää uudelleen kansallisvaltioiden oikeudet ja velvollisuudet suhteessa tuotannollisiin ihmisoikeuksiin, globalisoituvaan talouteen ja luonnonvaroihin siten kun ne YK:n Agenda2030 ja 17 kehitystavoitteessa määritetään.

Tämä on Suuri linja nyt!

Päivittäkäämme *S. G. Elmgrenin* (1848) klassisia sanoja: Olemme saaneet nähdä, kuinka Suomen mielipiteet ovat kääntyneet uuteen suuntaan. On aika, jolloin vapauden asia ja kansallisuusasia asetetaan vastakkain. Se on luontoa tuhoavien voimien keksintöä, vaikka nyt tiedämme, että ne kaksi ovat saman isän ja äidin lapsia.

Viitteet

(1) Hindrén, R., Piirainen, P. 2023. Suomi tarvitsee uuteen aikakauteen sopivan suurstrategian HS 10.06.2023.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009640231.html#>

(2) Siltala, H., Salenius-Pasternak, C. 2023 Olisiko aika järjestää laaja maanpuolustusharjoitus?

HS 02.06.2023 <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009604648.html>

(3) NATO (2022a). Resilience, civil preparedness and Article 3.

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_132722.htm

Jeffrey D. Sachs: Kuinka JFK tavoittelisi rauhaa Ukrainassa

- 2023-06-14 16:45

Jeffrey D. Sachs on Columbian yliopiston yliopiston professori ja kirjoittanut To Move the World: JFK's Quest for Peace, Random House: 2013."

Commondreams 06.06.2023

Jeffrey D. Sachs

Kuinka JFK tavoittelisi rauhaa Ukrainassa

Presidentti John F. Kennedy oli yksi maailman suurimmista rauhantekijöistä. Hän johti rauhanomaisen ratkaisun Kuuban ohjuskriisiin ja neuvotteli sitten menestyksekkäästi osittaisen ydinkoekieltosopimuksen Neuvostoliiton kanssa kylmän sodan huipulla. Salamurhansa aikaan hän ryhtyi toimiin lopettaakseen Yhdysvaltojen osallistumisen Vietnamiin.

Häikäisevässä ja vertaansa vailla olevassa rauhanpuheessaan, joka piti tasan kuusikymmentä vuotta sitten 10. kesäkuuta 1963, Kennedy esitti kaavansa rauhalle Neuvostoliiton kanssa. Kennedyn rauhanpuhe korostaa, kuinka Joe Bidenin lähestymistapa Venäjään ja Ukrainan sotaan vaatii dramaattista uudelleenmäärittelyä. Toistaiseksi Biden ei ole noudattanut ohjeita, joita Kennedy suositteli rauhan löytämiseksi. Noudattamalla Kennedyn neuvoja, Bidenistäkin voisi tulla rauhantekijä.

Matemaatikko kutsuisi JFK:n puhetta "rakentavaksi todisteeksi" rauhan aikaansaamisesta, koska puhe itsessään vaikutti suoraan Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton heinäkuussa 1963 allekirjoittamaan osittaiseen ydinkoekieltosopimukseen. Puheen saatuaan Neuvostoliiton johtaja Nikita Hruštšov kertoi Kennedyn Venäjän-lähettilään Averell Harrimanille, että puhe oli suurin Yhdysvaltain presidentin puhe Franklin D. Rooseveltin jälkeen ja että hän halusi pyrkiä rauhaan Kennedyn kanssa.

Puheessaan Kennedy kuvailee rauhaa "rationaalisten ihmisten välttämättömäksi järkeväksi päämääräksi [tavoitteeksi]". Silti hän myöntää, että rauhan tekeminen ei ole helppoa: "Ymmärrän, että rauhan tavoittelu ei ole yhtä dramaattista kuin sodan tavoittelu – ja usein takaa-ajan sanat osuvat kuuroille korville. Mutta meillä ei ole kiireellisempää tehtävää."

Kennedyn näkemyksen mukaan syvin avain rauhaan on se, että molemmat osapuolet haluavat rauhaa. On helppo pudota ansaan, varoittaa Kennedy, että konfliktista syytetään vain toista osapuolta. On helppo pudota ansaan vaatimalla, että vain vastustajan tulee muuttaa asenteitaan ja käyttäytymistään. Kennedy on erittäin selkeä: "Meidän on tarkasteltava uudelleen omaa asennettamme - yksilöinä ja kansakuntana - sillä meidän asenteemme on yhtä tärkeä kuin heidän."

Kennedy hyökkäsi kylmän sodan huipulla vallitsevaa pessimismistä vastaan, jonka mukaan rauha Neuvostoliiton kanssa oli mahdotonta, "että sota on väistämätöntä – että ihmiskunta on tuomittu –, että

meissä on voimat, joita emme voi hallita. Meidän ei tarvitse hyväksyä tätä näkemystä. Ongelmamme ovat ihmisen aiheuttamia, joten ihminen voi ratkaista ne."

Ratkaisevaa, sanoi Kennedy, emme saa "nähdä vain vääristynyttä ja epätoivoista näkemystä toisesta osapuolesta". Emme saa "nähdä konflikteja väistämättömänä, mukautumista mahdottomana ja viestintää pelkkänä uhkausten vaihtona". Kennedy sanoi, että meidän pitäisi "ylistää Venäjän kansaa heidän monista saavutuksistaan - tieteessä ja avaruudessa, taloudellisessa ja teollisessa kasvussa, kulttuurissa ja rohkeuden teoissa".

Kennedy varoitti asettamasta ydinvastustajaa nurkkaan, mikä voisi johtaa vastustajan epätoivoisiin toimiin. "Omia elintärkeitä etujamme puolustaessaan ydinvaltojen on ennen kaikkea vältettävä sellaiset yhteenotot, jotka tuovat vihollisen valitsemaan joko nöyryyttävän vetäytymisen tai ydinsodan. Sellaisen suunnan omaksuminen ydinajalla olisi todiste vain politiikkamme konkurssista – tai kollektiivisesta kuolemantoiveesta maailmalle."

Kennedy tiesi, että koska rauha oli Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton yhteisen edun mukaista, rauhansopimus voitaisiin tehdä. Niille, jotka sanoivat, että Neuvostoliitto ei noudata rauhansopimusta, Kennedy vastasi, että "sekä Yhdysvallat ja sen liittolaiset, sekä Neuvostoliitto ja sen liittolaiset ovat molemminpuolisesti syvästi kiinnostuneita oikeudenmukaisesta ja aidosta rauhasta ja kilpavarustelun pysäyttämisestä. Tätä varten tehdyt sopimukset ovat sekä Neuvostoliiton että meidän etujen mukaisia – ja jopa vihamielisimpien kansakuntien voidaan luottaa hyväksyvän ja pitävän ne sopimusveloitteet, ja vain ne sopimusveloitteet, jotka ovat niiden omien etujen mukaisia."

Kennedy korosti suoran viestinnän tärkeyttä kahden vastustajan välillä. Rauha, hän sanoi, "vaatii lisää ymmärrystä Neuvostoliiton ja meidän välillämme. Ja lisääntynyt ymmärrys vaatii lisää yhteydenpitoa ja viestintää. Yksi askel tähän suuntaan on ehdotettu järjestely Moskovan ja Washingtonin väliselle suoralle linjalle, jotta vältettäisiin kummallakin puolella vaaralliset viivästykset, väärinkäsitykset ja väärinkäsitykset toisen toiminnasta, joita saattaa ilmetä kriisin aikana."

Ukrainan sodan yhteydessä Biden on käyttäytynyt melkein päinvastoin kuin JFK. Hän on henkilökohtaisesti ja toistuvasti halveksinut Venäjän presidenttiä Vladimir Putinia. Hänen hallintonsa on määritellyt Yhdysvaltain sotatavoitteeksi Venäjän heikentämisen. Biden on välttänyt kaikkea kommunikointia Putinin kanssa. He eivät ilmeisesti ole puhuneet kertaakaan helmikuun 2022 jälkeen, ja Biden torjui kahdenvälisen tapaamisen Putinin kanssa viime vuoden G20-huippukokouksessa Balilla, Indonesiassa.

Biden on kieltäytynyt edes tunnustamasta Venäjän syviä turvallisuushuolia, saati sitten puuttumasta. Putin on toistuvasti ilmaissut Venäjän kiihkeään vastustuksen Naton laajentumiselle Ukrainaan, jolla on 2000 kilometriä yhteistä rajaa Venäjän kanssa. Yhdysvallat ei koskaan suvaitsi Meksikon ja Venäjän tai Meksikon ja Kiinan välistä sotilasliittoa 2000 mailin pituisen Meksikon ja Yhdysvaltojen välisen rajan vuoksi. Bidenin on aika neuvotella Venäjän kanssa Naton laajentumisesta osana laajempia neuvotteluja Ukrainan sodan lopettamiseksi.

Kun Kennedy astui virkaan tammikuussa 1961, hän ilmaisi selkeästi kantansa neuvotteluihin: "Älkäämme koskaan neuvotelko pelosta. Mutta älkäämme koskaan pelkääkö neuvotella. Annetaan molempien osapuolten tutkia, mitkä ongelmat yhdistävät meitä sen sijaan, että he tyytyisivät niihin ongelmiin, jotka erottavat meitä." Rauhanpuheessaan JFK muistutti meitä siitä, että Yhdysvaltoja ja Venäjää yhdistää se, että "me kaikki asumme tällä pienellä planeetalla. Me kaikki hengitämme samaa ilmaa. Me kaikki arvostamme lastemme tulevaisuutta. Ja me olemme kaikki kuolevaisia."

Julkaistu

Sachs, J. 2023. How JFK Would Pursue Peace in Ukraine Commondreams 06.06.2023
<https://www.commondreams.org/opinion/jfk-peace-speech>

Halla-aho ja Suomen ulkopolitiikan perusta - ihmisoikeudet

- 2023-06-21 18:34

Kun Jussi Halla-ahosta tuli Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, Helsingin sanomat oli huolestunut Halla-ahon "instrumentaalista" ihmisarvokäsityksestä (HS 18. 2. 2022. pääkirjoitus). HS kirjoitti:

"Vuonna 2005 kirjoittamassaan tekstissä Halla-aho julisti kannattavansa "instrumentaalista" ihmisarvokäsitystä, jossa yksilöiden arvo määrittyy heidän hyödyllisyytensä perusteella: "Ei ole mitään syytä olla uskomatta, että 'tasa-arvo', 'suvaitsevaisuus' ynnä muu meille juuri nyt tärkeä päätty menneen maailman älyttömyyksien pitkään listaan maata kiertävän auringon, paavin erehtymättömyyden, naisen sieluttomuuden ja itsetyydytyksen aiheuttaman likinäköisyyden seuraksi."

Tapansa mukaan HS jätti kaiken puolitiehen. Laitan tähän alle oman kirjoitukseni, jossa kommentoin sekä HS että Halla-ahon ajatuksia (KU 18.20.202)

Halla-aho, kaasukammiot ja vuotava vene

Helsingin Sanomat jätti jälleen kerran asiat puolitiehen arvioidessaan Jussi Halla-ahoa . Tässä hieman perusteita, miksi Halla-ahon valintaan Eduskunnan ulkoasianvaliokunnan puheenjohtajaksi ei olisi missään tapauksessa pitänyt tehdä.

Kansansanedustajan ja nyt Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan Jussi Halla-ahon mukaan ”tulevat polvet sylkevät haudoillemme ja päästävät *itsestäänselvyyksillemme* räkänaurun ja kurapierun”. Mitä ovat nämä itsestäänselvyydet? Tasa-arvo ja suvaitsevaisuus.

Itsestäänselvyyksille? Mistä ihmeestä Halla-aho on saanut päähänsä, että tasa-arvo ja suvaitsevaisuus ovat itsestäänselvyyksiä? Kaikkea muuta. Nehän keskeisimpiä *ihmisen itsensä itselleen asettamia tavoitteita* ja siten aina haastettavissa ja uudelleenmääritettävissä.

Tämä ei Halla-aholle kelpaa: kun ne eivät perustu jumalalliseen ilmoitukseen tai kumpua luonnosta itsestäänselvyyksinä, ne eivät ole todellisia, siis reaalisia.

Halla-aholle reaalista on vain kaikki se mitä voidaan mitata. Ihmiset voidaan siten asettaa hierarkkiseen arvojärjestykseen sen pohjalta, missä määrin he vahvistavat tai heikentävät omilla kyvyillään yhteisöään: *nämä yhteisöä tukevat kyvyt* ratkaisevat ihmisen arvon. Siten ”taiteilijat, papit ja poliitikot ovat pääsääntöisesti turhia. Yhteisö selviäisi toiminnoistaan mainiosti ilman heitä.”

Halla-aholle ”erilaisuus on eriarvoisuutta ja ... kaikki ovat eriarvoisia. Sen sijaan, toisin kuin egalitaristit kuvittelevat, eriarvoisuudesta ei seuraa vähempiarvoisten kaasuttaminen, ellei *kaasuttamiselle ole muuta pätevää syytä* (kurs. mvv)”. Jo seuraavassa lauseessa Halla-aho antaa syyn kaasuttamiselle: ”jos vene alkaa vuotaa, pidän selvänä, että yli laidan on heitettävä ensimmäisenä vähäarvoisin lasti” ... ja nythän vene on alkanut vuotamaan: meidän on ratkaistava eksistentiaalinen haaste, jonka luonnonvarojen ehtyminen asettaa noin 10 miljardille ihmiselle.

Halla-aho on siis avannut ajatuksellisen oven kaasukammioille.

Hän katsoo voivansa olla tätä mieltä ”kunnes joku kertoo minulle, että miten ... kaikki ovat samanarvoisia”. Tässä tulee. Meille reaalin ei ole ollut todellista, vaan määrittelemme itse mikä on todellista, jotta voisimme uudelleen määrittää reaalisen asettamia ehtoja elämällemme.

Me siis haluamme sellaisen todellisuuden, joka rakentuu tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden varaan ja suhtaudumme tältä pohjalta realiteetteihin. Yhteisömme perustuu siis samanarvoisten ihmisten erilaisuuteen eikä eriarvoisten ihmisten mitattavuuteen.

Mitä tämä merkitsee nyt? Ihmisoikeuksien ja tasa-arvon edistäminen on pitkään perustunut taloudelliselle liberalismille, joka olettaa, että luonnonvarat ovat ehtymättömät. Tämä oletus ei pidä paikkaansa. Se tarkoittaa, että kasvutalouden aika on ohi ja meidän on siirryttävä kohtuutalouteen ohjelmalla *kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati*.

Ihmisoikeuksien ja tasa-arvon määrittämisen todellisuuden realisoituminen ratkeaa vasta silloin kun tältä pohjalta joudumme radikaalisti uudelleen jakamaan kansakuntien kesken ja kansakuntien sisällä rajallisia luonnonvarojamme; kun sovitamme yhteen ekorealismien ja demokraattisen liberalismien.

Emme siis vielä tiedä mitä tulevat sukupolvet tekevät haudoillamme. ”Räkänaurun ja kurapierun” syynä eivät varmaankaan ole ”itsestäänselvytykset”. Toivokaamme, että syynä ei ole myöskään ilman toteutusta jääneet ihmisoikeudet, tasa-arvo ja suvaitsevaisuus. Se riippuu meistä, ei mistään muusta.

Onkohan HS vielä huolissaan Suomen eduskunnan puhemiehen ”instrumentaalisista ihmisarvokäsityksistä” vai onko mieli muuttunut? Olemmehan nyt NATO:n eturintamassa puolustamassa läntisiä arvoja. Odotan mielenkiinnolla uutta kannanottoa HS:n pääkirjoitustoimitukselta.

Viite

Halla-aho, J. 2005. Ihmisarvosta. Scripta kirjoituksia uppoavasta lännestä, 13. 04.2005.

<https://www.halla-aho.com/scripta/ihmisarvosta.html> Haettu 17.02.2022

Helsingin sanoma 2022. Ihmisoikeudet ovat Suomen ulkopoliittikan perusta. Pääkirjoitus

<https://www.hs.fi/paivanlehti/18022022/art-2000008621414.html>

Volanen, M. V. 2022. Halla-aho, kaasukammiot ja vuotava vene. Ku blogi 18.02.2023
<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/halla-aho-kaasukammiot-ja-vuotava-vene/>

Purran oikeustaju hukassa - 2023-06-24 11:32

A-studiossa ke 21.6. VAS puheenjohtaja Li Andersson perusteli vakuuttavasti, että uusi hallitus, erityisesti Kokoomus ja Perussuomalaiset, eivät tiedä mitä tekevät: asetetut tavoitteet ja ehdotetut keinot ovat keskenään vastakkaisia. (1)

Sama tilanne on Perussuomalaisten oikeustajussa. Riitta Purra haluaa pistää oikeudenmukaisuuden nimissä omavastuuseen ”moraalittomiksi, vapaamatkustaviksi ja kilpailukyvyttömiksi” arvioimansa Suomen työtätekevät.

Puheenjohtaja *Riitta Purra* avasi eduskunnassa hallitusohjelmakeskustelussa Perussuomalaisten ajatuksia oikeudenmukaisuudesta:

”Arvoisa puhemies! Oikeudenmukaisuudella on poliittisessa puheessa usein tarkoitettu kansalaisten ja jopa kansakuntien tulojen ja varallisuuden tasaamista eli lopputulosten tasa-arvoa. Oikeudenmukaisuudeksi voidaan kuitenkin kutsua — ja minä haluan nyt kutsua — myös ihmisten ja kansakuntien oikeutta oman työnsä hedelmiin ja vastuuta omista taloudellisista sitoumuksistaan. ...

Me emme näe kehityksen päätepisteenä yhteiskuntaa, jossa ihminen saa mahdollisimman paljon tukia ja kaikkeen on vain oikeuksia. Me näemme Suomen, jonka hyvinvointi perustuu työlle ja jossa on myös velvollisuuksia kullekin kykyjensä ja voimiensa mukaan. ... Kansalaisten ja kansakuntien vastuun lisääminen omasta taloudestaan on myös oikein. Tämä vähentää moraalikadon, vapaamatkustamisen ja kilpailukyvyttömyyden tapaisia ongelmia. Siirtymä vasemmalta oikealle on tosiasia, ja sillä tulee olemaan huomattavia vaikutuksia.” (2)

Mitä Purra tässä sanoo? On olemassa ihmisiä, kansakuntia ja kansalaisia, on omaa työtä ja sen hedelmiä, joiden tulisi kuulua tekijälleen. Purra ei sano mitään näiden ihmisten, kansalaisten tai kansakuntien keskinäisistä suhteista ikään kuin yhteiskunnallisia rakenteita ei olisi lainkaan. Purra siis moittii suomalaisia työtätekeviä moraalittomuudesta, vapaamatkustamisesta ja kilpailukyvyttömyydestä.

Ongelma ei ole siis ihmisten keskinäiset (valta)suhteet, yhteiskunnalliset rakenteet vaan suomalaisten moraalittomuus.

Niinpä ongelman ratkaisukin on selvä: kun kysymys on kansakuntien, kansalaisten ja ihmisten vastuuttomuudesta, niin meidän on lisättävä vastuuta itse kunkin omasta taloudesta. Siten vähennämme moraalikatoa, vapaamatkustamista ja itse kunkin kilpailukyvyttömyyttä. Ja ongelma on ratkaistu!

Déjà-vu! Tämän ajatuksenkulun olen kuullut tai lukenut ennenkin, ihan suomen kielellä. Todellakin, sehän löytyy *Jari Ehrnroothin* YLE -kolumnista vuodelta 2018. Näin se menee:

”Vanhoillinen hyvinvointivaltio on tullut aatteellisen, poliittisen ja taloudellisen tiensä päähän. Tulevalla vaalikaudella alkaa suomalaisen yhteiskuntapolitiikan ennennäkemätön korjaus. ... Oman arvioni mukaan tulemme siirtymään hyvinvointimallista (*well-being*) hyvintoimintamalliin (*well-doing*), jossa vastuu vapaan yksilön itsenäisestä hyvästä elämästä palautetaan valtiolta sinne, minne se kuuluukin: yksilölle itselleen. ... Toisin sanoen, vapaamatkustuksen helpot ajat ovat pian muisto vain. Tämä 2020-luvun sosiaalipolitiikka merkitsee valtavaa asennemuutosta.” ... Kun sosialistiseen tulontasaukseen nojaava hyvinvointimalli korjataan yksilönvastuuseen ohjaavaksi hyvintoimintamalliksi, anarkistiset parasiittiuinelmat romahtavat, jokaisen yksilön velvollisuuksien rima nousee ja koko kulttuuri pääsee kehittämään korkeammalle eettiselle tasolle.” (3)

Jälleen siis hyvin yksinkertainen ratkaisu: Hyvinvoinnista hyvintoimiseen. Kun korjaamme ”sosialistisen hyvinvoinnin” (*well-being*) yksilökohtaiseksi hyvintoimiseksi (*well-doing*) ongelmat ratkeavat.

Tässä Jari Ehrnrooth jää Aristoteleen ajatusten vangiksi. Well-doing, toimiminen ei ole vielä työntekoa, (well-making), puhumatkaan hyvin sopimisesta (well-dealing). Ehrnrooth asettaa yksilövapauden kuten Aristoteles: tavoitteiden määrittely (well-doing) kuuluu ”vapaille miehille” ja niiden toimeenpano (making) orjille ja naisille, hehän olivat vain eläviä työkaluja; tai niin kuin nyt sanomme vain työvoimaa, palkkatyöläisiä, jolla ei ole oikeutta määrittää itse suhdettaan luontoon oman työn kautta, siis olla mukana päättämässä mitä, miksi, milloin, missä ja miten tuotetaan ja kuin mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Niistä päättää ”vapaat miehet”, siis työntekijät tai oikeastaan viimekädessä rahoittajat, investoijat. Siis he, jotka kapitalisoivat tulevaisuuden meille maksettavaksi ja elettäväksi.

Kun Ehrnrooth kuitenkin myöntää että, ”koska me itsenäiset ja vapaat ihmiset kuitenkin olemme riippuvaisia toisistamme”, niin ”on reilua, että kaikki ponnistelevat ja tekevät parhaansa. Tämän ja vain

tämän yleisen vastuuperiaatteen vallitessa rakentuu oikeudenmukainen yhteiskunta.” (3) Siinä kaikki: ponnistelkaa ja tehkää parhaanne – kaikki järjestyy!

Toisin kuin Ehrnrooth Purra elää vielä toivossa, että ihmisten eriarvoisuus välittyy yhteisön eikä rahan välityksellä markkinoilla. Purran hahmottelu välittää meille kuvan kansallisessa kauppias- ja pienteollisuusporvaristossa vielä elävään kansalliseen, romanttiseen uskoon omiin yhteisöihin – heidän ehdoillaan. Kaupallisen kansalaisyhteiskunnan perusteet ovat kuitenkin jo aikoja sitten siirtyneet muille maille, ja muille markkinoille, globalisaation ja teknologisen kehityksen myötä, kuten koko sosiaalisen median perustana oleva alustatalous osoittaa.

Purran ja Ehrnroothin toivo ja usko liittyy jo menneeseen, kansallisen kauppias- ja teollisuusporvariston *Belle époque*:een, viime vuosisadan alkuvuosiin ennen ensimmäistä maailmansotaa. Venetsialainen nationalistinen demagogi ilmaisi hyvin tämän aikakauden synkän *Weltanschauungin* Michael Dibdinin romaanissa *Dead Lagoon*, jota S. P. Huntington siteeraa ja kommentoi kirjassaan *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*:

”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme. Nämä ovat vanhoja totuuksia, joita löydämme tuskallisesti uudelleen vuosisadan ja useamman sentimentaalisen hurskauden jälkeen. Ne, jotka kieltävät heidät, kieltävät perheensä, perintönsä, kulttuurinsa, esikoisoikeutensa ja itsensä! Heille ei anneta kevyesti anteeksi.”

Valtiomiehet ja tutkijat eivät voi sivuuttaa näiden vanhojen totuuksien valitettavaa totuutta. Ihmisille, jotka etsivät identiteettiä ja keksivät uudelleen etnisen alkuperän, viholliset ovat välttämättömiä, ja mahdollisesti vaarallisimmat vihollisuudet esiintyvät maailman suurten sivilisaatioiden välisillä murtumisrajoilla.” (4, 5, kurs. mvv)

”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme” ... jotta siis voisimme rakastaa itseämme, siis perustella itsekkyytemme, on meidän etsittävä itsellemme vihollisia!

Eikö juuri päinvastoin: *Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.*

Kun kukaan meistä ei ole

1) itse päättänyt mille vuosisadalle, mihin kansakuntaan, mihin perheeseen on sattunut syntymään, eikä siten ole itse vastuussa saamastaan biologisesta ja sosiaalisesta perinnöstä,

2) ei ole ollut itse ratkaisemassa sitä, mitä tietoja, millaista tahdon voimaa ja millaisia taitoja elämä kaikkienensa – niin työssä kuin muutenkin - meiltä edellyttää,

niin tehtävänämme on *yhdessä* ja yhteisönä sovittaa yhteen nämä saamisten ja vaatimusten erilaisuudet oikeudenmukaisella tavalla toden, hyvän, kauniin ja reilun elämän rakentamiseksi, ei tasan jakaen, vaan erilaisuuteen tukeutuen. Elämän, joka on tosi suhteessa luonnonvoimiin (being), hyvä suhteessa toisiimme (doing), kaunis luonnonvarantojen hyödyntämisessä (making) ja reilu niitä jakaessamme (dealing). Näiden ja vain näiden yleisten vastuuperiaatteiden vallitessa rakentuu oikeudenmukainen yhteiskunta.

Olisi täysin vastuutonta, sanoisinko moraalitonta, jättää vastuu tästä yhteensovittamisesta itse kunkin harteille: kukin on oman onnensa seppä niillä ehdoilla kuin on sattunut samaan. Yhteisö rakentuisi siten *eriarvoisten* ihmisten, kansalaisten, kansakuntien *samanlaisuudelle* eikä *samanarvoisten* ihmisten, kansalaisten, kansakuntien *erilaisuudelle*. Toteuttaisimme siis edellä mainitun *S. P. Huntington* jo 1990-luvulla toivomaa sivilisaatioiden yhteentörmäyttämistä uuden maailmanjärjestyksen synnyttämiseksi. (ks laajemmin 5).

Haasteemme on mielestäni kuitenkin nyt se, kuinka rakennamme samanarvoisten ihmisten, kansalaisten, kansakuntien erilaisuuteen tukeutuvia yhteisöjä tilanteessa, jossa suhteemme luontoon – niin sisäiseen kuin ulkoiseenkin – on kriisiytynyt eksistentiaaliseen mittaan ilman että tuhoamme kaiken – sotien.

Viitteet

(1) Yle 2023. Orpo kohtaa opposition A-studio 22.06.2023.

<https://areena.yle.fi/1-63939346>

(2) Purra R. 2023. Perussuomalaisten Ryhmäpuheenvuoro Eduskunnan täysistunto Keskiviikko 21.6.2023 klo 12.40—22.00, kohta 5. Valtioneuvoston tiedonanto: Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma

<https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/taysistunnot/taysistunto-16-2023?autoplay=1>

(3) Ehrnrooth, J. 2018. Hyvinvointivaltio on tullut tiensä päähän, Yle kolumni 11.6.2018.

<https://yle.fi/a/3-10244313> Haettu 20.06.2023.

(4) Huntington, S. P. 2011. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. Simon & Schuster. Kindle Edition, p. 11-19.

(5) Volanen, M. V. 2022. Davos vai Allegre? KU blogi 12.4.2022

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/davos-vai-allegre/>

2023 - 07

Purra: velvollisuudet ensin!

- 2023-07-02 14:06

Perussuomalaisten puheenjohtaja Riikka Purra antaa twiitissään (3) tukensa sisäministeri Mari Rantasen ajatukselle:

”- Suomessa on lähdetty tähän saakka siitä, että on oikeuksia saada palveluita, mutta ei velvoittavuutta.”

Enemmän velvollisuuksia ja vähemmän oikeuksia! Siinäpä linjanveto!

Kuten tiedämme on vuosisatainen juridinen kiista siitä, määrittelevätkö oikeudet velvollisuudet VAI velvollisuudet oikeudet. Määrittääkö valtiolta ensin esimerkiksi kansalaisten oikeudet oppimiseen ja sitten oppivelvollisuuden vai päinvastoin, koulukäynti on kansalaisten velvollisuus, siis velka valtiolle, joka pitää kuitata koulua käymällä.

Kun kirkko sanoo, että olemme elämämme velkaa Jumalalle, niin *vahva valtio* sanoo, että olemme syntymästä saakka velallisia valtiolle jopa siihen mittaan, että valtio voi vaatia oman henkemme uhraamista tuon lainan maksamiseksi.

Valtiolta ei siis ole *keino* yksilöiden suojelemiseksi ja heidän *auttamisekseen* saavuttamaan omat päämääränsä. Päinvastoin yksilöistä tulee *väline* – vahvan valtion elämälle, jossa talous ja valtiokoneisto on sulautettu yhteen kansakunnan kunnian nimissä. Ja velvollisuuksien kautta määritetyissä oikeuksissa on kysymys vain ja vain oman kansakunnan kansalaisten oikeuksista - ei ihmisoikeuksista. Ne kiistetään tai vähintäänkin relativisoidaan, kuten ”ilmastoabortti” – keskustelu hyvin osoitti.

Kysymys on siis kansallisen *identiteetin* ensisijaisuudesta, eron tekemisestä *ensin* suhteessa muihin, niihin toisiin, ja sen jälkeen *omien* oikeuksien määrittelystä - ei kaikkien ihmisoikeuksista. Se on siis identiteettipolitiikkaa, identarismia (identitarianism).

Identitarismiin liittyy neljä ajatusta:

”Ensinnäkin: ihmiset määrittellään ensisijaisesti heidän kuulumisensa tiettyyn sosiaaliseen ryhmään ja/tai heidän johonkin sosiaaliseen ryhmään liittyvän uskollisuuden perusteella (esim. rotu, etnisyys, sukupuoli, seksuaalinen mieltymys, kansallinen alkuperä tai kansalaisuus, kieli, taloudellinen luokka, kaikkien sosiaaliset roolit kaikenlaiset sosiaaliset instituutiot, erityisesti uskonnot jne.).

Toiseksi: erityiset moraaliset hyveet ja erityinen myönteinen moraalinen arvo tai hyvyys lasketaan kaikille kyseisen sosiaalisen ryhmän jäsenille ja tälle sosiaaliselle ryhmälle itselleen, kutsutaan sitä Meiksi.

Kolmanneksi: erityiset moraaliset paheet ja erityinen negatiivinen moraalinen aliarvostaminen tai pahuus lasketaan tiettyjen muiden sosiaalisten ryhmien jäsenille ja noille ryhmille itselleen, joita kohtaan sitten kollektiivisesti osoitetaan kiihkeästi epäluottamusta tai jopa kiusataan ja pilkataan niinä Toisina. ...

Neljänneksi: tämän Toisen luominen johtaa myös voimakkaisiin tai jopa pakkomielteisiin pelkoihin siitä, että me turmellumme, ne toiset soluttautuvat ja sekoittavat kulttuurimme kulttuurinsa, jonka jäsenten katsotaan sitten olevan sekä piilossa sisällä (tautien tai epäpuhtauksien kantajina) että myös avoimesti kulttuurimme ulkopuolella (sisään tunkeutuvina uhkina, jotka ympäröivät Meitä).” (2)

Tätä *identiteettipolitiikan* ajatusta ei voida sovittaa yhteen *ihmisarvopolitiikan* kanssa.

Ihmisarvopolitiikassa todetaan *ensin*: ”Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasa-arvoisina arvoltaan (dignity) ja oikeuksiltaan” ja taataan – periaatteessa – että kaikilla, kuuluvatpa he mihin ryhmään tahansa, on ihmisarvo, joka kiistämätön.

Siten tämä jokaiseen yksittäiseen yksilöllisyyteen liitetty *universaali* määrite ei voi tai saa tuhoutua kun hän mitä moninaisimpien arkipäiväisten välitysten kautta toimii myös osana ihmiskuntaa – kuten me nyt teemme kaiken aikaa.

Miettikääpä vain miten paljon työtä ja vaivaa on nähty ympäri maailmaa, kun istahdamme läheiseen kahvilaan juomaan kupin kahvia tai teetä sämpylän kera. Meidän ongelmamme on, että emme tiedä kenelle se on ollut ilo ja kenelle tuskaa ja taistelua, elämästä ja kuolemasta. Selviämme siitä kaikesta maksamalla muutaman euron, meillä on vain cash-nexus heihin kaikkiin.

Nyt kun ekologinen realismi pakottaa meitä radikaalisti muuttamaan suhdettamme luontoon – niin sisäiseen kuin ulkoiseenkin – on ihmisarvopoliitikan siirryttävä nykyisestä tavaravälitteisyydestä yhteisöväälitteiseksi, ekologiseksi demokratiaksi. Meidän on nyt ratkaistava kuinka hoidamme velvoitteemme kaikkia ihmisiä kohtaan, ihmisvelvoitteemme.

Identiteettipoliitikka johtaa loputtomiin vastakkainasetteluihin ja loputtomiin kansallisesta menneisyydestä kaivettuihin narratiiveihin, joilla vastakkainasetteluita oikeutetaan, voiman asettamista voimaa vastaan – kuten nyt Ukrainassa.

Viitteet

(1) Aaltonen, J. 2023. Maahanmuutto on keskeinen syy nuoriso- ja jengirikollisuudelle, arvioi sisäministeri Rantanen HS 1.7.2023.

<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009678723.html>

(2) Hanna, R. 2023 Dignity, Not Identity. Medium 17.2.2023.

<https://bobhannahbob1.medium.com/dignity-not-identity-7ca561aeaf1f>

(3) Purra, R. Twitter 01.07.2023

https://twitter.com/ir_rkp/status/1675117770936131584

Purra yrittää vaihtaa aluspaitansa

- 2023-07-03 11:34

HS jättää jälleen asiat puolitiehen kertoessaan Perussuomalaisten viehtymyksestä uhkailla meitä pohjoisen valkoisia miehiä väestönsiirroilla. (1)

Me valkoiset eurooppalaisethan olemme jo toteuttaneet väestönvaihdon Yhdysvalloissa 1800 -luvulla, jolloin alkuperäisväestö tuhoitiin intiaanisodissa. Eikä tämä ole ainoa, muistakaamme esim. Etelä-Afrikan rotusortohallinnon bantustaneja.

Maapallolla on pian 10 miljardia ihmistä. Maapallon väestön räjähdysmäinen kasvu on suoraa seurausta 1900 -luvun tärkeimmistä keksinnöistä, ammoniakksynteesistä, typen sitouttamisesta suoraan ilmasta lannoitteisiin ja ns. Vihreän aallon käynnistymisestä toisen maailmansodan jälkeen. (2)

Jos luonnon kestävyden rajoja noudatettaisiin tiukasti, nykyinen elintarvikejärjestelmämme voisi tarjota tasapainoisen ruokavalion vain noin 3,4 miljardille ihmiselle. Meidän pitäisi kuitenkin pystyä tarjoamaan ruokaa noin 10,2 miljardille ihmiselle. Se on mahdollista, mutta ei ilman radikaaleja uudelleenjärjestelyjä koko elintarvikejärjestelmässä. Keskeisiä edellytyksiä ovat alueellisesti uudelleen jaettu viljelysmaa, parannettu vesiravinteiden hallinta, ruokahävikin vähentäminen ja ruokavaliomuutokset. (3)

Suomessa minimitoimeentuloraja on noin 28€ päivässä. Vuonna 2017 maailman väestöstä 88% tuli toimeen vähemmällä. Noin 5600 miljoonaa ihmistä asui maissa, joissa 90% ansaitsi vähemmän. Mitä pitäisi tehdä, että edes Suomen tuolloinen tilanne – siis 77% ansaitsisi vähintään ja 23% alle 28€ päivässä – saataisiin yleiseksi tasoksi maailmassa, siis suomalainen minimitulotaso kriteeriksi ja vielä niin, että hyväksyisimme sen alituksen noin yhdellä viidestä maailmassa? *Tuotantoa tulisi lisätä ja paljon.* Nykyinen tuotanto tulisi vähintäänkin viisinkertaistaa. Se on mahdotonta. (4)

Jotta tilanne tulisi kirkastetuksi, ottakaamme vielä esimerkki lemmikkieläinten maailmasta. Oletetaan, että Yhdysvalloissa asuvat koirat muodostavat oman kansansa, ”Koiramaan”, ja niiden keskimääräiset ylläpitokustannukset edustavat tämän koirakansakunnan keskimääräisiä tuloja. Heidän tulonsa asettaisivat Koiramaan selkeästi keskituloiseksi kansakunnaksi, Paraguayn ja Egyptin kaltaisten maiden yläpuolelle. Itse asiassa Koiramaan, tämän yhdysvaltalaisen koirakansakunnan, tulot asettaisivat sen asukkaat, koirat, parempituloisiksi kuin 40% maailman väestöstä. Ja jos keskitymme yksinomaan terveydenhuoltomenoihin, ero kasvaa valtavaksi: keskimääräiset vuotuiset menot Koiramaassa olisivat korkeammat kuin terveydenhuoltomenot maissa, joiden osuus maailman väestöstä on yli 80 prosenttia. (5)

Mitä tämä tarkoittaa? Puheet salaliitoista ja väestönsiirroista peittävät varsinaisen eksistentiaalisen ongelmanne: Meidän on pystyttävä juuriin menevään, radikaaliin kansojenväliseen ja kansojen sisäiseen luonnonresurssien käytön uudelleenjakoon. Joudumme pakosta – ennemmin tai myöhemmin, hyvällä taikalla pahalla - hyväksymään ekologisen realismin.

Riikka Purra twiittasi vuona 2019 leikkisästi:

”Voin puhua ihan molemmista. Tässä lyhyt selvitys sinulle: Väestönmuutos = väestö muuttuu. Kun väestö muuttuu tarpeeksi = väestö vaihtuu. Todella jännää.” (5)

Nyt, käydyin ilmastoabortti –keskustelun jälkeen, hän twiittaa:

”PS puhuu huonon maahanmuuttopolitiikan seurauksista, joita Suomelle ja muille länsimaille aiheutuu. Haluamme korjata ongelmia ja muuttaa politiikkaa. Käytämme virallisia tilastoja. Emme usko salaliittoihin tai edistä niitä. Ne näyttävät kiinnostavan vasemmistoa ja osaa mediasta.” (6)

Aluspaidan teksti ”Todella jännää” on siis vaihtunut: ”Käytämme virallisia tilastoja”.

Kun maahanmuutto ja siten väestökysymykset ovat Perussuomalaisten identiteettipolitiikan iholle kirjoitettua tatuointia, niin aluspaidan vaihtaminen ei ratkaise Perussuomalaisten ongelmaa. Ja mikä se on? Perussuomalaiset eivät halua sitoutua *ihmisoikeuksiin* (dignity) eikä siten ekologiseen demokratiaan: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Viitteet

(1) Niemi, L. 2023. Supo varoitti väestönvaihtoteoriasta jo vuonna 2021 – Tästä salaliittoteoriassa on kyse. HS 02.07.2023.

(2) Klemola, K. 2007. 1900-LUVUN TÄRKEIN KEKSINTÖ Fritz Haberin ja Carl Boschin testamentti ihmiskunnalle. Teknillisen kemian laboratorio Kemiantekniikan osasto Lappeenrannan teknillinen yliopisto.

<http://kimmoklemola.fi/data/documents/Haber-Ertl-20071021.pdf>

(3) Gerten, D., Heck, V., Jägermeyr, J. 2020. Feeding ten billion people is possible within four terrestrial planetary boundaries. Nat Sustain 3, 200–208. <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0465-1>.

(4) Roser, M. 2021. How much economic growth is necessary to reduce global poverty substantially?
<https://ourworldindata.org/poverty-minimum-growth-needed>

(5) Korzeniewicz, R. P., Moran, T. P. 2009. Unveiling Inequality. Russell Sage Foundation. Kindle Edition.

(6) Purra, R. 2019 Twiitti 30.06.2029

https://twitter.com/ir_rkp/status/1145416630517846017?s=61&t=EN1LAzsvlq0vv-77Ut4-bA

(7) Purra, R. 2023. Twiitti 02.07.2023.

https://twitter.com/ir_rkp/status/1675416895107768320?s=61&t=4HOTlap7ludargXrIt0EoQ

Rasismi – kulttuuriliberalismin inhokki, talousliberalismin kansallinen hätävara

2023-07-12 10:53

Tulihan se sieltä vihdoin ...

Hesarin tuomio rasismille ja sitä kannattaville Perussuomalaisille:

”Rasismien hyssyttelyn pitää loppua nyt” (HS 11.07.2023):

”Etnonationalismi eli rasismi ei ole perussuomalaisissa mikään marginaali-ilmiö vaan puolueen nykylinjan ydintä, mistä kertoo sekin, että puolueen presidenttiehdokkaaksi on nousemassa Purran kanssa samanlaista ihmisvihaa viljellyt Jussi Halla-aho.” (1)

Kukaan ei pysty eikä se ole tarpeenkaan kieltää meiltä vihan *tunteita*. Onhan kulttuuriliberalismin - joka rantautui Suomeen 1980 -luvun alussa - perusväite, että *kukaan ei voi kiistää tai väittää vääräksi itse kunkin omaa henkilökohtaista kokemusta*. Se ja sen ilmaisun oikeus on lähtökohta ja kaiken perusta. Kysymys on tässä suhteessa tasa-arvoisten ihmisen erilaisuudesta ja se on hyväksyttävä yhteiskunnallisen keskustelun (*communication*) lähtökohdaksi.

Ennen kuin ehdittiin ratkaista, kuinka näistä omakohtaisista kokemuksista rakennetaan yhteiskunnallisen keskustelun kautta yhteistä *kokeisuutta*, yhteisöllisyyttä (*commonification*), rantautui uusliberaali talouspolitiikka Suomeen ja totesi, että se ei ole tarpeen.

Taloudessa on kysymys ihmisten tarpeiden ja pyrkimysten *yhteismitallisuudesta (commodification)*, joka ratkaistaan markkinoilla, vaihtosuhteiden (*cash-nexus*) kautta. Se, mitä ihmiset kokevat tai tuntevat on itse kunkin yksityisasia ja talouden kannalta niillä, tunteilla, on merkitystä vain myynnin edistämisen kannalta.

Kansalaisyhteiskunta alkoi purkautua kaupalliseksi (*commercial*) ja on tätä nykyä pääosin muutaman kansainvälisen suuryrityksen ohjailtavissa niiden omistamien mitä moninaisimpien sosiaalisten alustojen kautta. Tarpeemme käydä yhteiskunnallista keskustelua on tavaramittaistettu ja siten yksityistetty, siirretty siis yksityisen voiton välineeksi, jolla ei ole intressissä meidän itse kunkin kokemusten yhteisöllistäminen, ts. rakentaa yhteisöä tasa-arvoisten ihmisten erilaisuudelle vaan se rakentaa eriarvoisten ihmisten yhteismitallisuudelle markkinoiden välityksellä

Sekä Jussi Halla-aho että Riikka Purra ovat hankkineet poliittisen kannatuksensa *kansallisella identiteettipolitiikalla*, Me Ensin, lupaamatta ”niille muille” *ihmisarvoa (dignity)*.

Tähän *Identitarismin* liittyy neljä ajatusta:

”Ensinnäkin: ihmiset määrittävät ensisijaisesti heidän kuulumisensa tiettyyn sosiaaliseen ryhmään ja/tai heidän johonkin sosiaaliseen ryhmään liittyvän uskollisuuden perusteella (esim. rotu, etnisyys, sukupuoli, seksuaalinen mieltymys, kansallinen alkuperä tai kansalaisuus, kieli, taloudellinen luokka, kaikkien sosiaaliset roolit kaikenlaiset sosiaaliset instituutiot, erityisesti uskonnot jne.).

Toiseksi: erityiset moraaliset hyveet ja erityinen myönteinen moraalinen arvo tai hyvyys lasketaan kaikille kyseisen sosiaalisen ryhmän jäsenille ja tälle sosiaaliselle ryhmälle itselleen, kutsutaan sitä Meiksi.

Kolmanneksi: erityiset moraaliset paheet ja erityinen negatiivinen moraalinen aliarvostaminen tai pahuus lasketaan tiettyjen muiden sosiaalisten ryhmien jäsenille ja noille ryhmille itselleen, joita kohtaan sitten kollektiivisesti osoitetaan kiihkeästi epäluottamusta tai jopa kiusataan ja pilkataan niinä Toisina.

Neljänneksi: tämän Toisen luominen johtaa myös voimakkaisiin tai jopa pakkomielteisiin pelkoihin siitä, että me turmellumme, ne toiset soluttautuvat ja sekoittavat kulttuurimme kulttuurinsa, jonka jäsenten katsotaan sitten olevan sekä piilossa sisällä (tautien tai epäpuhtauksien kantajina) että myös avoimesti kulttuurimme ulkopuolella (sisään tunkeutuvina uhkina, jotka ympäröivät Meitä).” (2)

Tätä *identiteettipolitiikan* ajatusta ei voida sovittaa yhteen *ihmisarvopolitiikan* kanssa. Ihmisarvopolitiikassa todetaan *ensin*: ”Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasa-arvoisina arvoltaan (*dignity*) ja oikeuksiltaan” ja taataan – periaatteessa – että kaikilla, kuuluvatpa he mihin ryhmään tahansa, on ihmisarvo, joka kiistämätön.

Miksi koettu viha ratkaistaan kiistämällä ”niiden toisten” ihmisarvo? Koskapa meillä *työvoimana* työssä ja markkinoilla ei ole mahdollisuutta sellaiseen yhteistoiminnallisuuteen (*communication*), jossa itse kunkin kokemusta työstettäisiin yhteiseksi kokeneisuudeksi. Aiemmin tätä avitti moninainen keskustelu Suomen kansallisesta Suuresta linjasta, jota presidentti Sauli Niinistö on systemaattisesti kieltäytynyt käymästä. Hänen olisi nyt viimeistään syytä katsoa itseään peilistä.

Luulenpa, että tämä rasismiksi kääntynyt viha heijastaa myös monelta osin suomalaisen pienimuotoisemman kaupallisen ja teollisen yrittäjyyden koettua hätätilaa globalisoitumisen armottomassa maailmassa. Mutta se on toinen tarina se ...

Viitteet

(1) Helsingin sanomat 2023. Rasismien hyssyttelyn pitää loppua nyt HS Pääkirjoitus 11.07.2023

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009711992.html>

(2) Hanna, R. 2023 Dignity, Not Identity. Medium 17.2.2023.

<https://bobhannahbob1.medium.com/dignity-not-identity-7ca561aeaf1f>

Pohjolan linnake, ympäristö ja köyhyys

- 2023-07-16 14:37

Pohjolan päämiehet (!) ja USA:n presidentti Biden julistivat juuri päättyneessä kokouksessaan että ”turvallisuuuteen, ympäristöön, teknologiaan ja yhteiskuntaan” liittyvän yhteistyön perusta on ”demokratia, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, sukupuolten tasa-arvo, kaikkien ihmisten suojelu ja yhdenvertaisen kohtelu, oikeusvaltioperiaate ja taloudellinen vapaus”.

Ne ovat julistuksen mukaan välttämättömiä yhteiskuntien kestävyiden kannalta ja ne luovat "vauraamman ja turvallisemman tulevaisuuden kaikille kansalaisillemme". (1)

Johtopäätös: Pohjolan "demokratian ja hyvinvoinnin linnake" on nyt myös "turvallisuuden linnake". (2)

Käsitykseni mukaan Pohjolan linnake on nyt polulla, joka johtaa kaikkien noiden kolmen – demokratian, hyvinvoinnin ja turvallisuuden menetykseen. Miksi?

Jos Pohjolan linnake olisi pohjoismaiden yhteinen ponnistus rakentaa siltaa *Pohjoisen ja Etelän* välille maailmanmittaisen *köyhyyden* poistamiseksi "ihmisoikeuksien, kaikkien ihmisten suojelun ja yhdenvertaisen kohtelun" perustalta "ilmastomuutoksen ja luontokadon kriittisten haasteiden" edessä, se olisi myös demokraattinen, *kohtuullisen* hyvinvoiva ja turvallinen.

Pohjolan linnake on nyt kuitenkin USA:n NATO -linnake, joka valmistautuu Arktisen alueen luonnonvarojen ja kuljetusväylien haltuunottoon osana *Idän ja Lännen* kamppailua rajallisista luonnonvaroista vedoten "taloudelliseen vapauteen" luoda "vauraampi ja turvallisempi tulevaisuus kaikille kansalaisilleen."

Julistuksessa luvataan Pohjoisen lännen kansalaisille (etu) oikeus "vauraampaan ja turvallisempaan tulevaisuuteen" vaikka "ilmastomuutoksen ja luontokadon kriittisten haasteiden" ratkaiseminen edellyttää sekä kansojen välistä että kansojen sisäistä luonnonvarantojen radikaalia uudelleenjakoa kohtuutalouden perustalta: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

"Rasismi on systeemi, jossa politiikka, institutionaaliset käytännöt, kulttuuri ja muut normit ylläpitävät rodullistettuja yhteiskunnallisia valta-asetelmia. Se on osa sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia järjestelmiä, joissa kaikki ovat osana." (3). Rasismi on siis *rakenteellista*, eikä vain asenteellista vihapuhetta ja syrjintää.

Lupaukset Pohjoisen lännen kansalaisille vauraammasta (*pro-sperous*, toiveiden mukaan) ja turvallisemmasta tulevaisuudesta sitomatta lupausta maailman lohduttoman köyhyyden poistamiseen ratkaistessamme ekologista kriisiä pitää sisällään rasistisen ulospääsytien: Ekologinen kriisi ei ole turvallisuusuhkamme vaan "niiden toisten" vaatimukset "ihmisoikeuksista, kaikkien ihmisten suojelusta ja yhdenvertaisesta kohtelusta" jokapäiväisessä elämässä, työn, ruuan, asunnon, koulutuksen, terveydenhuollon suhteen. Ei siis vain julistuksellisesti vaan myös käytännössä.

Miksi? Köyhyys, ihmisen ympäristövaikutukset ja teknologian kehitys ovat tiukasti ja onnettomasti sidoksissa toisiinsa. Kysymyksemme kuuluukin:

”Onko mahdollista saavuttaa molemmat, vähentää ihmiskunnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja vähentää maailmanlaajuisia köyhyyttä?” (4)

”Yksi taloustieteen tärkeimmistä oivalluksista on, että ihmiset eivät elä köyhyydessä sen vuoksi, keitä he ovat, vaan sen vuoksi, missä he ovat. Ihmisen tiedoilla, taidoillaan ja kuinka kovaa hän työskentelee, kaikella on merkitystä sen suhteen, onko hän köyhä vai ei – mutta kaikilla näillä henkilökohtaisilla tekijöillä on vähemmän merkitystä kuin yhdellä tekijällä, joka on täysin henkilön hallinnan ulkopuolella: onko hän syntynyt suuren, tuottavan talouden piiriin vai ei.” (4)

Siten ei vain se, missä itse kukin on, vaan erityisesti myös se, millaiset ovat ihmisten väliset suhteet talouden hoidossa – siis reaalisessa suhteessamme luontoon, ei se millaisina yksilöinä satumme syntymään. Rasismihan juuri vetoaa ihmisten eikä ihmisten välisten suhteiden eroihin.

”Vähimmäiskasvu, joka tarvitaan maailmanlaajuisen köyhyyden vähentämiseksi Tanskan köyhyyden tasolle (14% väestöstä ansaitsee vähemmän kuin 30 USdoll) on 410 %. 100 prosentin kasvu tarkoittaisi talouden kaksinkertaistumista. 410 prosentin kasvu merkitsee 5,1-kertaista maailmantalouden kasvua. ... Skenaariossa, jossa maat eivät vähennä väestön keskituloja ja jossa kaikkien maiden keskitulot nousevat 2 % vuodessa, maailmantalous olisi 7,2 kertaa suurempi.” (4)

Onko edes tämä *vähimmäiskasvu* mahdollista toteuttaa samalla vähentäen kielteisiä ympäristövaikutuksia? ”Jos ne, jotka sanovat, että taloudellista kasvua ei voida irrottaa ympäristöhaitoista (*decoupling*), ovat oikeassa, tulevaisuus on synkkä. Jos kasvua ei todellakaan ole mahdollista irrottaa riittävästi ympäristövaikutuksista, tulevaisuus on joko jatkuvaa globaalia köyhyyttä tai jatkuvaa ympäristön tuhoutumista tai molempia.” (4)

Vaikka löytyy todisteita ympäristövaikutusten ”absoluuttisesta irrottamisesta, erityisesti CO₂- (ja SOX-) päästöjen välillä, sekä todisteita maantieteellisesti rajoitetuista (kansallisen tason) tapauksista, joissa maan ja veden käyttö on täysin irrotettu BKT:sta, mutta niitä ei löydy koko talouden laajuisesta resurssien irrottamisesta, ei kansallisessa eikä kansainvälisessä mittakaavassa. Todisteet tarvittavasta absoluuttisesta maailmanlaajuisesta riittävän nopeasta irrottamisesta puuttuvat.” (5)

Tuloerot eri maiden välillä on paljon suurempia kuin maiden sisäinen eriarvoisuus, vaikka erot maiden välillä sisäisissä tuloeroissa ovat erinomaisen suuria. Niinpä globaalin eriarvoisuuden kehitystä ohjaa pitkälti se, mitä maiden väliselle epätasa-arvolle tapahtuu. Senkään hävittäminen kokonaan (jokaisen maan keskimääräinen tulo henkilö kohden päivässä 55 dollaria (4)) ei ole vielä ratkaisu. Ei alkuunkaan.

NATO:n Pohjolan linnake ei ole ratkaisemassa tätä kolmoishaastetta – köyhyys, ympäristö, teknologia – ”demokratian, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, sukupuolten tasa-arvon, kaikkien ihmisten suojelun ja yhdenvertaisen kohtelun, oikeusvaltioperiaatteen” pohjalta vaan ajatus on *Me ensin, vaikka voimalla*.

Edessä on talouden jo alkanut militarisoituminen, siihen liittyvä hyvinvoinnin purkautuminen ja kriittisten ympäristöhaasteiden aseellistaminen vähentämään ”kriittisiä strategisia riippuvuuksia ja haavoittuvuuksia” - niistä toisista.

NATO:n Pohjolan linnake jatkaa eurooppalaisen kolonialismin synkkää perinnettä (6). Isäntä on vain vaihtunut USA:n sotilasteolliseksi kompleksiksi ja puheenparsi rasismista neokonservatiiviseksi.

Viitteet

(1) Presidentti.fi 2023. Pohjoismaiden ja Yhdysvaltojen huippukokouksen tiedote, Tasavallan presidentin kanslia Tiedote 25/2023 13.7.2023

<https://www.presidentti.fi/tiedote/pohjoismaiden-ja-yhdysvaltojen-huippukokouksen-tiedote-helsinki-13-heinakuuta-2023/>

(2) Päivänlehti 2022. Presidentti Niinistön historiallinen valtiavierailu Ruotsiin – ”Pohjolasta tulee myös turvallisuuden linnake” 18.5.2022.

<https://www.paivanlehti.fi/presidentti-niiniston-historiallinen-valtiavierailu-ruotsiin-pohjolasta-tulee-myos-turvallisuuden-linnake/>

(3) Yhdenvertaisuus valtuutettu. 2023. Rasismi

<https://syrjinta.fi/rasismi>

(4) Roser, M. 2021. How much economic growth is necessary to reduce global poverty substantially?

<https://ourworldindata.org/poverty-minimum-growth-needed>

(5) Vadén, T., Lähde, V., Majava, A., Järvensivu, P., Toivanen, T., Hakala, E., Eronen, J. T. 2020. Decoupling for ecological sustainability: A categorisation and review of research literature. *Environmental Science and Policy* 112, 236-244. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1462901120304342>

(6) esim. Acemoglu, D. 2017. The economic impact of colonialism

<https://cepr.org/voxeu/columns/economic-impact-colonialism>

Ei demokralialta mennyt muisti vaan muistilta vietin demokralia!

- 2023-07-18 23:10

Suuresti arvostamani tutkija *Timo Miettinen* (HY) tulee HS:n kolumnissaan eilen johtopäätökseen, että demokralia ei ole ”niinkään poliittinen järjestelmä kuin kulttuuri, jonka ytimessä oli kyky oppia menneisyyden virheistä”. Demokralia on siis oppi yhteiskunnallisesta oppimisesta toisin kuin liberalismi tai sosialismi, jotka ajavat ”yliajallista ihannneyhteiskuntaa”. (1)

Nyt kuitenkin demokraliaan on iskenyt dementia: se ei muista mitä on oppinut.

Onko sitten niin, että demokralia onkin *ihmisten kesken* tapahtuvaa vallanjakoa itse kunkin kokemusten pohjalta, siis eräänlaista kulttuuriliberalismia, keskustelua itse kunkin elämäntunnoista, siis *Epithemuksen* jälkikäteisen tietämisen elämää.

Sen sijaan taloudellinen liberalismi ja sosialismi keskittyivät ihmisen ja ulkoisen luonnon väliseen suhteeseen *Prometheuksen*, ennaltatietäjän tarmolla, apollooninen valo kutreillaan.

Tällöin *Epithemuksen* jälkikäteistä tietämystä saattoi kertyä ihmisen sisäisestä luonnosta *ihmissuhteiden* kautta, mutta keskustelematta jäi se, kuinka sisäinen ja ulkoinen luonto välittyvät reaalisissa luontosuhteissa, työssä ja tuotannossa. Senhän porvaristo julisti yksityiseksi alueekseen. Jokainen, joka sinne tuli, joutui luopumaan omakohtasuudestaan, olimmehan vain *työvoimaa* tehtaissa, puodeissa ja konttoreissa.

Kun markkinat 1800 -luvulla vapautuivat, alkoi todella *Belle Époque*, porvarillinen kansalaisyhteiskunnan kultainen aika. Kapitalismin maailmanvalloituksen edetessä tuo kansalaisyhteiskunta purkautui yhä pitemmälle kaupalliseksi. Ihmisten keskinäiset lupaukset muuntuivat keskinäisiksi veloiksi. Toisten ihmisten tunteiden tunnistaminen siirtyi mainos- ja markkinoinnin piiriin edistämään tavaroiden vaihtoa, ei rakentamaan yhteisöä. Demokralialta ei mennyt muisti vaan muistilta vietin demokralia: muistia ei enää tarvittu.

Pitkään kuviteltiin, että keskustelu *kansallisesta identiteetistä* pitäisi yllä kulttuurista demokratiaa, siis yhteisymmärrystä omasta erityisestä paikastamme kansakuntien joukossa. Suomessa tuo keskustelu loppui pian ETYK -kokouksen jälkeen kulttuuriliberalismin rantauduttua Suomeen 1980 -luvun alussa. Kulttuurisen taistelukentän valtasi keskustelu *yksilökohtaisesta identiteetistä*, minusta ja minun selviämisestäni elämän taistoissa.

Kun sitten tälle työvoimalle, siis meille palkkatyöläisille, työ- ja tavaramarkkinoiden höykyttämille ja kyllästämillä arjen sankareille alkoi paljastua, että Prometheuksen ennakkotieto maailmasta olikin juuriaan myöten tuhoisaa luonnolle ja meille itsellemme, niin meillä ei ollut käytettävissä omakohtaista tietoa ulkoisen luonnon rajoista. Sehän oli vain raaka-ainetta prometheuslaisten hankkeiden toteuttamiseksi.

Ongelman ratkaisu vaatii, että *Epithemus*, tuo jälkiviisas, ottaakin kaverikseen nyt *Dionysoksen* Apollon sijaan ja tunnustaa, että Pitkä Historia, *Big History*, aina alkupamauksesta (*Big Bang*) nykyiseen moderniin aikaamme elää jokaisessa meidän jokaisessa solussamme, kaiken aikaa, on osa meitä alati ja välittömästi. Pyhä (< koskematon, *sacred*) ei olekaan menneisyydessä vaan tulevaisuudessa. Ymmärtääksemme itseämme ja nykyisyyttä, tarvitsemme tulevaisuutta, enemmän kuin tulevaisuus meitä; tai kuten Amerikan alkuperäiskansat asian ilmaisivat: ”Lapsemme ovat antaneet maailman meille lainaksi”.

Jotta siis demokratia pelastettaisiin uhkaavalta dementialta, sen on kerättävä ja hyödynnettävä ei vain keskinäisiä kokemuksiamme vaan ja erityisesti kokemuksiamme siitä, kuinka rakennamme institutionaaliset välitykset sisäisen ja ulkoisen luontomme välille kestäväällä tavalla. Sitä emme ole vielä oppineet.

Viite

(1) Miettinen, T. 2023. Demokratia kadotti oman historiansa Keskustelu demokratian tilasta muistuttaa toisinaan kilpikonna ja Akhilleuksen välistä kilpajuoksua. HS kolumni 18.07.2023.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009724296.html>

Kirjallisuutta

Dupuy, J-P. 2013. The Mark of the Sacred Cultural Memory in the Present. Stanford University Press. Kindle Edition.

Mikä on niin vaikeaa?

- 2023-07-20 15:48

Liberalistiseen tapaan HS:n päätoimittaja *Laura Saarikoski* jättää jälleen analyysin puolitiehen käsitellessään rasismia. Kysymys kuulemma on siitä, kenestä pidetään parempaa huolta, meistä vai ”niistä toisista”:

”Trumpilaiset katkeroituivat, koska heistä demokraatit pitivät maahanmuuttajien ongelmia pienituloisten amerikkalaisten ongelmia tärkeämpinä.

Sama kierre näkyy Suomessa. Entinen perussuomalainen Tiina Elovaara analysoi Twitterissä, että pahoinvoivien ihmisten viha suuntautuu maahanmuuttajiin, joista koetaan pidettävän parempaa huolta kuin itsestä.” (1)

Rasismi on ihmisarvon (*dignity*) kieltämistä yksittäiseltä ihmiseltä tai ihmisryhmältä. Fasismia siitä tulee, kun tuo ryhmä julistetaan viholliseksi ja natsismia kun tavoitteeksi otetaan ”noiden muiden” hävittäminen maan päältä.

Kun YK:n ihmisoikeusjulistuksessa toteamme että, ”kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan”, niin se on meidän ihmisten keskenään sopima asettamus, ei luonnonlaki. Kysymys on siitä, kuinka tämä *universaali*, koko ihmiskuntaa koskeva asettamus välittyy meidän itse kunkin jokapäiväiseen elämään siinä mitassa, että pidämme sitä kiistämättömänä totena, kaiken yhteisen elämän lähtökohtana?

Vaikka me itse kukin olemme mitä moninaisimmalla tavalla yksilöllisiä (*singular*) niin tämä yksilöllisyys on mahdollista liittämällä jotain universaalia yksilöllisyyteen jokin *erityisen* välityksen kautta.

Näitä välityksiä on mitä moninaisimpia, toimimmehan mitä moninaisimmin eri ammateissa ja tuotannonaloilla, asustamme jossakin yhteisössä jossakin päin maapalloa. Tätä nykyä mikä tahansa askare, toimi tai hanke on tavalla taikka toisella riippuvainen ihmisten aherruksesta ympäri maailmaa. Parilla kännykän napauksella saan kotiovelleeni mitä ihmeellisimpiä härveleitä ilman että tiedän mitään kuinka paljon ja millaista vaivannäköä sen aikaansaamiseksi on tehty ympäri maailmaa. Käteismaksu riittää. Olemme osa globaalia *kaupallista* kansalaisyhteiskuntaa. Olemme siis kaupallisessa mielessä

universaaleja yksilöllisyyksiä (*universal singularity*, Sartre).

Kutenkin meidän arkielämämme kannalta keskeiset asiat – kuten työ, koulutus, terveys, hyvinvointi – on organisoitu alueellisesti, kansallisvaltioiden toimesta. Mitä moninaisimpia yrityksiä on tehty, että universaalisuus saataisiin myös tämän erityisyyden kautta – kansakunta ihmiskunnan erityisyytenä – välitettyä osaksi itse kunkin arkista aherrusta. YK tekee tätä työtä.

Nyt on kuitenkin niin, että globaalin kaupallisen kansalaisyhteiskunnan – maailmamarkkinoiden – perustaminen on edellyttänyt meidän kaikkien toimiemme yhteismitallisuutta, mahdollisuutta arvottaa työtä ja tuotantoa siten, että kaupankäynti on mahdollista. Se taas on asettanut vaatimukset purkaa kaikki kansalliset erityisyydet talouden pidossa. Onhan tätä nykyä kansalaisyhteiskunnan monet osat suurten kansainvälisten yritysten hallinnassa ja ohjailtavissa. Olemme torppareita näillä sosiaalisilla alustoilla.

Nyt tulemekin asian ytimeen. Suomessa on sitten ETYK -kokouksen kieltäytytty keskustelemasta (*communication*) kansallisen erityisyytemme suhteesta muihin kansakuntiin missään muussa mielessä kuin taloudellisesti. Suomen suureksi linjaksi riitti pitkään kun sanoi: Suomi kuuluu länteen. Siinä se on koko juttu. Suhteet muihin kansakuntiin ratkaistaan asiakohtaisesti, ajankohtaisesti ja prosessuaalisesti talouden pidon ehdoilla. Presidentti Sauli Niinistön julkilaumaton Suuri linja.

Kun läntisen pohjolan taloudenpidon ehtona olleen neljän halvan – työvoima, ruoka, energia, raaka-aineet – aika on nyt ohi, on taloudenpito tukeutunut mitä erilaisimpien aiempien yhteistyömuotojen aseellistamiseen ja keskinäisriippuvuuksien purkamiseen. On *Zbigniew Brzezinski*'in jo 1990 -luvulla aikataulutaman *Suuren shakkiottelun* loppupelin aika (2), jota ei kuitenkaan nyt perustella ekologisella realismilla vaan *Samuel P. Huntingonin* ajatuksella ”sivilisaatioiden yhteentörmäyksestä”: me liberaalidemokraatit vastaan autoritärisyys.

Tuon loppupelin pääpelaajat eivät kuitenkaan ole Länsi ja Itä vaan Pohjoinen vastaan Etelä. Mistä tässä pelissä pelataan?

Kysymys on siitä voimmeko ja millaisella teknologialla luontoa tuhoamatta poistaa maapallolta köyhyyden? ”*Vähimmäiskasvu*, joka tarvitaan maailmanlaajuisen köyhyyden vähentämiseksi Tanskan köyhyyden tasolle (14% väestöstä ansaitsee vähemmän kuin 30 USdoll) on 410 %. 100 prosentin kasvu tarkoittaisi talouden koon kaksinkertaistumista. 410 prosentin kasvu merkitsee 5,1-kertaista maailmantalouden kasvua. ... Skenaariossa, jossa maat eivät vähennä väestön keskituloja ja jossa kaikkien maiden keskitulot nousevat 2 % vuodessa, maailmantalouden tulisi olla 7,2 kertaa suurempi.”

(3) Tämä pitäisi vielä toteuttaa niin, että ihmiskunnan kielteisiä ympäristövaikutuksia pystytään olennaisesti nykyisestä *vähentämään*. Sellaista teknologiaa ei ole.

On siis täysin mahdotonta, että voisimme kaupan ja talouden *kasvun* ehdoilla muuttaa ihmisarvoisen elämän julistuksemme reaaliseksi todeksi jokaiselle ihmiselle.

Siten Suomessa olisi pitänyt heti miten ETYK:in jälkeen avata kansallinen keskustelu siitä miten sovittaa yhteen Etelän ja Pohjoisen eksistentiaaliset intressit ja mikä rooli Suomella olisi tässä ihmiskuntaa synnyttävässä prosessissa. Se olisi samalla paljastanut rakenteellisen rasismin mekanismit, joissa olemme itse kukin alituisesti mukana ja siten purkanut rasismin kaikupohjaa pensapumpuilla ja avannut oven uudellaisille vastauksille *Miksi* kysymyksiin kadulla ja kaupoissa.

“*Hier ist kein warum*” vastasi Auschwitzin vartija Primo Levin yksinkertaiseen kysymykseen ”Warum, miksi”. Se, miten vastaamme kysymykseen miksi ratkaisee sen, mitä teemme tai jätämme tekemättä. Selityksen antaminen, miksi kysymyksiin vastaaminen, on meidän henkilökohtainen ja yhteinen tapa tuottaa sosiaalista todellisuutta. Jokainen, joka asettaa ja vastaa kysymykseen miksi? tuottaa yhteisöllisen siteen, laittaa kiertoan tradition uudelleentulkinnan. Jokaisen on *nyt* vastattava henkilökohtaisesti yhä haastavampiin miksi? -kysymyksiin hyväksyen lähtökohdaksi itse kunkin ihmisarvon.

Tämä on vaikeaa, koska se haastaa liberaalidemokratian toteuttamaan oman julistuksensa *kaikkien* ihmisarvoisesta elämästä.

Viitteet

(1) Saarikoski, L. 2023, Miksi rasismi vetoaa osaan äänestäjistä? HS kolmni 20.07.2023

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000009727867.html>

(2) Sivumennen sanoen Brzezinski esitti kirjoituksessaan *A Geostategy for Eurasia* (Foreign Affairs 1997: 76/5) jo vuonna 1997 NATO:n laajenemisen aikataulun, myös Ukrainan osalta. Tunnetusti Bidenin hallinto noudattaa Brzezinskin hahmotelmaa USA:n johtoaseman säilyttämisestä maailmassa.

(3) Roser, M. 2021. How much economic growth is necessary to reduce global poverty substantially?

<https://ourworldindata.org/poverty-minimum-growth-needed>

2023 - 08

Pitkä historia – pitkä tulevaisuus?

- 2023-08-08 10:56

Työelämäprofessori **Sami Itani** (Aalto-yliopisto/kauppakorkeakoulu) nostaa yllättäin keskustelun piiriin *pyhyyden* (sacred) (HS 08.08.2023). Jos kuvittelemamme dystopian jälkeen

”ilmestyisikin yllättäen ihmislapsi eteemme? Huolimatta hänen iästään, sukupuolestaan, ihonväristään tai luonteestaan, hän olisi pyhintä mitä olemme koskaan nähneet ja antaisi taas merkityksen kaikelle ihmiselämälle.”

Tämä ajatus pyhän (< koskematon) määrittymisestä tulevaisuuden eikä menneen kautta on askeleen syvemmälle menevä kuin mitä Itani antaa ymmärtää.

Valistuksen lapsina meidän ei ehkä ole vaikea hyväksyä ajatusta, että Pitkä Historia (Big history, Big bang -> uusin aika) on kaikilta osin, fundamentaalisesti meidän kaikkien omaa historiaamme; historiaa, joka on läsnä jokaisessa solussamme. Kertomus Äiti maasta on siis osa Valistuksen tutkimuksellisesti jäsentämää luonnon pitkää historiaa, ei sen vastakohta.

Pyhää (< koskematon) ei siis olekaan määritetty menneisyydessä vaan se määrittyy tulevan kautta. Amerikan alkuperäisväestön yksi hieno perusväittäjä oli: *”Lapsemme ovat lainanneet maapallon meille”*.

Jean-Pierre Dupuy tiivistää kirjassaan *The Mark of the Sacred* (2013) tämän perusväittämän viestin seuraavasti:

”Tämä sanonta ilmaisee syklistä aikakäsitystä, joka on ollut pitkään vieras länsimaiselle mielelle. Silti se saa yhä enemmän voimaa lineaarisen ajallisuuden kontekstissa. Huolimatta siitä, että meidän ”lapsillamme” – lastemme lapsilla, heidän lapsillamme ja niin edelleen loputtomiin pitkälle tulevaisuuteen – ei ole fyysistä eikä juridista olemassaoloa, maksiimi kääntää meitä implisiittisesti kuvittelemaan, kääntämällä ajan suunnan, että he ovat ne, jotka tuovat ”Maan” meille – kaiken, toisin sanoen sen, mitä arvostamme ja mikä ei ole meidän omaa tekoamme. *Emme omista luontoa*. Meillä on sen käyttöoikeus, oikeus nauttia sen hedelmistä ja siunauksista. Keneltä tai mistä olemme saaneet sen? Tulevaisuudesta! Jos joku vastustaa sitä, että tulevaisuudella ei ole todellisuutta, hän on vain osoittanut kompastuskiven, jonka jokainen lähestyvän katastrofin filosofia kohtaa. Ongelmana on, että emme ymmärrä riittävästi tulevaisuuden todellisuutta.

Huomattaamme myös, että tämä maksiimi tekee enemmän kuin vain kääntää ajan. Se konfiguroi sen uudelleen jatkuvaksi silmukaksi. Kun heijastamme itseämme tulevaisuuteen ja katsomme sieltä taaksepäin nykyhetkeen, jossa elämme, niin tällä mielikuvituksellisella eron tekemisellä ja sitten nykyhetken ja tulevaisuuden yhdistämisellä on sama looginen muoto kuin omallatunnolla. Tämän toimen avulla on mahdollista luoda vastavuoroisuus nykyisyyden ja tulevaisuuden välille. Tulevaisuus ei ehkä tarvitse meitä, mutta me tarvitsemme erittäin paljon tulevaisuutta – sillä se antaa merkityksen kaikelle, mitä teemme.” (Dupuy, 2013, p. 63, kurs. mvv)

Kun nyt olemme etsimässä Homo economicuksen sijalle uutta hahmoa, Homo ecologicusta, niin se edellyttää hurskautta (*pietas*) suhteessa luontoon, kohtuutaloutta: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati. *Siis elämää lasten kanssa, niidenkin jotka eivät ole vielä syntyneet.*

Viitteet

Dupuy, J.- P. 2013. The Mark of the Sacred (Cultural Memory in the Present) (p. 63). Stanford University Press. Kindle Edition.

Itani, S. 2023. Elämä ilman lapsia, KolumniHS 08.08.2023.
<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009768755.html>

Oppi-isän murha: Henriksson vastaan Taxell

- 2023-08-11 13:19

Muistamme hyvin RKP:n puheenjohtajan, opetusministeri **Christoffer Taxellin** (1987-1990) koulutus uudistukset: ammattikorkeakoulut ja idea nuorisokoulusta ja nuorisoasteen koulutuskokeiluista 1990 -luvulla. Ajatus oli rakentaa rakenteellisesti yhtenäinen, mutta toiminnallisesti eriytyvä toisen asteen koulutus, jonka jälkeen jokaisella olisi oikeus ja valmius hakeutua niin halutessaan jatkokoulutukseen, joko yliopistoon tai ammattikorkeakouluun.

Ammattikorkeakoulut toteutuivat, nuorisokoulu ei. Nuorisoasteen koulutuskokeilujen myötä on kuitenkin kehittynyt joitakin lukioiden ja amatillisten koulujen yhteistyömuotoja. Ne ovat luonteeltaan pikemminkin logistisia opiskelijoiden opinto-ohjelmien laajennuksia kuin tiedon ja taidon yhteisopiskelun kehittämistä.

Nuorisokoulussahan oli kysymys tiedon tuottamisen taidon ja taidon käyttämisen tuottaman tiedon metodisesta yhteensovittamisesta: tieto ja taito ovat sisarukset eivätkä sisarpuolia keskenään, siis

opiskelevan työskentelyn ja työskentelevän opiskelun pedagogiikasta. Tätä nykyä kaikki työpaikat ovat opinpaikkoja.

Entäpä millaisen uudistusohjelman puheenjohtaja ja nyt opetusministeri **Anna-Maja Henriksson** saanut rakennettua hallitusohjelmaan? Otetaan pari esimerkkiä:

”Hallitus on sitoutunut pitämään kiinni toisen asteen duaalimallista eli lukioiden ja ammatillisen oppilaitosten järjestämisestä koulutuksesta. Koulutuksen raja-aitojen purkaminen ei saa johtaa siihen, että koulutusten erityispiirteistä luovuttaisiin. Yhteistyötä tehdään tarkoituksenmukaiseksi katsotuilla tavoilla. Koulutuksilla on myös erilaiset tehtävät, mikä on ollut keskeinen osa suomalaista koulutusjärjestelmää.”

”Lukiokoulutuksen keskeinen tavoite on varmistaa laaja-alainen yleissivistys sekä tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuus. Lukiokoulutusta kehitetään tulevaisuudessakin omana koulutusmuotonaan, jolla on oma toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä rahoitusjärjestelmä.”

”Hallitus sitoutuu siihen, että korkeakoulujärjestelmämme perustuu jatkossakin duaalimalliin eli yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen järjestämään koulutukseen. Molemmilla koulutusmuodoilla on oma keskeinen tehtävänsä osana koulutusjärjestelmäämme.”

”Ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä vahvistetaan, jotta ammatillinen koulutus vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin. Uudistetaan koulutuksen tarjonta vastaamaan nykyistä paremmin työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin, vienti- ja teollisuusmaakuntien tarpeet huomioiden.”

”Hallitus toteuttaa osaamistakuun, joka tarkoittaa vähimmäisosaamistason määrittelyä ja sen saavuttamista edettäessä peruskoulussa luokalta seuraavalle. Erityistä huomiota kiinnitetään peruskoulun toisen ja kolmannen luokan nivelvaiheeseen, yhdeksänteen luokkaan ja päättöarviointiin.”(1, kurs. mvv)

Osaamistakuu tulee suoraan Elinkeinoelämän Keskusliiton, EK:n ohjelmasta. Sen mukaan mm.

”Käynnistetään yläkoulu-uudistus, joka tukee oppilaiden perustaitojen ja motivaation vahvistamista ja siirtymistä jatko-opintoihin. ... Lisätään yhteistyötä perusasteen ja ammatillisen koulutuksen kesken.

Oppijan yksilöllinen koulupolku voi sisältää ammattiopintoja jo yläkoulussa. Vastaavasti peruskoulun ja lukion yhteistyössä voidaan tukea yksilöllistä opintojen etenemistä esimerkiksi matematiikan ja vieraiden kielten opiskelussa.” (2, kurs. mvv)

Anna-Maja Henriksson on siis purkamassa kaikkea sitä, mihin Taxell pyrki. Nyt korostetaan koulutuksen rakenteellista eriyttämistä heti peruskoulun jälkeen aina korkeakoulutukseen ja aikuiskoulutukseen saakka. Hallitusohjelma avaa myös ovet peruskoulun yläasteen hajauttamiselle tuomalla sinne ammatillisia ja lukio-opintoja rakenteellisesti eriytettyinä. Lisäksi ryhdytään valmistelemaan luokkataso kohtaisia tasokokeita ja peruskoulun päättökoetta.

Vaikka siis korostetaan vertikaalista integraatiota, ts. yksilön opinpolkujen jatkuvuutta ja niiden tukemista, niin se tehdään horisontaalisesti eriyttämällä opinpolkuja jo yläasteella. Lisäksi opinpolulla etenemistä ei sidota yksilölliseen kehitykseen vaan sidotaan ennalta määritettyihin osaamistasoihin.

EK julistaa:

”Koulutustakuu on tahtotila: jokaiselle perusasteen päättävälle nuorelle järjestyy koulutuspaikka. Osaamistakuu on lupaus: jokainen perusasteen päättävä saa hyvät perustaidot ja edellytykset jatko-opintoihin.” (2, kurs. mvv).

EK on siirtynyt *mahdollisuuksien tasa-arvosta* (koulutustakuu) *oppimistulosten tasa-arvoon* (osaamistakuu): jokaiselle ... *hyvät perustaidot ja edellytykset jatko-opintoihin”*

Radikaali muutos! En ole huomannut, että Suomen *sivistysporvaristo* olisi koskaan vaatinut oppimistulosten tasa-arvoa.

Teknologisen hyppäyksen toteuttamispakon edessä oleva EK haluaa nostaa roimasti osaamistasoa Suomessa eriyttämällä peruskoulutusta rakenteellisesti, ts. tulosten tasa-arvoisuutta arvioidaan erikseen jo eriytetyissä keskenään epätasa-arvoisissa ryhmissä ja – tämä on olennaista – tuomalla joukkomitassa ulkomailta osaavaa työvoimaa Suomeen.

Teknologinen hyppäys? Vientiteollisuuden vaalikiertue julisti:

- Osaaminen on avainasemassa
- Suomi on kestävä, ketterä ja kehityksen kärjessä
- Suomi tarjoaa kansainvälisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön. (2)

Suomi tarvitsee ollakseen vientikykyinen paljon ja nopeasti hyvin koulutettuja osaajia, paljon edullista energiaa, siis sähköä ja *vahvaa* valtiota teollisuutta tukemaan.

Suomi on kuitenkin tuonnista riippuvainen maa. Meille on tuotava raaka-aineita, energiaa, tekniikkaa, rahoitusta ja nyt myös ”työvoimaa” - siis työteliäitä, osaavia ihmisiä – jotta voimme kehittää niistä ja omista voimavaroistamme tuotteita ja palveluita vietäväksi maailmalle hinnoilla, joilla pystymme elättämään itsemme ja maksamaan ostoksemme maailmalta. Tämä kaikki pitäisi vielä tapahtua kohtuutalouden ehdoilla ekosfäärin pelastamiseksi.

Miten olemme pärjänneet viime aikoina kansainvälisessä kilpailussa? Kehnosti.

Kun eri maiden tuotantoa vertaillaan niiden tietointensiivisyydellä, kompleksisuudella, Suomi on pudonnut vuoden 2007 4. sijalta kymmenen askelta, 14. sijalle (2020, mm. Unkarin, Slovenian ja Slovakian taakse). Suomi on kyennyt tuomaan markkinoille vuosina 2005 – 2020 vain 21 uutta tuotetta (Viro 43). Suomen viennin osuus maailmanmarkkinoilla on noin 0.43%, viennin rakenne on vuodesta 1996 – 2020 moninaistunut ja palveluiden viennin osuus on kasvanut. (3)

Jos Suomi haluaa olla ”kestävä, ketterä ja kehityksen kärjessä”, se merkitsee valtavaa teknisen kehityksen hyppäyksenomaista omaksumista. Jos kansainvälisiin virtauksiin on uskomista – ja niihinhan Vientiteollisuus vetoaa – niin vuoteen 2025 (!) nähden seuraavat valmiudet ovat keskeisiä:

- 1 Analyyttinen ajattelu ja innovaatio
- 2 Aktiivinen oppiminen ja oppimisstrategiat
- 3 Monimutkainen ongelmanratkaisu
- 4 Kriittinen ajattelu ja analyysi
- 5 Luovuus, omaperäisyys ja aloitteellisuus
- 6 Johtajuus ja sosiaalinen vaikuttaminen
- 7 Teknologian käyttö, valvonta ja valvonta
- 8 Teknologian suunnittelu ja ohjelmointi
- 9 Joustavuus, stressinsietokyky ja joustavuus
- 10 Päättely, ongelmanratkaisu ja ideointi
- 11 Tunneäly

- 12 Vianetsintä ja käyttökokemus
- 13 Palvelusuuntautuneisuus
- 14 Järjestelmäanalyysi ja arviointi
- 15 Sovittelu ja neuvottelu. (4)

Onko näissä valmiuksissa enää jälkeäkään tiedon ja taidon vastakkaisuudesta? Ei. Tämä tarkoittaa, että suomalainen Snellmannin ja Cygnaeuksen vastakkainasettelu purkautuu kun taitoon (skill/techne) liitetään logos, hyve. Työtaito (skill) palautuu koostavaksi, yhteen sitovaksi kyvyksi (craft) ja tekniikka rikastuu teknologiaksi, ts. niihin liitetään käsitys ihmisestä ja maailmasta. Siten työskentelevään opiskeluun ja opiskelemaan työskentelyyn voidaan upottaa seuraavat ammatilliset (Beruf, vocation, kutsumus) hyveet:

- Euboulia • Avoin harkitsevaisuus
- Euphoria • Innostuva todellisuustajuisuus
- Hyponomé • Rohkea kärsivällisyys'
- Prolépsis • Kyky ennakoivaan visualisointiin
- Epibolé • Käytännöllinen intuitio
- Maieutike techne • Hyvän, oikean, kauniin ja reilun synnyttämisen taito. (5)

Opetusministeri **Christoffer Taxell** oli oivaltavasti tällä tiellä, uuden opintojärjestelmän rakentamisessa (6). Opetusministeri **Anna-Maja Henriksson** on nyt peruuttamassa takaisin lähtöpisteeseen: koulutusjärjestelmä kuihtuu entisestään, pelkän työvoiman koulijaksi nyt kun meidän tulisi kaikkien kasvaa yhdessä ekologisen demokratian toteuttajiksi.

Viitteet

- (1) Valtioneuvosto 2023. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165042>
- (2) Vientiteollisuuden vaalikiertue 2023. Hyvinvointia Suomeen
<https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/inline-files/VientiYhteisKiertue.pdf>
- (3) Atlas of economic complexity. 2023. Country profiles: Finland
<https://atlas.cid.harvard.edu/countries/74>
- (4) World Economic Forum 2020. The Future of Jobs Report 2020 OCTOBER 2020 2020
https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf
- (5) Kirkeby, O. F. 2000. Management philosophy. A radical-normative perspective, Berlin: Springer.

(6) Volanen, M. V. 2021. Koulutusjärjestelmästä opintojärjestelmään

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/koulutusjarjestelmasta-opintojarjestelmaan/>

Kaupunkien kadut

- 2023-08-28 20:16

Saatteeksi: Minulla oli ilo ja onni osallistua Tutkijaliiton kesäkouluun, jonka teemana oli KATU (25. -28. 8. 2023, Merihaka). Kiitos kaikille hienosta tilaisuudesta, erityisesti sitä valmistelleelle työryhmälle! Kasasin alla joitakin ajatuksia käytyjen keskustelujen pohjalta.

"Marx sanoo, että vallankumoukset ovat maailmanhistorian veturi. Mutta ehkä se on aivan toisin. Ehkä vallankumoukset ovat tämän junan matkustajien – nimittäin ihmiskunnan – yritystä vetää hätäjarrua.
– Walter Benjamin

Klassinen maailma voidaan tutkimuksellisesti – jäsentääksemme omia ajatuksiamme – jakaa neljään toimintatilaan:

vapaa-aika/*Schole*/Theoria: Being, tosi

kaupunki/*Polis*/Praxis: Doing, hyvä

talonpito/*Oikos*/Poiesis: Making, kaunis

vaihto/*Agora*/Cheremata: Dealing, reilu

Mikään näistä tiloista ei ollut "puhdas" toistensa vaikutuksista, mutta voidaan väittää, että niiden suhteet olivat keskenään ulkoisia ja hierarkkisia. Niillä kullakin oli oma toiminto, ontologia, intressi, ideaali, välitys luontoon ja metodi.

Historiallisesti olemme ensin – parisataatuhatta vuotta - etsineet yhteisöistä *suojaa* luonnon voimilta, ja sittemmin, aivan muutamana viime vuosituhantena olemme ryhtyneet mitä erilaisimmin välinein

muokkaamaan ja kontrolloimaan luontoa jopa siihen mittaankin, että meidän täytyy nyt *suojella* luontoa omilta toimiltiltamme, erityisesti vielä nyt kun olemme ryhtyneet *suunnittelemaan (Design)* sisäistä ja ulkoista luontoa oman näkemyksemme mukaan.

Rakentamamme työkalut, tätä nykyä mitä monihaarisimmat ja moninaisimmat tuotantokoneistot, -ketjustot ja -verkot muokkaavat meitä enemmän kuin se, jota me muokkaamme, siis luonto.

Siten sisäisen ja ulkoisen luonnon välitykset – tiede/taide, urbanisaatio, yhä teknisempi ja raskaampi tuotantokoneisto ja erityisesti pääomittaminen, kapitalisaatio ja sen tulos, globalisaatio - määrittävät millainen luontosuhde meillä itse kullakin on.

Siten kaupunki tiloineen ja katuineen on *yhteisöllinen* tapa hallita ihmisen ja luonnon (vaihto)suhdetta, työstää ”hyvää elämää”. Mitä korkeammaksi pilvenpiirtäjät kaupungeissa nousevat, sitä kauemmaksi ja syvemmälle levittäytyvät vaihdon eturintamat, jotta voimme kasata kaupunkeihin neljä elämän perusedellytystä: ruokaa, työtä, energiaa ja raaka-aineita – halvalla. Urbanisaation logiikka muuttui turvautumisesta hankinnaksi sitä myöten, kun *pääomittaminen* muutti kaupunkitilan *aikatilaksi*, kun aurinko- ja kirkonkellot vaihtuivat tehtaan pilleiksi.

Koko maapallo on nyt julkinen tila. Mitään ei voida enää piilottaa sinne jonnekin, kauas, kaatopaikalle, periferiaan. Maailman kapitalistinen kehitys on voinut jatkua vain sosiaalisten ja ekologisten seurausten siirtämisellä ja ulkoistamisella keskustoista periferioihin. Länsi saattoi saavuttaa kehitystasonsa vain siksi, että sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset ulkoistettiin järjestelmällisesti maailman reuna-alueille. Nyt tämä yhteinen julkinen tilamme paljastaa, kuinka periferioilla historiallisesti esiintyneet barbarisaatio- ja tuhoprosessit alkavat tapahtua myös keskustoissa – eikä niitä voida enää ulkoistaa.

Nyt luonto määrittää realiteetit, ei yksikään suurvalta, ei yhdessä eikä erikseen. Liberalistisen taloudenpidon ajama taloudellinen universalismi, rahallinen yksimittaisuus, kulttuurisen liberalismiin sateenvarjon alla, yli kansallisvaltioiden rajojen, on nyt törmännyt ylittämättömiin ekorealismiin rajoihin. Meidän on siis siirryttävä sodanrealismista ekorealismiin. Se on systeeminen muutos. Se tarkoittaa pääomasuhteen, erityisesti suhteellisen lisäarvon, ihmiskunnallistamista, sen ehdollistamista ja suhteellistamista ekosfäärin rajoihin.

Tähän sosiaalisesti reiluun ja biosfäärin kannalta kestävään muunnokseen ei riitä siirtymä yksityisistä voitoista valtiollisiin ylijäämiin raha- ja finanssipolitiikan keinoin, mitä nyt kuumeisesti yritetään, vaan meidän on itse kunkin opittava ja rohjettava kohdata reaalisessa luontosuhteessamme, siis työssä,

tuotannossa ja kulutuksessa kaikki luonnon asettamat turvarajat (mm. luontokato, ilmastonmuutos, saastuminen, otsonikato, pienhiukkashaitat, merten happamoituminen, ravinnekuorma, juomavesi, maankäyttö, suuret ekosysteemit) ja olla mukana päättämässä mitä, miksi, miten, milloin ja missä tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Se olisi siis demokratiaa, joka tukeutuu ekologiseen realismiin. Kysymys on - kuten niin monta kertaa aiemminkin - elämän perusasioista, *leivästä, työstä ja rauhasta - JA kohtuudesta (degrowth)*: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Kaupunkien kadut ja torit ovat liberaalidemokratian *ilmaisuvapauden* näyttämöitä, paikkoja osoittaa mieltä, *puolustaa* omaa kokemusta ja näkemystä, ”hyvää elämää” asfaltin ja betoniseiniä määrittämässä kaikutilassa. Ne vastaavat juuri sen mitä huudamme - eivät muuta.

Jos asetamme lähtökohdaksi, että elämämme on hyvä, jos ja vain jos olemme mukana tuottamassa elämää, joka on tosi suhteessa luontoon, hyvä ihmisten kesken, kaunista luonnon hyödyntämisessä ja reilu hyödykkeiden jakamisessa, astumme heti liberaalidemokratian ilmaisuvapauden ulkopuolelle, siihen kaupunkien kadut ja aukiot eivät riitä - ne mykistyvät hämmästyksestä! Kadut ja aukiot on rakennettava uusiksi - pitäen kaukupohjana Äiti maata, ekosfääriä.

YK:n viimeisyksinen kokous biologisesta monimuotoisuudesta totesi päätöslauselmassaan:

”Biologinen monimuotoisuus on ihmisten hyvinvoinnin (*well-being*), terveen planeetan ja kaikkien ihmisten taloudellisen hyvinvoinnin perusta voiksemme elää hyvin (*living well*) tasapainoisesti ja sopusointuisesti Äiti Maan kanssa. Olemme Äiti Maasta riippuvaisia ruuan, lääkkeiden, energian, puhtaan ilman ja veden, luonnonkatastrofien turvallisuuden sekä myös virkistyksen ja kulttuurisen innoituksen suhteen. Biologinen monimuotoisuus tukee kaikkia elämänjärjestelmiä maan päällä.” (1, kurs. mvv).

Meidän on siis rakennettava uusi liitto, nyt Äiti maan kanssa, ja luvattava, että emme omilla toimillamme aiheuta todellista vedenpaisumusta. Kaupunkilainen ajatuksemme hyvästä elämästä ei olekaan vaatimus vaan se on *tulos toden, kauniin ja reilun elämän toteuttamisesta*. Tämän uuden liiton merkinä voisimme pitää sateenkaarta, maan asukkaita kun olemme, siis maanlaisia.

Se on ekologista demokratiaa. Sen narratiivi voisi olla:

Äiti maa siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä. Kirkastukoon hänen voimansa meille ja olkoon ne meille armollisia. Ilmaiskoon Äiti maa luontonsa meille, jotta kykenisimme ansaitsemaan leipämme rauhaa rakentaen. Luonnon, historian ja ihmishengen nimeen. Aamen.

Vallankumousta ei siis tarvita, jotta sen tuottaman kokemuksen myötä löytäisimme muiston jo menneestä yhteisöstä, kollektiivista, kuten Benjamin tuntuu ajattelevan (2). Häätäjarrusta ei vedetä menneen pelastamiseksi. Ei, vaan tulevaisuuden mahdollistamiseksi. Maailmanhistoria on jo tosin jättänyt kauaksi taakseen veturit. Vallankumoukset etenevät nyt universaalisen atomikellon tahdittamana: meillä on yksi ja sama kellonaika, joka ei pysähdy.

Miten siis edetä?

Olen hahmottanut ekologiseen siirtymään liittyvässä keskustelussa on ollut kuusi eri päävaihtoehtoa:

Paikallismarkkinat, ts. uskotaan kunkin kansakunnan sisäisiin markkinoihin ja viimekädessä taloudelliseen omavaraisuuteen,

Demokraattinen sentralismi, ensimmäistä tai jälkimmäistä painottaen, kestävyys siirtymä on puhtaasti politiikkaa ja poliittisen päätöksenteon asia,

Valtiosääntely ja markkinat, ensimmäistä tai jälkimmäistä painottaen, kestävyys siirtymä on tavoitteiltaan poliittinen hanke, mutta sen toteuttaminen tehdään markkinoiden kautta politiikan asettamissa kehyksissä,

Kansainväliset markkinat, ts. uskotaan kansainväliseen suhteelliseen etuun perustuvaan työnjakoon ja tuotantoketjuihin sekä markkinahinnoittelun ohjaavaan voimaan,

Vastuulliset rahamarkkinat, ts. uskotaan siihen, että niillä, joilla nyt taloudellisia resursseja ohjattavanaan, asettuvat kestävä siirtymän kannalle investointeja ohjatessaan: raha saa sosiaalisen ja ekologisen arvon,

Yhteisöllistetyt rahamarkkinat, ts. lähdetään siitä, että jokaiseen taloudelliseen transaktioon saadaan upotettua kestävyys siirtymän edellyttämät tavoitteet ja velvoitteet, ts. rahan funktionaalisia tehtäviä (laskentayksikkö, vaihdonväline, arvonsäilytys) laajennettaisiin erikseen ohjelmoitaviksi yhteyskäytänteiksi (*ecosocial protocols*), jotka huomioivat kestävyys siirtymän sosiaaliset ja ekologiset vaatimukset. Raha on siis ekologisesti ja sosiaalisesti viisasta, mutta ei riskitöntä. Tarkoituksena on ”muodostaa sosiaalisia ja taloudellisia suhteita, joissa ihmiset voivat valita riskejä tuottaessaan uusia hyödykkeitä, tehdä se luovilla ja yhteistoiminnallisilla tavoilla ja saada siten hyödykkeille määritettyä yhteiskunnallinen arvo. Tämä antaa mahdollisuuden, vaikka ei siihen rajoitu, ottaa tarvittava riski ryhdyttäessä innovoimaan eriarvoisuuteen ja ympäristön tuhoutumiseen liittyvien ongelmien ratkaisemista.” (3)

Voimme hetimiten havaita, että *Being/Doing/Making/Dealing*, siis kansalaisyhteiskuntien, kansallisvaltioiden, reaalisuuden tuotannon ja rahoituksen keskinäissuhteiden jäsentyminen ekologisen

realismin näkökulmasta on vielä täysin hakusassa maailmanmittaisen yhteisöllisen kohtuutalouden määrittämiseksi, kutsutaan sitä sitten ekologiseksi sivilisaatioksi tai kulttuuriksi.

Eiköhän meidän kaikkien olisi syytä ryhtyä *rakentamaan tätä katua* ettei tarvitsisi katua, sitten myöhemmin.

Viitteet

(1) UN environment programme. 2022. Kunming-Montreal Global biodiversity framework

<https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

(2) ks. esim. Ross, A. 2017. Walter Benjamin's idea of revolution: The fulfilled wish in historical perspective, *Cogent Arts & Humanities*, 4:1, 1390919, DOI: 10.1080/23311983.2017.1390919

(3) Bryan, D., López, J., Virtanen, A. 2023. Protocols for postcapitalist expression Agency, finance and sociality in the new economic space p. 181. *Minor Compositions*.

2023 - 09

Tasa-arvo, ihmisoikeudet, ihmisarvo ja rasismi

- 2023-09-05 18:56

Valtioneuvoston tiedonannossa ”yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa” (1) kiinnitti minun huomiotani mm. se, että *ihmisarvo* mainitaan vain kerran, kun taas tasa-arvo 45 ja ihmisoikeudet 9 kertaa. Ihmisarvo mainitaan vain silloin kun viitataan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklaan:

”Unionin perustana olevat arvot ovat *ihmisarvon kunnioittaminen*, vapaus, kansanvalta, *tasa-arvo*, oikeusvaltio ja *ihmisoikeuksien kunnioittaminen*, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus,

syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.”
(2)

Mitkä ovat tasa-arvon, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon keskinäissuhteet? Kysymys avaa lähes loputtoman ja moninaisen keskustelu- ja väittelyhistorian. Otan esiin tässä pari mielestäni nyt olennaista kysymystä, jotka ovat nyt jääneet vähemmälle huomiolle.

Tasa-arvo arvioi ihmisiä ja heidän tilannettaan toisiinsa, ihmisiä keskenään. Se on suhteellinen arviointiperuste. Ajatus on tavallisesti, että sille, jolla vähemmän on, saadaan tilannetta korjattua lähemmäs niitä, joilla enemmän on. Harvemmin ajatellaan, että tuo lisä on otettava pois niiltä, joilla enemmän on, jotta tilanteen eriarvoisuutta, hajontaa, saataisiin vähennettyä. Tasa-arvon lisääminen edellyttäisi siis kakun kasvattamista, ei sen jakamista tasaisemmin kaikkien kesken.

Ihmisoikeudet asettavat ihmiset yhdenvertaisiksi lain edessä. Lait ja viimekädessä oikeus määrittää ihmisoikeuksien sisällön ja rajat. Samat lait ja instituutiot voivat kuitenkin vaatia meitä luopumaan kaikista ihmisoikeuksistamme sodan uhrina.

Ihmisarvo (*dignity*) puolestaan on absoluuttinen, jakamaton ja ehdoton. Kukaan ei voi ansaita eikä menettää ihmisarvoansa, se on kiistämättömästi kaikilla. Olemme siis kantilaisessa maailmassa:

”Päämäärien alueella kaikella on joko hinta tai arvo (*Würde*). Se, jolla on hinta, voidaan korvata jollain muulla vastaavalla. Se, mikä toisaalta nostetaan kaiken hinnan yläpuolelle ja siksi sille ei löydy vastaavaa, on arvokasta. Yleisiin inhimillisiin taipumuksiin ja tarpeisiin liittyvällä on markkinahintansa; sillä, mikä - jopa ilman tarvetta - mukautuu tiettyyn makuun eli mielihyväksi pelkästä mielenvoimamme tarkoituksettomasta leikistä, on affektiivinen hinta (*Affectionpreis*); mutta sillä, mikä muodostaa sen ehdon, jonka vallitessa jokin voi yksin olla päämäärä itsessään, sillä ei ole vain suhteellista arvoa, toisin sanoen hintaa, vaan sisäistä arvoa, toisin sanoen ihmisarvoa.” (Kant, 1785/1996: p. 84) (3)

Mikä on tämä ehto? Kantille se on moraalinen. Tarkastelkaamme kuitenkin tilannetta nykyisen kulttuuriliberalismin, talousliberalismin sanansaattajan näkökulmasta.

Kulttuuriliberalismin – joka rantautui Suomeen 1980-luvun alussa – perusväite on, että *kukaan ei voi kiistää tai väittää vääräksi itse kunkin omaa henkilökohtaista kokemusta*. Se ja sen puolustamisen oikeus on lähtökohta ja kaiken perusta. Kysymys on tässä suhteessa tasa-arvoisten ihmisen

erilaisuudesta ja se on hyväksyttävä yhteiskunnallisen keskustelun lähtökohdaksi (*communication*, yhteiseksi jäsentäminen).

Ennen kuin ehdittiin ratkaista, kuinka näistä omakohtaisista kokemuksista rakennetaan yhteiskunnallisen keskustelun kautta yhteistä *kokeisuutta*, yhteisöllisyyttä (*commonification*), rantautui uusliberaali talouspolitiikka Suomeen ja totesi, että se ei ole tarpeen.

Taloudessa on kysymys ihmisten tarpeiden ja pyrkimysten yhteismitallisuudesta (*commodification*, tavaramittaistaminen), joka ratkaistaan markkinoilla, vaihtosuhteiden (*cash-nexus*) kautta. Se, mitä ihmiset kokevat tai tuntevat on itse kunkin yksityisasiä (*privat*) ja talouden kannalta niillä, tunteilla, on merkitystä vain myynnin edistämisen kannalta.

Kansalaisyhteiskunta alkoi purkautua kaupalliseksi (*commercial*) ja on tätä nykyä pääosin muutaman kansainvälisen suuryrityksen ohjailtavissa niiden omistamien mitä moninaisimpien sosiaalisten alustojen kautta. Tarpeemme käydä yhteiskunnallista keskustelua on tavaramittaistettu ja siten yksityistetty, siirretty siis yksityisen voiton välineeksi, jolla ei ole intressissä meidän itse kunkin kokemusten yhteisöllistäminen, ts. rakentaa yhteisöä tasa-arvoisten ihmisten erilaisuudelle vaan se rakentaa eriarvoisten ihmisten yhteismitallisuudelle markkinoiden välityksellä.

Ihmisten tavaramittaistaminen työ- ja tavaramarkkinoiden välityksellä ei ole sovitettavissa yhteen ihmisarvon kanssa, koskapa markkinoiden peruspiirre on juuri arvojen vaihdettavuus. Olisiko meillä itse kullakin jotain, joka ei ole vaihdettavissa tai jonka ei pitäisi olla vaihdettavissa jos pitäydymme ihmisarvon kunnioituksessa? On. Kysymys on siitä kuka hallinnoi, siis omistaa, sen kalleimman, mitä meillä itse kullakin on käytettävissä – rajallisen aikamme. Katsokaamme tätä hieman tarkemmin.

On tehtävä ero yksityisen (*privat*) ja yksilöllisen (*individuelles*) omaisuuden (*Eigen-tum* < omaksi asetettu) välillä. Private on julkisen vastakohta, julkisesta (*publicus, communis*) erotettu. Individuelle (*individualis*) viittaa jakamattomaan, ei jaettavissa olevaan, yksittäiseen ihmiseen, sinuun ja minuun.

Kun muinoin – kauan sitten – yksityistimme (*privat*) suhteemme sisäiseen ja ulkoiseen luontoon, saimme sen mukana kolme perusoikeutta, jotka Rooman laki sanoitti seuraavasti:

- *usus*: käyttöoikeus,
- *fructus*: oikeus nauttia omaisuuden tuotteista, esimerkiksi puun hedelmistä,
- *abusus*: oikeus vahingoittaa tai tuhota.

”Jos jollakulla on vain kaksi ensimmäistä oikeutta, sitä kutsutaan, käyttö- ja tuotto-oikeudeksi (*usufruct*) eikä sitä pidetä lain mukaan omaisuuden todellisena hallintaoikeutena. Todellisen laillisen omaisuuden määrittelevä piirre on siis se, että on mahdollisuus olla huolehtimatta siitä tai jopa tuhota se mielensä mukaan.” (2)

Perinteellisessä yhteisössä (*Gemeinwesen*) ”yksilö suhtautuu itseensä omistajana, todellisuutensa ehtojen herrana. Hän suhtautuu muihin samalla tavalla ja aina sen mukaan, onko tämä edellytys asetettu yhteisöstä vai yhteisön muodostavista yksittäisistä perheistä lähtien. Hän suhtautuu muihin kanssaomistajina, yhteisomistuksen lihallistumina tai kaltaisinaan itsenäisinä omistajina ... .. yksilöt eivät suhtaudu toisiinsa työläisinä, vaan omistajina – ja yhteisön jäseninä, jotka samalla työskentelevät. Tämän työn tarkoituksena ei ole arvontuonti ... vaan sen päämääränä on yksittäisen omistajan ja hänen perheensä sekä kokonaisyhteisön ylläpitäminen. Yksilön asettaminen työläiseksi, tässä alastomuudessa, on itse historiallinen tulos. (Marx, 1974, 407). (4)

Tämän omistajan kiellon, työläiseksi asettamisen, tekee juuri kapitalismi. Kapitalismi erottaa tuotannon yksilöstä (*individuelle*) ja yksityistää (*privarize*) omaisuuden ja rajaa yksilön työvoimaksi, siis palkkatyöläiseksi, joka on pakotettu alistamaan oman aikansa toisten, kuten työntekijän, tavoitteiden toteuttamiselle, on siis pakotettu luopumaan tältä osin ihmisarvostaan.

Kulttuuriliberalismi haluaa uskotella meille, että ainakin suhteemme sisäiseen luontoomme on meidän itse kunkin yksityisomaisuutta, ainakin *usufruct* mielessä, kun taas talousliberalismi sitä ei tunnusta: luontoa – niin ulkoista kuin sisäistäkin – on oikeus tuhota ja vahingoittaa yksityisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Luonto merkitsee *halpaa* energiaa, raaka-aineita, ruokaa ja työvoimaa.

Yksilöllinen omaisuus (*individuelles Eigentum*) ja luonnon omaksi ottaminen, omaksuminen (*Aneignung*) on nyt kuitenkin rakentumassa uudelleen yhteen tuotantovoimien kehitysvaiheelle ominaisella tavalla: *Yksilöllistyminen on yhteiskunnan rakentamista (Konstitution)* ja sen tuottama *yksilökohtainen omaisuus on itse kunkin omaa aikaa*.

”Vapaa yksilöllisyys, joka perustuu yksilöiden maailmanlaajuiseen (*universelle*) kehitykseen ja heidän yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen (*gemeinschaftlichen, gesellschaftlichen*) tuottavuutensa muuntumiseen heidän yhteiskunnalliseksi osaamisomaisuudeksi (*Vermögens*)” (Marx, 1974, 75). (5)

Oma aikamme (ei siis vapaa-aika työn vastakohtana) on meille itse kullekin yhteiskunnallisesti tuotettua aikaa työajan ja tuotantovälineiden kehityksen myötä – *oma aikamme on siis yhteiskunnallista aikaa*, se on meidän yksilöllistä omaisuuttamme, joka on yhteisöllisesti tuotettu.

Se, että voimme aamusella istahtaa aamukahvin ääreen ja nauttia tuokiosta ennen töihin menoa, on tulosta tuhansien, ellei satojentuhansien ihmisten työstä ympäri maailmaa, ennen ja nyt. Meillä on kuitenkin heihin vain esineiden (kahvi, kupit, lusikat ...) ja markkinoiden välittämät suhteet. Meillä ei ole aavistustakaan siitä, millaista kurjuutta, hätää tai ahdistusta tai iloa ja riemua on liittynyt kaikkeen tuohon aherrukseen, joka mahdollistaa meille tämän tuokion, oman ajan.

Ajasta tulee omaa aikaamme, kun voimme omakohtaisesti ja yhdessä päättää mitä, miksi, milloin, missä ja miten asiat teemme tai jätämme tekemättä. Siten työkin – vapaa työ mutta ei palkkatyö – voi olla meille yhteistä omaa aikaa, kun työn tekeminen ja sen tekemisen ehdot ovat välittömästi yhteiskunnallista, ts. päätetään yhdessä siitä mitä, miksi, miten, milloin ja missä tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään.

Se olisi ekologista demokratiaa, joka perustuu ekologiselle realismille: se olisi kohtuutaloutta, joka olisi tosi suhteessa luonnonvoimiin, hyvä ihmisten keskinäisissä suhteissa, kaunis luonnonvarojen hyödyntämisessä ja reilu niiden jakamisessa.

Miksi ihmisarvo on ratkaisevan tärkeä lähtökohta nyt kun keskustelemme rasismista? Ekologisesta näkökulmasta tasa-arvoajatuksen suhteellisuus ja ihmisoikeusnäkemysten rajoittuneisuus on keskeinen ongelma. Jos lähdemme liikkeelle ihmisarvosta, joudumme haastamaan *itseämme* radikaalilla, juuriinmenevällä tavalla: miten takaamme *kaikille* maapallon 9 miljardille ihmiselle kestäväällä tavalla *leipää, työtä ja rauhaa* – kuten sanonta kuuluu. Juuri tästä on nyt kysymys. Vaihtoehto on ekofasismi.

Viitteet

(1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidut toisinnot (2016/c 202/01)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016ME/TXT>

(2) Kant, I. 1785/1996. Groundwork of the Metaphysics of Morals. Trans. M. Gregor. In I. Kant, Practical Philosophy. Cambridge: Cambridge Univ. Press. Pp. 43-108 (Ak 4: 387463).

Hanna, R. 2023. In Defence of Dignity. Borderless Philosophy 6 (2023): 77-98.

(3) Graeber, David. The Dawn of Everything (p. 161). Farrar, Straus and Giroux. Kindle Edition.

(4), (5) Marx, K. 1974. Grundrisse der Kritik der Politischen Ökonomie. Berlin: Dietz Verlag.

Antautuminen, jäädytys vai eskalaatio?

- 2023-09-17 19:37

Heti Ukrainan sodan alkaessa saatoinkin huomata, että vanha sanonta ”sodan ensimmäinen uhri on totuus” piti täysin paikkaansa. Sodan kulkua, puhumattakaan sen syistä ja seurauksista, oli ja on mahdotonta seurata ja ymmärtää pelkkien valtamedian välittämien tietojen perusteella. Ne johtavat systemaattisesti harhaan niin Suomessa kuin muissakin maissa, niin Venäjällä kuin länsimaissakin.

Olen yrittänyt seurata tapahtumia pienimuotoisempien kanavien kautta, joilla on – ainakin minulle – johonkin mittaankin tutkimuksellista ja journalistista uskottavuutta. Näitä ovat mm. John Mearsheimer, Glenn Diesen, Aleksander Mercouris, Jeffrey D. Sachs, Scott Ritter, Douglas MacGregor, Seymour Hersh ja monet muut riippumattomat uutiskanavat - ja miksei myös Sauli Niinistön puheenvuorot.

Nyt nämä lähteeni kaikki ovat sitä mieltä, että Ukrainan sodassa on tapahtumassa käänne, mutta ovat kovin erimielisiä mihin suuntaan: edessä on Ukrainan ehdoton antautuminen (Ritter), sodan jäädyttäminen (Mercouris), sodan säädely eskalaatio (MacGregor) tai mahdollinen ydinsota (Mearsheimer). Mearsheimer tosin toteaa sen siten, että USA on nyt luokittelemassa Venäjän eksistentiaaliseksi uhaksi, joka oikeuttaisi USA:n ydinaseiden ensikäytön. Tässä yhteydessä hän erikseen mainitsee Suomen ja Ruotsin kohonneen ydinsodanriskin alueena, koska Venäjällä ei nyt ole tällä maailmankulmalla muita keinoja vastata kokemaansa eksistentiaaliseen uhkaan.

Niinistö puolestaan arvioi nyt tilannetta (NYT 17.09.2023): ”Olemme erittäin herkässä tilanteessa. Pienetkin asiat voivat muuttaa asioita paljon ja valitettavasti huonompaan suuntaan. Se on laajamittaisen sodankäynnin riski.” ... ”Riski, että ydinaseita voitaisiin käyttää, on valtava (*tremendous*)” ... Mutta vaikka konflikti päättyy, Venäjä pysyy. ”On myös suuri eurooppalainen kiinnostus varmistaa se, ettei Venäjä palaa takaisin sodankäyntiin Ukrainan rauhan jälkeen” vaatimatta, että venäläiset

"täytyy räjäyttää" (*have to be blown out*) hän sanoi varovasti (*carefully*). Mutta hän korosti, että luottamusta tarvitaan sen varmistamiseksi, että "uusi sota ei odota oven takana". (1)

Kovin jälkiviisaasti nyt sitten prof. *Tommi Koivula* (MPKK) kommentoi eilen Suomen NATO-jäsenyyttä: "voi olla että tässä vielä tullaan myöhemmin sitten käymään *kansallista keskustelua* siitä että mitä kaikkea asioita tähän nyt oikeastaan liittyykään ... Ydinseita "on Suomessa katsottu kansainvälisen turvallisuuden ongelmana ja jonakin sellaisena, mitä pitäisi pyrkiä ratkaisemaan aseidenriisunnan ja mielellään asevalvonnan keinoin... mutta se mikä on uutta on se, että me ollaan nyt tosiaan liittokunnan jäsenenä sellaisessa liikunnassa, jossa ydinpelote viime kädessä on ... turvatakuu ... eli tässä jonkun verran varmaan täytyy ... miettiä uusiksi kansainvälisesti sitä, että mitä ydinaseet meille merkitsee" ...

Me "edelleen ollaan tämän päävastuussa oman alueen puolustamisesta, mutta meillä on myös nyt isompia vastuita ja muualla muihinkin suuntiin, pitäisi katsoa ja muillekin jäsenmaille pitäisi olla solidaarisia eli kyllä tässä on vähän semmoista niin kun *sielun tutkiskelun tarvetta varmaan on myöskin kansallisesti*" (2; kurs. mvv)

Kansallinen keskustelu, sielumme itsetutkistelu?

Vasta nyt? Eikös se pitänyt käydä ennen NATO:on liittymistä, kansanäänestyksen myötä? Eihän *kansakunnalle* annettu mahdollisuutta muodostaa mielipidettä asiasta, vaan vain yksittäisille, julkisen tiedon varassa oleville kuluttajille vastata yksityisen tutkimuslaitoksen kyselyihin, joidenka tieteellistä perustaa YLE ei ole julkistanut pyynnöistä huolimatta.

Onko kysymys kansakunnasta vain *asevarainen* turvallisuuskysymys? Niinistön mukaan "Suomi maksimoi omaa turvallisuuttaan, se ei ole keneltäkään pois. Turvallisuus ei ole mikään nollasummapeli ja muistutan edelleen, että Suomi ei myöskään ole kasvanut itseään isommaksi" (3).

Kun Venäjä ja USA/NATO maksimoivat omaa asevaraista turvallisuuttaan, se on *nyt* ukrainalaisilta pois. Se on kaikilta muilta, Suomeltakin pois. Asevarainen turvallisuus ei todellakaan ole nollasummapeli. Se on eskalaatioon johtava, panoksien alituisen korottamiseen pakottava pokeri, jonka vaatimat resurssit ovat poissa kaikelta ja kaikilta muilta. Ja onhan jo julistettu, että Suomi pyrkii turvaamaan rajansa "Kuolan niemimaalta Pietarin porteille" (Mika Aaltola).

Asevarainen turvallisuus EI voi olla lähtökohta eikä perustelu kansakunnalle. Tätä nykyä kestävä ajatus kansakunnasta voi perustua vain ja vain ekologiselle *realismille* ja ekologiselle *demokratialle*.

Mistä *nyt* sitten pitäisi *kansallisesti* keskustella?

Klassisia kansakuntaa määrittäviä kysymyksiähän ovat:

- mikä kansallisen selviämisen ja strategian minimiehto ja -tavoite,
- mikä kansallisen strateginen tavoite ja ehto osana maailmanjärjestystä ja siihen osallistumiselle
- mitkä ovat ne arvot, joita kansakunta haluaa edistää ja mihin ei missään tapauksessa sitoutuisi.

Kuten ETYK – prosessin myötä Suomi määritteli paikkaansa Euroopassa ja samalla muokkasi Eurooppaa itselleen sopivaksi, Suomen tulisi nyt määrittellä asemansa *ekologisen realismin* pohjalta osana ihmiskuntaa ja ekosfääriä siten, että se avaa meille kansallisen toiminta-ajatuksen sekä taloudellisesti että yhteisöllisesti, perustelisi siis kansallisen identiteettimme.

Suomen tulisi aktiivisesti olla mukana rakentamassa siltaa Etelän ja Pohjoisen välille, jotta YK:n Agenda2030 ohjelma ja 17 kehitystavoitetta voidaan toteuttaa *reilulla* tavalla. Suomi on mukana rakentamassa monikeskeistä kestäväää ja reilua taloutta *ekologisen demokratian* pohjalta.

Suomen tulisi aktiivisesti etsiä perusteet *eurooppalaiselle* turvallisuuspoliittiselle arkkitehtuurille, joka tekisi NATO:sta tarpeettoman.

Niinistö sanoi NYT:in haastattelussa vielä, ”että on oltava keino säilyttää suhde Venäjään. ”En tarkoita mitään suurta ystävyyttä”, Niinistö sanoi, ”vaan kykyä sietää, edes vähän ymmärtää toisiaan.” (1) – ei siis ”räjäyttää” meitä eikä heitä. Niinistö on säikäytetty perusteellisesti.

Viitteet

(1) Erlanger, S. 2023. Finland’s President, No Stranger to Russia, Warns Europe About Complacency NYT 17.09.2023.

(2) Tommi Koivula (MPKK). YLE- TV uutiset 16.09.2023 <https://areena.yle.fi/1-62875122?autoplay=true>

(3) Karvala, K. 2023. Presidentti Niinistö: ”Riski, että atomiaseet alkavat puhua, on aivan valtava” IL 07.09.2023. <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/139989a1-9a0a-47ba-9bc8-53c9d0ced33c>

”Meitä on enemmän. Ja me voitamme”

- 2023-09-19 11:48

Saatteeksi: referoin tässä blogissani laajasti Kuubassa pidettyä G77+Kiina kokousta, josta en ole huomannut meidän valtamediassamme sanaakaan.

Kaikki seurasimme jännittyneenä valtavirtamedian avittamana, kuinka G20 –maiden kokous Intiassa (9. – 10. 9. 2023) saa aikaiseksi yhteisen julkilausuman maailman tilanteesta. Loppujulkilausuma alkaa haastamalla Valistuksen:

Olemme yksi maa, yksi perhe ja jaamme yhden tulevaisuuden. Me, G20-ryhmän johtajat, tapasimme New Delhissä 9.-10.9.2023 teemana "Vasudhaiva Kutumbakam" (Maailma on yhtä perhettä). Tapaamme historian ratkaisevalla hetkellä, jolloin nyt tekemämme päätökset määräävät kansamme ja planeettamme tulevaisuuden. Sitoudumme konkreettisiin toimiin vastaamaan globaaleihin haasteisiin sen filosofian mukaisesti, että elämme sopusoinnussa ympäröivän ekosysteemimme kanssa. (1)

G77+Kiina

.... mutta huomasi kukaan lähes samanaikaisesti, nyt Kuubassa kokoontunutta, 135 maata ja 80% maailman väestöstä edustavaa G77+Kiina -kokousta (15.- 16. 9. 2023)? Kokous keskittyi tällä kertaa tieteeseen, teknologiaan ja innovaatioihin. Päätöslauselmassa todetaan mm:ssa:

”Panemme syvästi huolestuneena merkille, että nykyisen epäoikeudenmukaisen kansainvälisen talousjärjestyksen kehitykselle aiheuttamat suuret haasteet ovat saavuttaneet tämän hetken akuuteimman ilmeen muun muassa COVID-19-pandemian jatkuvien kielteisten vaikutusten vuoksi, vaikka WHO on poistanut COVID-19:n aiheuttaman terveyshätätilanteen (PHEIC), jatkuvat geopolitiittiset jännitteet, yksipuoliset pakkokeinot ja nykyiset lukuisat kriisit, mukaan lukien talous- ja rahoituskriisit, hauraat maailmantalouden näkymät, lisääntynyt paine ruokaan ja energiaan, ihmisten muuttaminen, markkinoiden epävakaus, inflaatio, rahapolitiikan kiristyminen, kasvava ulkomaanvelkataakka, äärimmäisen köyhyyden lisääntyminen, lisääntyvä eriarvoisuus maiden sisällä ja niiden välillä sekä ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset, biologisen monimuotoisuuden väheneminen, aavikoituminen, hiekka ja pöly myrskyt ja ympäristön heikkeneminen sekä maailman digitaalinen kahtiajako, ilman selkeää etenemissuunnitelmaa näiden maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Korostamme kansainvälisen rahoitusarkkitehtuurin kattavan uudistamisen kiireellistä tarvetta ja kattavampaa ja koordinoitumpaa lähestymistapaa globaaliin rahoituksen hallintoon painottaen enemmän maiden välistä yhteistyötä, mukaan lukien lisäämällä kehitysmaiden edustusta maailmanlaajuisissa päätöksenteko- ja päätöksentekoeleimissä, joka edistää osaltaan kehitysmaiden valmiuksia saada tiedettä, teknologiaa ja innovaatioita ja kehittää niitä.

Torjumme teknologiset monopolit ja muut epäreitit käytännöt, jotka estävät kehitysmaiden teknologista kehitystä. Valtioiden, joilla on monopoli ja määräävä asema tieto- ja viestintäteknologia- ja ympäristössä, Internet mukaan lukien, ei tulisi käyttää tieto- ja viestintäteknikan edistystä välineinä muiden valtioiden laillisen taloudellisen ja teknologisen kehityksen hillitsemiseen ja tukahduttamiseen. Kehotamme kansainvälistä yhteisöä edistämään avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa ja syrjimätöntä ympäristöä tieteelliselle ja teknologiselle kehitykselle.

Sovimme julistavamme syyskuun 16. päivän tieteen, teknologian ja innovaation päiväksi Etelässä.” (2)

“Kotimaa on Ihmiskunta”

Tilaisuudessa puhui myös Kuuban presidentti *Miguel Díaz-Canel*, jonka puheenvuoro kuvastaa hyvin sitä, mitä etelässä ajatellaan maailman tilanteesta:

”Lämpimästi tervetuloa Kuubaan, José Martín’in maahan, jolle olemme velkaa kauniin ajatuksen siitä, että ”Kotimaa on Ihmiskunta”. ...

”On uunien hetki, jossa näkyy vain valoa”, José Martí sanoisi. Niillä oikeuksilla, jotka me - valtaosa 77 jäsenen ryhmästä - hankimme pakotettuna olemaan maailman nykyisen moniulotteisen kriisin ensisijaisia uhreja; kärsien kansainvälisen kaupan ja rahoituksen suhdanteiden epätasapainosta, loukkaavasta, epätasa-arvoisesta taloudellisesta vaihdosta; tieteen, teknologian ja tietämyksen puutteista; vaarasta, joka johtuu meidän luonnonvarojen asteittaisesta tuhoutumisesta ja ehtymisestä, joista elämä maapallolla riippuu, me vaadimme kansainvälisten suhteiden järjestelmän pahasti myöhässä olevaa demokratisoinnin toteuttamista. ...

Etelän maat kärsivät eniten köyhyydestä, nälästä, köyhyydestä, parannettavien sairauksien aiheuttamista kuolemista, lukutaidottomuudesta, ihmisten syrjäytymisestä ja muista alikehittymisen vaikutuksista. Monet kansoistamme on leimattu köyhiksi, vaikka meihin pitäisi oikeastaan viitata köytettyinä. On tarpeen korjata tilanne, johon vuosisatojen siirtoma- ja uuskolonialistinen riippuvuus on jättänyt meidät: se on epäoikeudenmukaista, eikä etelä kestä enää kaikkien ongelmien kuolettavaa painoa. ...

Ne, jotka rakensivat loistavia kaupunkeja etelän kansojen resursseilla, hiellä ja verellä, kärsivät jo nyt ja tulevat kärsimään taloudellisen ja sosiaalisen epätasapainon vaikutuksista, jotka suosivat ryöstöä, koska olemme kaikki samassa veneessä - vaikka jotkut ovat "ensiluokkaisia" ja toiset heidän palvelijoitaan. ...

Ainoa turvallinen reitti varmistaa, ettei tämä maailmanlaiva kohtaa samaa kohtaloa kuin Titanic, on yhteistyö, solidaarisuus, afrikkalainen *Ubuntu*-filosofia ('itsenä oleminen muiden kautta'), joka näkee inhimillisen kehityksen ilman poissulkemisia, jossa yhden ihmisen kipu ja toivo on kipua ja toivoa kaikille. ...

Tarkoitan esteitä, jotka liittyvät läheisesti epäoikeudenmukaiseen ja kestäättömään kansainväliseen talousjärjestykseen, joka ylläpitää kehittyneiden maiden etuoikeuksia ja tuomitsee suurimman osan ihmiskunnasta alikehitykseen. ...

Tähän ilmiöön liittyy mm. "kykyjen maastamuutto, jota kutsutaan yleisesti "aivovuodoksi": kehittyneimpien maiden käytäntö salametsästää kehitysmaiden suurilla omilla ponnistelulla kouluttamia ammattilaisia ja heidän hankkimaa tietämystä, joka tapahtuu yleensä täysin ilman rikkaimpien maiden tukea. Tämä valuminen on massiivista ja kehitysmaiden merkittävä taloudellinen panos rikkaille, joka on muuten paljon suurempi kuin virallinen kehitysapu, koska muuttovirrat ovat tuhoisia alikehittyneelle maailmalle. ...

Maailman terveysjärjestö on muotoillut tunnetun 90/10-oireyhtymän, jonka mukaan 90 % terveydenhuollon tutkimusresursseista on omistettu sairauksille, jotka aiheuttavat 10 % kuolleisuudesta ja sairastavuudesta, kun taas ne, jotka aiheuttavat 90 % kuolleisuudesta ja sairastavuudesta, saavat vain 10 % käytettävissä olevista resursseista. ...

Rahoitusmarkkinoita hyödyntäessään etelän valtiot ovat kohdanneet jopa 8 kertaa korkeampia korkoja kuin kehittyneiltä mailta perittävät korot. Noin viidesosa kehittyvistä talouksista likvidoi yli 15 % kansainvälisistä valuuttavarannoistaan vaimentaakseen kotimaan valuuttoihin kohdistuvia paineita. ...

Etelä näyttää kuitenkin olevan määrätty elämään muruilla, jotka nykyinen järjestelmä on varannut sille. Kansainvälisen valuuttarahaston rahoitustuki vähiten kehittyneille maille ja muille alhaisen tulotason maille vuoden 2020 marraskuusta 2022 loppuun ei ollut enempää kuin Coca Cola Company on käyttänyt pelkästään brändinsä mainontaan viimeisen kahdeksan vuoden aikana. ...

Kaksikymmentä kolme vuotta sitten vastaavanlaisessa kokouksessa Kuuban vallankumouksen historiallinen johtaja Fidel Castro totesi:

"Mitä tulee 77:n ryhmään, nyt ei ole aika ruveta kerjäämään kehittyneiltä mailta tai alistumaan tappioon tai omiin erimielisyyksiin. Nyt on aika palauttaa taisteluhenkemme, yhtenäisyytemme ja yhteenkuuluvuutemme puolustaessamme vaatimuksiamme. Viisikymmentä vuotta sitten meille luvattiin, että jonain päivänä kehittyneiden ja alikehittyneiden maiden välillä ei enää ole kuilua. Meille luvattiin leipää ja oikeutta; mutta nykyään meillä on yhä vähemmän leipää ja enemmän epäoikeudenmukaisuutta." ...

Näiden sanojen ajankohtaisuutta voidaan pitää tappiona sen suhteen, mitä tämä ryhmä tavoitteli ja mitä se ei ole saavuttanut. Pyydän teitä ottamaan ne vahvistuksena pitkästä tiestä, jonka olemme yhdessä kulkeneet, ja kaikista oikeuksistamme vaatia pahasti myöhässä olevia muutoksia.

Kunnioituksena niille, jotka uskoivat ja loivat perustan hankkeellemme: Katsokaamme edustamiemme ihmisten nimissä, että heidän ääntään ja vaatimuksiaan kunnioitetaan. Meitä on enemmän. Ja me voitamme." (3)

Lyhyt kommentti

Mielenkiintoisesti nyt yritetään sovittaa yhteen sekä intialaista että afrikkalaista Äiti maasta/luonnosta nousevaa humanismia Valistuksen suuriin saavutuksiin tieteen, tekniikan ja innovaatioiden piirissä. Tämä sama oli esillä Kanadan viimevuotisessa biodiversiteettikokouksessa (4). Siten ajatus tekniikan pelkästä välinearvosta kääntyy teknologiaksi (techne+logos), ts. tekninen kehitys on sidottava ajatukseen käytännöllisestä humanismista, meidän itse määrittämästä luonnon koskemattomuudesta (pyhä< koskematon, sacred).

Kun kysymyksessä on koko ekosfäärin pelastaminen ja noin 9-10 miljardin ihmisen leipä, työ ja rauha, niin kysymys on todellakin kansakuntien välisestä ja kansakuntien sisäisestä luonnonvarantojen uudelleen jakamisesta, ei kaikkien mahdollisuudesta tulla sinne, missä Pohjoinen Länsi – pieni vähemmistö – nyt on.

Viitteet

(1) G20 New Delhi Leaders' Declaration New Delhi, India, 9-10 September 2023

https://www.g20.org/content/dam/gtwenty/gtwenty_new/document/G20-New-Delhi-Leaders-Declaration.pdf

(2) Havana declaration on "current development challenges: the role of science, technology and innovation"

<https://www.gov.br/mre/en/contact-us/press-area/press-releases/havana-declaration-on-current-development-challenges-the-role-of-science-technology-and-innovation201d>

(3) Speech by the President of the Republic of Cuba, Miguel Díaz-Canel, at the inaugural session of the Summit of Heads of State and Government of the Group of 77 and China on the current challenges of development.

<https://misiones.cubaminrex.cu/en/articulo/speech-president-republic-cuba-miguel-diaz-canel-inaugural-session-summit-heads-state-and>

(4) UN environment programme. 2022. Kunming-Montreal Global biodiversity framework

<https://www.cbd.int/doc/c/e6d3/cd1d/daf663719a03902a9b116c34/cop-15-l-25-en.pdf>

"Ukraina mokannut" ???

- 2023-09-25 09:00

Saatteeksi: Laitan alle hieman täydennettynä ja korjattuna eilisen FB- päivitykseni.

Nyt on sitten alkanut Suomessakin, syyllisten etsiminen! Tämä etsiminen on ollut menossa kv. lehdistössä jo kuukausien ajan. Ukraina on mokannut, ei ole tehnyt niin kuin käskettiin: keskitti joukkonsa ja kohdensi vastahyökkäyksensä väärin.

JARI HIMANEN Iltalehti la 23.09.2023:

- klo 15:19: Ukrainan aika loppuu kesken – "Epärealistinen odotus alun alkaenkin"

- klo 16:21: Ukraina on mokannut – Ja se on syytä myöntää ääneen

"Ukraina mokannut" ... "alun alkaenkin" ... "epärealistisen hankkeen"? Miten se on mahdollista?

Ketkähä ovat syypäitä tähän ”alunalkaenkin epärealistiseen” hankkeeseen? Hankkeen epärealistisuus on ollut tiedossa jo 1990 – luvun alusta saakka. Kysymyshän ei ole Ukrainan suvereniteetista vaan Venäjästä osana USA:n ja Kiinan vastakkainasettelua.

Eurooppa on mokannut pahemman kerran!

Eurooppa ei ryhtynyt rakentamaan eurooppalaista rauhanarkkitehtuuria, kun siihen oli 1990 –luvulla mahdollisuus. Eurooppa ei avannut edistyksellisen perinteensä pohjalta talous- ja geopolitiittista Pohjoinen–Etelä -keskustelua, kun sen aika oli 1970 -luvulla, eikä nytkään kun se olisi aivan välttämätöntä ekosfäärin pelastamiseksi ja ihmiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi.

USA, Venäjä, EU ja Kiina – kuten monet pienemmätkin maat – käyvät nyt reaalipoliittista vääntöä siitä, kuinka ne turvaavat omien kansallisten ja kansainvälisten suuryritystensä teknologian toimintaedellytykset, raaka-ainevarannot ja kaupalliset kuljetusväylät.

Tämä realistinen ulkopoliittikka alistaa kaikki tarvittavat kansalliset resurssit asevaraisen turvallisuuden vahvistamiseksi *aseellistaen* lähes kaikki taloudelliset ja sosiaaliset riippuvuudet, jotka olivat ehtineet kehittyä globalisoitumisen parina kultaisena vuosikymmenenä.

Tämä globalisoitumisen ei perustunut siihen, että kukin kansakunta olisi tuonut yhteisiin hankkeisiin oman kansallisen kokemuksen parhaat kiteytymät ja kulttuuriset saavutukset. Ei, vaan siihen että kansallisten ja kansainvälisten suurtoittajien saatavilla oli *halpaa* ruokaa, työvoimaa, raaka-aineita ja energiaa. Kansalliset erityisyydet olivat este eivät rikkaus globalisaatiolle.

Nyt muotoutumassa olevia kansallisia vastareaktioita käytetään toisaalta narratiiveina oman realistisen suurvaltopoliittikan oikeuttamiseksi ja toisaalta perustelemaan ajatusta siitä, että oma kansallinen perinne, identiteetti on ainoa aito ja oikea tulkinta ihmisenä olemisesta. Ihmisarvo (*dignity*) ei siis ole jakamaton ja ehdoton vaan vain joillekin – Jumalan tai Luonnon – siunaama. Tämä polku johtaa fasismiin.

Ekologinen realismi haastaa nyt ulkopoliittisen realismin.

Vaikka kansallinen identiteetti on eron tekemistä muihin kansakuntiin, siis erottautumista, se ei voi enää olla toisista irrottautumista ja sulkeutumista ja siten itsensä ylevöittämistä suhteessa muihin, vaan

keino asettaa kansakunnalle tehtävä moninaistaa, rikastuttaa omalla historiallisella kokemuksella ja osaamisellaan ihmiskunnan perintöä ja tulevaisuutta.

Kun tavoitteena on yhteisöt, joissa ”jokaisen vapaa kehitys on kaikkien vapaa kehityksen ehto”, niin nyt on jokaisen kansakunnan vapaa kehitys ihmiskunnan kehityksen, jopa hengissä säilymisen, ehto – aivan kirjaimellisesti, kysymys on *kaikkien* leivästä, työstä ja - niin, rauhasta!

Todettakoon lopuksi, että spekulatiot Zelenskyn asemasta Ukrainan johdossa ovat jo alkaneet.

Viite

Himanen, J. 2023. Ukraina on mokannut – Ja se on syytä myöntää ääneen IL 23.09.2023

<https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/fb88fd36-f3a8-434f-af61-8fbbc77bcdac>

Halla-aho, ideologia ja matematiikka

- 2023-09-26 20:35

Perussuomalaisten presidenttiehdokas Jussi Halla-aho linjasi puolueensa ja omaa ideologiaansa Työmiehen Tuumaustunnilla eilen (25.09.2023):

”Minulla ei ole ollut tarvetta eikä halua asemoida itseäni tai tätä puoluetta sen enempiä oikealle kuin vasemmallekaan. Se, että kansantalous rakentuu työlle ja yrittämiselle ei ole *ideologiaa vaan matemaattinen tosiasia*. Ideologia on sen sijaan se, että meidän mielestämme Suomi on suomalaisten koti ja turvapaikka ja että kaiken päätöksenteon ohjenuorana pitää olla suomalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolustaminen sisäisiä ja ulkoisia uhkia vastaan. Tämä on meidän ideologiamme. Sen voi jakaa mihin tahansa sosiaaliluokkaan kuuluva ihminen. Isänmaallisuus ei ole oikeistolaisista eikä vasemmistolaisista.” (1, kurs. mvv)

Vain Perussuomalaiset ovat siis isänmaallisia. Halla-aho perustelee näkemystään:

”Työväenliike, puolueet ja työmarkkinajärjestöt tappelevat edelleen verissä päin työn ja yrittämisen pelisäännöistä, mutta ne ovat hartaan yksimielisiä siitä, että Suomi ei ole suomalaisten maa vaan pikemminkin kaikkien muiden. Harva se päivä kuulemme vasemmistoliiton kansanedustajien siteeraavan elinkeinoelämän keskusliittoa todistaessaan, miten Suomeen tarvitaan kymmeniä ja satojatuhansia kehitysmaalaisia nyt eikä kohta”. (1)

Katsotaanpa hieman tarkemmin.

”Se, että kansantalous rakentuu työlle ja yrittämiselle, ei ole ideologiaa vaan matemaattinen tosiasia.”
Rakentuu kyllä työlle, mutta kenen työlle? Kansantalous perustuu työlle ja aherrukselle, mutta myös raaka-aineisiin, energiaan, teknologiaan ja rahoitukseen, siis suurelta osin muiden kuin suomalaisten aikaansaannoksiin. Meille on tuotava raaka-aineita, energiaa, tekniikkaa, rahoitusta ja nyt myös ”työvoimaa” - siis työteliäitä, osaavia ihmisiä – jotta voimme kehrätä niistä ja omista voimavaroistamme tuotteita ja palveluita vietäväksi maailmalle hinnoilla, joilla pystymme elättämään itsemme ja maksamaan ostoksemme maailmalta. Tämä kaikki pitäisi vielä tapahtua kohtuutalouden ehdoilla ekosfäärin pelastamiseksi. Nykyinen kansantaloutemme toimii vain ja vain jos maailmantalous toimii.

”Kansantalous ... matemaattinen tosiasia”

Ei todellakaan. Se on historiallinen tosiasia. Työn ja ahertamisen tapa ja muoto ovat olleet ja tulevat olemaan jatkuvassa myllerryksessä erityisesti teknologisen kehityksen edetessä. Meillä on ollut ja tulee olemaan kymmeniä, ellei satoja eri tapoja yrittää kuvata työtä ja aherrusta matemaattisesti. Hyvistä yrityksistä huolimatta yksimielisyyteen työn ja tuotannon matematiikasta ei ole päästy. Se, kuinka kansantalous sanotetaan matemaattisesti, on ideologiaa aivan perustavanlaatuisella tavalla. Miksi? Esimerkiksi: me suomalaiset kuten kaikki muutkin ihmiset noissa laskelmissa ovat vain alihinnoiteltua työvoimaa ja ylimaksavia kuluttajia, emme tuottajia ja kanssalaisia.

”Suomi on suomalaisten koti ja turvapaikka”

Toden totta, pitkään koti oli turvapaikka ja suoja luonnon myllerryksiltä. Nyt kuitenkin ”kotimaa on ihmiskunta” (José Martín). Vaikka kansallinen identiteetti on eron tekemistä muihin kansakuntiin, siis erottautumista, se ei voi enää olla toisista irrottautumista ja sulkeutumista ja siten itsensä ylevöittämistä suhteessa muihin, vaan keino asettaa kansakunnalle tehtävä moninaistaa, rikastuttaa omalla historiallisella kokemuksella ja osaamisellaan ihmiskunnan perintöä ja tulevaisuutta, siis asettua osaksi ihmiskuntaa.

”Isänmaallisuus ei ole oikeistolaista eikä vasemmistolaista.”

Juuri päinvastoin: isänmaallisuus on joko oikeistolaista tai vasemmistolaista, kansallista tai kansainvälistä, sodanrealismia tai rauhanrealismia, itsekeskeisyyttä tai solidaarisuutta.

Oikeistolainen sanoo: ”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.” (2) Ei siis voi olla kansakuntaa ilman vihollisen määrittelyä. Kansakunta määrittää itsensä toisten kieltämisen kautta.

Vasemmistolainen sanoo: ”Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.” (2) Kansakunnan perusta on siis se, miten kukin kansakunta oman erilaisuutensa, historiansa, maansa erityisyyden ja osaamisensa pohjalta määrittää tehtäväkseen omalla tavallaan ja panoksellaan moninaistaa ja rikastaa ihmiskunnan historiaa ja tulevaisuutta. Kansakunta määrittää siis itse itsensä toisten hyväksymisen kautta.

”Presidentin tulee myös ymmärtää, että Suomi on meidän suomalaisten ainoa kotimaa, jos vallanpitäjät täällä eivät aja suomalaisten asiaa kukaan muukaan ei sitä aja”.

Eihän Suomi ole suomalaisten ainoa kotimaa. Asuuhan noin 300 000 suomalaista ja noin 1.6 – 2 miljoonaa suomalaista syntyperää olevaa maailman eri puolilla. Suomessa asuu 324 000 muun maanlaista. Ihmiskunta jo kotimaa kovin monelle suomalaiselle ja Suomi monelle muualla syntyneelle.

Vallanpitäjien on ajettava suomalaisten asiaa kaikkialla, ei vain täällä Suomessa. Jos eivät muutkin aja suomalaisten asiaa ajaessaan omia asioitaan, olemme tuhon omia.

Matematiikka ja ideologia

Mikä on presidenttiehdokas Jussi Halla-ahon se ideologia, jonka hän peittää ”matemaattisen tosiasian” taakse? Hän näyttää uskovan, että voisimme palata aikaan, jolloin kaupungeissa oli paikalliset kauppiat, metalli- ja puuverstaita, yksi tai kaksi tehdasta patruunoineen ja työläiskortteleineen, siis jonnekin 1800/1900 -luvun vaihteeseen, aikaan, jota kutsutaan pikkuporvariston kauniiksi ajaksi, *Belle Epoque*:ksi.

Mikä on taas se *ideologia*, jonka hän kokee omakseen ja Perussuomalaisten omaksumaksi? Siis *puolueeton isänmaallisuus*. Siis isänmaallisuus, joka on demokratian tuolla puolen, kiistämätön?

Fasismi.

Viite

(1) Tuumaustunti 25.9.2023 Suomen Uutiset - Perussuomalaiset

<https://www.youtube.com/watch?v=CvMODbX2uxs&t=23s>

(2) Volanen, M. V. 2023 Purran oikeustaju hukassa KU blogi 24. 6. 2023.

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/purran-oikeustaju-hukassa/>

Luonnollinen ja historiallinen

- 2023-09-29 12:23

Kun presidentti Sauli Niinistö katsoo Pohjoisesta Etelään, hän sanoo:

”Keskinäistä ymmärrystä ja yhtenäisyyttä voidaan lisätä ainoastaan vuoropuhelun ja avoimen kanssakäymisen avulla. Kenelläkään meistä ei ole varaa jättää muiden huolia huomiotta. Kenelläkään meistä ei ole oikeutta pakottaa muita omaksumaan ajatteluamme tai käsityksiämme.

Meidän on kansainvälisenä yhteisönä oltava valmiita kohtaamaan toisemme keskinäisen kunnioituksen hengessä. Ymmärtäen veloitteemme toimia yhteistyössä. Jos näin teemme, olen vakuuttunut siitä, että huomaamme, että meillä on paljon enemmän yhteistä kuin kuvittelimme.” (1)

Kun Niinistö katsoo Lännestä Itään, hän sanoo:

”Viime keväänä Suomesta tuli Nato-jäsen. Sotilaallisen liittoutumattomuuden aikakausi on päättynyt. Mutta tuonakaan aikana Suomi ei koskaan määritellyt itseään negaation kautta. Päinvastoin, olimme erottamaton osa Eurooppaa ja laajempaa läntistä perhettä. Meillä oli merkittävä rooli sen onnistumisissa. Ja me myös edistimme noita onnistumisia omalta osaltamme” - ilmeisesti viitaten ETYK:iin.

Hän kuitenkin jatkaa:

”Nato-jäsenenä emme aloita tyhjästä. Natoon liittyminen ei ole mikään mullistus, vaan luonnollinen jatkumo tielle, jota olemme kulkeneet johdonmukaisesti jo vuosikymmeniä. Tämä näkyi myös liittymisprosessin nopeana etenemisellä: jäsenyyttä koskevaa toimintasuunnitelmaa ei tarvittu. Suomi oli kehittänyt valmiudet liittyä Natoon avaimet käteen -periaatteella.” (2)

Kun siis katsomme Itään, asetamme *luonnollisesti* voiman vastaan voimaa. Kun katsomme Etelään, asetamme *historiallisesti* ajatuksen ajatusta vastaan. Tämä on yritys pelastaa Pohjoisen Lännen hegemoninen asema ja sitä tukeva ns. ulkopoliittinen realismi.

Kun kansakuntana katsomme Itään, ei ole mitään muita kuin ns. *ulkopoliittiseen realismiin* tukeutuvia syitä, siis *historiallisia* syitä, kasata rautaa rajalle, asettaa siis omat ja Lännen voima Idän voimaa vastaan ja törmäyttää sivilisaatiot.

Kun *nyt* katsomme Etelään, on vain *luonnollisia* syitä rakentaa ajatuksellisia siltoja Etelän kanssa. Se on ekologista realismia.

Nyt kuitenkin juuri ekologinen realismi määrittelee ulkopoliittisen realismin strategian. Kysymys on maapallon ehtyvien luonnonvarantojen jaosta kansakuntien kesken ja kansakuntien sisällä.

Jos ulkopoliittisen realismin opein yritetään selittää ekologisen realismin haasteet, edessä on yhä kärjistyvää ja huokuva asevarainen ja kansakuntien keskinäisten riippuvuussuhteiden *aseistamiseen* perustuva väkivaltainen Pohjoisen Lännen linnoittautuminen estämään *kohtuutalouteen* (degrowth) perustuvaa Pohjoinen/Etelä -ratkaisua: kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Ei ole olemassa ”luonnollista” Länttä eikä Itää, yhtä vähän kuin vain ”historiallista” Pohjoista tai Etelää.

Kysymys ei ole ollut *luonnonhistoriasta* vaan *historiallisesta* luonnosta, siis *halvasta* ravinnosta, työstä, energiasta ja raaka-aineista. Niin nytkin: ruuasta, työstä ja rauhasta!

Kun Sauli Niinistö puhuu ”luonnollisesta”, hän haluaa oikeuttaa prosessuaalisen ja tilannesidonnaisen, ts. historiattoman työskentelymetodinsa.

Kysymys Suomen asemasta ja tehtävästä *kansakuntana* kansakuntien joukossa on hänelle vieras; siis kysymys siitä, miten kukin kansakunta oman erilaisuutensa, historiansa, maansa erityisyyden ja osaamisensa pohjalta määrittää tehtäväkseen omalla tavallaan ja panoksellaan moninaistaa ja rikastaa ihmiskunnan historiaa ja tulevaisuutta – kuten teimme ETYK:in myötä Euroopassa.

Niinistön näkökulmasta Suomella ei ole nyt muuta annettavaa maailmalle kuin Pohjoiselle Lännelle armeijansa suuret reservit ja rahat loputtomaan asevarusteluun Länneä ostetuille aseille. Etelän kanssa voidaan vaihtaa vain ajatuksia.

Ekologisen realismin ei tule määrittää vain ulkopoliittisen realismin strategiaa, vaan myös sen missio siten kuin se on määritelty YK:n Agenda2030:ssa ja 17 kehitystavoitteessa.

Viitteet

(1) Tasavallan presidentti Sauli Niinistön puhe YK:n yleiskokouksen 78. yleiskeskustelussa New Yorkissa 20.9.2023

<https://www.presidentti.fi/puheet/tasavallan-presidentti-sauli-niiniston-puhe-ykn-yleiskokouksen-78-yleiskeskustelussa-new-yorkissa-20-9-2023/>

(2) Tasavallan presidentti Sauli Niinistön puhe Maanpuolustuskurssiyhdistyksen Max Jakobson Lecture -sarjan seminaarissa Helsingissä 28.9.2023

<https://www.presidentti.fi/puheet/tasavallan-presidentti-sauli-niiniston-puhe-maanpuolustuskurssiyhdistyksen-max-jakobson-lecture-sarjan-seminaarissa-helsingissa-28-9-2023/>

2023 - 10

Ekologinen demokratia haastaa sosialidemokratiankin!

- 2023-10-01 15:31

Yleensä niin rauhallinen ja sävyisä taloustieteilijämme *Sixten Korkman* antoi tiukkoja ohjeita hallitukselle, työntekijöille ja työntekijöille HS:n kolumnissaan viime tiistaina (26.09.2023).

Korkmanin puheenvuoro suorastaan vilisi hänelle epätyypillisiä voimasanoja, kuten *törmäyskurssi, muutoksiin haluton, rautaa rajalle, kapea perspektiivi, tympääntyminen, vastakkaisuus, takapajula, ulkoparlamentaarin painostus, laiha soppu, lihava riita, selkävoitto, koston kierre.* (1)

Mistä nyt kivistää?

Korkman yrittää puheenvuorossaan epätoivoisesti pitää nykytilannetta kasassa ajatuksella hyvinvointivaltiosta - sellaisena kun sen tunnumme 1970 -luvulta. Sitähän ”muutoksiin haluttomat” työntekijätkin vielä haikailevat.

Nykyhallituksen kassanhoitaja Riikka Purra pistää tosin paremmaksi: hänen esikuvansa Risto Ryti ja Rytin fiskaalikonservatismi Suomen yrittäjien taustatuella haikailee vielä kauemmaksi, aina 1930 -luvulle saakka.

Pääministeri Petteri Orpo puolestaan EK:n innoittamana ajattelee, että maailma oli parhaimmillaan 2000 -luvulla, juuri ennen vuoden 2008 finanssiromahdusta.

Näistä ajoituksista Korkman tarjoaa yhteisen sopan aineksia kaikille kolmelle keittiölle - valtiolle, työntekijöille ja työntekijöille - toivoen yhteiseen keittiöön palaamista, keittämään yhteistä suomukeittoa Korpilammen makeilla muistolla maustettuna.

Mitä tapahtui 2008? Lyhyesti sanoen siirryimme keskuspankkivetoiseen finanssikapitalismiin. Yanis Varoufakis tiivistää kehityskulun uudessa kirjassaan näin:

”... kun valta siirtyi teollisuudesta rahoitukseen Bretton Woodsin kuoleman jälkeen vuonna 1971, eurooppalaiset sosiaalidemokraatit ja Amerikan demokraatit houkuttelivat faustilaiseen sopimukseen Wall Streetin, Lontoon Cityn, Frankfurtin ja Pariisin pankkiirien kanssa. Kauppa oli suorasukainen ja yksinkertainen: hallituksen sosiaalidemokraatit vapauttivat pankkiirit sääntelyn kahleista: ”Olkaa hulluja! Säädelkää itse itseänne”, he sanoivat heille. Vastineeksi rahoittajat suostuivat luovuttamaan suuren pöytänsä murut pienen osan raivokkaasta rahoituksesta saamistaan valtavasta voitosta hyvinvointivaltion rahoittamiseen.” ...

”Homeroksen termin sosialidemokraateista tulikin aikakauden lootuksensyöjiä. Kun he ruokkivat itsensä rahoituksella, heistä tuli älyllisesti pehmeitä ja moraalisesti osallisia sen käytäntöihin. Sen hunajainen mehu sai heidät uskomaan, että se mikä oli ennen ollut riskialtista, on nyt riskitöntä, että tämä taikahanhi munisi aina kultamunia, ja jos niillä munilla voidaan rahoittaa hyvinvointivaltiota, niin kaikki muukin hanhen munima voi olla oikeutettua. Ja niinpä, kun rahoituspääoma romahti vuonna 2008, heiltä puuttuivat henkiset työkalut ja moraaliset arvot kertoakseen pankkiireille: ’Riittää! Saatamme pelastaa pankit, mutta emme sinua.’ Tämä ”tappava yhdistelmä sosialismia-pankkiireille ja säästötoimia-lähes kaikille muillekin pysäytti taloutemme samalla kun rahoitti pilviväen (*cloudalists*) nousua.” (1)

... ja todellakin, sittemmin kaikki tämän hanhen munat ovat kelvanneet, myös talouden militarisoiminen ja aseellistaminen.

Nyt ollaan, tosin vasta aivan alkusäikähdyksessä, ulkoisen luonnon realiteettien, siis Äiti maan rajallisuuteen sopeutumisessa. Sama on nyt edessä sisäisen luontomme suhteen: omistammeko ja mihin mittaan itsemme – siis kehomme, kokemuksemme, tietomme itsestämme? Kysymys on siitä kuka päättää kalleimmasta yksilökohtaisesta omaisuudestamme, omasta ajastamme kun oma aikamme on aina yhteisesti, siis yhteiskunnallisesti tuotetta aikaa? Varoufakis toteaa:

”Ja tässä on perustavanlaatuinen ristiriita: liberaalin ajatuksen - vapaudesta itseomistuksena - pelastaminen vaatii kattavaa omistusoikeuksien yhä tarkempaa uudelleenjäsentämistä pilvipohjaisiin tuotanto-, jakelu-, yhteistyö- ja viestintävälineisiin nähden. Liberaalin yksilön elvyttämiseksi meidän on tehtävä jotain, mitä liberaalit vihaavat: on suunniteltava uusi vallankumous”. (2)

Mitä se mahtaisi olla?

Se ei olisi ”työstä vapautumista” vaan ”työn vapauttamista” - kuten sanonta kuuluu.

Sitä, että emme enää myy työvoimaamme maksua vastaan palkkatyöläisinä/kuluttajina (*labour*) vaan tekisimme työtämme (*work*) tuottajina rakentaaksemme elämän, joka on *tosi* suhteessa luonnonvoimiin, *hyvä* keskinäisissä suhteissamme, *kaunis* luonnonvarantoja hyödyntäessämme ja *reilu* niitä jakaessamme. Työssämme olisi neliyhteys (*Four-in-one* + 8 tuntia/päivä unta):

Ansiotyö (4t päivä/28t viikko) – opiskeleva työskentely omalla ammattialalla

Kotityö (4t päivä/ 28t viikko) – Kodinhoito, ruuanlaitto ja syöminen, lepo, keho, lapset, vanhemmat, kasvit, puutarha

Yhteiskunnallinen työ (4t päivä/28t viikko) – politiikka, yhdistystoiminta, osallistuminen, sitouttaminen kirjaaminen ja blokkaukset, voimaannuttaminen

Omakohmainen työ (4t päivä/28t viikko) – työskentelevä opiskelu: kulttuuri, opiskelu, rentoutuminen, kuntoilu, harrastukset, luovuus. (4)

Ekologisen realismin ehdoilla toteutettu tosi, hyvä, kaunis ja reilu elämä vaatii toteutuakseen ekologista demokratiaa, siis sitä, että meillä on mahdollisuus olla mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja

milloin tuotetaan ja kuinka mahdolliset ylijäämät hyödynnetään. Ekodem haastaa siten sekä lib- että sosdemin!

Viitteet

(1) Korkman, S. 2023. Hallituksen ja ammattiyhdistysliikkeen yhteenotto on haitaksi kaikille HS 26.09.2023 <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009878174.html>

(2) Varoufakis, Yanis. Teknofeodalismi (s. 180-181). Random House. Kindle-versio.

(3) Varoufakis, Yanis. Teknofeodalismi (s. 179). Random House. Kindle-versio.

(4) Haug, F. 2009. The “Four-in-One Perspective”: A Manifesto for a More Just Life. *Socialism and Democracy*, 23:1, 119-123, DOI: 10.1080/08854300802635932 (Soveltaen)

Kysymyksiä vastattavaksi Vasemmistoliiton presidenttiehdokkaalle - 2023-10-13 10:36

Vasemmistoliitto valitsee presidenttiehdokkaansa viikon vaihteessa ilman minkäänlaista puoluekeskustelua ulko- ja turvallisuuspolitiikastamme.

Kysymys ei ole vain henkilöstä vaan Suomen kansallisesta *Suuresta linjasta*, kuten Raoul Palmgren asian ilmaisi jo vuonna 1948.

”Isänmaallisuus ei ole oikeistolaista eikä vasemmistolaista” sanoo Jussi Halla-aho.

Ei, vaan juuri päinvastoin: isänmaallisuus on joko oikeistolaista tai vasemmistolaista, kansallista tai kansainvälistä, sodanrealismia tai rauhanrealismia, itsekeskeisyyttä tai solidaarisuutta, ase- tai sopimusvaraista, geopolitiittista tai ekologista realismia.

Oikeistolainen sanoo: ”Ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.” Ei siis voi olla kansakuntaa ilman vihollisen määrittelyä. Kansakunta määrittää itsensä toisten kieltämisen kautta.

Vasemmistolainen sanoo: ”Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.” Kansakunnan perusta on siis se, miten kukin kansakunta oman erilaisuutensa, historiansa, maansa erityisyyden ja osaamisensa pohjalta määrittää tehtäväkseen omalla tavallaan ja panoksellaan moninaistaa ja rikastaa ihmiskunnan historiaa ja tulevaisuutta. Kansakunta määrittää siis itse itsensä toisten hyväksymisen kautta.

Lähtien liikkeelle Vasemmistoliiton periaateohjelmasta, asetan tulevalle ehdokkaallemme seuraavat kysymykset vastattavaksi:

1. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas ”toimii aseistariisunnan ja ydinaseettoman maailman puolesta, sotaa ja militarismia vastaan”?
2. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas edistää ”maailmanrauhaa ja turvallisuutta, joka pohjaa kansainvälisesti sovittuihin sääntöihin eikä voimapolitiikkaan”?
3. Miten vasemmistoliiton presidenttiehdokas määrittelee ”Suomen tulevaisuudessakin kansainvälisten jännitteiden aktiivisena liennyttäjänä, jatkaen siten Suomen ”historiaa kansainvälisenä diplomatian suurvaltana, joka on toiminut rauhanrakentajana kriiseissä ja selkkauksissa.”?
4. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas huolehtii siitä, että ”Suomen puolustuksellinen turvallisuus perustuu ensisijaisesti vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn sekä pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön” ?
5. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas huolehtii ”pohjoismaisen ydinaseettomuuden linjan ylläpitämistä”?
6. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas huolehtii siitä, että ”Suomen osallistuminen sotilaallisiin liittoumiin ja niiden kansainvälisiin operaatioihin vaatii vahvaa kansanvaltaista mandaattia”? Mikä on ”vahva mandaatti”?
7. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas pitää kiinni ajatuksesta, että ”Vasemmisto katsoo Suomea perustavanlaatuisesti osana Pohjoismaita” eikä Suomea määritetä reunavaltioksi Balttianmaiden ja Puolan rinnalle?
8. Miten Vasemmistoliiton presidenttiehdokas määrittelee kansakunnan perustan, siis sen, miten Suomi oman erilaisuutensa, historiansa, maansa erityisyyden ja osaamisensa pohjalta määrittää tehtävänsä omalla tavallaan ja panoksellaan moninaistaa ja rikastaa ihmiskunnan historiaa ja tulevaisuutta?

Nämä ensialkuun ... haastavammat kysymykset asettuvat sen mukaan, miten näihin vastataan.

Toverillisin terveisin

Matti Vesa Volanen
Vantaa

Suuri linjamme – alustavia ehdotuksia

- 2023-10-14 13:41

Saatteeksi: Kun itse kysyy voi myös itse vastata. Tässä alustavaa kehystystä eilen asettamilleni kysymyksille ja muutama vastaus esimerkkinä vastausten suunnasta.

Kulttuuriliberalismin innoittamina uskomme, että itse kunkin omat *kokemukset* ovat kiistämättömiä ja niitä täytyy voida puolustaa myös julkisesti.

Ajattelemme siis, että *samanarvoisten ihmisten erilaisuus* on yhteisöllisyytemme perusta ja rikkaus, ei *eriarvoisten ihmisten samanmittaisuus* markkinoiden välittämänä.

Emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme. Jos emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.

Eikö sitten *samanarvoisten kansakuntien erilaisuuden* tulisi olla ihmiskunnan perusta ja rikkaus, ei *eriarvoisten kansakuntien samanmittaisuus* markkinoiden, siis globalisaation välittämänä?

Miksi kansakuntien kesken – siis toisin kuin ihmisten kesken - erilaisuus on uhkaavaa, siis peruste määrittellä toinen kansakunta viholliseksi? Koska ”ei voi olla todellisia ystäviä ilman todellisia vihollisia. Jos emme vihaa sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme.”

Ei siis voi olla kansakuntaa ilman *vihollisen* määrittelyä. Kansakunta määrittää itsensä toisten kieltämisen kautta. ”Ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme halua tulla, olkaamme siis suomalaisia”.

Jos taas ”emme voi olla todellisia ystäviä ilman todellista, hyväksytyä erilaisuuttamme, jos siis emme rakasta myös sitä, mitä emme ole, emme voi rakastaa sitä, mitä olemme” niin kansakunnan perusta on se, miten kukin kansakunta oman erilaisuutensa, historiansa, maansa erityisyyden ja osaamisensa pohjalta määrittää tehtäväkseen omalla tavallaan ja panoksellaan moninaistaa ja rikastaa ihmiskunnan

historiaa ja tulevaisuutta. Kansakunta määrittää siis itse itsensä toisten erilaisuuden hyväksymisen kautta.

Mutta eikös nyt *vihollisuutta perustella* sillä, että kansakuntien erot ovat uhka ihmisten keskinäisen erilaisuuden tunnustamiselle, liberaalidemokratialle. Kansakunta saa olemassaolon oikeuden, jos ja vain jos se toteuttaa liberaalidemokratiaa niin kuin se Länessä, lähinnä USA:ssa ymmärretään. Kysymys on siis kansalaisyhteiskunnan, valtion, rahoituksen ja reaalisen tuotannon välisistä suhteista.

Liberaalidemokratia keskittyy kansalaisyhteiskunnan ja valtion väliseen suhteeseen jättäen rahoituksen ja reaalisen tuotannon kokonaan demokratian ulkopuolelle. Siten ihmisen luontosuhde – niin ulkoiseen kuin sisäiseenkin luontoon - on yksityistetty (*privat*): meillä on oikeus käyttää (*Usus*), nauttia (*Fructus*) ja tuhota (*Abusus*) luonnonvarantoja tahtomallamme tavalla.

Tämä liberaalidemokratian ihanne, siihen tukeutuvat valtiomuodot ja niitä toteuttava kansakuntien keskinäissuhteita määrittävä ulkopoliittinen realismi – voima vastaan voima - ovat nyt törmäneet voimiin, joita ne eivät pysty ylittämään – nimittäin luonnonlakeihin, siis ekologiseen realismiin.

Jos oletamme edes runsaan 2% vuosittaisen BKT:n kasvun, niin muutamassa vuosisadassa maapallomme alkaa kirjaimellisesti kiehua sen saavuttaessa 100c° pintalämpötilan (1). Kysymys on siis jälleen kerran aivan konkreettisesti ja aivan välittömästi *kaikkien* ruuasta, työstä ja, niin rauhasta!

Ekologinen realismi haastaa liberaalisen demokratian. Luonnon yksityistämisen on rajoitettava luonnon käyttämiseen ja nauttimiseen (*Usufruct*) niillä ehdoilla, jotka luonnon uusintaminen meille määrittelee.

Luontosuhteemme siis määrittelee sen, millaisiksi ihmisten keskinäiset suhteet on jäsennettävä. Se on ekologista demokratiaa.

Jotta meille itse kullakin olisi välitön *kokemus* luonnon asettamista ehdoista - siis ekologisesta realismista - on itse kunkin oltava mukana päättämässä siitä mitä, miksi, milloin, missä ja miten tuotetaan ja mahdollinen ylijäämä hyödynnetään.

Ekologinen demokratia asettaa tavoitteekseen sen, että elämä on tosi suhteissamme luontoon, hyvä keskinäisissä suhteissamme, kaunis luonnonvarantoja hyödyntäessämme ja reilu niitä jakaessamme: kohtuutta kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Ekologisen realismin asettamat haasteet tulevat vaatimaan *kaiken mahdollisen* tiedon, taidon ja osaamisen mitä eri puolilla maapalloa nyt on. Tulemme olemaan kiitollisia eri kansakuntien erilaisista historiallisista kokemuksista, niiden esiin työstämisestä osaamisesta ja niiden mahdollistamista keinoista vastata ekologisen realismin jo kiehuvaan haasteeseen.

Siten

1. Suomi, kahden eurooppalaisen kulttuuriperinnön uudelleenkohtaamispaikkana, jatkaa ETYK:in hahmottelemalla kehityslinjalla kutsumalla kokoon maailman turvallisuus- ja yhteistyökongressin vuodeksi 2025 edistämään YK:n Agenda2030 ja 17 kehitystavoitteen toteutumista.
2. Suomi ja Pohjoismaat edistävät määrätietoisesti ekologista demokratiaa.
3. Suomi ja Pohjoismaat ryhtyvät hahmottelemaan Euroopalle sellaista turvallisuusarkkitehtuuria, joka tekee NATO:n tarpeettomaksi.
4. Suomi ja Pohjoismaat rakentavat laaja-alaisesti yhteistyötä pohjoismaisten ja Etelän/Idän kansalaisliikkeiden kanssa kehittääksemme filosofian ilman rajoja maapallon ja ihmiskunnan tulevaisuudesta.

Viite

(1) Murphy, T. 2021. Energy and Human Ambitions on a Finite Planet Assessing and Adapting to Planetary Limits, eScholarship, University of California https://escholarship.org/uc/energy_ambitions

FB sensuroi ...

- 2023-10-25 09:43

TIEDOKSI

Minun FB- sivuni suljettiin ilman että minulle esitettiin yksilöityjä syitä sen sulkemiseen.

Meta:n viestintä asiassa on ollut erittäin läpinäkymätöntä, sekavaa ja ristiriitaista, kun olen yrittänyt selvittää syitä ja seurauksia.

Jouduin mitä moninaisimmin keinoin osoittamaan että minä olen minä.

Välillä annettiin tieto, että voin avata tilini, mutta annetut linkit eivät toimineet.

Välillä todettiin, että voin haastaa META:n oikeuteen asiasta ilman että minulla oli ilmoitettu yksilöityä syytä tilini sulkemiseen.

Olen käyttänyt tililläni vain julkisesti käytettävissä olevia lähteitä ja AINA maininnut ko alkuperäislähteen.

Oma arvaukseni nykyisillä tiedoilla on, että tilini suljettiin NATO/USA kielteisten kannanottojeni ja viittausten takia.

Alexander Stupp, arvopohjainen realisti - mies menneestä maailmasta, 1980 -luvulta - 2023-10-30 10:27

”Arvojamme en uhraa, mutta yhteistyötä olen valmis tekemään. Kutsukaamme sitä *arvopohjaiseksi realismiksi*.” ... Näyttäkäämme esimerkillä miksi avoin yhteiskunta, liberaali demokratia, oikeusvaltio, tasa-arvo ja markkinatalous ovat toimivan hyvinvointiyhteiskunnan kulmakiviä. Me olemme osa läntisten demokratioiden liittoutumaa. ... Ensisijainen ilmansuuntamme on länsi.” (1)

Arvopohjainen realismi? Määritteleekö arvot realismin vai realismi arvot? Jos arvot määrittävät mikä on reaalista, se ei ole realismia. Se on idealismia. Jos realismi määrittää arvot, se on opportunistia. Tämä ajatusrakennelma ei siis kannu kovin pitkälle. Siitä puuttuu jotain olennaista.

Alexsander Stuppin monin osin oikeaan osuvasta ulkopoliittiseen realismiin tukeutuvasta maailmanpoliittisesta tilannekuvasta puuttuu jotain olennaista. Ekologinen realismi ja sen vaikutukset ulkopoliittiseen realismiin. Nyt menossa ehtyvien, rajallisten luonnonvarantojen uudelleenjaon estäminen Etelän ja Läntisen pohjoisen välillä, voimakeinoin.

Se, mikä liberaalin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan kannalta on nyt todellista, ei ole reaalista ekologisesti. Etelä ja Itä, 6 miljardia ihmistä, eivät voi kulkea samaa tietä kuin mitä Pohjoinen, kaksi miljardia ihmistä on kulkenut viimeiset neljä sata vuotta. Meidänkin on muutettava käsityksiämme juuriin menevästi, siis radikaalisti. Me olemme olleet ja olemme vieläkin kolonialisteja, ylimielisiä ja epäjohtomukaisia teknologisen ja taloudellisen vallan käytössä, kuten myös Stupp myöntää. (1)

Mihin meidän pitäisi sitten tarttua? Luontosuhteemme uudelleenarviointiin. Sehän on liberaalidemokratian ytimessä. Liberaalidemokratian kolme lähtökohtaa, pointtia, ovat:

1. Suhteemme luontoon – sisäiseen ja ulkoiseen – on perusluonteeltaan yksityistä (*privat*): meillä on oikeus käyttää (*Usus*), nauttia (*Fructus*) ja tuhota (*Abusus*) luonnonvarantojamme tahtomallamme tavalla.
2. Kenenkään omaa henkilökohtaista kokemusta ei voida kiistää.
3. Jokaisella meillä on ehdoton oikeus puolustaa omaa kokemustamme julkisesti.

Nykyiset mitä moninaisimmat kielelliset, yhteisölliset, tekniset ja vaihdolliset *välityksemme* luonnon kanssa olettavat, että meidän *välittömät* tuntemuksemme, kokemuksemme sisäisestä ja ulkoisesta luonnosta ovat – kuten liberaalidemokratiamme olettaa – riittävä peruste päättää ”hyvästä elämästä”, siis *tuottavasta* kulutuksesta ja siten kuluttavan *tuotannon* sisällöstä ja tavoitteista.

Tämä liberaalidemokratian ihanne, siihen tukeutuvat valtiomuodot ja niitä toteuttava kansakuntien keskinäissuhteita määrittävä ulkopoliittinen realismi – voima vastaan voima – ovat nyt törmänneet voimiin, joita ne eivät pysty ylittämään – nimittäin luonnonlakeihin, siis ekologiseen realismiin.

Ekologinen realismi haastaa liberaalidemokratian. Luonnon yksityistämisen on rajoituttava luonnon käyttämiseen ja nauttimiseen (*usufruct*) niillä ehdoilla, jotka luonnon kestävä uusintaminen meille määrittelee. Luonnon omaksuminen, omaksi ottaminen, siis omistusoikeus, on siis oikeutta käyttää ja nauttia luonnosta tuhoamatta sitä (*usufructuary*). Luonto on meillä lainassa lapsiltamme.

Jotta meille itse kullakin olisi *välitön kokemus* luonnon asettamista ehdoista – siis ekologisesta realismista – on itse kunkin oltava mukana päättämässä siitä mitä, miksi, milloin, missä ja miten tuotetaan ja mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Se on ekologista demokratiaa.

Ekologinen demokratia asettaa tavoitteekseen sen, että elämä on tosi suhteissamme luontoon, hyvä keskinäisissä suhteissamme, kaunis luonnonvarantoja hyödyntäessämme ja reilu niitä jakaessamme: kohtuutta kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati.

Ekologisen realismin asettamat haasteet tulevat vaatimaan *kaiken mahdollisen* tiedon, taidon ja osaamisen mitä eri puolilla maapalloa nyt on. Tulemme olemaan kiitollisia eri kansakuntien erilaisista

historiallisista kokemuksista, niiden esiin työstämistä osaamisesta ja niiden mahdollistamista keinoista vastata ekologisen realismin jo kiehuvaan haasteeseen.

Stupp määrittelee Suomen historiallisen kokemuksen ja osaamisen vihollisuuden kautta:

”Olemme geopolitiittisesti yksi tärkeimmistä *etulinjavaltioista* Euroopassa. Jalkamme ovat Baltiassa ja päämme Arktisessa. Olemme vastuussa suuren Natoalueen suojelemisesta. Ja älkää huoliko, me teemme työmme. Olemme turvan tarjoaja, emme turvan kuluttaja. Suomalaiseen voi aina luottaa.” (1, kurs. ja käännös mvv).

... Onhan meillä aseita ja paljon reserviä – siis ihmisiä, kansalaisia - kuten Stupp korostaa.

Miten voimme yhtä aikaa olla esimerkillinen Pohjoismaa ja eturintamavaltio Balttian ja Puolan kanssa? Stupp liittää arvonsa - idealisminsa – Pohjoismaihin ja realisminsa NATO:n eturintamamaihin, Balttiaan ja Puolaan. Mahdoton yhtälö.

Alexander Stuppille 1980 -luku oli toivon, 1990 -luku pettymyksen, 2000 -luku taloudellisen realismin, 2010 -luku ulkopoliittisen realismin oppimisen vuosikymmeniä. Nyt 2020- ja 2030- luvulla tarvitsemme kuitenkin ekologista realismia. Ensijainen ulkopoliittinen ilmansuuntamme on Etelä, johon suuntaan meidän tulisi yrittää aktiivisesti kääntää kaikkien katseet ekologisen demokratian toteuttamiseksi.

Stupp on mies 1980 -luvulta, kulttuuriliberalismin Suomeen rantautumisen vuosikymmeneltä. Mies menneestä maailmasta. Maailmasta, jonka reaalin toteuttaminen ei ole mahdollista kuin väkivalloin. Stupp haluaa, että jatkamme sillä tiellä. Sääli älykästä miestä.

Stupp myöntää suoraan: ”minä olen Li-fani. Hän on aina ollut suoraselkäsesti punavihreä arvopoliitikko. Ja sitä paitsi hyvä tyyppi ja erinomainen kommunikoija. Och samma på svenska” (1)

Jos Stupp päivittäisi ulkopoliittisen realisminsa ekologiseksi realismiksi ja liberaalidemokratiansa ekologiseksi demokratiaksi, astuisi siis 2030 -luvulle, voisin minäkin ehkä fanittaa Alexia – jos joistakin muistakin yksityiskohdista päästäisiin sopimukseen ...

Viite

(1) Alexander Stubbin puhe ylimääräisessä puoluekokouksessa. 28.10.2023

<https://www.kokoomus.fi/alexander-stubbin-puhe-ylimaaraisessa-puoluekokouksessa/>

2023 - 11

Ukrainan traaginen kohtalo - opiksi Suomelle

- 2023-11-01 10:46

Saatteesi: Alla joitakin kohtia TIME -lehden julkaisemasta Ukrainan sodan nykytilanteesta.

"Kukaan ei usko voittoomme kuten minä." Volodymyr Zelenskyi taistelussa Ukrainan pitämiseksi taistelussa

"Kymmeniä tuhansia sotilaita ja siviilejä on kuollut, ja Zelensky voi tuntea matkoillaan, että maailmanlaajuinen kiinnostus sotaan on laantunut. Samoin kansainvälisen tuen taso. "Pelottavinta on, että osa maailmaa tottui Ukrainan sotaan", hän sanoo. "Sodan uupumus vierii kuin aalto. Sen näkee Yhdysvalloissa, Euroopassa. Ja näemme, että heti kun he alkavat hieman väsyä, siitä tulee heille kuin show: "En voi katsoa tätä toistoa 10. kertaa."

Hänen tavallinen kipinä optimismistaan, hänen huumorintajunsa, hänen taipumuksensa elävöittää kokousta sotahuoneessa pienellä pilailulla tai huonolla vitsillä, mikään näistä ei ole säilynyt toisella vuodella täydellisen sodan aikana. "Nyt hän kävelee sisään, saa päivitykset, antaa käskyt ja kävelee ulos", sanoo yksi hänen tiiminsä pitkäaikainen jäsen. Toinen kertoo minulle, että ennen kaikkea Zelensky tuntee olevansa länsimaisten liittolaistensa pettämä. He ovat jättäneet hänet ilman keinoja voittaa sota, vain keinoja selviytyä siitä."

Päinvastoin, hänen uskonsa Ukrainan lopulliseen voittoon Venäjistä on kovettunut muotoon, joka huolestuttaa joitakin hänen neuvonantajiaan. Se on liikkumaton, lähellä messiaanisuutta. "Hän pettää itseään", yksi hänen lähimmistä avustajistaan kertoo minulle turhautuneena. "Meillä on vaihtoehdot loppu. Emme voita. Mutta yritä kertoa se hänelle."

"Meille se merkitsisi tämän haavan jättämistä auki tuleville sukupolville", presidentti kertoo. "Ehkä se rauhoittaa joitain ihmisiä maassamme ja sen ulkopuolella, ainakin niitä, jotka haluavat päättää asiat hinnalla millä hyvänsä. Mutta minulle se on ongelma, koska meille jää tämä räjähtävä voima. Me vain viivytämme sen räjähdystä."

Eräässä vaiheessa lokakuun alussa, hän sanoi, Kiovan poliittinen johto vaati operaatiota Horlivkan kaupungin "valtaamiseksi takaisin", strateginen etuvartio Itä-Ukrainassa, jota venäläiset ovat pitäneet hallussaan ja puolustaneet kiivaasti lähes vuosikymmenen ajan. Vastaus tuli takaisin kysymyksen muodossa: Millä? "Heillä ei ole miehiä eikä aseita", upseeri sanoo. "Missä aseet ovat? Missä on tykistö? Missä ovat uudet värvätyt?" (1)

Muistakaamme US:n reaalipoliitikko Henry Kissingerin pari toteamusta:

"Amerikalla ei ole pysyviä ystäviä tai vihollisia, vain intressit"

"Yhdysvaltojen vihollisena oleminen on vaarallista, mutta ystäväenä oleminen on kohtalokasta" (2)

Viite:

(1) Shuster, S. 2023. 'Nobody Believes in Our Victory Like I Do.' Inside Volodymyr Zelensky's Struggle to Keep Ukraine in the Fight. KYIV 30.10.2023., 2023 8:00 AM EDT

<https://time.com/6329188/ukraine-volodymyr-zelensky-interview/>

(2) <https://www.brainyquote.com/authors/henry-kissinger-quotes>

Suomen paikka maailmassa?

- 2023-11-09 15:36

Presidenttiehdokkaamme Li Anderssonin kampanjanavaus tapahtui viime tiistaina entisellä Leipätehtaalla Helsingissä salintäyden yleisön edessä. Mukana keskustelemassa oli myös Erkki Tuomioja ja Ulkopoliittisen instituutin tutkija Emma Hakala.

Suomi 1990 -luvulla

Käydyn keskustelun keskeisiä iskusanoja olivat: ihmisoikeudet, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, monenkeskisyys, sääntömääräisyys, johdonmukaisuus, eksistentiaaliset uhkat, rauha.

Keskustelu käytiin ikään kuin eläisimme vielä 1990 -luvulla. Historia on päättymässä, liberaalidemokratia on voittanut ja antanut kaikille kansakunnille mallin toimia, haluavatpa he sitä tai eivät. Ihmisoikeudet, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo on jo määritelty kansakuntien ja kansalaisten kesken olettaen, että luonto, sisäinen ja ulkoinen, antaa rajattomasti myöten - siis ikään kuin työllä ja tuotannolla, reaalilla luontosuhteellamme, olisi vain ulkopuolinen, näiden tavoitteiden mahdollistajan tehtävä.

Se on 1990 -lukulaista ihanteellisuutta, jonka laskua nyt maksamme Ukrainassa.

Ekologinen realismi

1. Yksikään kansakunta ei pysty yksin ratkaisemaan meitä uhkaavia eksistentiaalisia uhkia – ydinsotaa, ilmastokatastrofia, lajikatkoa. Vain kansakunnat ihmiskuntana pystyvät siihen. Ihmiskunnan historia on nyt vasta alkamassa.
2. Eksistentiaalisten uhkien ratkaiseminen tulee vaatimaan kaiken mahdollisen tiedon, taidon, historiallisen kokemuksen sekä mitä moninaisinta solidaarisuutta ja kärsivällistä suvaitsevaisuutta kaikilta ja kaikkialla. Kansalaisten ja kansakuntien historialliset kokemukset, tiedot ja taidot ovat välttämätön osa yhteistä ratkaisuamme. Niin kansalaisten kuin kansakuntienkin moninaisuus on ratkaisupolun löytymiselle ehdoton edellytys, ei uhka.
3. Emme voi puhua oikeudenmukaisuudesta, tasa-arvosta ja ihmisoikeuksista vain ihmisten ja kansakuntien välisinä ehdottomina, rajoittamattomina tavoitteina. Suhteemme luontoon, niin ulkoiseen kuin sisäiseenkin, määrittää nyt realismin. Tämä ekologinen realismi asettaa ehdot niin liberaaliselle demokratialle kuin ulkopoliittiselle realismillekin. Edessä on kohtuutalouden (*degrowth*) ja ekologisen oikeudenmukaisuuden yhteensovittaminen muuttamalla radikaalisti luonnonvarantojen jakautumista niin kansakuntien kesken kuin kansakuntien sisälläkin.
4. Jotta meille itse kullekin kehittyisi ja muodostuisi realistinen käsitys luontosuhteemme asettamista ehdoista, meidän tulee kaikkien olla mukana päättämässä mitä, miksi, miten, missä ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdollinen ylijäämä hyödynnetään. Ekologinen realismi edellyttää ekologista demokratiaa.

5. Emme elä Ihmisaikakautta (*Anthropocene*) vaan pääoma-aikakautta (*Capitalocene*). Luontosuhteemme on määritetty yksityiseksi (*privat*). Meillä on oikeus käyttää (*Usus*), nauttia (*Fructus*) ja tuhota (*Abusus*) luonnonvarantojamme tahtomallamme tavalla.
6. Tämä liberaalidemokratian ihanne, siihen tukeutuvat valtiomuodot ja niitä toteuttava kansakuntien keskinäissuhteita määrittävä ulkopoliittinen realismi – voima vastaan voima – ovat nyt törmänneet voimiin, joita ne eivät pysty ylittämään – nimittäin luonnonlakeihin, siis ekologiseen realismiin.
7. Ekologinen realismi haastaa liberaalidemokratian. Luonnon yksityistämisen on rajoituttava luonnon käyttämiseen ja nauttimiseen (*usufruct*) niillä ehdoilla, jotka luonnon kestävä uusintaminen meille määrittelee. Luonnon omaksuminen, omaksi ottaminen, siis omistusoikeus, on siis oikeutta käyttää ja nauttia luonnosta tuhoamatta sitä (*usufructuary*). Luonto on meillä lainassa lapsiltamme.
8. Globalisaatio ei perustunut reilun (*fair*) kaupan periaatteille, vaan siirsi ja siirtää vieläkin ”edullisia” resursseja – leipää, työtä, energiaa, raaka-aineita - Etelästä Pohjoiseen. Vaihtoehtona ei voi kuitenkaan olla anarkia ja voima vastaan voima -politiikka, kuten ulkopoliittinen realismi opettaa. Monenkeskisyys edellyttää myös taloudellisten sääntöjen uusimista yksinapaisten, hegemonististen sääntöjen sijaan.
9. Ekologisen realismin kannalta kaikki asevaraiseen turvallisuuteen tukeutuminen on pois demokratialta, ekologiselta demokratialta. Jos ulkopoliittisen realismin pohjalta törmäämme kansakunnittain anarkisesti ja voima vastaan voima -politiikalla ekologisiin realiteetteihin edessä on miljardien ihmisten ja ekosfäärin tuhoutuminen joko ydinsota- tai luontokatastrofien seurauksena.

Suomen paikka maailmassa 2030 -luvulla

Maapallon suuren enemmistön kannalta Suomi on nyt osa ongelmaa, ei sen ratkaisua. Suomi ei voi yhtä aikaa toimia pohjoismaisen demokraattisen perinteen jatkajana ja olla mukana Pohjoisen Lännen eturintamamaiden (*frontier states*) Mustalta mereltä Jäämerelle yltävässä ketjussa estämässä ekologisen oikeudenmukaisuuden toteuttamista.

Siten:

- Suomen on ryhdyttävä katsomaan Etelästä Pohjoista Länttä. On siis asetuttava ekologisen realismin ja demokratian sanansaattajaksi ja sen eteenpäin viejäksi.
- Suomi, kahden eurooppalaisen kulttuuriperinnön uudelleenkohtaamispaikkana, jatkaa ETYK:in hahmottelemalla kehityslinjalla kutsumalla kokoon maailman turvallisuus- ja

yhteistyökongressin vuodeksi 2025 edistämään YK:n Agenda2030 ja 17 kehitystavoitteen toteutumista.

- Suomi ja Pohjoismaat edistävät määrätietoisesti ekologista demokratiaa.
- Suomi ja Pohjoismaat ryhtyvät hahmottelemaan Euroopalle sellaista turvallisuusarkkitehtuuria, joka tekee NATO:n tarpeettomaksi.
- Suomi ja Pohjoismaat rakentavat laaja-alaisesti yhteistyötä pohjoismaisten ja Etelän/Idän kansalaisliikkeiden kanssa kehittääksemme filosofian ilman rajoja maapallon ja ihmiskunnan tulevaisuudesta.

Li Andersson julistautui seuraavaksi KOKO kansan presidentiksi. Kansallista ulkopoliittista yksimielisyyttä ovat kaikki ehdokkaat korostaneet. He ovat myös korostaneet ulkopoliitiikan tilannesidonaisuutta, sitä on tehtävä tässä ja nyt. Koko kansan presidentin on kuitenkin - mielestäni - rakennettava pitkää, suurta linjaa kansakunnalle, tässä ja nyt.

Suomen ulkopoliitiikan pitkä linja alkoi *Pax Russica*:lla 1800 -luvulla, muuntui *Pax Finlandia*:ksi toisen maailmansodan jälkeen. Se eikä *Pax Paneuropana* sopinut yhteen *Pax American*:n kanssa, joka puolestaan ei näy nyt sopivan yhteen *Pax Urbanica*:n kanssa.

Päivittäkäämme *S. G. Elmgrenin* (1848) klassisia sanoja: Olemme saaneet nähdä, kuinka Suomen mielipiteet ovat kääntyneet uuteen suuntaan. On aika, jolloin vapauden asia ja kansojen välinen solidaarisuus asetetaan vastakkain. Se on luontoa tuhoavien voimien keksintöä, vaikka nyt tiedämme, että ne kaksi ovat saman isän ja äidin lapsia.

Joe Biden, Suomen tuleva presidentti?

- 2023-11-12 10:26

Presidenttiehdokas **Alexander Stubb**:

"Onko mahdollista saada normaalit suhteet Venäjän kanssa seuraavan kuuden vuoden aikana? Mielestäni se on erittäin epätodennäköistä. Ja jos sellainen suhde on olemassa, sen tulee perustua liittolaistemme mandaattiin" ... "Joten jos Joe Biden soittaa Suomen presidentille ja sanoisi, että voitko puhua Putinin kanssa, niin luultavasti kyllä, mutta muiden kontaktien täytyy olla merkityksettömiä" (1)

Stubb myönsi äskettäin olevansa Li-fani. Minä vastasin yhtä karulla ironialla blogissani:

"Jos Stupp päivittäisi ulkopoliittisen realisminsa ekologiseksi realismiksi ja liberaalidemokratiansa ekologiseksi demokratiaksi, astuisi siis 2030 -luvulle, voisoin minäkin ehkä fanittaa Alexia – jos joistakin muistakin yksityiskohdista päästäisiin sopimukseen ..." (2)

Stubbin "arvoperustainen realismin" arvot neokonservatiivisia ja realismi USA:n hegemonian voimapolitiittista toteuttamista.

Ironiani oli karumpaa kuin osasin kuvitellakaan. Alexanderi Stubb ei pyri Suomen presidentiksi. Hän pyrkii Pentagonin pohjoisten erurintamamaiden (frontier states) osastopäälliköksi.

Viitteet

(1) Politico/NICHOLAS VINOCUR 13.10.2023

<https://www.politico.eu/article/finland-pm-alexander-stubb-intimidate-nato-allies-after-pipeline-leak/>

(2) <https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/alexander-stupp-arvopohjainen-realisti-mies-menneesta-maailmasta-1980-luvulta/>

Michael von der Schulenburg, Hajo Funke, Harald Kujat – Peace For Ukraine

- 2023-11-14 10:23

<https://braveneweuropa.com/michael-von-der-schulenburg-hajo-funke-harald-kujat-peace-for-ukraine>

Kirjoittajat:

Michael von der Schulenburg on entinen YK:n apulaispääsihteeri, joka työskenteli yli 34 vuotta Yhdistyneissä Kansakunnissa ja vähän aikaa sitten Etyjissä monissa maissa sodassa tai sisäisissä aseellisissa konflikteissa, joissa on usein mukana hauraita hallituksia ja aseellisia ei-valtiollisia toimijoita.

Hajo Funke on Otto-Suhr-instituutin / Freie University Berlinin valtiotieteiden emeritusprofessori

Kenraali (ret.) **Harald Kujat** oli Bundeswehriin ja Naton korkein saksalainen upseeri

Artikkelin johtopäätökset:

JOHTOPÄÄTÖKSET: MENETETTY MAHDOLLISUUS

”Julkisesti saatavilla olevien raporttien ja asiakirjojen perusteella ei ole vain selvää, että sekä Ukrainan että Venäjän puolelta oli vakava neuvotteluhalu maaliskuussa 2022. Ilmeisesti neuvotteluosapuolet sopivat jopa sopimusluonnoksesta ja kansanäänestyksestä. Zelenski ja Putin olivat valmiita kahdenväliseen tapaamiseen viimeistelläkseen neuvottelujen tuloksen. Tosiasia on, että neuvottelujen päätulokset perustuivat Ukrainan ehdotukseen, ja Zelenski tuki niitä rohkeasti venäläisten toimittajien haastattelussa 27. maaliskuuta 2022, vaikka Nato päätti vastustaa näitä rauhanneuvotteluja. Zelenski oli ilmaissut samanlaisen tuen jo etukäteen puumerkillään, joka todistaa, että Istanbulin neuvottelujen suunniteltu tulos vastasi varmasti Ukrainan etuja. Tämä tekee lännen interventioista, joka esti sodan varhaisen päättymisen, Ukrainalle vielä tuhoisamman. Venäjän vastuuta kansainvälisen oikeuden vastaisesta hyökkäyksestä ei suhteuta se seikka, että vastuuta Ukrainan länsimaisten kannattajien aiheuttamista vakavista seurauksista on laskettava myös sodan jatkamista vaatineille valtioille. Sota on nyt saavuttanut vaiheen, jossa vaarallinen eskalaatio ja vihollisuuksien laajeneminen voidaan estää vain tulitauolla. Nyt saattaa olla viimeinen ajankohta, kun rauhanomaiseen ratkaisuun voidaan päästä neuvottelujen kautta. Rauhanehdotuksia on Kiinasta, Afrikan unionista, Brasiliasta, Meksikosta, Indonesiasta ja Vatikaanin kutsusta kehitetty ehdotus jo kesäkuussa 2022. Tämän vuoden lokakuun 3. päivänä esitimme Saksan hallitukselle oman rauhanehdotuksemme, joka yritti sisällyttää kaikki muut aiemmin tehdyt rauhanehdotukset.”

... mitenäs Henry Kissinger totesikaan: "On vaarallista olla Yhdysvaltojen vihollinen, mutta liittolaisuus on kuolemaksi"

Liberaalidemokratian umpisolmu: kohtuutalouden ja ekologisen oikeudenmukaisuuden yhteensovittaminen

- 2023-11-19 16:11

Helsingin Sanomien haastattelevalle *James Robinsonille*

”liberaalidemokratia tarkoittaa yksinkertaistaen yhteiskuntaa, jossa markkinatalouteen perustuva valtio turvaa ihmisten ja yritysten vapaudet ja oikeudet. Nykyaikaisissa liberaalidemokratioissa valtio pyrkii lisäksi aktiivisesti estämään syrjäytymistä ja varmistamaan, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet pärjätä.” (1)

Kutsumme tätä valtiomuodon kehitystä usein *modernisoitumiseksi* olettaen, että taloudellinen ja poliittinen modernisoituminen kulkevat aina, automaattisesti, käsi kädessä.

Tämän James Robinson ja Daron Acemoglu kuitenkin kiistävät. Heidän mukaansa teoria taloudellispoliittisesta modernisoitumisesta – siis liberaalidemokratian voittokulusta – on vajavainen. Tarkasteluun on otettava mukaan *kulttuuriset* tekijät. He kirjoittavat:

”Ensinnäkin poliittisten instituutioiden dynamiikkaan on liitettävä muutoksia *kulttuurisissa konfiguraatioissa* – tällä tarkoitamme muutoksia siinä, miten ihmiset käyttävät kulttuurinsa olemassa olevia attribuutteja luodakseen sosiaalista merkitystä, koordinoidakseen odotuksia ja perustellakseen erilaisia poliittisia ja taloudellisia tuloksia.

Toiseksi samat taloudelliset muutokset voivat vahvistaa despoottista valtaa ja vahvistaa kulttuurista konfiguraatiota, joka tukee despoottista valtaa joissakin yhteiskunnissa, samalla horjuttaen niitä ja tasoittaa tietä demokratisoitumiselle toisissa. Historia, instituutiot, herkkä voimatasapaino valtion ja kansalaisyhteiskunnan (ja eliitin ja kansalaisten välillä) sekä vallitsevien kulttuuristen konfiguraatioiden luonne ovat tärkeitä arvioitaessa siitä, mitä tulokset tulevat olemaan.

Kolmanneksi, vaikka tietyille poliittisten instituutioiden polulle, kuten demokratialle, olisi vahvat mahdollisuudet, riippuu siitä, seuraako tätä polkua myös *kulttuurialan yrittäjät (entrepreneurs)*, jotka ehdottavat uusia kulttuurisia kokoonpanoja, ja *poliittiset yrittäjät*, jotka koordinoivat poliittista toimintaa. Ei pidä olettaa, että tällainen *yrittäjyys (entrepreneurship)* syntyisi välittömästi tai välttämättä onnistuisi, vaikka muut olosuhteet olisivat sopivat. (2, kurs. mvv)

Tämä *yrittäjyys*** ilmaisu on näille tutkijoille osuva koskapa ”Hobbes ja Locke sekä Levelers ja muut rakensivat Raamatun ja kristillisen ajattelun lisäksi myös muinaisten tapojen varaan, erityisesti ... osallistuvien germaanisten instituutioiden ideoihin. He käyttivät käsityksiä kansansuvereniteetista, jotka olivat kukoistaneet Pohjois-Italian keskiaikaisissa kaupunkivaltioissa ... ja joita Martin Lutherin ja Johannes Calvinin johtama uskonpuhdistus muutti.” (2)

Vertikaalinen, hierarkkinen valta kääntyi siis korostamaan horisontaalista, ihmisten keskinäistä yhteyttä yksityistämällä (*privatization*) suhteemme niin luontoon kuin jumalaankin, siis ulkoiseen ja sisäiseen luontoomme. Tässä hobbesilaisessa luonnontilassa ”jokaisella ihmisellä on oikeus kaikkeen. *Oikeus* antaa jokaiselle sen, mihin hän on oikeutettu. Jos jokaisella ihmisellä on oikeus kaikkeen, ei voi olla käsitystä siitä, mihin kukin on oikeutettu. Luonnontilassa ei siis ole oikeutta.” (3)

Pois pääsy tästä luonnontilasta tapahtuu kirjoittajien mukaan valtiovallan ja kansalaisyhteiskunnan keskinäisenä otteluna vaikutusvallasta sen suhteen, kuinka noita yksityistettyjä luonnonvarantoja hyödynnetään.

Hierarkisen vallan – oli se jumalallista tai orgaanista alkuperää – muuntaminen muodollisesti horisontaaliseksi vuorovaikutukseksi markkinoiden välityksellä ei perustu samanarvoisten ihmisten erilaisuuteen vaan eriarvoisten ihmisten samanmittaisuuteen markkinoilla. Tällä rahavälitteisellä arvottamisella - *cash-nexus* – ei ole äärtä eikä rajaa, koskapa rahan määrällä ei ole ylärajaa.

Liberaalidemokraattinen pyrkimys vertikaalisen vallan purkamiseen ihmisen keskinäisellä muodollisella yhdenvertaisuudella olettaa hyödynnettävissä olevat luonnonresurssit loputtomiksi. Meillä on oikeus käyttää (*Usus*), nauttia (*Fructus*) ja tuhota (*Abusus*) luonnonvarantojamme tahtomallamme tavalla.

Hierarkisen vallan liberaalidemokraattinen purkaminen horisontaaliseksi vuorovaikutukseksi ihmisten kesken yksityistämällä luontosuhde avaa myös oven tulevaisuudelta lainaamiselle, siis *pääomittamiselle*: tulevat, tuotettavat arvot ovat arvoja jo tässä ja nyt riippumatta siitä, realisoituvatko nuo arvot työssä ja tuotannossa myöhemmin.

Tämä liberaalidemokratian ihanne, siihen tukeutuvat valtiomuodot ja niitä toteuttava kansakuntien keskinäissuhteita määrittävä ulkopoliittinen realismi – voima vastaan voima – ovat nyt törmänneet voimiin, joita ne eivät pysty ylittämään – nimittäin luonnonlakeihin, siis ekologiseen realismiin.

Ekologinen realismi haastaa liberaalidemokratian. Luonnon yksityistämisen on rajoituttava luonnon käyttämiseen ja nauttimiseen (*usufruct*) niillä ehdoilla, jotka luonnon kestävä uusintaminen meille määrittelee. Luonnon omaksuminen, omaksi ottaminen, siis omistusoikeus, on siis oikeutta käyttää ja nauttia luonnosta tuhoamatta sitä (*usufructuary*). Luonto on meillä *lainassa* lapsiltamme.

Jos ajatus talouspoliittisesta modernisaatiosta johtaa liberaalidemokratian umpikujaan koska se väheksyy kulttuurisia konfiguraatiota, niin onko löydettävissä *kulttuurien kulttuuria*, joka jäsentäisi ja sisällöllistäisi talouspoliittisen modernisaation nyt, ekologisen realismin tunkeutuessa osaksi itse kunkin arkipäivää?

Yanis Varoufakis tiivistää kysymyksen näin:

”Ja tässä on perustavanlaatuinen ristiriita: liberaalin ajatuksen – vapaudesta itseomistuksena – pelastaminen vaatii kattavaa omistusoikeuksien yhä tarkempaa uudelleenjäsentämistä pilvipohjaisiin tuotanto-, jakelu-, yhteistyö- ja viestintävälineisiin nähden. Liberaalin yksilön elvyttämiseksi meidän on tehtävä jotain, mitä liberaalit vihaavat: on suunniteltava uusi vallankumous”. (4)

Se ei olisi ”työstä vapautumista” vaan ”työn vapauttamista” – kuten sanonta kuuluu.

Sitä, että emme enää myy työvoimaamme maksua vastaan palkkatyöläisinä/kuluttajina (*labour*) vaan tekisimme työtämme (*work*) *tuottajina* rakentaaksemme elämän, joka on *tosi* suhteessa luonnonvoimiin, *hyvä* keskinäisissä suhteissamme, *kaunis* luonnonvarantoja hyödyntäessämme ja *reilu* niitä jakaessamme.

Ekologisen realismin ehdoilla toteutettu tosi, hyvä, kaunis ja reilu elämä vaatii toteutuakseen *ekologista demokratiaa*, siis sitä, että meillä on mahdollisuus olla mukana päättämässä mitä, miksi, missä, miten ja milloin tuotetaan ja kuinka mahdolliset ylijäämät hyödynnetään. Edessä on kohtuutalouden (*degrowth*) ja ekologisen oikeudenmukaisuuden yhteensovittaminen muuttamalla radikaalisti luonnonvarantojen jakautumista niin kansakuntien kesken kuin kansakuntien sisälläkin.

James Robinsonin ja Daron Acemoglun ajatus taloudellisesta, poliittisesta ja kulttuurisesta *yrittäjyydestä* (*entrepreneurship*) ei ainakaan Suomen kielessä satu kohdalleen. Yrittäjyys viittaa Suomessa erityisesti yksityiseen (*privat*) yrittämiseen osuuskunnallisen tai yhteisöllisen tuotannon sijaan.

Pohjoismaisissa demokratioissa olemme jo kaikki enemmän ja vähemmän koti-, yhteisö- ja julkistaloudellisia tuottajia, siis *yhteiskunnallisia* tuottajia. Kysymys on tuotannosta ja kestävydestä (*perdurance*): kestävästä tuotannosta sukupolvittain ja sen kestävydestä yli sukupolvien. (5). ...mutta se on jo pitempi juttu se.

Viitteet

(1) Sajari, P 2023. Demokratian umpisolmu Yhteiskunnat eriarvoistuvat, ja se lisää yhteiskunnallista levottomuutta ympäri maailmaa, sanoo palkittu tutkija James Robinson. Euroopan on varauduttava laajaan maahanmuuttoon. HS 19.11.2023

<https://www.hs.fi/talous/art-2000009952316.html>

(2) Acemoglu, D., Robinson, J. 2022. Non-Modernization: Power–Culture Trajectories and the Dynamics of Political Institutions *Annu. Rev. Political Sci.* 2022. 25:323–39.

<https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051120103913>

(3) [https://en.wikipedia.org/wiki/Leviathan_\(Hobbes_book\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Leviathan_(Hobbes_book))

(4) Varoufakis, Yanis. Teknofeodalismi (s. 179). Random House. Kindle-versio.

(5) Ingold, T. 2022. Evolution without Inheritance Steps to an Ecology of Learning. *Current Anthropology*, volume 63, supplement 25, December 2022.

** *entrepreneurship, enterprise* (n.), yritys, entre- "välillä" + prendre "ottaa", tarttua kiinni. Abstrakti "seikkailunhaluinen asenne, valmius ottaa haasteita, rohkeuden henki" on peräisin 1500:n lopulta. *Entrepreneur* "liiketoiminnan johtaja" on vuodelta 1852. <https://www.etymonline.com/word/enterprise>

Glenn Diesen: UKRAINAN SOTA & EURASIAN MAAILMANJÄRJESTYS -uusi kirja

- 2023-11-24 11:04

Glenn Diesen

UKRAINAN SOTA & EURASIAN MAAILMANJÄRJESTYS

Glenn Diesen on professorina *University of South-Eastern Norway*:ssa (USN) ja apulaistoimittaja *Russia in Global Affairs* -lehdessä. Diesenin tutkimuksen painopiste on Venäjän siirtyminen Suur-Euroopan aloitteesta Suur-Euraasian kumppanuuteen. Diesen on aiemmin julkaissut kymmenen kirjaa, lukuisia lehtiartikkeleita ja on ahkera kirjoittaja kansainvälisessä mediassa. Viimeaikaisia nimikkeitä ovat: *Great Power Politics in the Fourth Industrial Revolution* (I.B. Tauris), *Venäjän konservatismi* (Rowman & Littlefield), *Eurooppa Suuren Euraasian läntisenä niemimaana* (Rowman & Littlefield) ja *The Think Tank Racket* (Clarity Press)

Kirjan esittelyteksti:

Viisisataa vuotta kestänyt lännen hegemonia on päättymässä, kun taas globaalin enemmistön pyrkimys moninapaisuuteen ja suvereeniin tasa-arvoon perustuvaan maailmanjärjestykseen on nousussa. Tämä terävä kirja käsittelee liberaalin hegemonian hajoamista, mutta huomauttaa, että moninapainen Westfalenin maailmanjärjestys ei ole vielä muotoutunut, mikä jättää maailman siirtymäajanjaksoon. On syntynyt oikeudellinen tyhjiö, jossa vastakkaiset osapuolet kilpailevat tulevan järjestyksen määrittelemisestä.

Ukrainan sota on oire maailmanjärjestyksen romahtamisesta. Sota paljasti liberaalin hegemonian toimintahäiriön sekä vallan että legitimitetin osalta, ja se käynnisti lännen välityssodan Venäjää vastaan sen sijaan, että olisi turvattu rauha ja sen legitimitetin lähde.

Välityssota, ennennäkemättömät sanktiot ja pyrkimykset eristää Venäjä muusta maailmasta edistävät liberaalin hegemonian romahtamista. Suuri osa maailmasta vastasi sotaan tehostamalla siirtymistään euraasialaiseen maailmanjärjestykseen, joka hylkää hegemonian ja liberaalin universalismin. Talousarkkitehtuuria organisoidaan uudelleen, kun maailma monipuolistuu ja irrottautuu liiallisesta riippuvuudesta länsimaisesta teknologiasta, teollisuudesta, kuljetuskäytävistä, pankeista, maksujärjestelmistä, vakuutusjärjestelmistä ja valuutoista. Länsimaisiin arvoihin perustuva universalismi korvataan sivilisaatioiden erityisyydellä, suvereeni eriarvoisuus korvataan suvereenilla tasa-arvolla, pakottaminen korvataan neuvottelulla ja sääntöihin perustuva kansainvälinen järjestys hylätään kansainvälisen oikeuden hyväksi. Westfalenin maailmanjärjestys on vahvistamassa itseään, vaikkakin euraasialaisin piirtein.

ARVIOITA:

"Diesen on kirjoittanut loistavan kirjan nousevasta maailmanjärjestyksestä. Hän väittää, että nyt muodostuva moninapainen järjestelmä voi olla paljon rauhallisempi kuin äskettäin päättynyt Yhdysvaltojen hallitsema yksinapainen hetki. Mutta Ukrainan sota, Amerikan yksinapaisuuden aikaisen politiikan perintö, on myrkyttänyt kansainvälistä politiikkaa ja vaikeuttanut siirtymistä harmonisempaan Westfalenin järjestykseen. Pakollinen luettava kaikille, jotka haluavat ymmärtää silmiemme edessä tapahtuvan suuren muutoksen globaalissa vallanjaossa."

JOHN J. MEARSHEIMER, R. Wendell Harrison Valtiotieteen arvostettu professori Chicagon yliopistossa.

"Miellyttävän ja realistisin kuvaus maailmanjärjestyksen kehityksestä, siinä aiheuttamista vaaroista ja niiden suhteesta Ukrainan traagiseen konfliktiin. Diesen hälventää ja korvaa sodan sumun kipeästi kaivatulla historiallisesti tietoisin järjen selkeydellä."

Suurlähettiläs CHAS FREEMAN, entinen Yhdysvaltain apulaispuolustusministeri kansainvälisistä turvallisuusasioista

"Loistava, syvälyinen analyysi Ukrainan sodan juurista ja maailmanjärjestyksen nousevista muutoksista." JACK F. MATLOCK Jr, Yhdysvaltain suurlähettiläs Neuvostoliitossa, 1987–1991

"Erinomainen kirja! Glenn Diesen tarjoaa erittäin informatiivisen analyysin maailmanjärjestyksen muutoksesta ja jatkuvuudesta vuosisatojen aikana. Täytyy lukea ymmärtääkseni Ukrainan sodan monimutkaisuus historiallisena käännekohtana."

SSERGEYERGEY KARAGANOV, ulko- ja puolustuspolitiikan neuvosto, Venäjä Puheenjohtajiston kunniapuheenjohtaja

"Laaja-alainen ja innostava tutkimus kiistanalaisista maailmanjärjestysmalleista ja Venäjän ja Ukrainan sodan juurista. Korjaus länsimaisten narratiivien valtavirtaan ja tarjoaa tehokkaan käsitteellisen kehyksen kritiikille. Loistava perustyö."

RICHARD SAKWA, Kentin yliopisto

"Loistava kirja! Diesen purkaa sotapropagandaa ja hahmottelee, miksi Ukrainan sota on oire romahtavasta maailmanjärjestyksestä.

CLARE DALY, Euroopan parlamentin jäsen

"Mikä onni! Professori Diesen ottaa matkailijoiden suojeluspyhimyksen Christopherin roolin, kun kompastelemme kynnyksen yli vuoteen 2024 – todella rajalliseen vuoteen. Diesen esittelee kiitettävällä rehellisyydellä vähän tunnettuja tosiasioita – esimerkiksi Ukrainasta – osoittaen, kuinka olemme tulleet tähän vaaralliseen vaiheeseen. Jos tosiasiat johtavat tekoihin, voimme vielä selviytyä lännen horjuvan hegemonin tuhosta."

RAY McGOVERN, entinen CIA:n presidentin tiedote

"Tärkeää luettavaa. Tärkeitä oivalluksia – koska meidän on kohdattava ei-toivottu tehtävä haastaa omat ennakkokäsitykset ja navigoida vieraassa (ei-länsimaisessa) maisemassa – jossa vanhoja vakaata kädensijaa ei yksinkertaisesti ole enää läsnä. Ei enää siellä."

ALASTAIR CROOKE, entinen brittidiplomaatti

Minulle kysymys on siirtymästä GEOpolitiikasta EKOpolitiikkaan, jota Diesen pohjustaa kirjassaan..

Viite

<https://www.claritypress.com/product/the-ukraine-war-the-urasian-world-order/>

... että reserviläiset "ovat elämänsä kunnossa fyysisesti ja henkisesti" vuoden 2025 alussa

- 2023-12-11 10:10

Ulkopoliittisen instituutin johtava tutkija Charly Salonius-Pasternak (YLE aamu 11.12.2023; 6.44 Lännen tuki Ukrainalle uhkaa horjua):

... sen muistuttaminen niin Trumpille kuin republikaaneille, myös demokraateille kongressissa, että Suomi *tuottaa jonkinlaista turvallisuutta*, Suomi on hyödyllinen liittolainen ja voi edesauttaa myös Yhdysvaltain sitoumuksia ...

... kyllä minä sanoisin, että jokaisen reserviläisen Suomessa kannattaisi oikeasti miettiä ja itselleen luvata, että 2025 alussa he ovat elämänsä kunnossa fyysisesti ja henkisesti ... ja että myös kotona on sitten hätävara ruoka lääkkeet ja vesi, nehän voi tehdä ihan niin kun tänään, varmistaa, että ne löytyvät. En minä sano, että tämä on todennäköisin mutta tähän tulevaisuuteen kannattaa oikeasti varautua ....

Suomi on paremmassa turvassa sotilaallisessa nyt kun se on koskaan ollut... me olemme kuitenkin NATOn jäsen, kyllä, ja sen takia sotilaallisesti Suomi on turvallisemmassa asemassa kuin koskaan ....” (YLE Aamu 11.12.2023)

Suomi siis tuottaa turvallisuutta Yhdysvalloille ja on syytä varautua siihen, että tähän USA:n vaatimaan turvallisuuden tuottamiseen ryhdytään lähivuosina.

Suomi siis tuottaa USA/NATOLle turvallisuutta käymällä - kuten NATO:n eturintamamaan (*frontier country*) tehtäviin kuuluu - **sotia** omalla/omalta alueellaan/taan.

Tämäkö on kansallinen intressi?

Viite:

<https://areena.yle.fi/1-63223857?seek=1729>

Puolustusministeri Antti Häkkänen ja kylmä sota -

2023-12-25 23:14

PAUL MCLEAR 21/12/2023 POLITICO:

Euroopan johtajat valmistautuvat "jonkinlaiseen uuteen kylmään sotaan" Venäjän kanssa - Suomi lisää ammusten tuotantoa, mutta EU:lla on kaiken kaikkiaan vaikeuksia.

Suomen puolustusministeri Antti Häkkänen:

"Venäjällä on kyky ja kyky jatkaa tätä sotaa vuosia" ... "Monet yliarvioivat että länsi voittaa sodan, että Ukraina voittaa." ... "Uskon, että monet länsimaat ajattelivat, että tämä oli lyhytaikainen ongelma"... "Mutta nyt luulen, että Yhdysvalloissa ja Nato-maissa melkein kaikki tietävät, että tämä on viimeisten 30 vuoden loppu" Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. "Nyt olemme menossa jonkinlaiseen uuteen kylmään sotaan." (1)

"Uuteen kylmään sotaan"? Edellisessä kylmässä sodassa Suomi oli puolueeton maa, nyt eturintama maa (frontier country). Selvisimme ensimmäisestä kylmästä sodasta (1950 - 1991) ilman sotia tai sodanuhkaa ja rakensimme pohjoismaisen hyvinvointivaltion. Olimme myös eturintamassa rakentamassa koko Euroopan turvallisuusarkkitehtuuria. Sodan ja rauhan kysymyksissä olimme kyllä puolueellisia – olimme rauhan rakentamisen kannalla.

Entäpä nyt? USA/NATOn eturintamamaana Suomi harjoittaa aktiivista pelotepolitiikkaa, ei enää aktiivista vakautuspolitiikkaa. Pidäkkeet on nyt muutettu pelotteiksi. Pelote, "deterrenssi on puolustuksellista silloin, kun valtio pyrkii vain ennalta ehkäisemään siihen kohdistuvan aggression. Hyökkäyksellistä deterrenssi on silloin, kun sillä ehkäistään viholliselta sellainen toiminta, mihin valtio itse valmistautuu." (2)

Suomi varautuu nyt USA/NATOn ydinasepelotteen hankkimisen myötä suojautumaan itse määrittelemältään eksistentiaaliselta uhalta, kuten USA varautui aikoinaan Kuuban kriisin aikana omalta osaltaan.

Kuitenkin USA/NATO kieltävät Venäjältä oikeuden itse määrittää omat eksistentiaaliset uhkansa ja toimimasta sen mukaan. Venäjä on jo vuosikymmenten ajan todennut NATOon liitetyn Ukrainan eksistentiaaliseksi uhakseen. Ukrainalaiset itsekin olisivat hyväksyneet neutraliteetin, mutta sitä eivät USA/Englanti/Nato hyväksyneet.

USA/NATOn pelotepolitiikka on siis hyökkäyksellistä. Suomi on nyt mukana eturintamamaiden ketjussa, joka ylittää Mustalta mereltä Jäämerelle. Eturintamamaat ovat juuri niitä maita, joiden alueilla/alueilta suurvaltojen – nyt USA vs. Kiinan/Venäjä – sijaissodat käydään. Joku aika sitten käyty keskustelu Suomen lauden sulkemisesta Venäläisiltä on tyyppillistä ansalankojen (trip wires) virittämistä eturintamamaihin.

Tällä hetkellä näyttää siltä, että Ukraina on häviämässä sodan ja USA:n tuki on hiipumassa. Ukrainan viimeisiä reservejä painostetaan lähtemään rintamalle. Länsi yrittää jäädyttää sotarintamat nykyiselleen ja estää Ukrainan luhistumisen ainakin USA:n ensivuoden presidentin vaaleihin saakka.

Niinpä yhä useammin lännessä väitetään, että edessä on nyt Venäjän ja NATOn välinen sota. Euroopan pitäisi nyt ottaa kokonaisvastuu umpikujasta, johonka se on itse itsensä saattanut. Spekulatiot uusien rintamien avaamisesta käyvät kiivaana molemmin puolin pitkin rintamamaiden nykyisiä, moninaisia rajalinjoja.

Puolustusministeri Häkkänen ei siis turhaa puhu uudesta kylmästä sodasta. Sehän on pelotteiden ”mielikuvitusotaa”, jossa ”molemmat osapuolet käyttäytyivät kuin olisivat ... sodassa, kasvattaen sotilaallisia suorituskykyjään, kilpaillen asevarustelussa ja toteuttaen sotaharjoituksia.” (2) Hän on siis mukana valmistelemassa sotaa, jossa Suomi on aloitteellisena osapuolena.

Euroopan turvallisuusarkkitehtuuri menee siis uusiksi. Kysymys ei nyt enää ole - kuten toisen maailmansodan jälkeen eurooppalaiset halusivat asian nähdä ja jonka USA esti - suhteestamme Venäjään osana Eurooppaa vaan suhteestamme Etelään ja siten tosiasiallisesti myös suhteestamme BRICKS+ -maihin.

Kysymys on siitä, edetäänkö perinteisen geopolitiikan - voima vastaan voima - opeilla vai saako ekopolitiikka - kohtuus kaikessa, kaikille, kaikkialla, alati - ratkaisevan aseman ihmiskunnan haasteiden määrittelyssä.

Viitteet

(1) Mclear, P. 2023. European leaders brace for ‘some kind of a new cold war’ with Russia Finland increases ammo production, yet overall the EU is struggling. 21.12.2023 POLITICO

<https://www.politico.com/news/2023/12/21/european-leaders-on-ukraine-russia-progress-00132726>

(2) Hanska, J. 2019. Pelotetta vai pidäkettä? Deterrenssiteorian käytäntöä pienen valtion näkökulmasta. *Tiede ja ase*, 2019(1). Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/ta/article/view/88681>

Sarjasta ja osista

Volanen vasemmalta kokoaa yhteen kirjoituksia vuosilta 2014–2025. Osat on koottu aikasarjaksi, ja ne ovat luettavissa erikseen.

Osat

Osa 1: Kirjoituksia vuosilta 2014–2019

Osa 2: Kirjoituksia vuosilta 2020–2021

Osa 3: Kirjoituksia vuodelta 2022

Osa 4: Kirjoituksia vuodelta 2023

Osa 5: Kirjoituksia vuosilta 2024–2025

Lisenssi

Tämä sarja julkaistaan lisenssillä Creative Commons Nimeä–EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen (CC BY-NC 4.0). Lisenssiteksti:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fi>

Linkit ja lähteet

Linkkipolitiikka: tekstissä olevat URL-viitteet on säilytetty lähteenä silloin kun mahdollista. Koska verkkosisällöt muuttuvat, lukijaa suositellaan käyttämään tarvittaessa myös arkistoversioita (esim. web.archive.org) ja ensisijaisesti DOI-/julkaisijatason viitteitä, jos saatavilla. Verkkolähteiden tarkistuspäivä tässä koonnissa: 18.3.2026.

Lähdehistoria

Alkuperäiset tekstit on julkaistu ensisijaisesti kirjoittajan blogissa ja muissa verkkojulkaisuissa. Keskeiset koontilähteet

<https://blogit.kansanuutiset.fi/volanen-vasemmalta/>

<https://www.vasemmistonyt.fi/volanen-vasemmalta/>

Viittausohje

Suositteltu viittaustapa: Volanen, Matti Vesa. Volanen vasemmalta: Kirjoituksia vuosilta 2014–2025 (sarja). Päivitetty 18.3.2026. Saatavilla verkossa (PDF).

Koonnin päivämäärä: 18.3.2026